

HARTA

NAGYKÖZSÉG

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK 2018.

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK ÉS JAVASLATOK

VÉGSŐ VÉLEMÉNYEZÉSI SZAKASZ

Megrendelő:

Harta Nagyközség Önkormányzat
6326 Harta, Templom utca 68.

Új-Lépték Tervező Iroda Bt.
Szeged 6726, Pécskai utca 15.
Tel/fax: 62/421-256
Munkaszám: 15-2017

Szeged, 2018. november hó

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK ÉS JAVASLATOK

Megrendelő:

Harta Nagyközség Önkormányzat

6326 Harta, Templom utca 68.

Tel. 06/78/507-070

Polgármester: Dollenstein László

Főépítész: Keresztély László

Tervező:

Új-Lépték Tervező Iroda Bt.

Szeged, Pécskai u. 15.

Tel. 06/62/421-256

balogh.miczi@ujleptekbt.hu

Felelős tervező: *Balogh Tünde* okl. építészmérnök

Csongrád Megyei Építész Kamara TT 06-0006)

Tel. 06/20/429-07-02

Táj- és kertépítész: *Nagy Ágnes* okl. táj- és
kertépítész-mérnök

Bács-Kiskun Megyei Építész Kamara TK- 03-0265

Közlekedés: *Halász István* okl. építőmérnök

Bács-Kiskun Megyei Mérnöki Kamara Tkö 03-0785

Környezetvédelem, víziközművek, földgázellátás:

Csuvár Gábor okl. építőmérnök

Bács-Kiskun Megyei Mérnöki Kamara TV, Te, KB-T/03-0218

Energetikus: *Somogyi János* villamosmérnök

(Magyar Mérnöki Kamara TE/06/0467/H-2764)

Régészet: *Kustár Rozália* régész

TARTALOM

Megalapozó vizsgálatok összefoglalása, javaslatok alátámasztása

Szöveges munkarészek	oldalszám
1. Előzmények	4
2. Térségi kapcsolatok	5
3. Területfejlesztési összefüggések	9
4. Területrendezési tervekhez való kapcsolódás	13
5. Társadalom, gazdaság helyzete	27
6. Földrajzi, táji, természeti adottságok	38
7. Belterület szerkezete és felhasználása	59
8. Duna-part szerkezete és felhasználása	61
9. Közlekedési hálózatok	64
10. Zöld infrastruktúra	74
11. Vízgazdálkodás	92

12. Víziközművek	103
13. Földgáz- és villamosenergia-ellátás, energiagazdálkodás	113
14. Elektronikus hírközlés	117
15. Korlátok, problémák és értékek beazonosítása	119
16. Igazgatási terület felhasználásának kialakult rendje, változások iránya, területkimutatás, BIA-érték, igazolások	121
17. Területfelhasználás és szabályozás tervezett változásai	135
18. Környezetvédelmi vizsgálat és javaslatok	165

Jóváhagyása kerülő tervanyag

- 1. Településfejlesztési koncepció** (határozattal jóváhagyandó)
- 2. Településszerkezeti terv leírása** (határozattal jóváhagyandó)
- 3. Településszerkezeti terv – igazgatási terület TSZT-1** M=1:30000
(határozattal jóváhagyandó)
- 4. Településszerkezeti terv – belterület és környéke TSZT-2** M=1: 8000
(határozattal jóváhagyandó)
- 5. Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ)** (rendelettel jóváhagyandó)
 1. melléklet: Igazgatási terület szabályozási terve (SZ-1) 4 szv. M=1:15000
 2. melléklet: Belterület és a kapcsolódó beépítésre szánt
területek szabályozási terve (SZ-2) M= 3500

Külön munkarészként csatolva

Környezeti értékelés (2/2005. Korm. rendelet szerint)
Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány

Rajzos vizsgálatok és tervi javaslatokat alátámasztó rajzi munkarészek

Vizsgálati kartogramok:

V-1	Település domborzata – igazgatási terület A3	M=1:58000
V-2	Területhasználat módja (földhivatali nyilvántartás szerint) A2	M=1:40000
V-3	Kialakult beépítés állagvizsgálata – belterület A3	M=1: 8000
V-4	Önkormányzati tulajdonú telkek	
	V-4/1 Belterület A3	M=1:10000
	V-4/2 Külterület A3	M=1:25000
V-5	Probléma- és értéktérkép A3	M=1:58000
T-1	Környezetalakítás – igazgatási terület A1	M=1:27500
T-2	T-2.1 Zöld infrastruktúra – igazgatási terület A4	M=1:80000
	T-2.2 Zöld infrastruktúra – központi belterület A4	M=1:12000
T-3	T-3.1 Közlekedési hálózatok – belterület és környéke A3	M=1:15000
	T-3.2 Csomóponti vázlat A4	M=1: 1000
	T-3.3 Meglévő keresztshelvények A4	M=1: 200
	T-3.4 Tervezett keresztshelvények A4	M=1: 200
T-4	Külterületi közműhálózatok A2	M=1:38500
T-5	Csapadékvíz-elvezetés – igazgatási terület A2	M=1:38500
T-6	Ivóvíz-ellátó hálózat – belterület A3	M=1:10000
T-7	Szennyvízcsatorna-hálózat – belterület A3	M=1:10000
T-8	Földgázellátó hálózat – belterület A3	M=1:10000
T-9	Villamosenergia-ellátó hálózat – belterület A3	M=1:10000
T-10	Hírközlés ellátó hálózat – belterület A3	M=1:10000

1. ELŐZMÉNYEK

Tervi előzmények

Hartára 1973-ban készült először rendezési terv „Összevont rendezési terv” címen a Szegedi Tervező Vállalatnál. A belterületi javaslatok alapján telekosztások, lakóterület-bővítések valósultak meg.

Az 1997. évi új építési törvény és az *országos településrendezési és építési követelmények* (OTÉK) 1998. évi hatályba lépése után Harta első OTÉK alapú rendezési terve Tígyi Zsuzsanna felelős tervezésével 2000-ben készült az 1999-ben elfogadott Településfejlesztési koncepcióra alapozva. A képviselőtestület a Helyi Építési Szabályzatot (HÉSZ) a 20/2001. (X. 29.) Ökr. számú rendeletében hagyta jóvá.

2009-ben Borbély Lajos felelős tervezésével módosítások történtek a Településszerkezeti tervben és a HÉSZ-ben, a rendeletet a testület a 4/2010. (II.18.) Önk. számon hozta meg, a településszerkezeti terv módosítását pedig a 21/2010.(II.18.) Ök.határozattal fogadta el.

2010-ben az Állampusztai Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft. megkeresése alapján indított módosítási eljárást az önkormányzat, melynek keretében aktualizálásra került a Büntetésvégrehajtási Intézményhez és az állami földeken gazdálkodó Állampusztai Kft-hez tartozó területek rendeltetési besorolása, építési szabályozása, továbbá a településfejlesztési elhatározások szerint történt meg a tervezett szociális intézmény és a busz-állomás helyének kijelölése. Megújult a tervrajzok ábrázolástechnikája is, az újonnan beszerzett állami digitális térképekre elektronikus rajzként lett feldolgozva a szerkezeti terv és a szabályozási terv. A módosítást a 7/2011. (II. 17.) határozattal és az 5/2011. (II. 18.) Önk. rendelettel hagyta jóvá a Képviselő-testület.

Az 1999. évi alapterv hatályba lépése óta elmúlt 20 évben a település fejlődése az addig létrejött határokon belül maradt, az előirányzott új ipar- és lakóterületek megvalósítása érdemben nem indult el. A település fejlődése nem feszítette szét a megszabott kereteket.

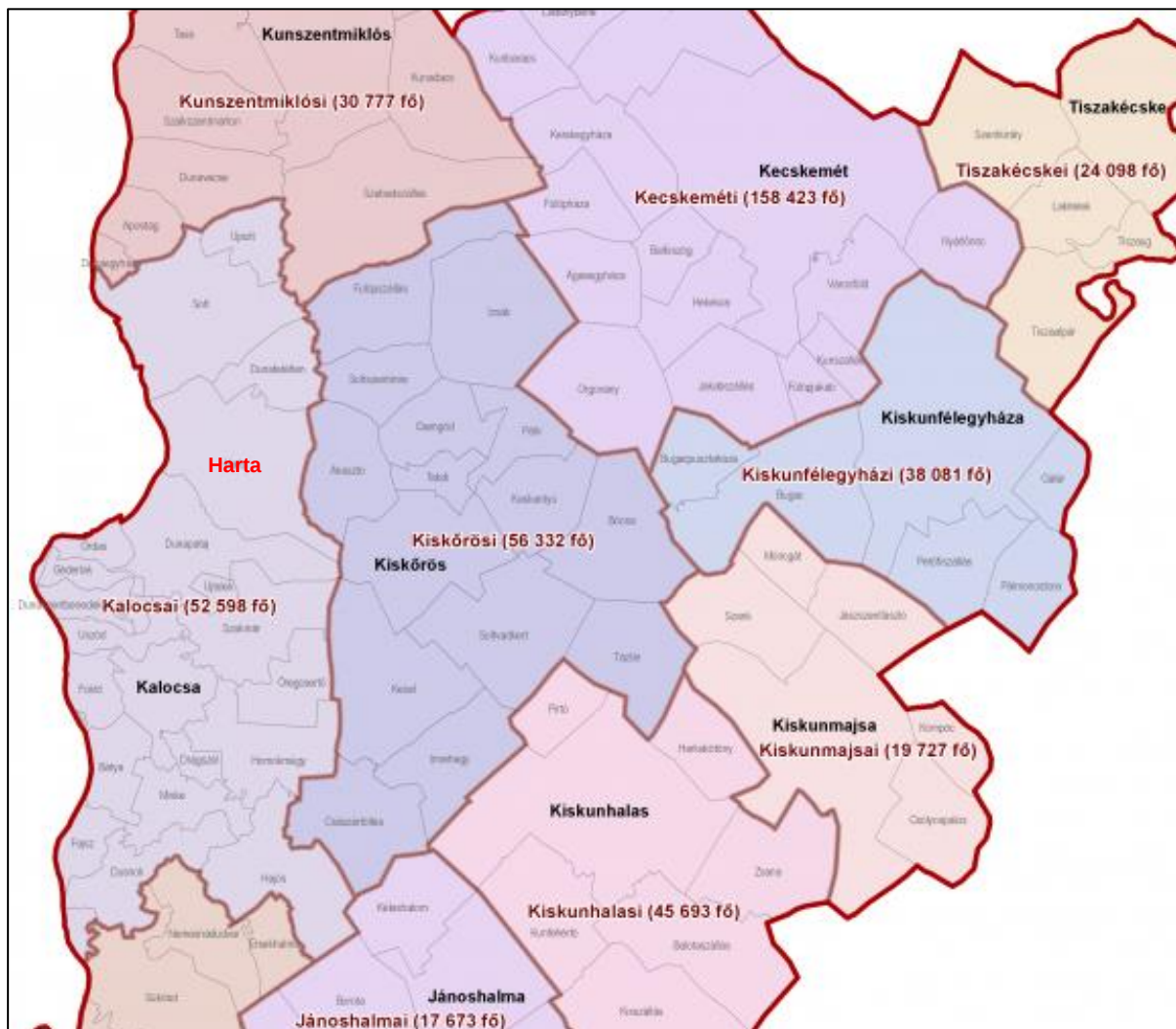
Az **új településrendezési eszközök** készítésére tehát ezúttal nem annyira a belső folyamatok kényszerítése, hanem az építésügy és településrendezés országos jogszabályainak 2013-tól bekövetkezett gyökeres átalakulása miatt kerül sor. Mind az eljárásrend, mind a tervek tartalma jelentősen megváltozott *a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (továbbiakban: **Eljr.**) hatályba lépésével. 2016-ban pedig megszületett a Településképvédelmi törvény is, amely új típusú vizsgálatot és jogszabályt vezetett be: a Településképi arculati kézikönyvet (TAK) és a Településképi rendeletet (TKR). Utóbbi jogszabály a HÉSZ-nek egyes feladatait is átvette és új felhatalmazásokat is kapott a településkép védelmére és formálására.

A Településszerkezeti terv teljes megújulása csak a Településfejlesztési koncepció újragondolása után lehetséges, ezért a koncepció is friss tartalmat nyer el 2018. év során.

Az **Eljr.** 29. § értelmében az önkormányzat az egyeztetési eljárást megelőzően, a teljes körű nyilvánosság biztosításával, az eljárásrendhez kapcsolódó határidők figyelembevételével dönt a partnerségi egyeztetés szabályairól. Harta Nagyközség Önkormányzat a 10/2017. (VI.30.) rendeletével megállapította *a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településképvé-
értvényesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályait*.

Az előzetes partnerségi egyeztetés lehetősége 2017. szeptemberben (a TAK és TKR indításával párhuzamosan) nyílt meg a résztvevők számára, szeptember 12-én lakossági

Harta Bács-Kiskun megye járási rendszerében

Forrás: TeIR

Tájföldrajzi szempontból Harta a Duna-Tisza közti síkság nyugati oldalán, a Solti-sík és a Kalocsai Sárköz találkozásánál található.

A talajok termőképessége jó, egyes területei a megye legmagasabb aranykorona értékű földjei közé tartoznak. A magas ártéri szinten létrejött települést jellemzően nagyobb táblákban egybeművelt szántóföldek veszik körül, nyugati határán a Duna ártere a meghatározó, míg keletre haladva nagyobb, szikes területek jellemzők (Miklapuszta, Szentkirály).

Történetileg a település közvetlen közelében őrződtek meg a zártkerti – korábban káposztás és kenderföldek helyén kialakult – szőlők, gyümölcsösök. Erdőkben viszonylag szegény a határ, csupán a Duna mentén található szélesebb erdősáv. Kiemelkedő turisztikai értékű a dunai sziget és a folyam-part, illetve a település határában található kopolyák, melyek közül a legnagyobb a Nagykékesi kopolya.

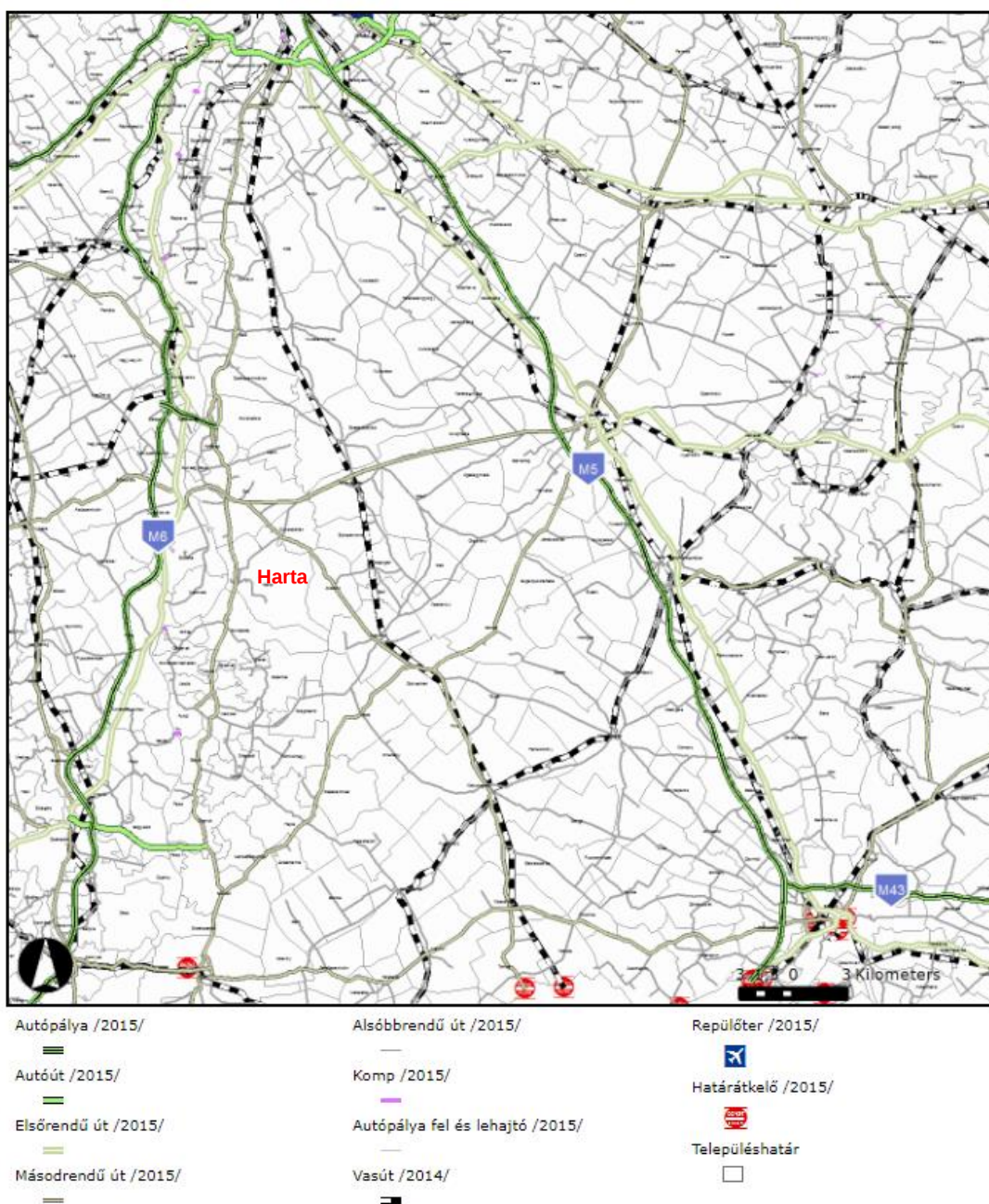
Az éghajlat mérsékelt kontinentális, mérsékelt száraz, mérsékelt forró nyarú. Az ország legnapfényesebb területeihez tartozik, a napfényes órák száma 2000 felett van. Az évenkénti hőmérsékletingadozás évről-évre erősödő, a lehullott csapadék átlagos mennyisége csökkenő annak ellenére, hogy a Duna-Tisza-közén jellemzően itt következik be leggyakrabban zivatar és jégeső.

Harta a Dunán teherkikötővel és személyhajókikötési lehetőséggel rendelkezik a folyam 1546,3 fkm szelvényénél.

Közúton a település legfontosabb megközelítése az 51-es számú főút, amely mind Budapest, mind a déli és nyugati országrész irányába kapcsolatot biztosít. A korábban az árvízvédelmi töltésen haladó utat a belterület melletti szakaszt kivéve 2002-ben átépítették a mentett oldalra. Jelentős Harta számára az 51-es és 52-es utat összekötő 5305 jelű („Tetétleni”) út, amely 2012-ben megújult, új bekötőutat is nyert a belterület felé, ezzel javítva a Kecskemét és a keleti országrész felé irányuló közlekedés feltételeit.

A Solt-Dunapataj vasútvonal-szakaszon 2006-ban teljesen megszűnt a közlekedés, de a vasúti pálya megmaradt.

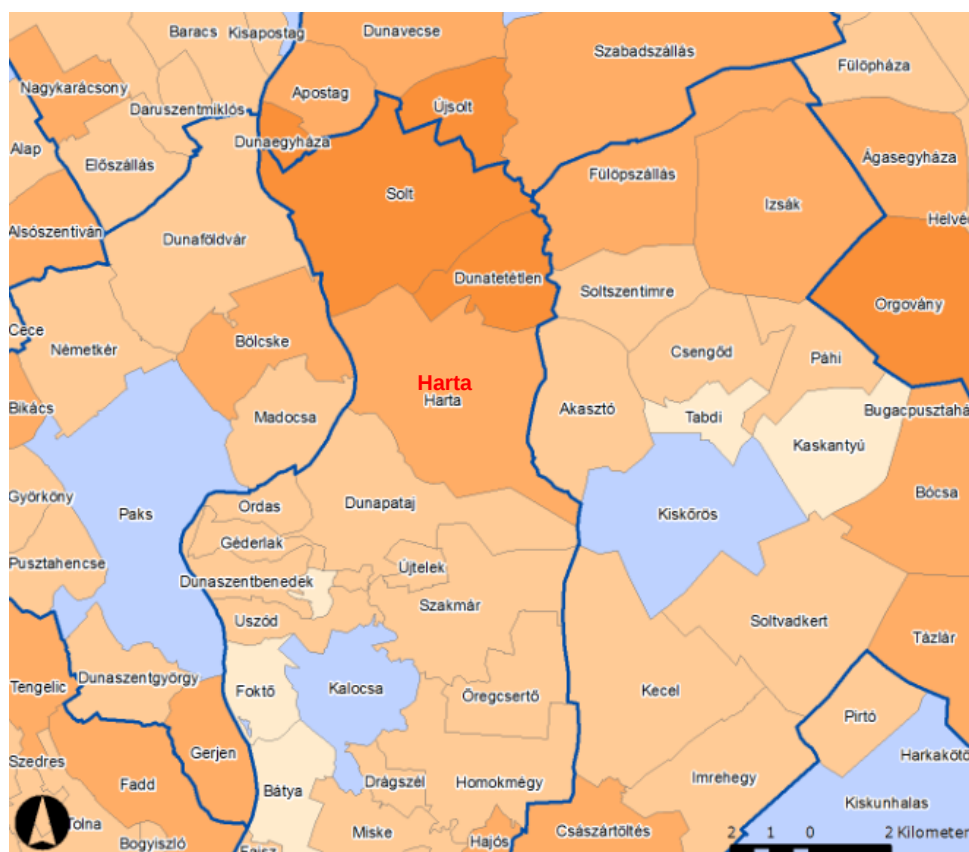
Harta a térség közlekedési hálózataiban (Forrás: TelR)

A kistérség természeti erőforrásai között az építőipari nyersanyagok: a sóder és a homok, és víz (mint segédanyag és technológiai nyersanyag az ipari folyamatokban) a legjelentősebbek. Harta meghatározó gazdasági ága a mezőgazdaság, mely sajnos egyre kevesebb élő munkaerőt foglalkoztat. Több állattartó telep működik a településen, melyek közül legmeghatározóbb a bojári sertéstartó telep, néhányan foglalkoznak baromfitenyésztéssel - keltetéssel. Kisebb üzemek szintjén jelen vannak fémfeldolgozó üzemek, gumifeldolgozó-üzem, faipari cégek, illetve húsfeldolgozó cégek.

Az alapfokú intézményellátás helyben biztosított, a magasabb szintű és szakellátásért a lakosok általában a járás- vagy megyeszékhelyre, Kalocsára vagy Kecskemétre utaznak. A különböző közfunkciók elérhetőségi ideje fontos fokmérője egy település fejlettségének. Harta ebben a tekintetben közepes helyzetűnek mondható: közúton a régióközpont Szeged 100, Baja 50, a megyeszékhely Kecskemét 60 km utazással érhető el.

Harta településhálózati potenciálja a közfunkciók elérési ideje alapján

Elérési idő percben

- 10 alatt
- 10,1 - 20
- 20,1 - 30

Elérési idő percben

- 30,1 - 40
- 40 felett
- Kistérség központ

Forrás: gis.teir.hu

Harta kívül esik a nagy üdülőkörzeteken, de kedvező lakókörnyezeti adottságai, festői Duna-partja és horgászvizei már eddig is szerepet játszottak az idetelepülésben. A kiköltözési kedv nagyban függ a lakásépítési támogatásoktól és a paksi nagyberuházás alakulásától.

3. TERÜLETFEJLESZTÉSI ÖSSZEFÜGGÉSEK

Országos Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltáró vizsgálatának Harta nagyközségi vonatkozásai

Az Országgyűlés 97/2005. (XII.25.) OGY határozatával elfogadott Országos Területfejlesztési Konceptió (OFTK) 2020-ig megfogalmazott átfogó területfejlesztési céljai között szerepel a Hartára is vonatkoztatható **Duna-mente fenntartható fejlesztése**.

A Duna-mente fenntartható fejlesztése az európai jelentőségű ökológiai, közlekedési tengely integrált programokkal történő hasznosítását jelenti, amelyben kitüntetett szerep jut a komplex tájgazdálkodási, környezet- és természetvédelmi, területfejlesztési és vidékfejlesztési beavatkozásoknak. Mivel Bács-Kiskun megye Ny-i határát a Duna alkotja, kiemelkedően fontos a tájhoz alkalmazkodó területfejlesztési, tájgazdálkodási programok indítása, a mezőgazdasági, halászati, erdő- és vadgazdálkodási, ökoturisztikai- és infrastruktúra-fejlesztések összehangolása, a természeti területek, tájak, természeti és kulturális értékek, Natura 2000 területek megőrzése, fenntartása, a biodiverzitás megőrzése, az árvízvédelem és vízkészlet-gazdálkodási rendszerek kiépítése.

A megújuló energiaforrások részarányának növelése A megújuló energiavagyon nemzetgazdasági szempontból kiemelt helyen szerepel. A megye biomassza potenciálja az országos átlagot 50 %-kal haladja meg. Ezzel kapcsolatban a legjelentősebb művelési ág a szántóterület, a legnagyobb tüzelőanyag forrás potenciál a kalászos gabonák szalmája és a kukoricaszár. Az országos átlagot meghaladó – területi megoszlásban homogén – napsugárzás miatt a potenciális megújuló energiaforrások szempontjából a megye különösen fontos szerepet tölthet be hazánkban.

Rurális (vidékes) térségek területileg integrált fejlesztésének prioritásai közül Hartát elsősorban a „helyi értékek és erőforrások fenntartható hasznosítása” érintik.

Bács-Kiskun megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetfeltáró vizsgálatának Harta nagyközségi vonatkozásai

A megye értéktermelésében az agrárium szerepe az átlagos országos szint duplája, 10 % körüli nagyságrendet képvisel. A mezőgazdasági ágazatok között a növénytermesztés a meghatározó. A szántók több mint 80 %-án GOFR növényeket (gabonaféle, olaj- és fehérje, rostonvény) termeltek a gazdálkodók a 2008-2010-es évek átlagában, mivel ezek termelését az egyszerűsített területalapú támogatások folyamatosan ösztönzik. Ezzel párhuzamosan a takarmánynövények betakarított területe csökkent az állattenyésztési ágazat nehéz helyzete miatt. Visszaszorult a kertészet vetésterülete és termésmennyisége, pedig a megye hagyományosan erős volt ebben az ágazatban. A szőlő és gyümölcstermesztéshez a megye kedvező adottságokkal rendelkezik, mégis visszaesett a gyümölcs termésmennyiség, a szőlőknek pedig a termőterülete csökkent le. A folyamatok mögött az értékesítési nehézségek állnak, melyek szempontjából az elkötelezett termelői szerveződések jelenthetnének előrelépést. Veszélynek tekinti a vizsgálat az agrár innováció bázisainak gyengülését a megyében. Ezzel szemben a vizsgálati időszakban Hartán a gyümölcsösök és az öntözött területek száma nőtt, néhány esetben a gyümölcsfeldolgozás is megvalósul.

Idegenforgalom tekintetében főleg Kecskeméten és Kiskunmajsán (gyógyfürdő) koncentrálódik jelentősebb vendégforgalom. A megye turisztikai adottságai a fővároshoz és a Balaton térségéhez mérten szerények. A természeti kuriózumok (mint amilyen a Szelidi-tó is) inkább hazai viszonylatban tekinthetők egyedinek. A vizsgálat a turisztikai desztinációkból felúzótt kínálatsorra építkezve, a Duna-tengely fejlesztésével és a Vajdaság irányába nyitva, vagy Csongrád megyével közösködve lát esélyt a pozitív elmozdulásra. Harta esetében a Duna-tengely és a Szelidi-tó vonzáskörzet fejlesztése jelenthet kitörési lehetőséget.

A vizsgálat rámutat a közlekedési kapcsolatok hiányaira, elsősorban az M8 és M9 autópálya megépítésének szükségességére, melyek nélkül a nemzetközi és országos hálózatok levezetése korlátozott.

Különleges potenciált jelent megyénkben a Duna, ennek közlekedési vonatkozásai nemcsak a szállításban, hanem a turizmusban is kihasználndók.

Az OFTK szerint a Duna-menti térségnek, a Közép-Európát összekötő folyó lehetőségei révén – amely egyben Bács-Kiskun megye nyugati határa – nagy jelentősége van Budapest kapuvárosi szerepének erősítésében és a térségben magas hálózati potenciállal rendelkező települések, Solt, Kalocsa, valamint Baja lehetőségeinek kibontakoztatásában mind az Európai Unió, mind a Balkán felé. Területpolitikai és területfejlesztési irányelvként fogalmazza meg az EU Duna Régió Stratégiájához kapcsolódó fejlesztési lehetőségek kiaknázását.

Jelentős változást jelenthet a térség életében a Paks II beruházás és a kapcsolódó fejlesztésként megvalósuló Kalocsa – Paks Duna-híd. A Kalocsa és Paks közötti híd megépítése összeköttetést jelentene az M6-os autópályával nem csak Kalocsa, hanem az egész térségnek. Kalocsa és Kiskörös térsége gazdaságfejlődésének fontos tényezőjét látja a Paksi Atomerőmű bővítéséhez kötődő gazdasági tevékenységekben történő részvételben.

A kerékpárutak tekintetében Hartán nagy jelentőséggel bír, hogy itt halad át – helyenként alternatív nyomvonalon is az EURO Velo 6 nemzetközi kerékpárút. Ennek Harta – Dunapataj szakasza hivatás-kerékpárútként is intenzív használatban van. Nagy jelentősége lenne azonban a Solt Kali-majorig kiépített kerékpárút összekötésére a nemrégiben átadott Solt-Dunaföldvár szakaszával, illetve a nemzetközi kerékpárút északabbi szakaszaival. Fontos lenne annak felmérése is, hogy milyen módon lehetne biztosítani a biztonságos kerékpárforgalmat Dunatétlen irányába, mely település határában hamarosan megépül az Akasztó – Kiskunhalasi kerékpárúthoz csatlakozó szakasz.

A közigazgatás reformja következtében a megye számos településén megszűnt az önálló önkormányzati hivatal, ezáltal Harta közigazgatási feladatellátásban a gyéresebb lakosságú Dunatétlennel közös hivatal működik.

Hartán működik egészségház, melyben az alapszolgáltatások mellett (2 háziorvos) bizonyos járóbeteg szakszolgáltatások, vagy egyéb szakszolgáltatások is elérhetők (gyermekorvos, fogorvos, eseti szűrővizsgálatok, tanácsadás). Az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódóan a településen állandó nyitva tartású gyógyszerár is van.

Bács-Kiskun megyei Területfejlesztési Konceptió Harta nagyközségi vonatkozásai

A megye jövőképe mindenekelőtt az iparra kíván támaszkodni, ezen belül is a járműipari beszállítói hálózat és a feldolgozóipar (gép- és műanyagipar) eredményességének növekedésére. A mezőgazdaságban a helyben megtermelt, helyben feldolgozott és a piacon

keresett termékek értékesítése valósul meg az elképzelés szerint, a növénytermesztés és állattenyésztés egyensúlya mellett. A településhálózat harmóniája is megfogalmazódik:

„A város-vidék kapcsolat a nagytérségi fejlesztési célok keretébe ágyazott közös gondolkodás és beruházások eredményeképpen a forrásokért való verseny helyett az egymást hatását erősítő (szinergikus), különböző erőforrásokon alapuló fejlesztésekhez teremt alapot.”

A jövőkép elérése átfogó, tematikus és területi célrendszer mentén történik. A megye **átfogó céljaihoz** minden település kapcsolódik a maga adottságainak keretében: *inkluzív növekedés, ember és környezet harmóniája, belső kohézió, egészséges, megújuló társadalom*. Az átfogó célokhoz üzeneteket kapcsol a koncepció a helyi döntéshozók felé is:

A helyi önkormányzatok eszköztárával a várható fejlesztések megalapozását elő kell készíteni, hogy a támogatások elérhetővé válásakor minden szabályozási feltétel rendelkezésre álljon (pl. rendezési tervek szükséges módosítása).

Az energiahatékonyság, hulladék-kibocsátás csökkentése érdekében a működés átfogó vizsgálata.

A fenntartható fejlődés társadalmi-gazdasági szükségszerűségeinek felismerésével a helyi szükségletek és igények alapos felmérése alapján a megoldások irányába mutató helyi beavatkozások valósíthatók meg a mezőgazdaság, energetika területén.

Az egyedi igények összehangolásához szükséges információk a helyi szereplők aktivitása, kooperációs tevékenysége és konszenzuskészsége nélkül nem alkotnak életképes programot.

Komplex, innovatív beavatkozásokkal a települések népességmegtartó képessége fokozható és a vidék erőforrásainak fenntartható hasznosítása megvalósítható.

A várostérségi szemlélet elfogadása megkívánja a települési koordináció és együttműködés lehetőségeinek vizsgálatát – a területhasználati elvek figyelembevételével – az alábbi területeken:

- lakóterületek terjeszkedésének koordinációja
- térségi zöldfelületi és rekreációs rendszer
- térségi jelentőségű gazdasági területek kijelölése, kialakítása
- mezőgazdasági területek védelme
- közszolgáltatások közös szervezése, telepítése, működtetése
- agglomerációs közlekedési rendszerek (közösségi közlekedési rendszerek) tervezése, térségi ingázási zóna vizsgálata

A **tematikus célok** három fő célcsoportot tartalmaznak: *gazdasági versenyképesség, élhető és életképes vidék, valamint intézményi és infrastrukturális fejlesztések*. Ezek szintén összetett és a településrendszer egészére értelmezett célok.

Harta adottságaihoz illeszkedik a gazdasági versenyképesség érdekében kijelölt első prioritás, amely a mezőgazdasági térségekben az élelmiszeripar fejlesztését célozza meg az állattenyésztés és feldolgozóipar támogatásával, valamint a zöldség-gyümölcs ágazat technikai és technológiai fejlesztésével. A harmadik prioritás a turizmus jövedelemszerzési potenciáljának erősítése, egyebek között az attrakciók összekapcsolása túra- és kerékpáros útvonalakkal: ez a cél a község számára is fontos. A helyi ipari üzemek műszaki-technológiai fejlesztései a 4. prioritáshoz illeszkedhetnek. A 7. prioritás támogatja a foglalkoztatás

bővítésével együtt járó gazdaságfejlesztést és a korszerű vertikumú mező- és élelmiszergazdaságot.

A koncepció Hartát a jelentősebb kisvárosi-falusi üzleti szolgáltató centrumok között sorolja fel 15 szolgáltatóval, melyek térstruktúrája is figyelemre méltó.

Bács-Kiskun megyében az info-kommunikációs (IKT) ágazathoz sorolható cégek száma közel 700-ra volt tehető 2010 végén, ebből 4 db működött Hartán.

Öt **területi cél** keretében a koncepció a jövőkép elérésének differenciált útjait jelöli ki, melyek közül a Duna-menti térség területfejlesztésével kapcsolatos célok különösen érvényesek Harta számára. Bács-Kiskun megye nyugati határrésze vízrajzi adottságai és hagyományai miatt fontos szerepet játszhat a megye és az ország gazdasági fejlődésében. Emellett a térség természetes vizeinek nagy szerepe van a vidékfejlesztésben, a vizes élőhelyek fenntartásában, a vízgazdálkodásban, az ártéri gazdálkodás – mely a mezőgazdaság jellegzetesen helyi formája – lehetőségeinek kihasználásában, illetve a hagyományok ápolásában. A folyó mentén található üdülőterületek, természetvédelmi területek elérhetőségének javításával, a speciális táji és kulturális adottságokra épülő turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztésével a térség jövedelemszerző potenciálja erősödhet, ezáltal javulhat a foglalkoztatottság helyzete is.

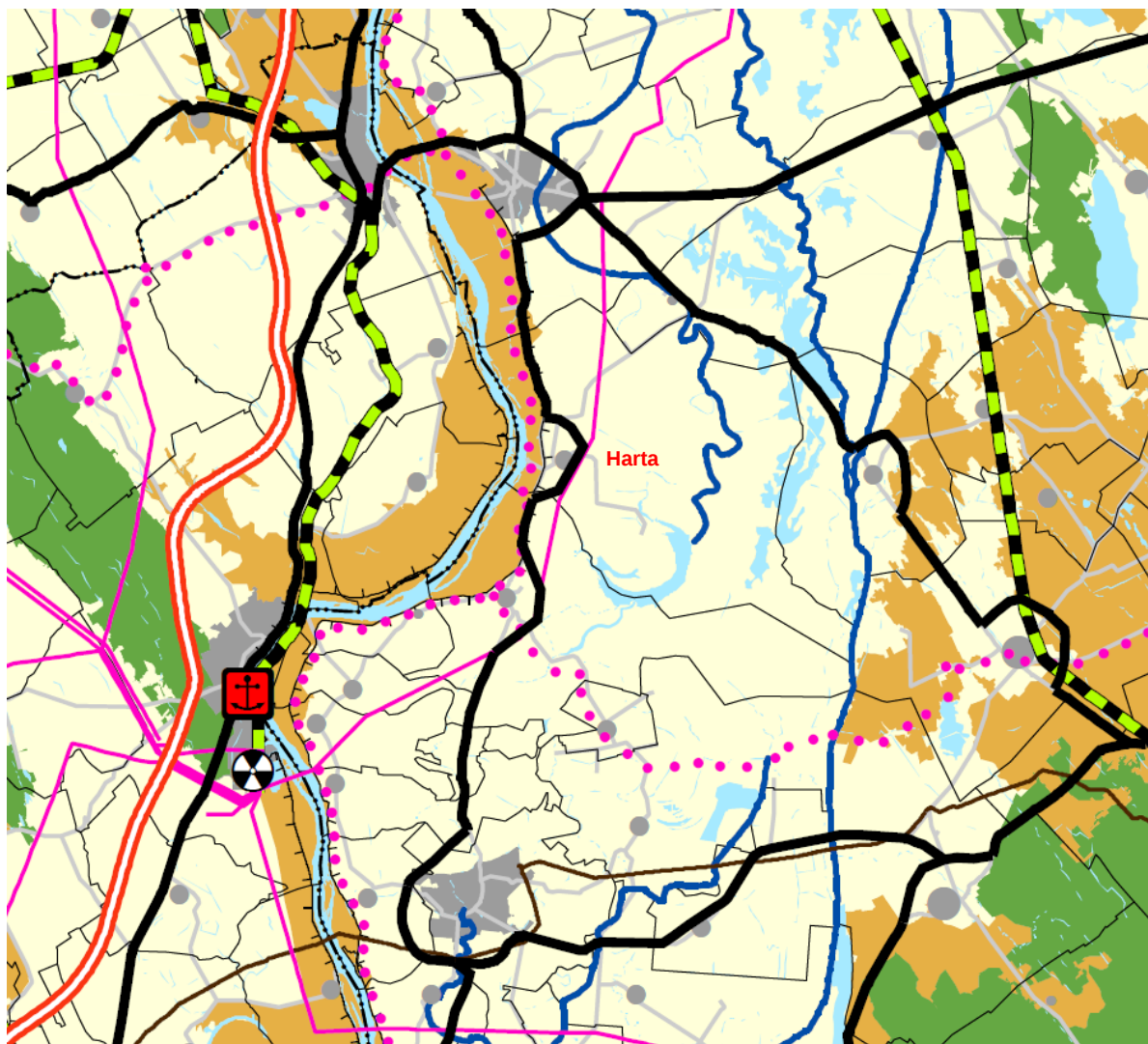
A Duna belvízi hajózási kapacitása egyértelműen nincs kihasználva. A vízi utak hajózási folyosóvá fejlesztésének azonban együtt kell járnia a korszerű és hatékony kikötők kialakításával annak érdekében, hogy a hajózás összefonódjon a vasúti és a közúti közlekedéssel. Egyetlen komoly forgalmat bonyolító kikötő Baja térségében üzemel, ahol a kombinált fuvarozási lehetőségek is kiépültek. A nagyobb térségi hálózatok kiépülése és megerősödése, valamint a megye vállalkozói értékesítési horizontjának bővülése szempontjából elsőrendű fontosságú lenne az M8 és M9-es autópálya megépítése.

Hartára szabottak a „A Duna-mente logisztikai potenciáljának kiaknázását szolgáló integrált fejlesztések (Ter4)” és a „Várostérségi funkcionális és infrastrukturális kapcsolatok fejlesztése (Ter3)” területi célcsoportok. A Ter3 komplex terület- és vidékfejlesztési programokban gondolkodik az esélyteremtés, az innováció, a rekreációs célok és a hagyományőrzés mentén, melyekhez a községek is csatlakozhatnak.

Jellegükből fakadóan a **horizontális célok** is általánosan érintik a megye településeit, ilyen egyebek között az esélyegyenlőség és a fenntarthatóság biztosítása, amely folyamatos és minden fejlesztési lépést átható elvárás.

4. TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁS

Harta a jelenleg hatályos országos szerkezeti tervben (2018. október)

ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁS RENDSZERE

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vegyes területfelhasználású térség
- Vizgazdálkodási térség

Települési térség

- 1000 ha felett
- 500-1000 ha között
- 100-500 ha között
- 100 ha alatt

Közlekedési hálózatok és építményeik

- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Országos kerékpárút törzshálózat
- Nagysebességű vasútvonal
- A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal
- Egyéb országos törzshálózati vasútvonal
- Közforgalmú nemzetközi és országos jelentőségű kikötő
- Országos jelentőségű polgári repülőtér

OTrT (2003. évi XXVI. tv.) szerkezeti elemek és területfelhasználás Harta területén

Az Országos Területrendezési Tervben (OTrT) Harta igazgatási területén a következő **országos szerkezeti elemek** jelennek meg:

Meglévő 51 számú főút: Budapest (M0) – Kalocsa – Baja – Hercegszántó – (Szerbia). Hartát az igazgatási terület Ny-i részén, a Duna-folyam partvonalától 700-1700 m távolságban metszi az É-D-i útnyomvonal.

51-es számú főút hartai elkerülő útszakasza a belterület K-i oldalán.

Meglévő 53 számú főút: Solt (52. sz. főút) – Kiskunhalas – Tompa – (Szerbia). Harta igazgatási területének az ÉK-i sarokpontjához közel, már Dunatétlen területén halad.

Alsó-Dunamente kerékpárút (6-os jelű Euro Velo®) 6.A szakasza: Budapest – Dunaharaszti – Taksony – Dunavarsány – Majosháza – Ráckeve – Dömsöd – Dunavecse – Dunaegyháza – Solt – Dunapataj – Ordas – Dunaszentbenedek – Úszód – Foktő – Fajsz – Baja – Szeremle – Dunafalva – Mohács – Kölked – (Horvátország). A nyomvonalat az 51 számú főút mellett jelöli az OTrT, ezzel szemben a kiépített szakasz a Duna-parton halad át Harta területén.

Közép-magyarországi kerékpárút: Bugacpusztaháza – Soltvadkert – Kiskőrös – Dunapataj – (6. Alsó-Dunamente kerékpárút Dunapataj és Solt közötti szakasza) – Solt – Dunaföldvár – Simontornya – Tolnanémedi – Tamási. Dunapatajon éri el a 6-os Euro Velo nyomvonalat és Soltig együtt halad vele Harta területén át.

Duna-folyam nemzetközi víziút (VI/C osztályú): Harta igazgatási területének és Bács-Kiskun megye érintett terület részének Ny-i határát képezi.

400 kV-os átviteli hálózati távvezeték (tervezett): Paks – Albertirsa. A nyomvonal Harta belterületének K-i határán van feltüntetve.

Országos jelentőségű csatornák (az átvezethető vízmennyiség az 1 millió m³/évet meghaladja):

Harta-II. összekötő csatorna: Mikla határrészt K-Ny-irányban keresztezi.

Kékesiréti-csatorna: a Belső-Kékes határrészt szegélyező gyepréjén vezet át.

Fűzvölgyi-főcsatorna: Miklapusztá Ny-i szegélyén halad É-D-i irányban.

Duna-folyam elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal: az 51-es út vonala mentén, egy szakaszon az úttal együtt fut.

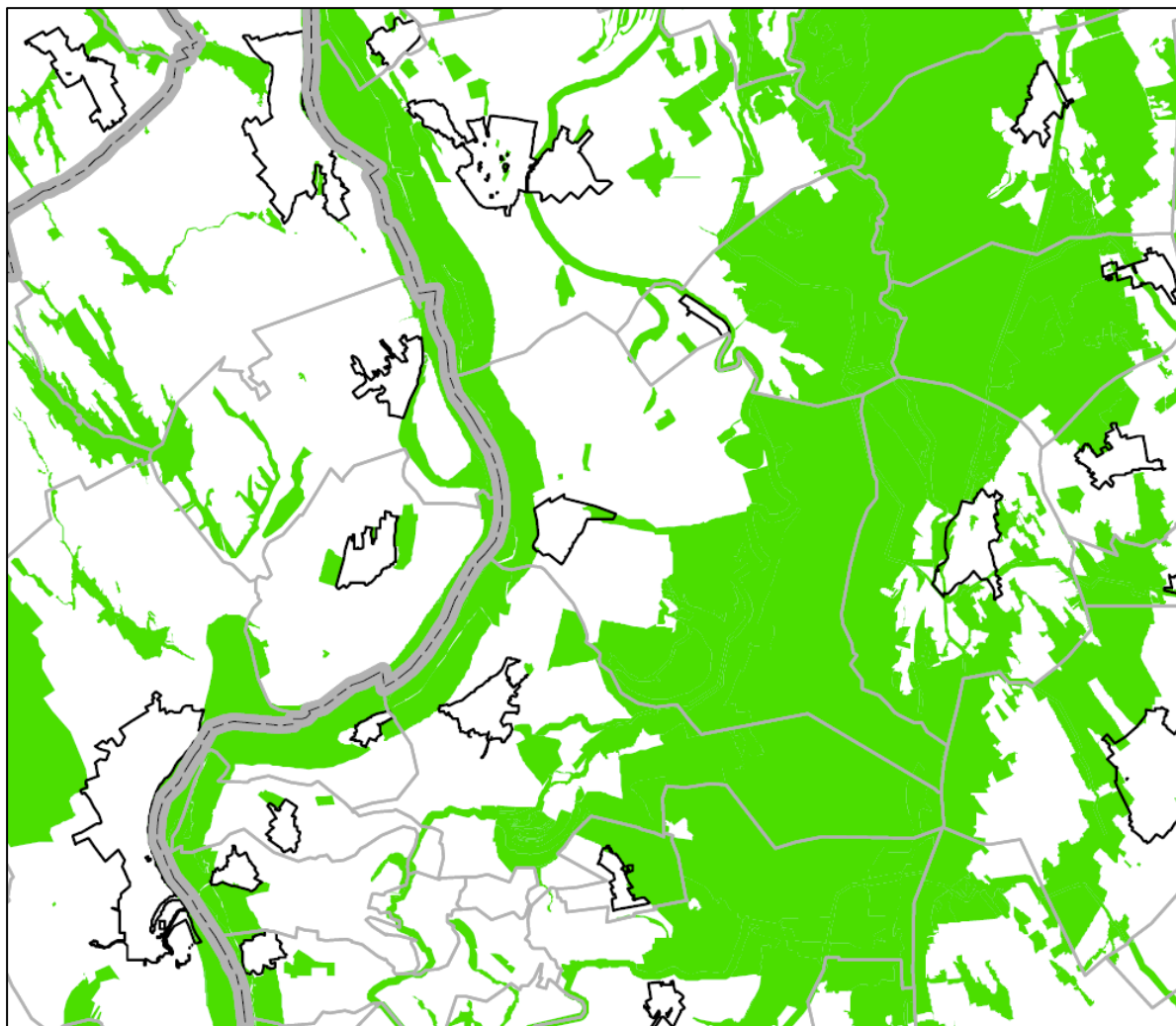
OTrT térségeinek kijelölése Hartán, megfeleltetés a településfelhasználási egységekkel

Területfelhasználás vonatkozásában az OTrT Harta igazgatási területére vonatkozóan csaknem kizárólag **mezőgazdasági térséget** jelöl ki (10936,5 hektár). Csekély mennyiségű **vegyes térség** (708,2 hektár) szerepel a Duna-folyam nagyvízi medrében. A megyei tervben még nem érvényesült az OTrT 2013. évi módosítása, ezért az országos térségek kiterjedését közvetlenül össze kell vetni a településfelhasználási egységek kijelölésével. Hartán a vegyes térséget is mezőgazdasági térségként kezeljük, erre módot a vonatkozó törvény. Harta új szerkezeti tervében a **mezőgazdasági terület nagysága 11150,2 hektár**, amely bőven teljesíti az országos tervből a megyei tervre és onnan a településre vetíthető kötelező kijelölést: $0,85 \times 0,75 \times (10963,5 + 708,2) = 7423,5$ hektár. **Megfelel.**

Az országos terv **1009,3 hektár vízgazdálkodási térséget** jelöl ki, amely $0,9 \times 0,85$ szorzóval vetítve 772,1 hektár, alatta marad a településszerkezeti tervben biztosított 955,7 hektárnak. **Megfelel.**

OTrT (2003. évi XXVI. tv.) övezetek Harta területén

Országos ökológiai hálózat

A hálózat országos jelentőségű természetes és természetközeli területek összefüggő rendszere, amely magterületekből, ökológiai folyosókból és a pufferterületekből tevődik össze. Ezek kiterjedését a tervek a **Kiskunsági Nemzeti Park adatszolgáltatása** szerint tartalmazzák.

Magterületbe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont. Hartán, magától értetődően, a Kiskunsági Nemzeti Park területe és a Duna-mente magterületként van kijelölve, de a Nagykékes határrészt karéjozó vizes terület és a belterület ÉK-i része, a régi hulladéktelep környékével együtt, szintén az övezetbe van vonva. A magterületben a törvény a **beépítésre szánt terület kijelölését tiltja**, egyebekben pedig rögzíti, hogy „a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki, illetve helyezhetők el”.

Az **ökológiai folyosó**ba többnyire lineáris kiterjedésű, folytonos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok – tartoznak, amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, puffterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására. Hartán a Duna-folyam középvízi medrén kívül kisebb természetes állapotú erdő- és gyeptoltok alkotják az övegetet.

A **pufferterület** olyan rendeltetésű terület, amely megakadályozza vagy mérsékli azoknak a tevékenységeknek a negatív hatását, amelyek a magterületek és az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek. Harta dunai hullámterének nagy része, továbbá a védett Miklapusztát nyugatról övező szántók képezik ezt az országos övegetet. A törvény szerint „pufferterületen a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti”.

Harta Nagyközség javasolta a KNPI felé, hogy a magterület és az ökológiai folyosó öveget határát úgy pontosítsa, hogy a települési térség és a beépített majorok ne legyenek érintettek.

Idézet az önkormányzat leveléből:

„Az eljárásba bevont állami főépítész kifogást emelt az országos ökológiai hálózat magterületébe vagy ökológiai folyosójába eső beépített és beépítésre szánt területek besorolása ellen, arra hivatkozva, hogy az Országos Településrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény szerint ezekben nem jelölhető ki beépítésre szánt terület. Egyelőre nem fogadta el önkormányzatunk részéről azt a választ, hogy e területek mindegyike már 2000 év óta beépített és beépítésre szánt kategóriában szerepel.

Megkönnyítené a kérdés lezárását, ha az állami főépítész és a KNPI között ebben az elvi kérdésben megállapodás születne a helyes jogértelmezésről (amely önkormányzatunk szerint csak az új kijelölések esetén tenné szükségessé a törvényi előírás teljesülésének igazolását), de ha ez a megegyezés a közeljövőben nem születik meg, akkor megoldást jelentene az érintett földrészletek puffterületbe való átsorolása, vagy az országos övezeti lehatárolás pontosítása oly módon, hogy ezek a területek kivonásra kerülnének belőle.”

Az Igazgatóság redukálta az övezetek kiterjedését a következők szerint.

Állampusztához kapcsolódó major (Harta 0228/3 hrsz. térsége):

Az ökológiai hálózat övezetében puffterületként jelölt terület. Az ökológiai folyosó kijelölése az Harta 0222 hrsz-ú csatorna mentén történt. Az Mű jelű mezőgazdasági üzemi terület kijelölése a meglévő, kialakult beépítés szerint történt; ténylegesen nem új beépítésre szánt terület kijelölését jelenti; így ezzel kapcsolatban a KNPI természetvédelmi szempontból kikötést nem tesz, az ökológiai hálózat övezetének pontosítása indokolt.

Állampuszta központi major (Harta 0148/118 és 0148/119 hrsz-ek)

Az ökológiai hálózat ökológiai folyosó övezetének kijelölése a KNPI által K2311 kódszámmal jelölt természeti terület alapján történt a Harta 0154 hrsz-ú ingatlan esetében. A Harta 0148/118 és 0148/119 hrsz-ek érintettsége digitalizációs hibából ered. Az Mű jelű mezőgazdasági üzemi terület kijelölése a meglévő, kialakult beépítés szerint történt; ténylegesen nem új beépítésre szánt terület kijelölését jelenti; így ezzel kapcsolatban a KNPI természetvédelmi szempontból kikötést nem tesz, az ökológiai hálózat övezetének pontosítása indokolt.

Nagykékes egyéb belterület (Harta 0396; 0399-0407 jellemző hrsz-ek)

Az ökológiai hálózat övezetében pufferterületként jelöltek a tárgyi ingatlanok. Az Mű jelű mezőgazdasági üzemi terület kijelölése a meglévő, kialakult beépítés szerint történt; ténylegesen nem új beépítésre szánt terület kijelölését jelenti; így ezzel kapcsolatban a KNPI természetvédelmi szempontból kikötést nem tesz, az ökológiai hálózat övezetének pontosítása nem indokolt.

Kékesi-tó melletti major (Harta 0360/92-96 jellemző hrsz-ek)

Az ökológiai hálózat övezetében pufferterületként jelöltek a tárgyi ingatlanok. A hatályos rendezési eszközökben beépítésre szánt területként jelöltek. A tárgyi területekre vonatkozó tervezett szabályozással kapcsolatban a KNPI természetvédelmi szempontból kikötést nem tesz, az ökológiai hálózat övezetének pontosítása nem indokolt.

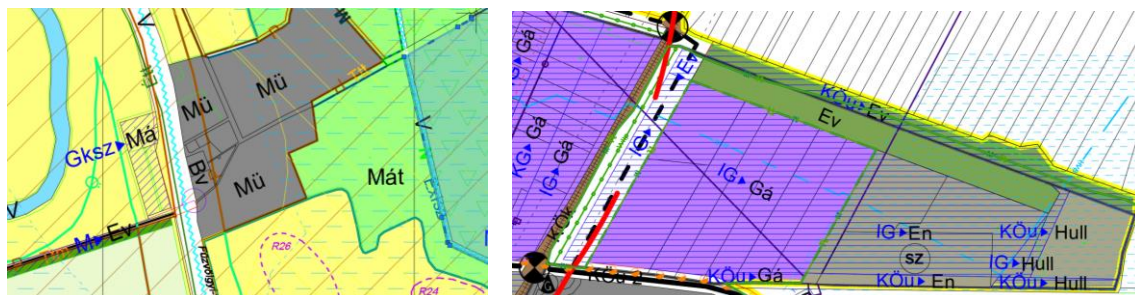
Belterületi beépítésre szánt területek (Harta 1902/1-11, 1831-1842 és 1844/8-13 jellemző hrsz-ek)

Az ökológiai hálózat övezetében magterületként jelöltek a tárgyi ingatlanok. A fent részletezett terület jellemzően bolygatott, emberi behatásnak erősen kitett. A rendelkezésre álló aktuális biotikai adatbázisok alapján védett természeti érték előfordulása nem ismeretes az érintett ingatlanokról. Tekintettel arra, hogy a hatályos rendezési eszközökben is beépítésre szánt területként jelölt a terület, így a tervezett szabályozással kapcsolatban a KNPI természetvédelmi szempontból kikötést nem tesz, az ökológiai hálózat övezetének módosítása indokolt.

A fent részletezett területekre vonatkozóan Igazgatóságunk az ökológiai hálózat módosítását az OTRT. 12/A. § (4) pontja alapján elfogadhatónak tartja.

A közölt korrekciókat figyelembe véve a véleményezésre bocsátott tervanyagban Gksz területből átkerülnek Má mezőgazdasági területbe az Állampuszta Mikla-major melletti 0182/1,2 telkek (lebontott szolgálati lakások helyszínei), továbbá beépítésre nem szánt kategóriába került át a belterületről keletre lévő Hull jelű hulladékkezelő, -lerakó terület.

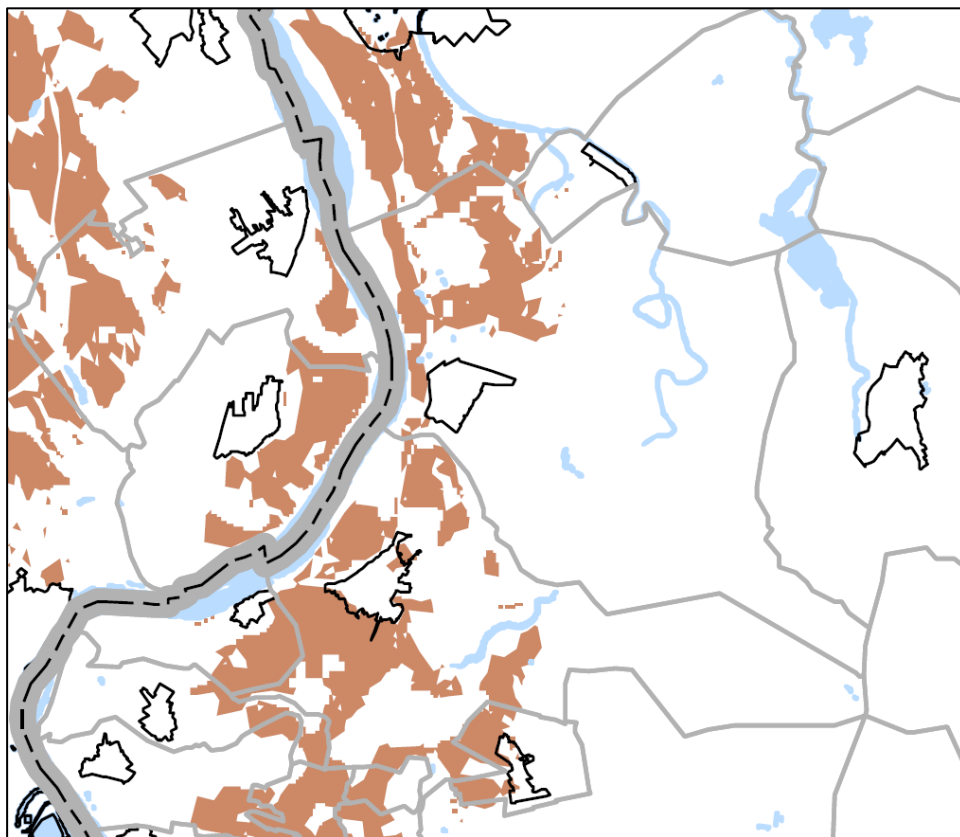
Korrekciók a szerkezeti tervben az állami főépítész és a KNPI állásfoglalása alapján:

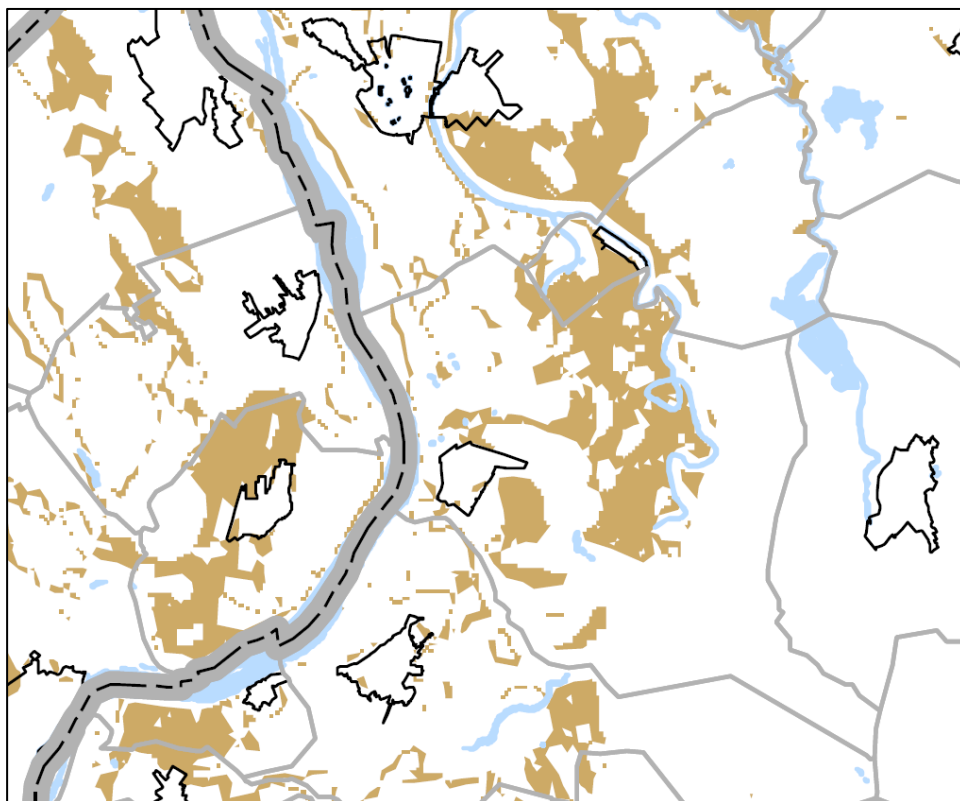
Ezek a változások azt eredményezték, hogy a beépített és beépítésre szánt területek már nem érintik a magterület és az ökológiai folyosó övezetét, **a törvényi előírás teljesül.**

A kiváló és a jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe a kiváló és jó növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak. A kiváló adottságú övezetben beépítésre szánt terület csak területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Bányászati szempontból a terület kivettnek minősül. Hartán jellemzően az igazgatási terület ÉNy-i részén (Solt és Dunatetőten felőli határreszen) alakultak ki kiváló és jó adottságú csernozjom talajok. A kiváló és jó szántókon jelen eljárásban **nem történik beépítésre szánt terület kijelölés, a törvényi előírás teljesül.**

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület országos övezete Harta térségében

Jó termőhelyi adottságú szántóterület országos övezete Harta térségében

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület országos övezete Harta térségében

A **kiváló termőhelyi adottságú erdőterület** övezetbe az őshonos fafajokból álló erdő-társulások fenntartására leginkább alkalmas és az erdő hármass rendeltetését - védelmi, gazdasági, közjóléti - egymással összhangban a legmagasabb szinten biztosítani képes erdőterületek tartoznak. Hartán a Duna galéria-erdei és Állampusztaság jellemzően tölgyes mezővédő erdősávjai vannak az övezetbe sorolva. Új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki az övezetben. Kűlfertéses bányászat szempontjából a terület kivettnek minősűl. Harta új szerkezeti terve a nyilvántartott erdőket a törvényi előírásnak megfelelően a rendeltetésűknek megfelelő területfelhasználásba sorolja be.

A **tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület** övezetébe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

Hartán a nemzeti park területe, a nagykékesi határrész gyeses karéja és a Duna és parti részei alkotják az övezetet.

A törvényi előírás szerint az övezet területére a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg¹ helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készűlő telepűlésrendezési eszköz

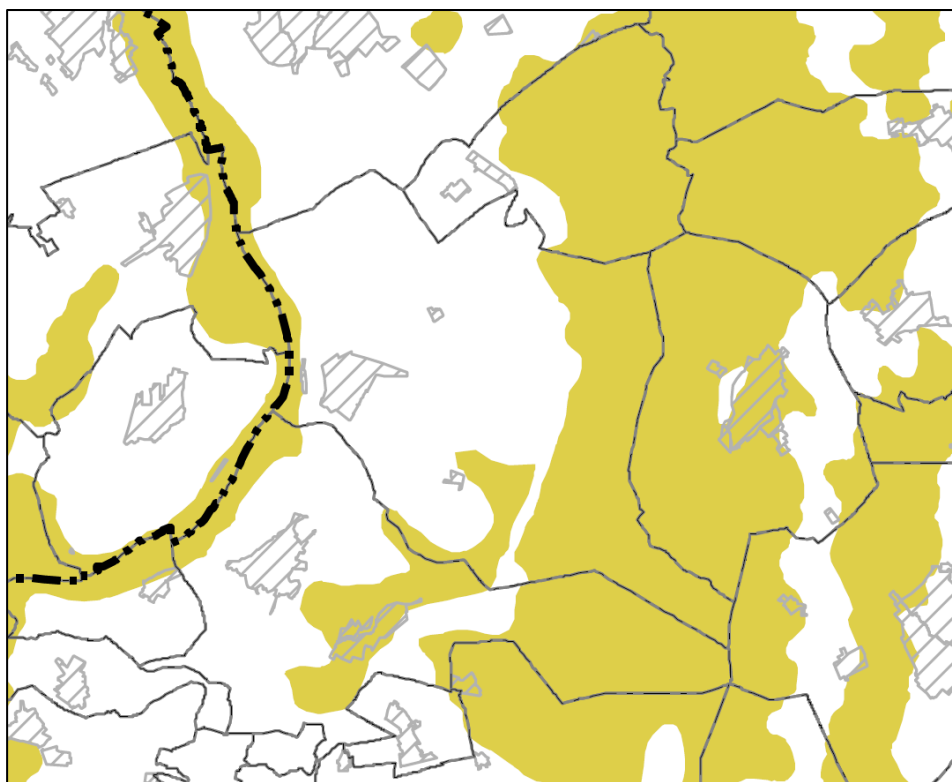
¹ a természeti és antropogén tájalkotó tényezők egyűthtathasából kialakulű, adott tájrészletre jellemző mintázat vagy rendszer, amely egy tájat más tájrészletektől megkülönböztethetűvé tesz

megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegységeit, valamint a tájképi egység és hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

Az övezetben a közlekedési, hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni. Bányászati szempontból a terület kivettnek minősül.

A megyei terv még nem állapította meg a tájjelleg helyi jellemzőit. A szerkezeti terv alátámasztására szolgáló „Zöld infrastruktúra” fejezet kitér a tájjeleg meghatározására, megőrzendő elemeire. Harta Településképi arculati kézikönyve (TAK) hasznos adalékokat tartalmaz a témában. A településképi rendelet (TKR) több előírást szab meg a tájvédelem körében. A „természetvédelmi szempontból meghatározó településrész”, melynek területére számos tájvédelmi jellegű előírást szab meg a TKR, magában foglalja az OTTrT tájvédelmi terület övezetének hartai részét.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület országos övezete Harta térségében

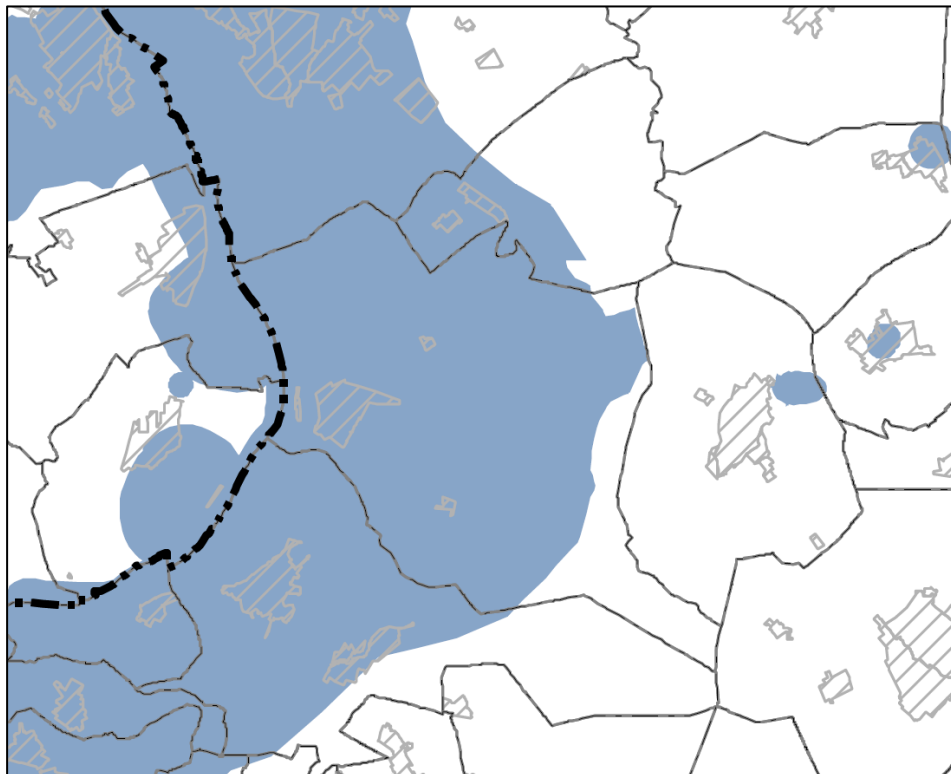

A **vízminőség-védelmi terület** övezetébe a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak. Hartának csaknem az egész igazgatási területe az övezetben fekszik, csupán a K-i és DK-i keskeny területsávban nincs érintve.

A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a megyei területrendezési tervben kell rendelkezni. Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.

Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani. Harta szabályzatának melléklete jelöli ki a vízminőség-védelmi területet és a normaszöveg tartalmazza a területre vonatkozó helyi előírásokat.

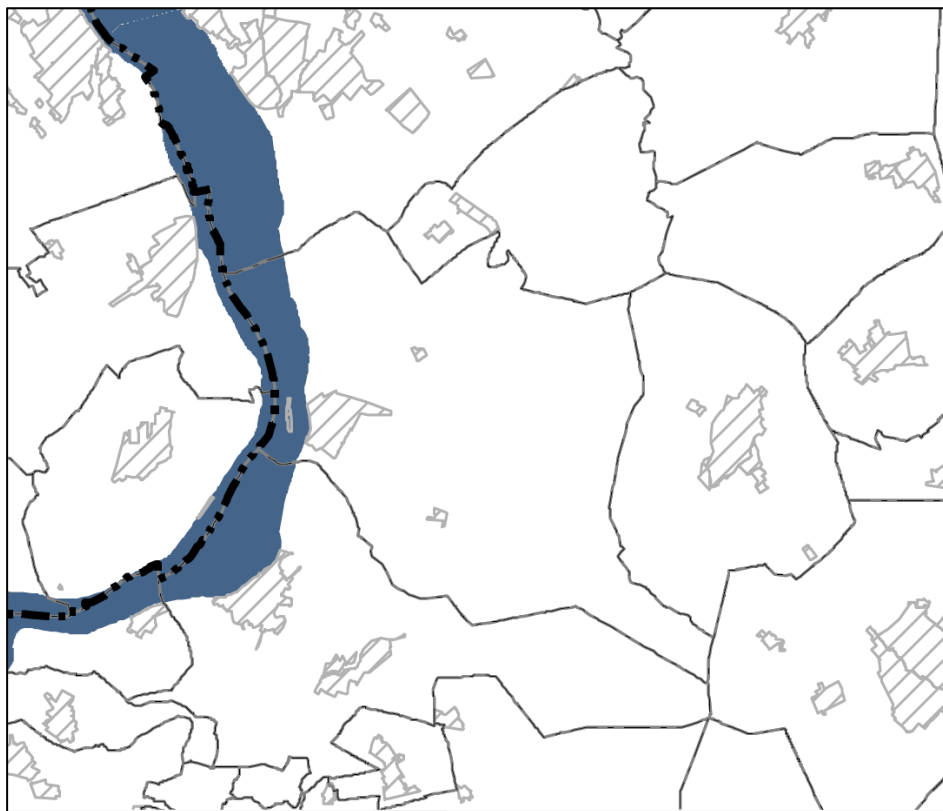
Vízminőség-védelmi terület országos övezete Harta térségében

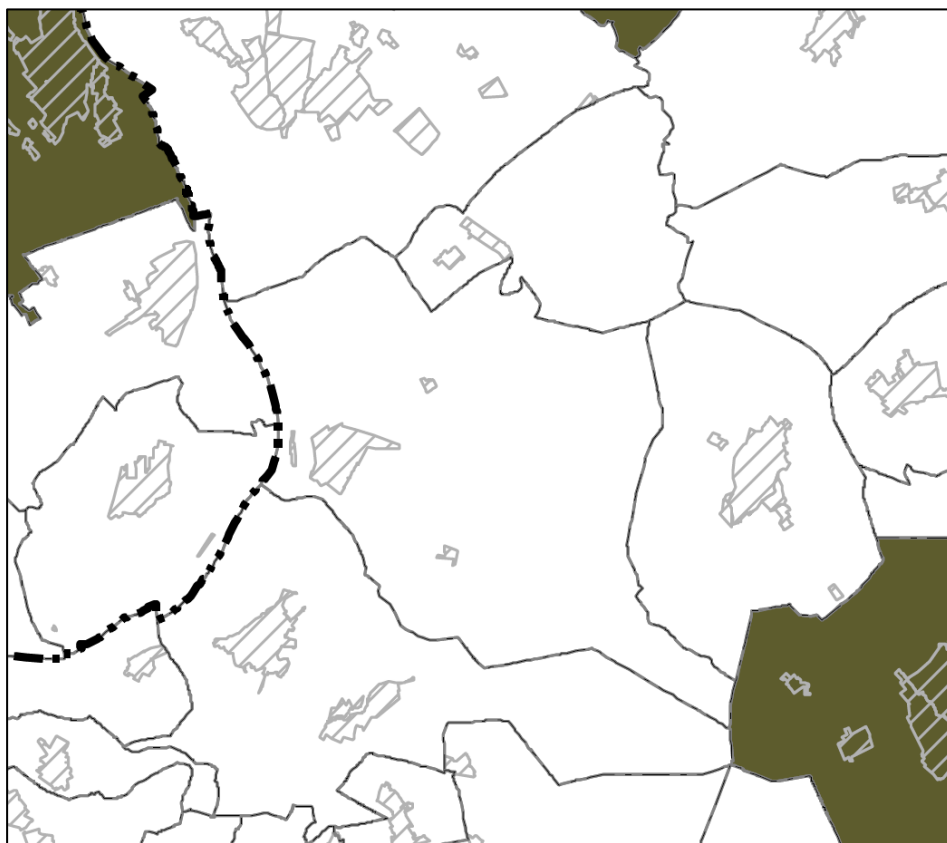
Az OTrT értelmezésében a **nagyvízi meder területének** övezetébe olyan, a vízfolyást vagy állóvizet magában foglaló területek tartoznak, amelyeket az árvíz levonulása során a víz rendszeresen elborít, és amelyeket a mértékadó árvízszint vagy az eddig előfordult legnagyobb árvízszint közül a magasabb jelöl ki. Az övezeten belül új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Hartán az 51-es út mentén, vagy azzal egy nyomvonalon futó elsőrendű árvízvédelmi töltéstől Ny-ra lévő terület tartozik ide.

Az új szerkezeti terv a nagyvízi meder területének övezetében nem jelöl ki új beépítésre szánt területet, a már beépült telekcsoportokat a kialakult állapot szerint a vízgazdálkodási terület **különböző sajátos területfelhasználási formáiként** kezeli.

Nagyvízi meder területének övezete

Honvédelmi és katonai célú terület övezete

HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018

Térségi területfelhasználási kategóriák

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vegyes felhasználású térség
- Vízgazdálkodási térség
- Városias települési térség
- Hagyományosan vidéki települési térség
- Építmények által igénybe vett térség

Műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények

Országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Gyorsforgalmi úton, főúton és vasúti törzshálózaton tervezett nagyhíd
- Gyorsforgalmi- és főúthálózaton lévő határátkelő
- Vasúti törzshálózaton lévő határátkelő
- Nagysebességű vasútvonal
- Transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal
- Egyéb országos törzshálózati vasútvonal
- Kereskedelmi (nemzetközi) repülőtérre fejleszthető repülőtér
- Állami repülések céljára szolgáló repülőtér
- Országos kerékpárút törzshálózat eleme
- Nemzetközi és országos jelentőségű közforgalmú kikötő
- 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- 220 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítóvezeték
- Elsőrendű árvízvédelmi fővonal

Térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények

- Mellékút
- Térségi mellékúton és vasúti mellékvonalon lévő híd
- Térségi jelentőségű logisztikai központ
- Térségi határátkelő
- Vasúti mellékvonal
- Keskeny nyomtávú vasútvonal
- Egyéb nyilvános és nem nyilvános polgári célú repülőtér
- Térségi kerékpárút-hálózat eleme
- Térségi közforgalmú kikötő
- Személyforgalmi kikötő
- Kompátkelőhely
- Kiserőmű
- Átvitelt befolyásoló 120kV-os elosztó hálózat
- Térségi szénhidrogén szállítóvezeték
- Térségi belvíz- és öntözőcsatorna
- Belvíztározó
- 1 millió m³-t meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb tározási lehetőség
- Másodrendű árvízvédelmi fővonal
- Térségi hulladéklerakó hely

A településrendszer elemei (Magyarország hivatalos helységnévtára szerint)

KECSKEMÉT város
Városföld község

Bács-Kiskun megye szerkezeti terve Harta igazgatási területén átveszi az OTTrT 2011-ben hatályos állapota szerinti országos szerkezeti elemeket továbbá térségi szerkezeti elemeket jelöli ki a következők szerint.

Az OTTrT 2011-ben hatályos szerkezeti terve előírja az 51-es számú főút hartai elkerülő útszakaszát a belterület K-i oldalán. Az elkerülő szakasz helyét a településszerkezeti terv kijelöli.

Meglévő országos mellékútként szerepel a megyei tervben az 5305, 51153 és 51345 jelű út is. Az 51153 jelű út belterületi átkelési szakasza esetében a településszerkezeti terv alternatív útvonalként kijelöli a Hunyadi utca – Kossuth utca vonalát is, amelyet célszerű a megyei tervben is előírni.

Térségi kerékpárutat nem tartalmaz a megyei terv Harta területén, az országos törzshálózati nyomvonalat az 51-es úton és az út mentén jelöli. A szerkezeti terv a nyomvonalat feltünteti.

Kunszentmiklós – Dunapataj (a déli folytatásban Dunapataj – Kalocsa) vasúti mellékvonal Solt felől érkezve Harta belterületétől K-re halad el.

Térségi szénhidrogén vezeték szeli át az igazgatási területet Kalocsa – Dunatetőtlen irányban.

Térségi belvíz és öntözőcsatornának minősíti a megyei terv a Fűzvölgyi-főcsatornát, a Kékesiréti-csatornát, a Harta II. összekötőcsatornát és az Akasztó határán futó V. csatornát.

1 millió m³-nél nagyobb csapadékvíz-betárazási lehetőséget ábrázol a megyei terv „Kékesiréti-tározó” néven, Dunapataj település területére is átnyúlóan. A szerkezeti terv szerinti területfelhasználás módot ad a tározó kialakítására.

BKmTrT térségeinek kijelölése Hartán, megfeleltetés a településfelhasználási egységekkel

Területfelhasználás vonatkozásában a BKmTrT egyáltalán nem jelöl ki erdőt Hartán és vegyes (mező-erdő célú) területet sem különít el. Az igazgatási területet jellemzően mezőgazdasági és vízgazdálkodási kategóriába sorolja.

Területfelhasználási módok területi arányai a megyei tervben Hartára vonatkozóan:

Erdőtértség	0 hektár	0,0 %
Mezőgazdasági térség	12385 hektár	95,3 %
Vegyes térség	0 hektár	0,0 %
Hagyományos vidéki települési térség	320 hektár	2,5 %
Vízgazdálkodási térség	287 hektár	2,2 %

Harta új szerkezeti terv területfelhasználási adatai

Mezőgazdasági terület:	11150 hektár
Vízgazdálkodási terület:	956 hektár

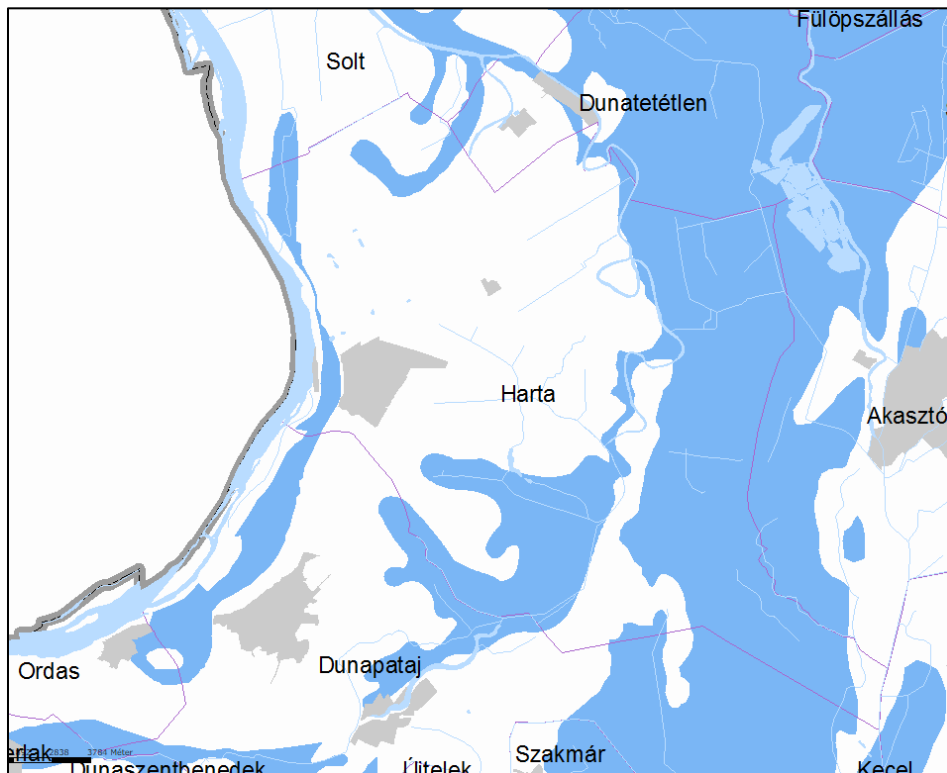
Megfeleltetés a BKM TrT térségeivel

Mezőgazdasági terület:	11150 ha > 0,85x12385=10527 ha Megfelel
Vízgazdálkodási térség:	956 ha > 0,85x287= 244 ha Megfelel

BKmTrT övezetei Harta területén

Az OTvT törvényi előírásai más térségi övezeti kategóriákat állapítanak meg, mint amelyeket a hatályos megyei terv tartalmaz. Egyedül a **rendszeresen belvízjárta terület** övezete maradt meg eredeti elnevezéssel, tartalommal, szabályozással az OTvT-ben a megyei és kiemelt térségi tervek részeként.

Rendszeresen belvízjárta terület a Bács-Kiskun Megyei Területrendezési Tervben

Az övezetbe a sík vidéki vagy enyhe lejtésviszonyokkal rendelkező területek azon mélyebb részei tartoznak, ahol a helyi csapadék egy része átmeneti vízfelesleg formájában, nagyobb mennyiségben és gyakorisággal összegyűlik. Harta szerkezeti tervében a rendszeresen belvízjárta területeket két kategóriában (enyhe-közepes és erős veszélyeztetés) az ADUVÍZIG adatszolgáltatása alapján szerepel. A kijelölés a megyei övezet területeit magában foglalja.

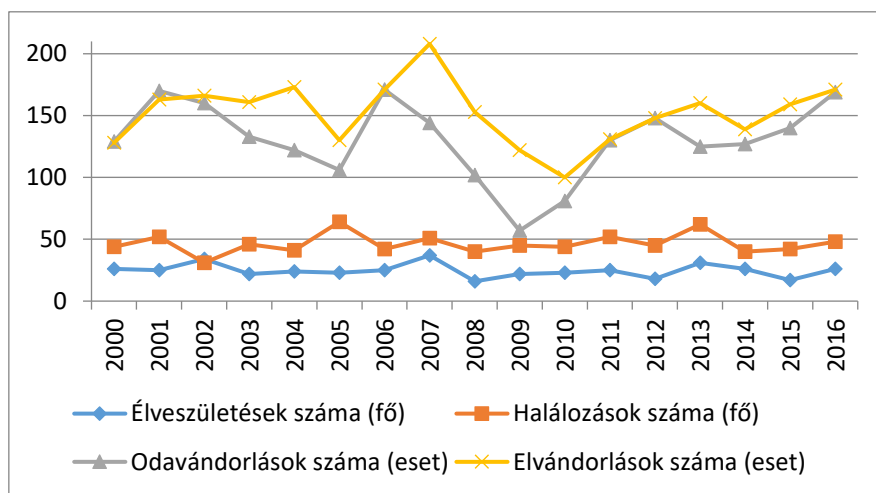
A megyei terv elfogadása óta megváltozott tartalmú és elnevezésű **„Ásványi nyersanyagvagyon-terület övezet”**-ben a megállapított bányatelekkel lefedett és bányatelekkel le nem fedett, az állam kizárólagos tulajdonát képező, az Országos Ásványanyag Nyilvántartás szerint nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon területei találhatóak. A törvény 16/A § előírása szerint a „terület övezetét a településrendezés eszközeiben tényleges kiterjedésének megfelelően kell lehatárolni” és „csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyon távlati kitermelését nem lehetetleníti el”. Harta új Településrendezési eszközeiben az adatszolgáltatásra kijelölt Bányakapitányság adatközlése alapján a település közigazgatási területén nincs legális, működő építőipari, illetve szilárd ásványi nyersanyag lelőhely. A település közigazgatási területét lefedő, kutatási engedéllyel rendelkező terület: a Ladánybene 153. – szénhidrogén kutatási terület egy része (MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.).

5. TÁRSADALOM, GAZDASÁG HELYZETE

Harta társadalma

Harta **népessége** 1870 és 1960 között folyamatosan nőtt – 1960-ban 5964 főt számláltak -, azóta viszont egyfolytában mérséklődik, 2016. év végén 3271 lakosa volt. Ennek háttérében egyrészt az élveszületéseket meghaladó halálozás, vagyis a természetes fogyás; másrészt a vándorlási egyenleg negatív tendenciája áll. E két tényező még erősítette is egymást, így erősen csökkent a hartaiak száma.

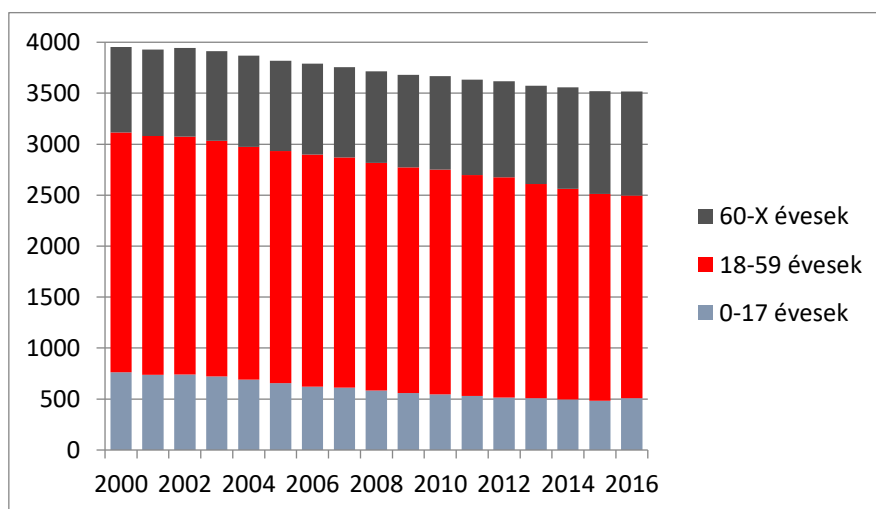
A népmozgalom főbb adatai, 2000-2016

Forrás: KSH T-Star

A népesség csökkenése mellett komoly probléma a **korösszetétel** alakulása, az idők számának és részarányának erőteljes növekedése. 2000-ben a lakosság 19 %-a volt 18 évnél fiatalabb és 21 %-a 60 évnél idősebb, 2016-ban már 14 %-ra csökkent a fiatalok és 29 %-ra az idősebbek aránya. Ez a község intézményhálózatának átrendeződését is magával hozza, az óvoda, iskola iránti igény mérséklődhet, míg az egészségügyi, szociális ellátás, az idősekről való gondoskodás igénye erősödik.

Harta állandó népességének kormegoszlása, 2000-2016

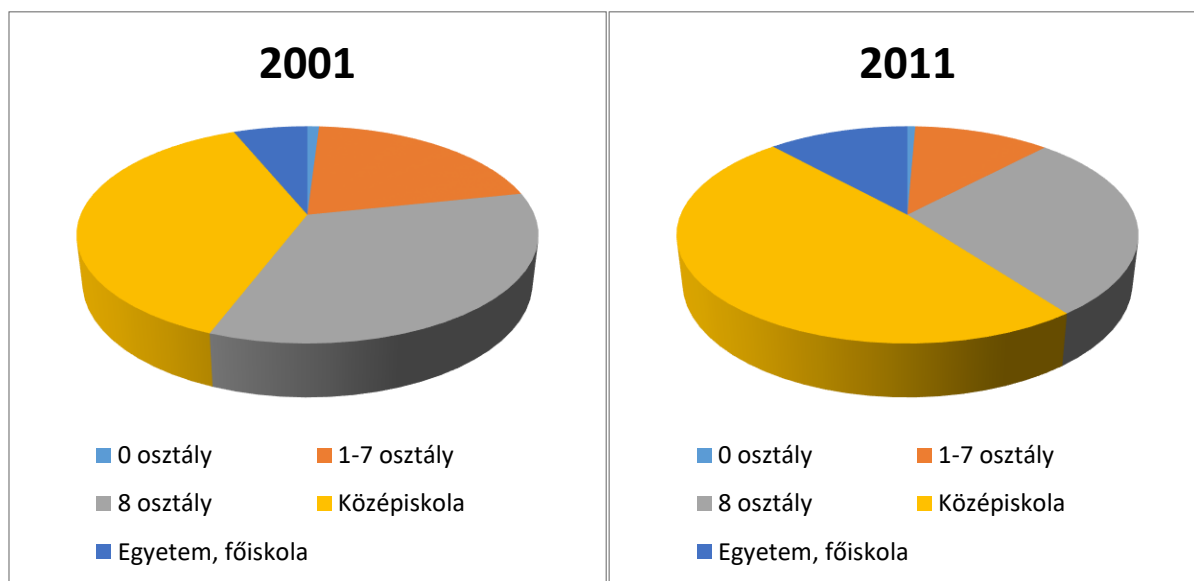

Forrás: KSH T-Star

Az **öregedési index** (a 65 éven felüliek a 14 alattiak %-ában) igen kedvezőtlen, Hartán 2016-ban ez 167 %-ot tesz ki, ami magasabb a kalocsai járás (166 %), Bács-Kiskun megye (132 %) és az országos átlag (126 %) mutatójánál.

Harta lakosainak **átlagos iskolai végzettsége** nagymértékben javult két népszámlálás (2001, 2011) között. 2001-ben 42 fő, 2011-ben már csak 25 fő volt teljesen iskolázatlan. Jelentősen nőtt a középiskolát végzettek aránya, kétharmaddal többen tanultak az egyetemeken, főiskolákon.

A 7 éven felüliek megoszlása iskolai végzettségük szerint, 2001, 2011

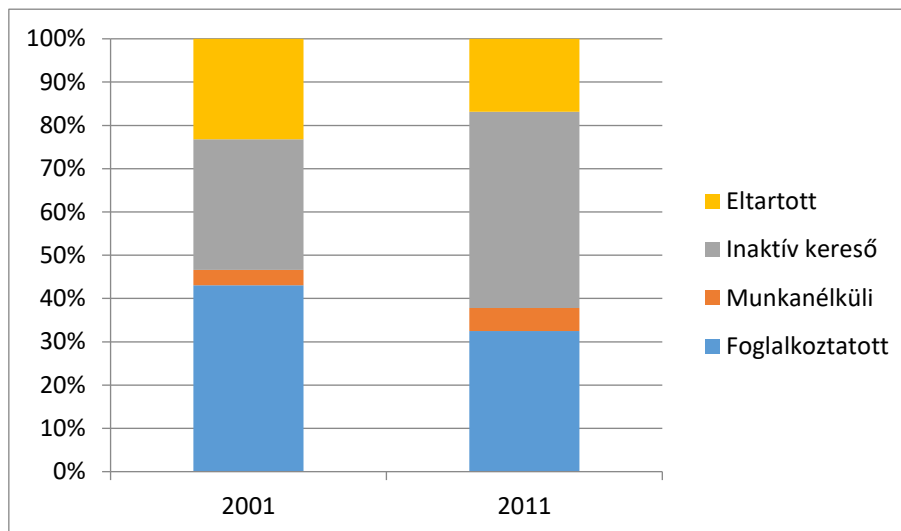
Forrás: KSH Népszámlálás 2001, 2011

Ugyancsak a népszámlálások alkalmával kapunk képet a települések **nemzetiségi összetételéről**. Hartán döntő többségében magyar származásúak élnek, emellett a német nemzetiségűeket lehet kiemelni. 2001-ben 512 fő vallotta németnek magát, ez 2011-re 823 főre emelkedett. Állampuszta fogvatartottjai is alakítják a statisztika itt elemzett adatait, ezért fordulhat elő, hogy cigány lakosokat is nyilvántartásba vettek.; 2001-ben 230 cigány nemzetiségűt, míg tíz évvel később 142 főt írtak össze.

A **vallási hovatartozást** illetően – szintén a népszámlálások alapján – 2001-ben a válaszolók egyötöde nem tartotta magát vallásosnak, vagy nem válaszolt, ez az arány 2011-re 37 %-ra nőtt. A vallási közösséghez, felekezethez tartozók 42 %-a katolikusnak, több mint egyharmada evangélikusnak és közel egyötöde reformátusnak vallotta magát.

A népszámlálások a **foglalkoztatottság** jelentős átrendeződését mutatják. 2001 és 2011 között 43 %-ról 33 %-ra csökkent a foglalkoztatottak aránya, ami alapvetően az inaktív keresők számának és súlyának látványos bővülésének tudható be, miközben az eltartottak – főként az iskolások – száma csökkent, a munkanélkülieké kissé nőtt.

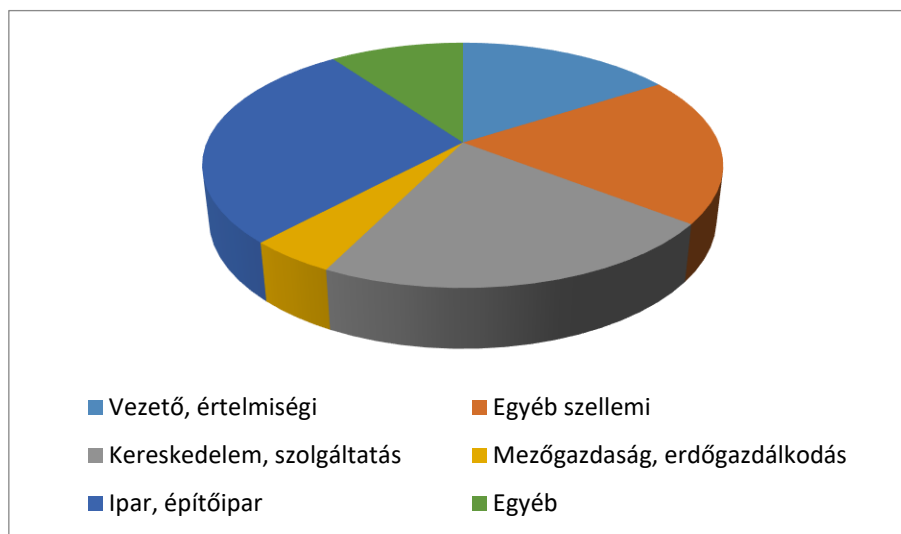
A hartai népesség foglalkoztatottság szerinti összetétele, 2001, 2011

Forrás: KSH Népszámlálás, 2001, 2011

A foglalkoztatottak (1280 fő) közel egyharmada szellemi munkát végzett 2011-ben, 28 %-ukat az ipari, építőipari vállalkozások alkalmazták, egyötödük a kereskedelemben, a szolgáltatások terén tevékenykedett.

A foglalkoztatottak megoszlása, 2011

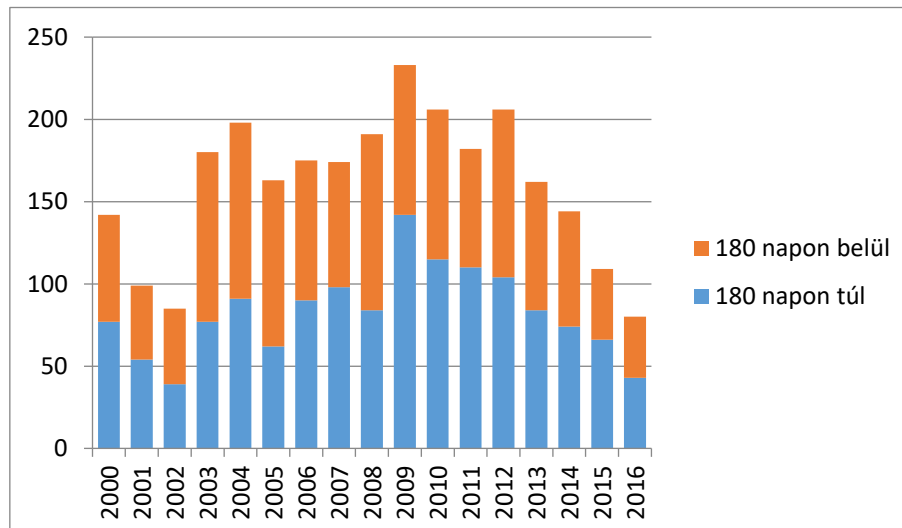
Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

Harta **munkaerő-piacán** helybélieket és máshonnan bejárókat egyaránt találhattunk, miközben a hartaiak egy része más településen talált munkahelyet. 2011-ben (a népszámlálás szerint) 1188 főt foglalkoztattak a községben, ebből 915 fő volt hartai; ugyanakkor 341 fő máshová járt dolgozni.

A **nyilvántartott állás keresők** számának 2000-2016 közötti alakulását elég változatosnak mondhatjuk, 2009-ig a trend emelkedést, majd mérséklődést jelez. 2008-2009-ben a pénzügyi világválság hatására több vállalkozásnak voltak gondjai, sokan elbocsátásokra kényszerültek. Ezt követően konszolidálódott a helyzet, majd a közmunka-program foglalkoztatott sok munkanélkülit, így az állás keresők száma csökkent. A komoly problémát a hosszú távú

munkanélküliség jelenti, egyre nehezebb elhelyezkednie annak, aki akár 180 napnál is hosszabb ideje nem tudott munkát találni. A hartai álláskeresők általában több mint fele fél évnél régebben került a nyilvántartásba, néhány évben – 2009, 2011, 2015 – a 60 %-ot is meghaladta az arányuk.

A nyilvántartott álláskeresők számának alakulása, fő

Forrás: KSH T-Star

2016-ban az álláskeresők közel háromnegyede (74 %) fizikai foglalkozású volt. Iskolázottságukat nézve lassan a képzetebbek is nehezen találnak munkát: a 80 munkanélküli közül 20 rendelkezett általános iskolai végzettséggel; 23 szakmunkás volt; 25 fő szakközépiskolában, gimnáziumban fejezte be tanulmányait, emellett 6 fő főiskolai, 3 fő egyetemi diplomával szerepelt a nyilvántartásban.

Egy település társadalmában a **történelmi, kulturális hagyományok, szokások, a civil szervezetek tevékenysége** fontos elemek, folyamatok. 2016-ban Hartán 13 non-profit szervezetet tartottak nyilván, ezek közül kiemelkedik a Hartáért Egyesület, amely minden évben a "tavaszi nyúlkergető sonkalemozgató" és az "őszi harmatlerűgő, avarfelverő" futás szervezője. Most már országosan is ismert az „Örült hajók versenye”, amely egyre több látogatót vonz. A Dunatáj Természet- és Környezetvédelmi Közalapítvány a hartai és a dunatetőtleni önkormányzat összefogásával jött létre. A Hartai Hagyományörző Kulturális Egyesület a hagyományok, a német gyökerek ápolására helyezi a hangsúlyt. Fontos szerepet tölt be a Hartai Önkéntes Tűzoltó Egyesület, amely a helyi ismeretekkel, felkészült emberekkel és felszereléssel tudja segíteni a hivatásos tűzoltókat. A Sporthorgász Egyesület tevékenyen vesz részt a környék halgazdálkodásában. Emellett vannak a méhészettel, a zenekultúrával, a motorosok csoportjával, az idősekkel foglalkozó szervezetek, az oktatási intézmények – óvoda, iskola – is megalakították azt az alapítványt, amely segítheti azok terveit.

Az „Örült hajók versenye” mellett megrendezik a Hagyományok és Ízek Fesztiválját (disznótorral és sváb bállal egybekötve), vagy éppen a Nostalgia Majálist. Többféle rendezvénnel igyekeznek összefogni a helybélieket és oda csábítani a látogatókat pl. bútorfestő foglalkozással; Pünkösdi Falunappal; nemzetközi madárfigyelő napokkal; bodzaünneppel.

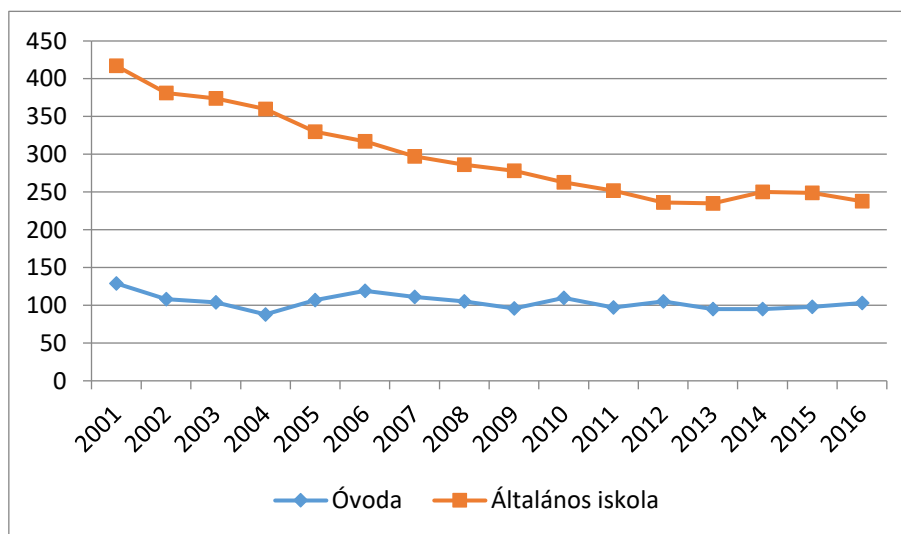
Igazi közösségi térnek számít a **Petőfi Sándor Művelődési Ház**, amely számtalan programnak ad otthont. Megrendezik a „zenés nyári esték” sorozatot, rendszeresen vannak kiállítások, tanfolyamok. Itt gyakorol a Hartai Hagyományőrző Kulturális Egyesület táncegyüttese, termeit igénybe lehet venni lakodalmak, termékbemutatók, vásárok lebonyolítására.

Az olvasás kedvelőit – és az iskolásokat – a **Ráday Pál Általános Művelődési Központ Könyvtára** látja el. 500-600 beiratkozott olvasójuk van. 2016-ban az érdeklődőket közel 15 ezer könyvtári egység (könyv, folyóirat, kézirat, stb.) várta, a kikölcsönzések ennek több mint felét tették ki.

Harta humán infrastruktúrája

Hartán a Hétszínvirág Egységes **Óvoda és Bölcsőde** látja el a kicsiket. Egy bölcsődés csoportot indítottak a legkisebbek ellátása érdekében. 2016-ban a 150 férőhelyen 103 gyermekkel foglalkoztak, hosszabb időszakra visszatekintve általában 60-70 %-os kapacitáskihasználtság mutatkozott, miközben a helybeliek mellett környékbeli gyermekeket is fogadtak. A kicsik körül 10-11 óvodapedagógus tevékenykedik.

Az óvodába beírt gyermekek és az általános iskolai tanulók számának alakulása, 2001-2016

Forrás: KSH T-Star

A **Hartai Ráday Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola** nyolc évfolyamán 12 osztályban tanulnak a gyerekek. A kötelező tananyag mellett kiemelt figyelmet fordítanak a német nemzetiségi hagyományok ápolására, a fakultatív nyelvtanulás lehetősége mellett kétnyelvű osztályokat is indítottak. Az iskola 2012 óta Tehetségpont, Ökoiskola (a környezettudatosságra, a fenntartható fogyasztásra és fejlődésre, a környezetvédelemre tanítják a tanulókat) és DSD I. nyelvvizsga hely. Az iskola célja, hogy a 8. évfolyam végére a nyelvet tanuló csoportokban A2, a kétnyelvű osztályokban B1 szintű sikeres nyelvvizsgát tegyenek a diákok. Az iskola tagintézménye az alapfokú művészeti iskola, az ott tanulók rendszeresen vesznek részt koncerteken, a karácsonyi, farsangi hangversenyen, a különböző rendezvényeken.

Az iskola a környékbeli településekről is fogadja a gyerekeket, voltak évek, amikor a diákok 22-24 %-a, 2016-ban 15 %-a bejáró. A diákok fele tanítás után is ott marad a napköziben. A gyerekekkel 26-28 pedagógus foglalkozik. Az internet elérhető az épületben, így a rendelkezésre álló számítógépeket széleskörű ismeretek megszerzésére is használhatják.

A születések számának mérséklődése és az elvándorlások miatt a tanulói létszám folyamatosan csökken.

Hartán – az általános iskola épületében – működik a **Mezőföld Gimnázium és Szakiskola Hartai Tagintézménye**, ahol a 16 éven felüliek szerezhetik meg az érettségit. 2016-ban 72 fő vett részt a képzésben, őket 11 pedagógus oktatta. Az, aki felsőoktatásban szeretne tovább tanulni, legközelebb a kalocsai Tomori Pál Főiskolát, vagy Baján az Eötvös József Főiskolát, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víztudományi Karát, keresheti fel, viszonylag közel van a Dunaújvárosi Egyetem is.

Harta lakosságának **egészségügyi alapellátását** két háziorvos és egy gyermekorvos látja el, minden nap (hét vége kivételével) van rendelési idejük. A felnőttek megjelenése évente 27-30 ezer esetre tehető, a gyermekorvos segítségét viszont – a születések számának csökkenése miatt – egyre kevesebbszer veszik igénybe – a 2000-es évtized elején még 5 ezer/év feletti volt a megjelenés, 2016-ban már csak 1068 kezelést jelentettek. Drasztikusan csökkent a lakáson történt beteglátogatás, 2016-ban a gyermekek esetében nem volt ilyen, a felnőtteknél is mindössze 15 alkalommal mentek ki az orvosok. A nő- anya, csecsemő, gyermek-ifjúság és családvédelemben fontos szerepet tölt be a két **védőnő**. A **fogorvosi** ellátás Hartán elérhető (hét vége kivételével minden nap van rendelés), a különböző szakvizsgálatokat, kezeléseket viszont alapvetően Kalocsán vehetik igénybe a betegek.

Széleskörű **szociális gondoskodást** nyújt a Hartai Hársfavirág Szociális Központ, amely a szociális étkeztetést – 2016-ban ezt 122 fő vette igénybe –, a házi segítségnyújtást – 2016-ban 69 fő részére – is lebonyolítja. Az idősek nappali ellátására 44 férőhely áll rendelkezésre – részükre orvosi szűrővizsgálatokat, szórakoztató programokat is szoktak szervezni. A központ konyhájából viszik a tízórait, ebédet, uzsonnát az óvodába és az iskolába is.

Harta gazdasága

2016-ban 725 **regisztrált vállalkozást** tartottak nyilván, számuk – alapvetően az önálló vállalkozók körének bővülése miatt – az elmúlt években kissé nőtt. Megjegyzendő, hogy e nagy számmal szemben az iparüzési adó alá bejelentkezettek száma 2017.12.31-én mindössze 301 fő vagy társaság volt és ebbe a körbe a 600 ezer forint árbevételű elerő őstermelők is beletartoznak. Valószínűsíthető tehát, hogy a vállalkozói létszám jókora részét csekély árbevételű őstermelő teszi ki. Erre utal az a statisztikai adat is, hogy a vállalkozások döntő többségét (2016-ban 84 %-át) az önálló vállalkozások adták és közöttük mindössze 163-an végzik főfoglalkozásként a munkájukat, 257-en mellékfoglalkozásként, 188-an pedig nyugdíj mellett tevékenykednek.

A 117 társas vállalkozás többsége (82 db) korlátolt felelősségű társaság, valamint 31 betéti társaság szerepel a regisztrációban. Megemlíthető még a Hartai Gazdák Szövetkezete és a két részvénytársaság (AGRO-HARTA Szolgáltató, Kereskedelmi és Termelő ZRt; AquaJet Ipari és Szolgáltató ZRt).

A regisztrált vállalkozások létszám-kategóriák szerinti megoszlása, 2016

Létszám	Összesen		Ebből: társas	
	darab	%	darab	%
0 és ismeretlen	80	11,03	47	40,17
1 - 9 fő	625	86,21	52	44,44
10 - 19 fő	13	1,79	12	10,26
20 - 49 fő	4	0,55	3	2,56
50 - 249 fő	2	0,28	2	1,71
500 és több	1	0,14	1	0,85
Összesen	725	100,00	117	100,00

Forrás: KSH T-Star

Egy település gazdaságának stabilitását, fejlődését a nagyobb vállalkozások tudják elősegíteni, a sok kicsi sérülékeny, a változásokra, az új elvárásokra nehezen reagáló vállalkozás bizonytalanná teszi a haladást. Hartán – az országos tapasztalatokhoz hasonlóan – a 10 fő alatti cégek túlsúlya mutatkozik, alig néhány jelentősebb foglalkoztató található. A legnagyobbak között az Állampusztai Országos Büntetés-Végrehajtási Intézet, a Harta-Pékség Kft, a Hart-Agroszolg Kft, az Agro-Harta Szolgáltató, Kereskedelmi és Termelő ZRt, a Metalpack Kft említhető meg.

A vállalkozások **ágazati összetételében** a mezőgazdaság jelentős súlya látható, ez azonban az önálló vállalkozók – köztük sok őstermelő – miatt alakult ki. A társas cégek esetében a feldolgozóipar, a kereskedelem vezet a mezőgazdaság előtt, ezt követi az építőipar.

A regisztrált vállalkozások ágazati összetétele, 2016

Nemzetgazdasági ág	Összesen		Ebből: társas	
	darab	%	darab	%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	446	61,52	21	17,95
Feldolgozóipar	39	5,38	26	22,22
Építőipar	40	5,52	16	13,68
Kereskedelem, gépjárműjavítás	39	5,38	22	18,80
Szállítás, raktározás	5	0,69	1	0,85
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	11	1,52	2	1,71
Információ, kommunikáció	5	0,69	4	3,42
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	12	1,66	1	0,85
Ingatlanügylek	62	8,55	4	3,42
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	29	4,00	12	10,26

Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	7	0,97	3	2,56
Oktatás	4	0,55	2	1,71
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	4	0,55	2	1,71
Művészet, szórakoztatás, szabadidő	9	1,24	1	0,85
Egyéb szolgáltatás	13	1,79	0	0,00
Összesen	725	100,00	117	100,00

Forrás: KSH T-Star

Az önálló vállalkozók tevékenységi köre nagyon széles, van közöttük méhészt, baromfitenyésztő, hobbiállat-tenyésztő, esztergályos, fém-hegesztő, kőmegmunkáló, kőműves, festő-mázoló, üvegező, villanszerelő, áruszállító, légkondicionáló szerelő, nyílászáró-szerelő, épületasztalos, autószerelő. Van, aki virágboltot, éttermet, cukrászdát, pékséget, ruhaboltot, italboltot, dohányáru-boltot, vasáru-boltot üzemeltet. A szolgáltatások közül megtalálható a kozmetikus, a fodrász, az állatkozmetikus, a fényképész, a biztosító, az autómentő, a háztartási gépjavító. Végeznek piackutatást, könyvelést, kiadvány-szerkesztést, nyelv-tanítást, takarítást, szerencsejáték-szelvény értékesítést.

A **mezőgazdaságban** meghatározó az önálló vállalkozók száma, de a foglalkoztatottak, vagy az árbevétel tekintetében a társas vállalkozók jelentősebbek. A legtöbb dolgozóval (48 fő 2018. márciusában) és több mint egymilliárd forintos (számviteli törvény szerinti, adót nem, de a költségeket tartalmazó) nettó árbevétellel a Hart-Agroszol Kft rendelkezik, amely alapvetően gabonatermesztéssel foglalkozik. Ugyanez a fő tevékenysége az AGRO-H-MŰVI Szolgáltató és Kereskedelmi Kft-nek is, amely 2016-ban 467 millió árbevételről számolt be. Az Agro-Harta Szolgáltató, Kereskedelmi és Termelő ZRt a Lenin Mg Tsz utódjaként gabonát, ipari növényeket, szántóföldi zöldségeket termeszt, integrátorként növénytermesztési és kertészeti szolgáltatást nyújt, termény nagykereskedelmet bonyolít. A 36 alkalmazott közel 1.2 milliárd forintos nettó árbevételt ért el 2016-ban. Almát, meggyet, cseresznyét termeszt a Hegedűs-Zsigrai Gyümölcsfarm Bt, amely 6 dolgozóval 51 millió forintos nettó árbevételt jelentett. Az állattenyésztők közül a Győrffy és Társai Baromfikeltező Kft emelkedik ki, amely 16 fővel 2016-ban 194 millió forintos nettó árbevételt produkált.

Az **élelmiszer-feldolgozás** területén a Harta Pékség Kft emelkedik ki, amely 56 főnek ad munkát – a friss pékáruk előállítása mellett mintaboltot is üzemeltetnek, mindezekkel 2016-ban 348 millió Ft nettó árbevételt jelentettek. A másik jelentős cég a Hartahús Kaiber Kft, amely 14 fővel a hagyományos ízvilágú húсарukat, kolbászokat, szalonnákat kínálja, ezzel 2016-ban 285 millió Ft nettó árbevételt ért el. Meg kell említeni a GRÖB Gyártó és Kereskedelmi Kft-t, ahol az enyhén lúgos, természetes Hartai Ásványvizet palackozzák és forgalmazzák, ezzel 10 főnek adnak munkát, hatmillió Ft-os nettó árbevételről számoltak be.

Az **építőanyag-gyártást** a Dollenstein-Bauer Kft képviseli, ahol 15 fő dolgozik, 2016-ban 247 millió forintos nettó árbevételt realizáltak. **Fémfeldolgozással, fémmegmunkálással, fémszerkezetek gyártásával** több cég is foglalkozik. A Metalpack Kft állványokat, acélszerkezeteket, szelektív hulladékgyűjtő konténereket, szélkerekeket állít elő, megrendelőik 70 %-a külföldről érkezik – a 28 fő 2016-ban több mint 1,1 milliárd Ft nettó árbevételt ért el.

A Vajda-Ferr Bt csarnokokat, könnyű és nehéz acélszerkezeteket készít és állít fel a helyszínen – a 15 dolgozó 2016-ban 226 millió Ft nettó árbevételt produkált. Az MMA-Művek Kft lakatos- és acélszerkezeteket (pl. csarnok, hídszerkezet, acélvázás épület) gyárt és állít össze, könnyűszerkezetes épületek fémlemez tetőfedését vállalja 21 fős alkalmazotti gárdával – 2016-ban 220 millió Ft nettó árbevételt könyvelhettek el. A „Delta-Farm” Kft többféle tevékenységet végez, elektrosztatikus porfestést, műanyag fröccsöntést, Mercedes, VW személygépkocsik díszrácsainak gyártását, fémtömegcikk-gyártást, létszámuk 20 fő, nettó árbevételük 104 millió Ft volt. Hasonló munkákat vállal pl. a Vajda-Ferr Bt (15 fővel, 226 millió Ft nettó árbevétellel), a Paint-Lock Kft (16 fővel, 93 millió Ft nettó árbevétellel), a Fibak Kft (18 fővel, 127 millió Ft-os árbevétellel), a Hart-Mobil Kft (11 fővel, 74 millió Ft-os nettó árbevétellel).

Két hartai kft-nél egyedi **bútorok**, beépített szekrények készülnek, közülük a Pagafa Bútor Design Kft két fővel 137 millió Ft nettó árbevételt realizált. **Építések, építési-szerelési** munkákat több kisebb vállalkozás végez, pl. a Gura Kft (6 fővel, 23 milliós nettó árbevétellel); a Danubius-H Bt, a Hartbau-Star Kft, a Heizung Tüzeléstechnikai Kft, a Kaminlux Fűtéstechnikai Kft.

Hartán több cég foglalkozik **nagykereskedelemmel**. A legnagyobb a Hart-Agroszolg Kft, amely gabonafélék kereskedésével 2016-ban 775 millió forintos nettó árbevételt ért el. A Három Málna Kft zöldség- gyümölcs nagykereskedelmi tevékenysége 184 millió forint nettó árbevételt eredményezett. Húsáruk, húskészítmények nagykereskedelmét bonyolítja le a Szarkási Kereskedőház Kft, amely 2015-ben 75 millió Ft nettó árbevételt realizált. A GallMetál Kft fémáruk, szerelvények, fűtési berendezések kereskedésében érdekelt, 2016-ban 110 milliós nettó árbevételről számoltak be.

A **kiskereskedelemben** a legnagyobb boltot a CBA üzemelteti. A Bájtoló Kft számítástechnikai eszközökkel, a Harlowil Kft vasárukkal, festékekkel szolgálja ki a vásárlókat. Vegyesboltot üzemeltet a Hart-Schuka Kft, ahol 9 dolgozó 139 millió forint nettó árbevételt realizált. A Gyöngyvirág Patika nagy forgalmat bonyolít le (2016-ban a nettó árbevételük 266 millió Ft volt) orvosságokkal és gyógyhatású készítményekkel. Hartán van butik, Mini Market, 100 Ft-os üzlet, vegyesbolt, virágbolt, motoros-bolt, stb.

Harta **turisztikai vonzerejét** elsősorban a védett hartai Duna-ág, az ártéri erdők, a szikeken lévő miklai tájvédelmi körzet adja. Jók a horgászati lehetőségek, a vadászokat gazdag vadállomány várja. A faluban érdemes megnézni a Német Nemzetiségi Tájháza, ahol a hartai festett bútorokat és a helyi népviseletet lehet megtekinteni. A másik kiállítási helyszín a „Baum Ház”, amelynek egyik szobájában a Hartára költözött felvidéki családok történetét, lakáskultúráját láthatjuk, másik szobájában Gallé Tibor festőművész képeit helyezték el. A régi református iskola évszázados épületében alakították ki a Hajósmúzeumot, egy hangversenyek rendezésére is alkalmas termet, ahol a határban talált bödönhajót is kiállítják. A látnivalók között említhető a Szent István templom, a temető és kegyeleti park, a Semmelweis szobor, a Dózsa szobor, az I. és II. világháborús emlékmű, vagy Erdei Ferenc mellszobra.

A turisták több **szálláshelyet** kereshetnek fel. Az Eszter Panzió egy 100 éve épült, felújított parasztházban 28 férőhellyel (6 külön bejáratú szobával) várja a vendégeket. A Füzesi Papa Vendégháza három darab három ágyas szobával; a Tamara Hartai Vendégház két négy ágyas apartmannal, a Duna partján a Panoráma Halászcseré és Vendégház 8 férőhellyel fogadja az utazókat. Egy Duna melletti lófarmon működik a Navaho Ranch, ahol három személyes western ihletésű faház, valamint egy 10 személyes vendégház (három két ágyas és egy négy

ágyas szobával) vehető igénybe. A Zarándokház a Duna parti sport komplexum területén összesen 28 férőhellyel rendelkezik, négy darab 6 fős és két darab két fős szobával.

A **vendéglátást** szolgálja a központban található Kisvendéglő Étterem és pizzeria, ahol heti menüt is kínálnak. A Duna partján a Panoráma Halászcserjét keresik fel szívesen, nyáron a Wéber Péter Fagylaltozónak van jelentős forgalma. Be lehet térni a Gocsi pizzériába, a Gödör Sörözőbe, a Sör Patikába is. A zenés- táncos szórakozást pedig a Glasshouse Disco biztosítja.

A regisztrált társas vállalkozások között sokféle **szolgáltató** is megtalálható. A TopNet Kft internetes elérést, kábel-televízió, telefon szolgáltatást nyújt. Országos kiterjedésű a Kék Célcsoport Kft, amely egy kölcsönös üzleti előnyök érdekében szerveződött vállalkozói közösség (8 munkatársával 2016-ban 218 millió Ft nettó árbevételt realizáltak). Főleg mikro-, kis- és középvállalkozások számára kínál kedvezményeket a távközlés, biztosítás, gépjármű-vásárlás, üzemanyag-vásárlás, hitel-ügyintézés, adótanácsadás területén. Számviteli, könyvvizsgálói, adószakértői tevékenységet végez pl. a Hartkontir Kft és a Komplex Kft. A Sigma Tervező és Szervező Kft három fővel 14 millió Ft feletti nettó árbevételt ért el. Műszaki kutatások, fejlesztések eredményeként az AquaJet Ipari és Szolgáltató Zrt a gumiabroncsok újrahasonosításának technológiáját dolgozta ki, ennek megvalósítását is elkezdték a hartai üzemben. Az állat-egészségügyi ellátásban vesz részt a Varia-Vet Állatgyógyászati és Mezőgazdasági Termékeket Forgalmazó Kft, amely 10 munkatársával 168 millió Ft nettó árbevételről számolt be. A Hart-Őr Vagyonvédelmi-Szolgáltató és Kereskedelmi Kft 11 főt foglalkoztat, őrző-védő tevékenységükkel 2016-ban 76 millió forint nettó árbevételt realizáltak. A háztartási gépek, eszközök javítását a Wéber Szerviz Kft négy dolgozója vállalja.

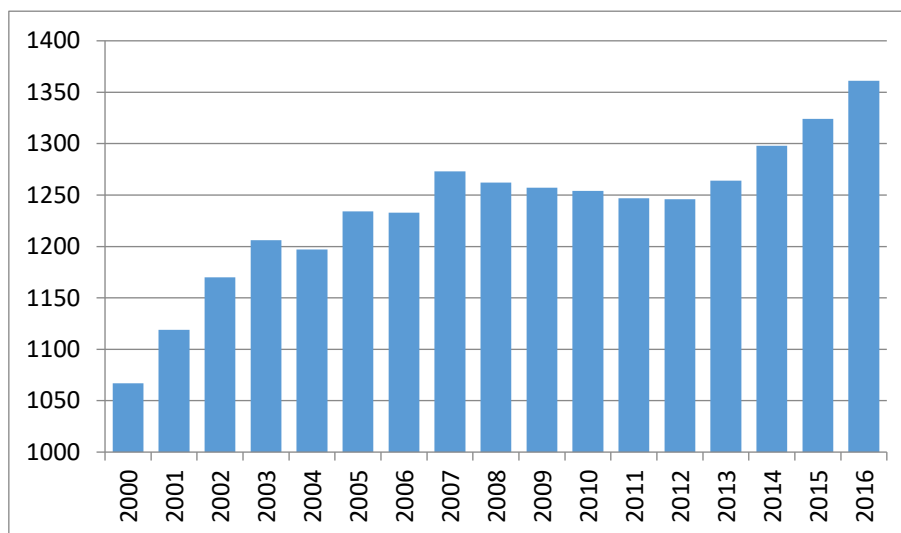
A **pénzügyi szektort** a Fókusz Takarékszövetkezet Harta, illetve a Fókusz Takarékszövetkezet Dunapataji Kirendeltsége képviseli, emellett az OTP-nek van kihelyezett bank-automatája. A Dr. Bognár is Fiai Bt pedig biztosítási ügynökként, brókerként segíti az ügyfeleit.

Infrastruktúra

Mind a vállalkozások, mind a lakosság számára fontos feltétel a **közlekedési kapcsolatok** hálózata. Harta központja és a Duna között húzódik az 51-es főút, a község keleti határánál pedig könnyen elérhető az 53-as főút. Az 51-es jelentős forgalma miatt olykor nehéz megközelíteni a Duna partot is, a főút és a gát ugyanakkor akadályozza az ott lévő ipari üzemek terjeszkedését. Hartát vasútvonal nem érinti, a legközelebbi vasútállomás Kiskőrösön, vagy Dunaújvárosban érhető el. Nagyjából 70 oda-vissza közlekedő **távolsági buszjárat** érinti Hartát. Vannak közvetlen járatok (Dunatetőtlen, Kalocsa, Nagykékes, Dunapataj viszonylatban), emellett számos más indulási-érkezési települést összekötő járatot lehet igénybe venni (pl. Budapest – Baja, Bácsalmás, Jánoshalma; Kalocsa – Budapest, Solt, Dunatetőtlen, Kecskemét, Nagykékes, Szalkszentmárton, Kunszentmiklós; Solt – Baja; Tass – Baja; Szekszárd – Kecskemét).

Harta területén 4,4 km hosszú állami fenntartású **út** található (alapvetően az 51-es főút), az önkormányzat 22,2 km hosszú kiépített út és köztér karbantartásáról gondoskodik, miközben 40 km hosszú kiépítetlen út is van a településen. A burkolt utak hossza és minősége egyre fontosabbá válik, hiszen jelentősen nőtt a személygépkocsik száma.

A személygépkocsik számának alakulása, 2000-2016

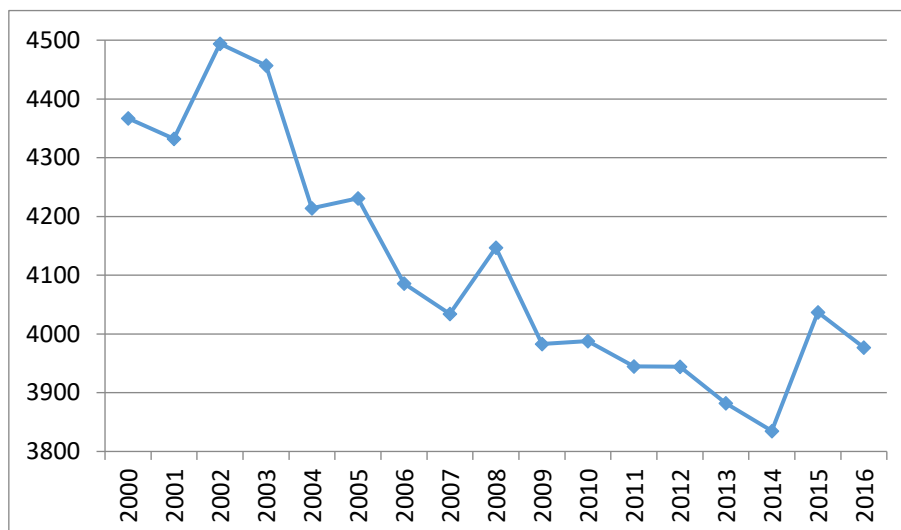

Forrás: KSH T-Star

A személygépkocsikon kívül a motorkerékpárok elterjedése figyelhető meg, 2000-ben 73 motorkerékpárt használtak, 2016-ban már 108-at. A teherszállító járművek körében is bővülés tapasztalható – a 2006. évi 230 darab tíz évvel később már 293 darabra nőtt.

A háztartások **villamosenergia**-ellátása jónak mondható, több a fogyasztó, mint a lakások száma. A fogyasztók száma hullámzóan alakult, az igénybe vett villamosenergia mennyisége azonban látványosan és jelentősen csökkent. Igaz, hogy egyre több villamos készüléket használunk, de terjednek az energia-takarékos gépek, berendezések, így kevesebb villanyra van szükség.

A háztartások részére szolgáltatott villamosenergia mennyisége, 1000 kWh

Forrás: KSH T-Star

A községben 65 km hosszúságú **gázcső-vezeték** szolgálja ki a lakossági és vállalkozói igényeket. A lakások 85 %-ába vezették be a gázt, 2016-ban már minden fogyasztó fűtésre is használta ezt az energiaforrást. A fogyasztás csökkenő tendenciát mutat, ami takarékosabb felhasználásra (pl. korszerűbb kazánok üzembe helyezésére, a házak, lakások szigetelésének javítására), illetve más fűtési megoldások (pl. vegyes tüzelésű kazán, fafűtés) alkalmazására utal.

A **közütemi ivóvíz-hálózat** lényegében kiépült, 40-50 lakásba nem vezették még be a vizet, ezek főként a külterületen találhatók. A **közütemi csatorna-hálózat** is terjedőben van, 2016-ban a lakások 85 %-a vette már igénybe ezt a szolgáltatást.

Napjainkban az elérhetőség nem csak a közlekedés szempontjából fontos, egyre jelentősebbé válik az információ-áramlás megfelelő biztosítása is. Hartán 2016-ban 794 **internet**-előfizetőt tartottak nyilván, ezek 58 %-a xDSL hálózaton keresztül éri el a világhálót, 317 előfizető a kábeltv hálózatát használhatja. A községben működik a **kábeltelevízió** is, 2016-ban 561 lakás volt bekapcsolva a vezetékrendszerbe.

6. FÖLDRAJZI, TÁJI, TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Domborzat, táj

Harta külterületének meghatározó része a Duna magasárteréhez tartozik, jellemző tengerszint feletti magasság: 93-95 m. A terület a Kalocsa-Madocsa-i süllyedék újholocén kori erősebb süllyedése után vált véglegesen Duna völgyévé illetve ártérre. A domborzatot több vízfolyás, pl. a Duna és a Nagy-ér hajdani medereltolódásai során létrejött mélyedések, meanderek tagolják.

Geológiai adottságok

A Dunamenti-síkság jellemző alapkőzete a triász, triász-jura időszakok során kialakult karbonátos üledékek és metamorf képződmények alkotják. Később ezeket a területeket finomabb, pannóniai eredetű üledékes agyag borította. A pleisztocén időszakban jelenik meg az ő-s-Duna hordaléka a területen, jelentősen átírva a terület addigi fejlődését. Uszód térségéig húzódó, változó vastagságú (40-60 m vastag) kavicsos, keleten kavicsos-homokos durva folyami üledéket rakott le, mely dél felé haladva egyre finomodott. A magasártér felszíne homokos-löszös-iszapos, kifejezetten kultúrsztyepp jellegű, melyet helyenként (pl. Bojár környéke) szigetszerűen homokos felszínű hordalékkúp-maradványok és holtmedrek tagolnak (Marosi-Somogyi 1990; Dövényi 2010).

Hidrológiai jellemzők

A tájegység peremterületei felszínformáinak alakításában meghatározó szerep jutott a víznek: a felszínformákat és azok anyagát a vízrendezések befejeződéséig elsősorban a Duna medréből kilépő árvizek alakították. A keleti tájperemre már csak a finomabb hordalékot szállító víztömegek érkeztek, s töltögették a sekély, szikes tavakat. A Duna vízjárását a tavaszi és nyár eleji árvizek, valamint az őszi kisvizek jellemzik. A vízszegény környezetben is csak nyár elején fordul elő viszonylagos vízbőség. A területen az egykori medrek legmélyebb pontjain kialakulva több állóvíz van. Ezek egy része erősen eutrofizálódott, a Harta belterületén lévőket tudatosan feltöltötték, viszonylag nagy vízmélységű azonban a Kenderáztató, Vejtei-tó, Szarkási és a Babszi-tó, mely utóbbi közelében egykor meleg vizű forrás is fakadt. A Szelidi-tó morotva tóhoz hasonló eredetű a Nagykékesi kopolya.

A talajvíz mélysége 2-4 m körüli, de a Duna közelében annak vízállása szabályozza. A talajvíz általában kalcium – magnézium – hidrogénkarbonátos. A rétegvizeket magas vastartalom és keménység jellemzi.

Az ármentesítő munkálatok befejeződésével a szikes tavak közvetlen kapcsolata megszakadt a Dunával, emiatt jelentős részük a szárazabb időszakokban elveszíti vízkészletét, sajátos felszínformáik (szikfokok, szikpadkák) erodálódnak (Szalai et kol. 2007).

A Felsőzátunyi sziget kialakulása viszonylag új folyamat, a mederben képződött zátonyok összekapcsolódása, a hordalékképződés a sóderbányászattal, a fő medervonal biztosítása érdekében végzett mederszabályozások által módosult, felgyorsult. A 20. század elején készült fotón jól látszik a szigetcsúcs növekménye és a Kisduna-ág korábban megvalósult kotrása ellenére a meder-ág eutrofizációja felgyorsult, közvetlen vízkapcsolat csak a legmagasabb vízállásoknál biztosított.

Kunfehértó környékének talajvíztérképe

Éghajlati jellemzők

Az éghajlat mérsékelt kontinentális, mérsékelt száraz, mérsékelt forró nyarú. Az ország legnapfényesebb területeihez tartozik. Az évi napfénytartam 2050-2070 óra, nyáron kb. 840, télen 200 fölött van a napsütéses órák száma. Az évi középhőmérséklet $10,4-10,5\text{ }^{\circ}\text{C}$, a nyári félévé $17,2\text{ }^{\circ}\text{C}$. A napi középhőmérséklet átlag 194 napon át, ápr. 8 és okt. 19 között meghaladja a $10\text{ }^{\circ}\text{C}$. A csapadék évi összege 550-580 mm, a tenyészidőszaké pedig 320-350 mm (Dövényi 2010). Az átlagos éves csapadékösszeget meghaladó csapadékmennyiséget 2004-ben, 2005-ben, 2006-ban, 2010-ben, 2013-ban és 2014-ben jegyzetnek fel. Az átlagosnál csapadékosabb évek közül kiemelkedett a legcsapadékosabb év, 2010. Ebben az évben 973 mm csapadékmennyiséget mértek (Szalai et kol. 2007), általánosságban azonban a csapadék átlagos mennyisége csökkenő. Az évenkénti hőmérsékletingadozás évről-évre erősödő. A leggyakoribb szélirány az ÉNy-i, az átlagos szélesség $2,5 - 3\text{ m/s}$ körüli.

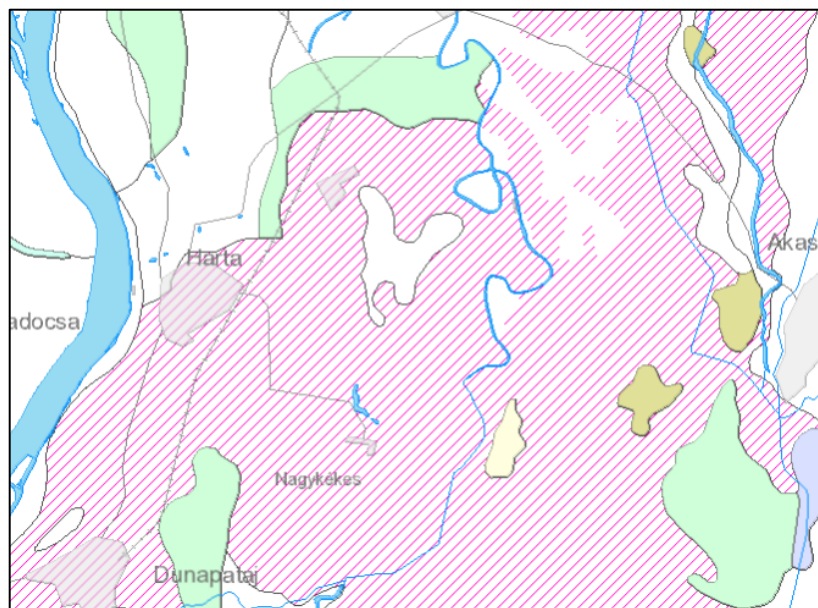
Talajtani jellemzők

Területünkön a talajok dunai öntéseken vagy löszös üledékeken alakultak ki. A Dunához közeli területeken öntéstalajok, távolodva réti talajok, még keletebbre szikes talajok alakultak ki. Termékenységet gátló tényező az esetenkénti magas talajvizek, belvizek előfordulása, a kistérségben előforduló szikes, illetve láptalajok. A talajok termőképessége jó, a megye egyik legmagasabb aranykorona értékű területei itt találhatóak. A földrajzi elhelyezkedésből eredően a mezőgazdasági művelésbe vont területek nagy részén szántóföldi növénytermesztést folytatnak.

Jellemzőek a réti csernozjomok, melyeknek kedvező mezőgazdasági jellemzőik vannak (vályog fizikai féleség, IV. talajtani minőségi kategóriába tartozás). Területük számos foltra tagolódik, a homokos vályogtól az agyagos vályogig változik. A réti csernozjomok elsősorban szántók. Jelentős kiterjedésűek a mélyben sós réti csernozjomok (VI. talajtani minőségi kategória), melyek szintén szántóföldi hasznosításúak. Kelet felé jellemzőek a szikes talajok, előbb mélyben szolonyeces réti talajok, szolonyeces réti, majd főként a szoloncsák–szolonyec jellegű talajok megjelenése.

A Duna és a nem szikes talajvíz hatása alatt kis területeken fordulnak elő réti talajok, öntés réti talajok, lápos réti talajok, nyers öntések, ezek vizsgált területünkre nem jellemzőek. A löszös magasabb talajvíz-mentes területeken csernozjom barna erdőtalajok, mészkövedékes csernozjomok fordulnak elő (Marosi-Somogyi 1990).

Harta az ország földtani térképén – Forrás: MFGI

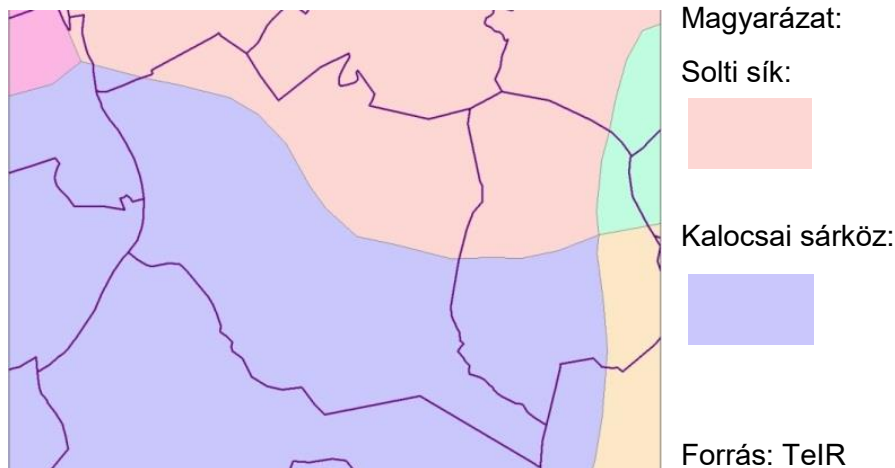
*sárga árnyalatú terület: folyóvízi homokos aleurit
zöld: folyóvízi homok
fehér: folyóvízi aleurit*

Tájbeosztás

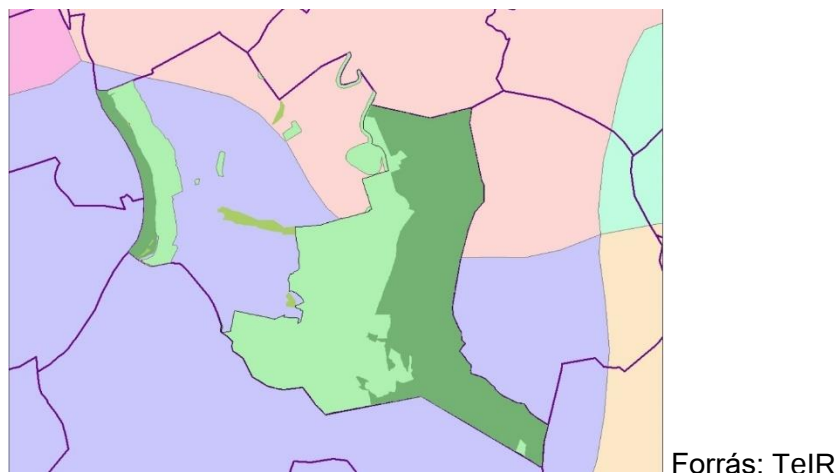
Magyarország kistájainak katasztere alapján (szerk.: Dövényi Zoltán, 2010.) Harta közigazgatási területén két kistáj is található:

- Alföld nagytáj – Dunamenti síkság középtáj – Solti sík (a település északi része)
- Alföld nagytáj – Dunamenti síkság középtáj – Kalocsai Sárköz kistáj (a település déli része)

Harta elhelyezkedése a kistájak rendjében

Védett természeti területek és a kistájak határa egymásra vetítve Harta környékén

Ökológiai jelentőségű természeti / természetközeli védett területek kiemelten a település nyugati és keleti, vízben gazdag területein találhatók.

Növényföldrajzi szempontból Harta területe a *Pannonicum flóratartomány – Eupannonicum flóravidek – 1.2. A Mezőföld és a Solti-síkság (Colocense) flórajárásba* sorolt.

A Duna-menti erdőtársulásokra jellemzők a tölgy-kőris-szil ligeterdők (*Querco-Ulmetum hungaricum*) és a gyöngyvirágos tölgyesek (*Convallario-Quercetum roboris danubiale*). A terület keleti szélén – Nagykékes – Miklapusztá vonalában kezdődnek a nagyobb nyílt társulások, ürmös szikes pusztarétek (*Artemisia-Festucetum pseudovinae*) stb. Idetartozik a Duna árterületének Budapesttől Mohácsig terjedő része, amelyet a jobb part löszháti és homokpusztái, a Duna–Tisza közti turjánvidék és a Solti-síkság alkotnak. A flórajárást színesítik a Solti-síkság sziki zsázsás szoloncsák szikesei.

Állatföldrajzi szempontból Harta a Közép-dunai faunakerület – Pannonicum faunakörzet – Eupannonicum faunajárásba sorolt.

A Duna parti részeken vízhez kötött, zonális élőhelytípusok alakultak ki. A síkság potenciális növényzete északon az erdősztyepp, délen pedig erdőterület.

A táj ártéri részén a zátonyok pionír növényzete és a teljes folyóparti zonáció – bokorfüzesek, puhafa- és keményfaligetek – megtalálható, ez utóbbiaknak csak maradványai vannak. Duna-mentén ártéri ligeterdő és mocsár, a mentett ártéren keményfaliget és láperdő a jellemző vegetáció.

A folyószabályozás és a belvízrendezés a vidék bizonyos részein csökkentette a felszíni vízborítás mértékét és idejét, a mocsarak visszaszorultak. A Duna kiságában – részben a folyószabályozás miatt – szigetek alakultak ki holtágakkal, ezeken a területeken homokpusztagyep és homoki sztyeppré a jellemző.

Dunamenti-síkság - Solti-sík

Jelentősen átalakított mezőgazdasági táj, fragmentáltan elhelyezkedő 23%-nyi természetes és féltermészetes növényzettel. Potenciális növényzete a Duna mentén ártéri ligeterdő és mocsár, a mentett ártéren zárt keményfaliget és láperdő, mocsárrétek mozaikjával, Újsolt–Szabadszállás–Akasztó (Miklapusztá) térségében szikes élőhelyekkel, a Turjánvidéken (Örjeg) keményfaliget, láprétekkel és láperdőkkel. Nyugaton a tájszerkezet meghatározó eleme a Duna hullámterének több helyen megszakadó ártéri növényzete. A folyószabályozás és a belvízrendezés a vidék bizonyos részein csökkentette a felszíni vízborítás mértékét és idejét, a mocsarak visszaszorultak. A löszsztyeppréti növényzet töredékesen maradt fenn. A flóra a változatos élőhelyek következtében gazdag. Aktuális növényzetében jellemzők: Puhafa- és keményfaligetek (téli zsurló – *Equisetum hyemale*, ligeti szőlő – *Vitis sylvestris*, fekete galagonya – *Crataegus nigra*, ligeti csillagvirág – *Scilla vindobonensis*, hóvirág – *Galanthus nivalis*), melyek nagy részét mára átalakították, helyükön faültetvényeket találunk. A szoloncsák szikesek különböző típusai: Sós-ér menti szikesek (mindhárom sóballafaj – *Suaeda* spp., sziksófű – *Salicornia prostrata*), szikes tavak láncolata, vakszik, szikfok növényzettel (Szabadszállás–Akasztó: sziki mézpázsit – *Puccinellia limosa*, magyar sóballa – *Suaeda pannonica*, pozsgás zsázsa – *Lepidium crassifolium*). Szikesekből kiemelkedő löszsztyepprétek (érdes csüdfű – *Astragalus asper*, osztrák zsálya – *Salvia austriaca*, pusztai csenkesz – *Festuca rupicola*), illetve a kőrises égerlápok, csátés és kékperjés láprétek (Turjánvidék: magyar kőris – *Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis*, kornistárnics – *Gentiana pneumonanthe*, keskenylevelű gyapjúsás – *Eriophorum angustifolium*). A regenerációs potenciál a hullámtéren az inváziós fertőzöttség függvényében jó–közepes, a szikes pusztákon és Turjánvidéken jó, a löszsztyeppréti növényzeté gyenge.

Fajszám: 600-800; védett fajok száma: 60-80; özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 4, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 2, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 2, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 2, tájidegen őszirózsa-fajok (*Aster* spp.) 3-4, amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) 4, amerikai alkörmös (*Phytolacca americana*) 1, kései meggy (*Prunus serotina*) 1, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 2, akác (*Robinia pseudoacacia*) 3, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 4.

Dunamenti-síkság - 1.1.23. Kalocsai-Sárköz

A táj egykori növényzete a Duna mentén ártéri erdő és mocsár, a mentett ártéren keményfaligetek, a Duna-erekben mocsári növényzet. A nyílt ártéren Duna meanderek különböző vizes élőhelyeinek sokasága volt jelen (legnagyobb megmaradt mederrész a Szelidi-tó, de jó példa erre Harta – Nagykékesi kopolya is).

A kanyargó víztestek között a kiterjedt hátaikon száraz sztyeppi és erdőssztyepp-vegetáció uralkodhatott. A táj északi részén egy szikes zóna következik (Harta - Szentkirály, Felsőerek, Homokmégy környéke), végül a homokhátságához közeledve a Duna–Tisza köze legnagyobb lápvidéke, az Őrjeg terület el.

A Duna hullámtér ártéri növényzete a szabályozások miatt elkeskenyedett, degradált, leginkább puhafás ligeterdővel, a parton és a szigeteken bokorfüzesekkel (mandulalevelű fűz – *Salix triandra*), a magasabb térszíneken keményfás ligeterdő maradványokkal (ligeti csillagvirág – *Scilla vindobonensis*, hóvirág – *Galanthus nivalis*, zöldes sarkvirág – *Platanthera chlorantha*). Az ártéri rétek ritkák, a gátak tövében vannak túlélő foltjai. A Duna menti közetlisztes hát korábbi száraz tölgyesei teljesen, sztyepprétei szinte teljesen elpusztultak (buglyos kocsord – *Peucedanum alsaticum*). A szikesek fajgazdagok, különösen Felsőerek térségében. Fejlettek a szoloncsák szikfokok (pozsgás zsázsa – *Lepidium crassifolium*), vakszikek, kelet felé egyre több az ürmöspuszt. Szikes tavak itt már nincsenek. A hátaikon különleges rétsztyeppeket találunk (réti iszalag – *Clematis integrifolia*, fátyolos nőszirm – *Iris spuria*, festő zsoltina – *Serratula tinctoria*). Az Őrjegyben gyakoriak a különböző mértékben kiszáritott zombékosok (zombéksás – *Carex elata*, mocsári kocsord – *Peucedanum palustre*), lápos nádasok, a láprétek ritkák. A kaszálás és legelés alól felhagyott gyepeken spontán füzesek és telepített ültetvények vannak. A dunántúli oldalon Madocsánál szép löszgyepek maradtak (parlagi rózsza – *Rosa gallica*, egyszerű borkóró – *Thalictrum simplex*, pusztai kakascímer – *Rhinanthus borbasii*, szennyés ínfű – *Ajuga laxmannii*).

Fajszám: 600-800; védett fajok száma: 60-80; özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 4, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 1, gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) 2, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 2, tájidegen őszirózsza-fajok (*Aster* spp.) 3, amerikai kőris (*Fraxinus pennsylvanica*) 4, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 3, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 3.

Forrás: <http://www.novenyzetiterkep.hu/node/390#1.1.22>.

Védett természeti területek Hartán

Országos jelentőségű védett természeti területek közül kettő érinti a település határát: Harta Nagyközség közigazgatási területén védett természeti területekkel érintett földrészletek száma 300, melyből 295 db a 109/NP/74 azonosítójú **Miklapuszt**a megnevezésű Kiskunsági Nemzeti Park törzsterülethez tartozik – ez a legmagasabb szintű természetvédelmi kategória hazánkban –, a további 5 telek pedig a 123/TT/76 azonosítójú **Szelidi-tó természetvédelmi terület** részét képezi.

Natura 2000 területek

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott Natura 2000 területek közül a települést az alábbi területek érintik:

HUKN10002 A kiskunsági szikes tavak és az örjegi turjánvidék kiemelt jelentőségű madárvédelmi terület

HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztá kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

HUDD20023 Tolnai Duna kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, ez utóbbira a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság koordinációjában fenntartási terv is készült.

(Forrás:

http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/user/browser/File/NATURA2000/tolnaiduna/HUDD20023_fenntartasiterv.pdf)

Országos jelentőségű védett természeti területek

Miklapusztá

Név: Kiskunság NP **Törzskönyvi szám:** 109/NP/74

Védetté nyilvánítás éve: 1993 Tájvédelmi Körzetté nyilvánítva; 1996-ban lett a Kiskunsági Nemzeti Park része

Kiterjedése: 6241 ha

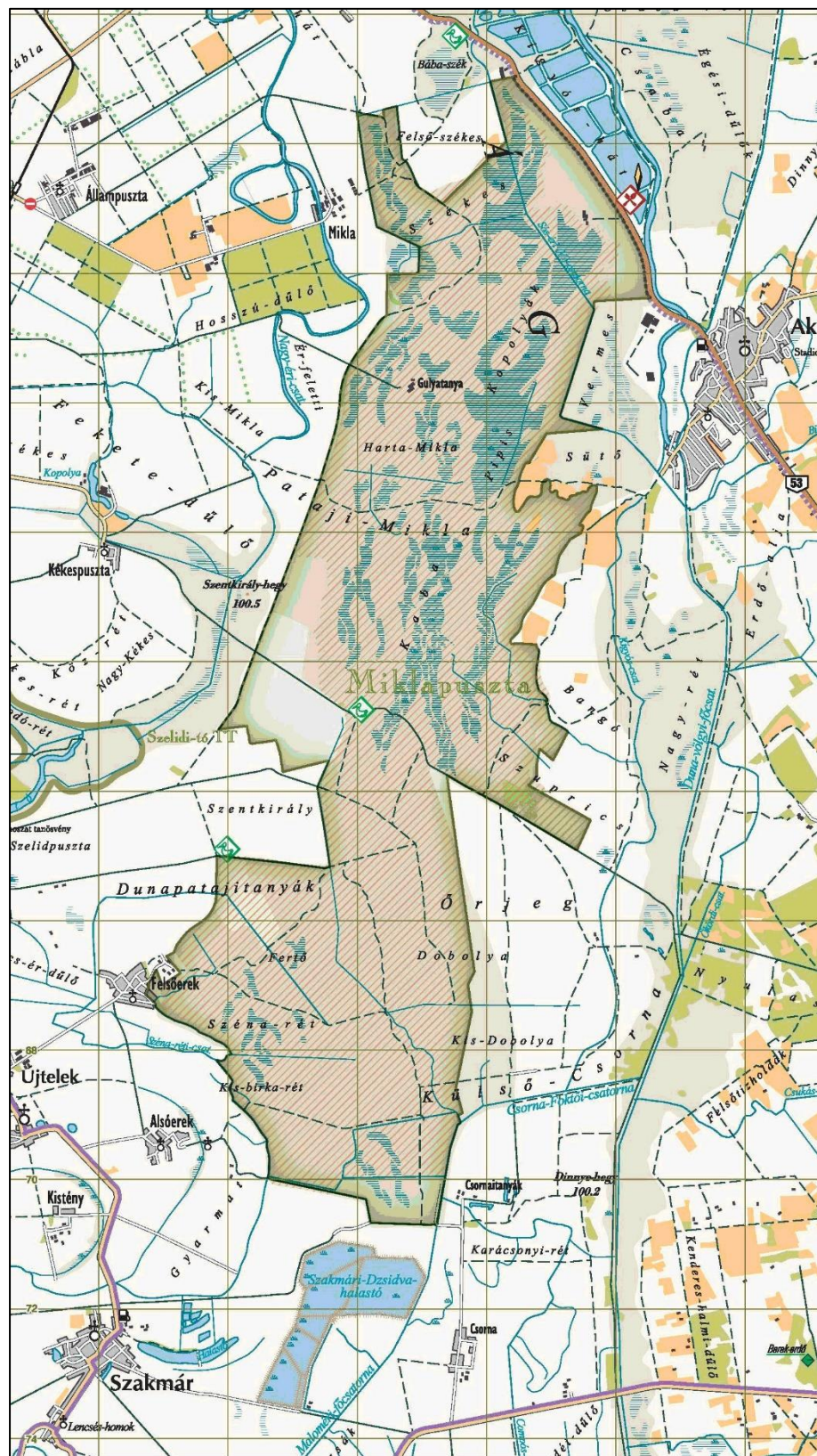
A 134/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet a Kiskunsági Nemzeti Park védeltségének fenntartásáról rendeletben felsorolt Hartai érintett helyrajzi számok: 0229/1, 0231 hrsz-ból 1,9 ha (az E656194-N153885, E656210-N153888 EOVS koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonaltól délre fekvő rész), 0233, 0237, 0238, 0239, 0240 hrsz-ból 6,9 ha (az E656686-N151394, E656687-N151423 EOVS koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonaltól keletre fekvő rész), 0241, 0243, 0244, 0248, 0249, 0250, 0251, 0252, 0253, 0254, 0255, 0256, 0257, 0258, 0259/1, 0259/2, 0259/3, 0260, 0261, 0262, 0263, 0268, 0269, 0270, 0271/1, 0271/2, 0272, 0273, 0274, 0275, 0276/1, 0276/2, 0276/3, 0277/1, 0277/2, 0278/2, 0279, 0280, 0287/1, 0287/10, 0287/11, 0287/2, 0287/3, 0287/4, 0287/5, 0287/6, 0287/8, 0287/9, 0288/1, 0288/2, 0289, 0290, 0291/1, 0291/2, 0296, 0309/1, 0309/2 hrsz-ból 3,9 ha (az E659584-N142438, E659576-N142423 EOVS koordinátájú töréspontok által meghatározott határvonaltól észak-nyugatra fekvő rész), 0310/10, 0310/11, 0310/12, 0310/13, 0310/14, 0310/15, 0310/16, 0310/17, 0310/18, 0310/19, 0310/2, 0310/20, 0310/21, 0310/22, 0310/23, 0310/24, 0310/25, 0310/26, 0310/27, 0310/28, 0310/29, 0310/30, 0310/31, 0310/32, 0310/33, 0310/34, 0310/35, 0310/36, 0310/37, 0310/38, 3310/39, 0310/4, 0310/40, 0310/41, 0310/42, 0310/43, 0310/5, 0310/6, 0310/7, 0310/8, 0310/9, 0311). A felsorolt helyrajzi számú ingatlanok területei az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 45/2006. (XII. 8.) KvVM rendelet alapján egyben Natura 2000 területnek is minősülnek.

Miklapusztá a Solti-síkság és a Kalocsai-Sárköz határán fekvő nagy kiterjedésű szikes pusztá. A jelenleg védelmet élvező szikesek főleg a Duna szabályozása után alakultak ki, mivel a talajvíz mozgása megváltozott. Az erősen szikes – nyáron a sókiválástól vakítóan fehér, alacsony fekvésű térszintek között magasabb felszíneket, úgynevezett padkákat találunk. Méretük a néhány száz négyzetmétertől a négyzetkilométeresig változhat. Jellemzőjük, hogy igen meredek parttal, sokszor egy méterre is kiemelkednek környezetükből. A szikes talajok és e jól fejlett szikpadkák jelentik a védett terület talajtani és geomorfológiai értékét.

A változatos mikrodomborzat hatására a erősen mozaikos élőhelyek alakultak ki. A valamikori állandó vízű mocsarak helyén magas sótartalmú, erősen lúgos vízzel borított szikes mocsarak jellemzők, amik igen fajszegények. A legmélyebb részeken a nád alkot zárt állományokat.

HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018

A sekélyebb vizekben a zsióka jellemző, amit szikes rétek határolnak. Az ecsetpázsitos, fehér tippános rétek jellemzők. A vakszikes felszíneken főleg a pozsgás zsázsa, a sziki sóballa, a bajuszpázsit, a bárányparéj és a sziki őszirózsa él meg.

Védett Miklapusztai

A magasabb hátakat egykoron fajgazdag alföldi sztyepprétek és erdős-sztyepp foltok borították. A fakivágás és legeltetés alapjaiban változtatta meg a növényzet összetételét. Az eredeti vegetációnak csak néhány foltja élte túl az intenzív tájhasználatot. Az alföldi sztyeppréti fajok közül a barázdált csenkesz mellett a sárga virágú aranyfürt, a szeplőlapu, és a koloncos legyezőfű színesíti a tájat. A tölgyesek egykori jelenlétének bizonyítékai a tollas szálkaperje és a buglyos kocsord.

Az MME feltáró munkájának eredményeként Miklapusztai madárvilágáról sokat tudunk. Itt már kora tavasszal megindul az élet. Miután a pusztai téli vendégei - *nagy őrgébics* és a *kékes rétihegy* - visszatérnek északi költőterületeikre, délről megérkezik a tavasz első hírnökei a *bíbicek*. A szikes laposok tavaszi vizein nagy számban pihennek meg az északra vonuló *pajzsos cankó* csapatai mellett, a *füstös cankók*, a *nagypólingok* is. Nagy csapatokban pihennek és táplálkoznak itt az észak felé vonuló *nagylilikek*, *vetési ludak* és *nyári ludak* csapatai is. Ha a vizek elég nagy kiterjedésűek, és tavasz közepére nem száradnak ki, akkor költ itt *gúlpán* is.

Mivel a védett területen nincsenek erdők, csak olyan ragadozó madarak tudnak itt költöni, amelyek megelégszenek a szarkák és varjak elhagyott fészkeivel. Ilyen ritka *kékvércse* és a *kerecsen sólyom*, vagy a gyakoribb *vörös vércse* is.

Sajnos a területen az utóbbi években megszűnt az extenzív – főleg az állampusztai juhászatban alapuló állattenyésztés és napjaink intenzitása meg sem közelíti a 1990-es éveket, így a nádasok kiterjedése dokumentálható. Miklapusztai környező védett természeti területekkel egységes "zöld folyosót" az északról délre vonuló madártömegek számára.

Szelidi-tó természetvédelmi terület

Törzskönyvi szám: 123/TT/76

Település: Dunapataj, Harta

Védettségi szint: országos jelentőségű, egyedi

Kiterjedése: 652,53 hektár, ebből fokozottan védett: 0 hektár

Hatályba lépés éve: 1976

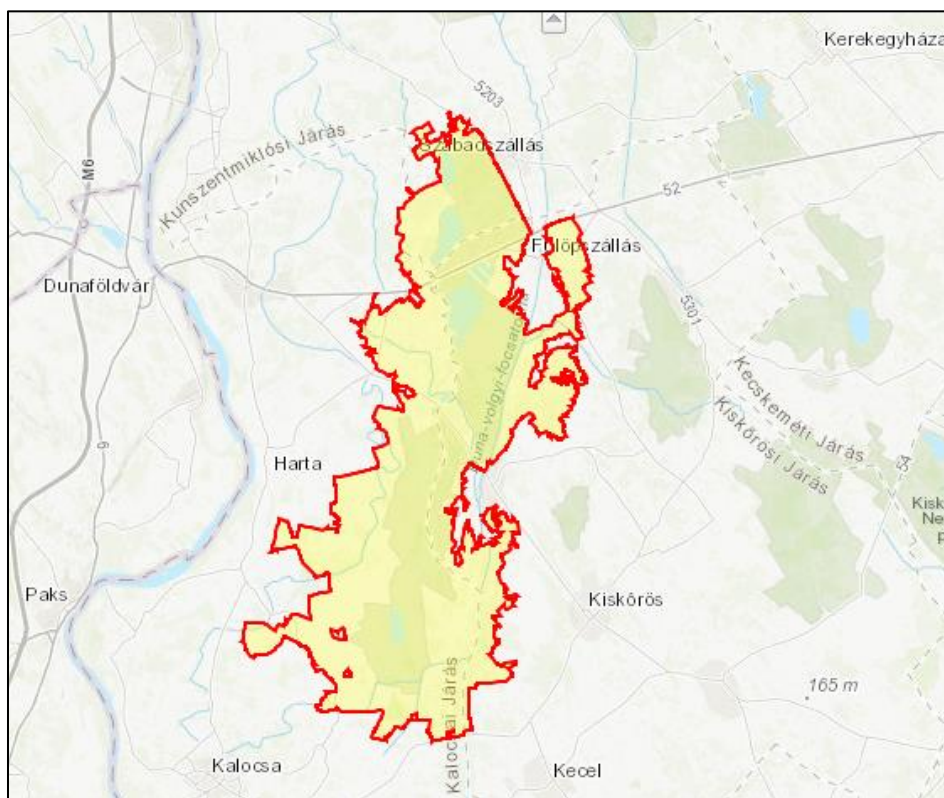
A Kalocsai-síkságon, Dunapataj – Kalocsa – Miske - Hajós között egészen szabályos, félkör alakú, a holocén korban lefűződött, később feltöltődött **morotvák** mélyednek. Állandóan a Nagykékesi kopolyában és a Szelidi-tóban van víz. A Szelidi-tó 5 km hosszú, 150-200 m széles, 3-4 m mély, vízfelülete kb. 80 ha. A tó vize nátrium-karbonátokon és magnézium sókon kívül nátrium-kloridot és nátrium-jodidot is tartalmaz. Összes sótartalma kb. 4%. Ez az egyetlen ilyen vízösszetételű szikes tó hazánkban. A tó mikroszkopikus élővilága igen gazdag, a **kék algák** 29 faja között 4 olyan fajt is találtak, amelyek másutt nem ismertek 149 **kovamoszat**, a tóban és a környékén lévő szikes területeken 156 növényfaj él. A legelőkön, amelyek a tavat északról határolják, a hazai szikes puszták endemikus növényfajait találjuk: a kékeszöld bugájú sziki mézpázsitot, a sziki őszirózsát, a vakszikeken a magyar sóballát. Amióta a tó feltöltésére szánt felszíni vizet a Kékesi rét gyepein pihentetik, gazdagodott a tó és környékének madárvilága.

Forrás: http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=pl_123-TT-76Natura2000

Natura2000 területek

A Natura 2000 hálózat által érintett területek (különleges madárvédelmi területek és különleges természetmegőrzési területek) helyrajzi számainak átdolgozott listája 2010. május 11-én, a környezetvédelmi és vízügyi miniszter 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletében került nyilvánosságra. A rendelet 2010. május 26-tól hatályos. Utóbbi jogszabály "nevesíti" a Natura 2000 területeket, amelyekre a 2006. október 17-től hatályos, az *európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről* szóló 275/2004. (X.8.) kormányrendeletben megállapított szabályok vonatkoznak.

HUKN10002 A kiskunsági szikes tavak és az őrzégi turjánvidék kiemelt jelentőségű madárvédelmi terület

Kiterjedés: 35722.1900 hektár

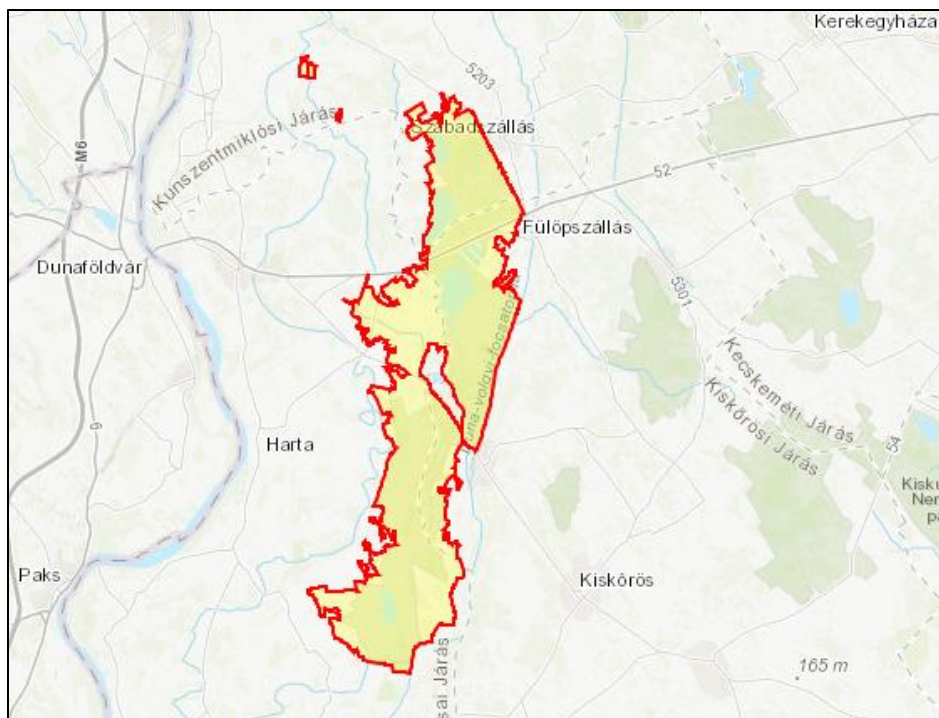
Kiemelt fontosságú cél a következő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása: nyári lúd, vörösnakú lúd, kis lilik, vörös gém, bölömbika, cigányréce, kanalasgém, fattyúszerkő, fehérszárnyú szerkő, kormos szerkő, barna rétihéja, kerecsensólyom, rétisas, gólyatöcs, gulipán, széki lile. Kiemelt fontosságú cél a következő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása: tűzok, ugartyúk, hamvas rétihéja, szalakóta, kék vércse, kis őrgébics, vetési varjú.

Harta - érintett telkeinek helyrajzi számai a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján

0218, 0219/1, 0219/2, 0219/3, 0219/4, 0219/5, 0219/6, 0219/7, 0219/8, 0219/9, 0219/10, 0220, 0221, 0222, 0223, 0224/1, 0224/2, 0226, 0227, 0228/1, 0228/2, 0228/3, 0228/4, 0228/5, 0228/6, 0228/7, 0228/8, 0228/9, 0228/10, 0228/11, 0228/12, 0229/1, 0229/2, 0230/1, 0230/2, 0231, 0233, 0234/2, 0234/3, 0234/4, 0234/5, 0234/6, 0234/7, 0234/8, 0234/9, 0235, 0236/2, 0236/3, 0236/4, 0236/5, 0236/6, 0236/7, 0236/9, 0236/10, 0236/11, 0236/12, 0236/13, 0236/14, 0236/15, 0236/16, 0236/17, 0237, 0238, 0239, 0240, 0241, 0242, 0243, 0244, 0245, 0246/3, 0246/4, 0246/5, 0246/6, 0246/7, 0246/8, 0246/9, 0246/10, 0246/11, 0246/12, 0246/13, 0246/14, 0246/15, 0246/16,

0247, 0248, 0249, 0250, 0251, 0252, 0253, 0254, 0255, 0256, 0257, 0258, 0259/1, 0259/2, 0259/3, 0260, 0261, 0262, 0263, 0264/1, 0264/2, 0264/3, 0264/4, 0264/5, 0264/6, 0264/7, 0264/8, 0264/9, 0264/10, 0264/11, 0264/12, 0264/13, 0264/14, 0264/15, 0264/16, 0264/17, 0264/18, 0264/19, 0264/20, 0264/21, 0264/22, 0264/23, 0264/24, 0264/25, 0264/26, 0264/27, 0264/28, 0264/29, 0264/30, 0264/31, 0264/32, 0264/33, 0264/34, 0264/35, 0264/36, 0264/37, 0264/38, 0264/39, 0264/40, 0264/41, 0264/42, 0264/43, 0264/44, 0264/45, 0264/46, 0264/47, 0264/48, 0264/50, 0264/51, 0264/52, 0264/53, 0264/54, 0264/55, 0265, 0266/1, 0266/2, 0266/3, 0266/4, 0266/5, 0266/6, 0266/7, 0266/8, 0266/9, 0266/10, 0266/11, 0266/12, 0267/2, 0267/3, 0267/4, 0267/5, 0267/6, 0267/7, 0267/8, 0268, 0269, 0270, 0271/1, 0271/2, 0272, 0273, 0274, 0275, 0276/1, 0276/2, 0276/3, 0277/1, 0277/2, 0278/1, 0278/2, 0279, 0280, 0281/1, 0281/2, 0282, 0284, 0285, 0286, 0287/1, 0287/2, 0287/3, 0287/4, 0287/5, 0287/6, 0287/8, 0287/9, 0287/10, 0287/11, 0288/1, 0288/2, 0289, 0290, 0291/1, 0291/2, 0292/1, 0292/2, 0292/3, 0292/4, 0292/5, 0292/6, 0292/7, 0292/8, 0292/9, 0292/10, 0292/11, 0292/12, 0292/13, 0292/14, 0292/15, 0292/16, 0292/17, 0292/18, 0292/19, 0292/20, 0292/21, 0292/22, 0292/23, 0292/24, 0292/25, 0292/26, 0292/27, 0292/28, 0292/29, 0292/30, 0294, 0295, 0296, 0297/1, 0297/2, 0297/3, 0297/4, 0297/5, 0298, 0299, 0300, 0301, 0302/1, 0302/2, 0303, 0304, 0305, 0306/1, 0306/2, 0306/3, 0306/4, 0306/5, 0306/6, 0308, 0309/1, 0309/2, 0310/2, 0310/4, 0310/5, 0310/6, 0310/7, 0310/8, 0310/9, 0310/10, 0310/11, 0310/12, 0310/13, 0310/14, 0310/15, 0310/16, 0310/17, 0310/18, 0310/19, 0310/20, 0310/21, 0310/22, 0310/23, 0310/24, 0310/25, 0310/26, 0310/27, 0310/28, 0310/29, 0310/30, 0310/31, 0310/32, 0310/33, 0310/34, 0310/35, 0310/36, 0310/37, 0310/38, 0310/39, 0310/40, 0310/41, 0310/42, 0310/43, 0311, 0312/1, 0312/2, 0313, 0315/2, 0315/4, 0315/5, 0315/6, 0315/7, 0315/8, 0315/9, 0316/1, 0316/2, 0317, 0318, 0319, 0320, 0321, 0322, 0323, 0324, 0325, 0326/2, 0326/3, 0326/4, 0326/5, 0326/6, 0326/7, 0326/8, 0326/9, 0326/10, 0326/11, 0327, 0328, 0329, 0330, 0331/1, 0331/2, 0331/3, 0331/4, 0331/5, 0331/6, 0331/7, 0331/8, 0331/9, 0331/10, 0331/11, 0331/12, 0331/13, 0331/14, 0331/15, 0331/16, 0331/17, 0332, 0333/1, 0333/3, 0333/4, 0333/5, 0333/6, 0333/7, 0334/1, 0334/2, 0334/3, 0334/4, 0334/5, 0334/6, 0334/7, 0335, 0336, 0337, 0338, 0340, 0341/101, 0341/102, 0341/103, 0341/104, 0341/105, 0341/90b, 0341/91b, 0341/92b, 0343, 0344, 0345/1, 0345/2, 0345/3, 0345/4, 0345/5, 0345/6, 0345/7, 0346, 0350, 0351, 0352/2, 0352/3, 0352/4, 0352/5, 0352/6, 0352/7, 0352/8, 0352/9, 0352/10, 0352/11, 0352/12, 0352/13, 0352/14, 0352/15, 0352/16, 0352/17, 0352/18, 0352/19, 0352/20, 0352/21, 0352/22, 0352/23, 0352/24, 0352/25, 0352/26, 0352/27, 0352/28, 0352/29, 0352/30, 0352/31, 0352/32, 0352/33, 0352/34, 0352/35, 0352/36, 0353, 0354/1, 0354/2, 0354/3, 0354/4, 0354/5, 0354/6, 0354/7, 0354/8, 0354/9, 0354/10, 0354/11, 0354/12, 0354/13, 0354/14, 0354/15, 0354/16, 0354/17, 0354/18, 0354/19, 0354/20, 0354/21, 0354/22, 0354/23, 0354/24, 0354/25, 0354/26, 0354/27, 0354/28, 0354/29, 0354/30, 0354/31, 0354/32, 0354/33, 0354/34, 0354/35, 0354/36, 0354/37, 0354/38, 0354/39, 0354/40, 0354/41, 0354/42, 0354/43, 0354/44, 0354/45, 0354/46, 0354/47, 0354/48, 0354/49, 0355/1, 0355/2, 0355/3, 0355/4, 0355/5, 0356, 0357/2, 0357/3, 0357/4, 0357/5, 0357/6, 0357/7, 0357/8, 0357/10, 0357/11, 0357/12, 0358, 0359/1, 0359/2, 0359/3, 0359/4, 0359/5, 0359/7, 0359/8, 0359/9, 0359/10, 0359/11, 0359/12, 0359/13, 0359/14, 0359/15, 0359/16, 0359/17, 0359/18, 0359/19, 0359/20, 0359/21, 0359/22, 0359/23, 0359/24, 0359/25, 0359/26, 0359/27, 0359/29, 0359/30, 0359/31, 0359/32, 0360/2, 0360/4, 0360/5, 0360/6, 0360/7, 0360/8, 0360/9, 0360/10, 0360/11, 0360/12, 0360/13, 0360/14, 0360/15, 0360/16, 0360/17, 0360/18, 0360/19, 0360/20, 0360/21, 0360/22, 0360/23, 0360/24, 0360/25, 0360/26, 0360/27, 0360/28, 0360/29, 0360/30, 0360/31, 0360/32, 0360/33, 0360/34, 0360/35, 0360/36, 0360/37, 0360/38, 0360/39, 0360/40, 0360/41, 0360/42, 0360/43, 0360/44, 0360/45, 0360/46, 0360/47, 0360/48, 0360/49, 0360/50, 0360/81, 0360/82, 0360/83, 0360/84, 0360/85a, 0360/85b, 0360/85c, 0361/1, 0361/2, 0362/1, 0362/2, 0362/3, 0362/4, 0362/5, 0362/6, 0362/7, 0362/8, 0362/9, 0362/10, 0362/11, 0362/12, 0362/13, 0362/14, 0362/15, 0362/16, 0362/17, 0362/18, 0362/19, 0362/20, 0362/21, 0363, 0364/1, 0364/2, 0364/3, 0364/4, 0364/5, 0364/6, 0364/7, 0364/8, 0364/9, 0364/10, 0364/11, 0364/12, 0364/13, 0364/14, 0364/15, 0364/16, 0364/17, 0364/18, 0364/19, 0364/20, 0364/21, 0364/22, 0364/23, 0364/24, 0364/25, 0364/26, 0364/27, 0364/28, 0364/29, 0364/30, 0364/31, 0364/32, 0364/33, 0364/34, 0365, 0366/1, 0366/2, 0366/3, 0366/4, 0366/5, 0366/6, 0366/8, 0366/11, 0366/12, 0366/13, 0366/14, 0366/15, 0366/16, 0366/17, 0366/18, 0366/19, 0366/20, 0366/21, 0366/22, 0366/23, 0366/24, 0366/25, 0366/26, 0366/27, 0366/28, 0366/29, 0366/30, 0366/31, 0366/32, 0366/33, 0366/34, 0366/35, 0366/36, 0366/37, 0379, 0380, 0381, 0384, 0387

HUKN20009 Felső-kiskunsági szikes tavak és Mikla-pusztai kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Kiterjedés: 19679.7200 hektár

Forrás: <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUKN20009>

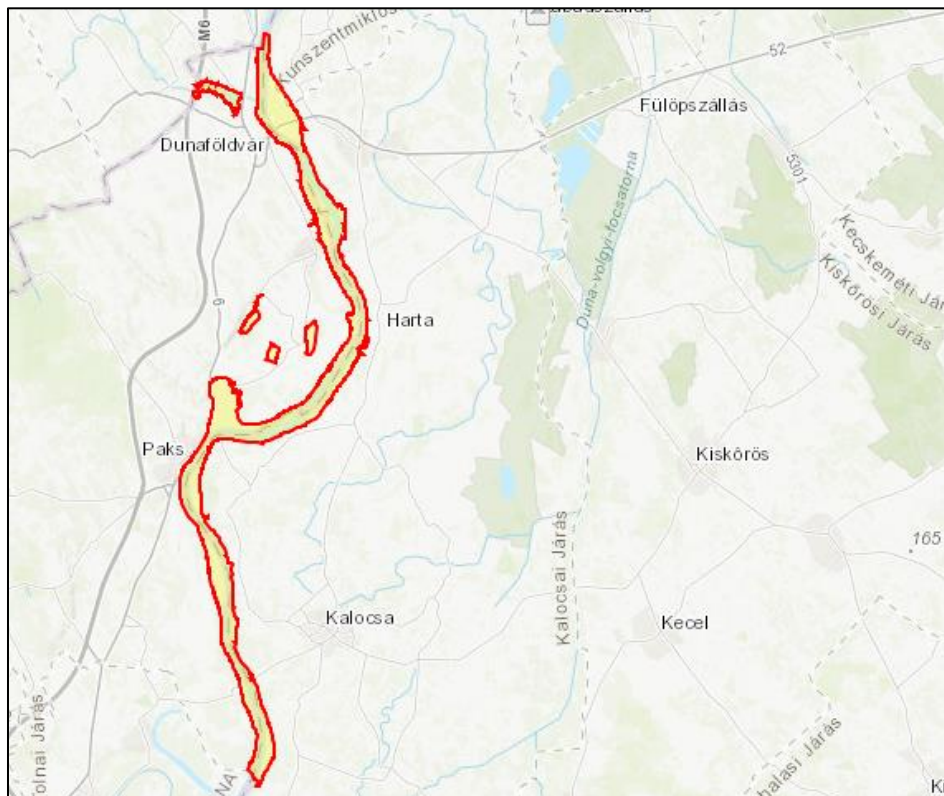
Kiemelt fontosságú cél a következő fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása: *Dorcadion fulvum cervae* (pusztai gyalogcincér), *Bombina bombina* (vöröshasú unka), *Triturus dobrogicus* (dunai götte), *Spermophilus citellus* (ürge), *Mustela eversmannii* (molnárgörény), *Cirsium brachycephalum* (kisfészkes aszat). Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása: 1530 (pannon szikes sztyeppék és mocsarak), 6250 (síksági pannon löszgyepek), 6210 (meszes alapkőzetű féltermészetes gyepek).

Harta - érintett telkeinek helyrajzi számai a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján:

0223, 0224/1, 0224/2, 0227, 0229/1, 0229/2, 0230/2, 0231, 0233, 0234/2, 0234/3, 0234/4, 0234/5, 0234/6, 0234/7, 0234/8, 0234/9, 0235, 0236/2, 0236/3, 0236/4, 0236/5, 0236/6, 0236/7, 0236/9, 0236/10, 0236/11, 0236/12, 0236/13, 0236/14, 0236/15, 0236/16, 0236/17, 0237, 0238, 0239, 0240, 0241, 0242, 0243, 0244, 0245, 0246/4, 0246/5, 0248, 0249, 0250, 0251, 0252, 0253, 0254, 0255, 0256, 0257, 0258, 0259/1, 0259/2, 0259/3, 0260, 0261, 0262, 0263, 0268, 0270, 0271/1, 0271/2, 0272, 0273, 0274, 0275, 0276/1, 0276/2, 0276/3, 0277/1, 0277/2, 0278/1, 0278/2, 0279, 0280, 0287/9, 0287/10, 0287/11, 0289, 0290, 0291/1, 0291/2, 0292/1, 0292/2, 0292/3, 0292/4, 0292/5, 0292/6, 0292/7, 0292/8, 0292/9, 0292/10, 0292/11, 0292/12, 0292/13, 0292/14, 0292/15, 0292/16, 0292/17, 0292/18, 0292/19, 0292/20, 0292/21, 0292/22, 0292/23, 0292/24, 0292/25, 0292/26, 0292/27, 0292/28, 0292/29, 0292/30, 0294, 0295, 0296, 0297/1, 0297/2, 0297/3, 0297/4, 0297/5, 0298, 0299, 0300, 0301, 0302/1, 0302/2, 0303, 0304, 0305, 0309/1, 0309/2, 0310/4, 0311

HUDD20023 Tolnai Duna kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület

Kiterjedés: 7.161,69 hektár. Ennek a területnek a része a Dunapataji-szigetek és ártéri erdők néven nyilvántartott **Felső-zátonyi sziget**, mely egyben helyi jelentőségű védett terület besorolású. Területe 18,84 ha; Bács-Kiskun Megyei Tanácsa 3/1994. (XII. 12.) rendeletével védetté nyilvánított, majd Dunapataj Nagyközség Önkormányzata Képviselő- testületének 19/2007. (XI. 26.) rendeletével védettségében megerősített.)

Forrás: <http://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=HUDD20023>

Általános célkitűzések: A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Fő célkitűzések:

- A hullámtéri természetes és természetközeli állapotú fűz-nyár ligeterdők és zátonyfűzesek jó természetességi állapotban tartása, az állandó erdőborítás fenntartása a hozzá kötődő életközösségek védelme érdekében. - A maradvány jellegűvé vált keményfás ligeterdő foltok állandó erdőként való fenntartása, a hozzá kötődő életközösségekkel együtt, lehetőség szerint az élőhely területének növelése az ültetvények átalakításával.
- A természetközeli állapotú erdőkben a folyamatos erdőborítás fenntartása, a holt faanyag védelme.
- A zátonyokon természetes úton kialakult fűzes élőhelyek fokozott védelme, ezeken a gazdasági célú hasznosítás tiltása. - A hazai fafajú felújítások előtérbe helyezése.

- Az unikális jellegű löszpusztagyep foltok állapotának javítása, a legeltetés fenntartása a cserjék drasztikus visszaszorítása az ürgeállomány fennmaradása érdekében.
- A kékperjés lápréteken a nádasodás akadályozása kaszálással/legeltetéssel.
- A dunai mellékágak jó ökológiai állapotba hozása víz biztosításával, és indokolt esetben kotrással.
- A tavi denevér élőhelyeinek fenntartása az idős füzesek védelmével.
- A pisze denevér élőhelyeinek fenntartása a tölgyes állományok védelmével.

További célok és célkitűzések:

- A gyepek és mocsárréti területek megfelelő kezelésének biztosítása, a cserjésedés megelőzése.
- A puha és keményfás ligeterdők, valamint az erősen degradálódó szegélytársulások természetességének javítása megfelelő kezeléssel (kaszálás, inváziós fás és lágyszárú fajok (gyalogakác, zöld juhar, selyemkóró) visszaszorítása).
- A mentett oldali száradó területek vízellátásának javítása.
- A terület jelölő erdőállományaiban a közösségi jelentőségű fészkelő madárfajok (*Haliaeetus albicilla*, *Ciconia nigra*, *Milvus milvus*, *Milvus migrans*) védelmére fészkek körüli pufferzóna kijelölése.

A Harta-sziget kezelési egység sajátos célkitűzései: KE6 – Alacsony természetességű erdők, facsoportok, fasorok

Általános irányelvként ajánlható a vegetációs időn kívüli fahasználat (szept 1 – márc 31-ig), valamint a felújítások során az őshonos állománytípusokra való áttérés. Az ártéren sok helyen fellelhetők a régi gyümölcsösök maradványai. Ezen idős gyümölcsfák megőrzése, esetleg továbbzaporításuk is kívánatos. További szempontok:

- E09 A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
- E18 A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
- E19 Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok teljeskörű kímélete.
- E20 Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
- rétisas, feketególya, barnakánya, vöröskánya esetében. A fészkek körül nem csak térbeli de időbeli korlátozás is érvényesítendő a fészkelési időszakban.
- E21 Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m³/ha, az egyes törzsek legvékonyabb részén többségében legalább 20 cm átmérőt elérő álló és/vagy fekvő holtfa folyamatos fenntartása.
- E22 Az erdőrészletben megjelölt mikroélőhelyen legalább 10 m³/ha, kifejezetten vastag (többségében 30 cm mellmagassági átmérő feletti) odvas, böhönc, fészkelő- és bújóhelynek alkalmas élő fák kijelölése és folyamatos fenntartásának biztosítása.
- E25 Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
- az erdészeti hatósági nyilvántartásban szereplő meglévő utakon kívül
- E30 Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
- Azoknál az erdőknél, ahol az idegenhonos fafajok mellett jelentős mennyiségben vannak a területre jellemző puha- vagy keményfa ligeterdei állományalkotók.³⁷
- E31 A nevelővágások során az intenzíven terjedő fafajok teljes mértékű eltávolítása.
- Azoknál az erdőknél, ahol az idegenhonos fafajok mellett jelentős mennyiségben vannak a területre jellemző puha- vagy keményfa ligeterdei állományalkotók.
- E35 Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítésének mellőzése.

- E51 Felújítás táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállomány típusal.
- Azoknál az erdőknél, ahol az idegenhonos fajok mellett jelentős mennyiségben vannak a területre jellemző puha- vagy keményfa ligeterdei állományalkotók.
- E54 Idegenhonos fajú faállomány szerkezetátalakítása. Azoknál az erdőknél, ahol az idegenhonos fajok mellett jelentős mennyiségben vannak a területre jellemző puha- vagy keményfa ligeterdei állományalkotók.
- E58 Az erdősítések során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
- E64 Az idegenhonos és tájidegen fajú erdők véghasználatát során a táj- és termőhelyhonos fajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
- E68 Totális gyomirtó szerek használata csak szelektív módon és csak intenzíven terjedő, inváziós lágy és fás szárú fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
- E69 A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
- E72 Lehetőség szerint mechanikai módszerek (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás, kaszálás) alkalmazandók agresszívan terjedő fajok visszaszorítására.
- E77 Az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedeinek eltávolítása során tekintettel kell lenni a túlzott mértékű kitermelés okozta lékesedés elkerülésére a kitermelésre kerülő egyedek kijelölésével vagy a kitermelt idegenhonos fajok egyedeinek helyén, kézi munkával, talaj-előkészítés nélkül, mesterséges felújítás elvégzésével.
- E95 A talajszinten odúval rendelkező fák kivágása magas tuskó visszahagyásával, az odú megőrzésével. Sok faj, főleg rovarok számára fontos mikroélelőhely
- VA01 Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
- VA02 A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

Harta - érintett telkeinek helyrajzi számai a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján: 06/49, 07/2, 08, 09/2, 011/3, 011/4, 011/5, 011/9, 011/11, 011/12, 012/9, 012/10, 031, 035/2, 035/4, 035/9.

A kezelési tervet a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága készítette, részletes ajánlásai megtekinthetők a következő web-helyen:

http://ddnp.nemzetipark.gov.hu/_user/browser/File/NATURA2000/tolnaiduna/HUDD20023_fenntartasiterv.pdf

Ex lege védett területek

Harta közigazgatási határában található néhány, a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban Tvt.) „*kunhalom*” definíciójának megfeleltethető ex lege védett halom is, amely, mint emberkéz alkotta morfológiai formák ma is a terepen tereptárgyként azonosíthatók. Tekintve, hogy valamennyi érintett objektum jelentős kultúrtörténeti-, táji- és természetvédelmi értéket képvisel, megőrzésük érdekében elengedhetetlen ezen jelenségek komplex felvételezése, mely eredményeként egy komplett, számos tudományterületet felölelő, naprakész adat- és dokumentumsor jön létre. Kiterjedésük, állapotuk, művelési módjuk, növényzeti borításuk pontos felmérése, esetenként történeti térképek alapján történő elemzése, történeti adatokkal való alátámasztása és a veszélyeztető tényezők kiértékelése után a szükséges természetvédelmi intézkedések meghatározhatók és tervezhetők, szakmai adatokat biztosít egy kezelési terv kidolgozásához és lehetővé válik a szükséges ingatlan-nyilvántartási bejegyzésük.

HARTA - Hamuhalom FÖMI kód: 1013

EOV: 658301,714296/153436,136004

Sugár: 109,312 m; Terület: 37493,27 m²

Hrsz: 0236/12, 0236/3, 0236/4

HARTA - Szentkirály – Királyhegy FÖMI kód: 1014

Kp-i pont EOV koordinátája: 654428,428468/146272,892658

Sugár: 64,911697 m; Terület: 13209,43 m²

Hrsz: 0267/6, 0267/7, 0267/8

Helyi védelemre javasolt természeti értékek:

Nagykékesi kopolya

A Szelidi-tóhoz hasonló eredetű, lefűződött kisebb szikes kopolya. Területe 14 ha, átlag víz mélysége mintegy 3-3,5 méter. A tó aránylag jó minőségű, földúton teljesen körbejárható. Itt kezdődik a Szentkirályi puszta, mely tűzokos helyként is ismert. Kapcsolódó morotva-meder a Nagy-rét a Szelidi-tó vízszűrőjeként működik.

Kopolyák a falu szélén

A Duna-szabályozás előtti gyöngyszemek a belterület közvetlen közelében az úgynevezett kopolyák, vagyis mélyebb, folyamatosan vízzel telt tavak, melyek az egykori Duna-ágak legmélyebb pontjain alakultak ki.

Ilyenek a belterület közvetlen közelében a Szarkási, Kenderáztató, Vejtei és a Babszi-tó, illetve a közelében kialakított további mesterséges tómedrek.

Egyedi tájértékek

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (4) bekezdése alapján: „Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv (a továbbiakban: igazgatóság) feladata.” (Megjegyzés: ez esetben a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság)

Önkormányzati feladatot ez ügyben a Tvt. 6. (5) bekezdése határoz meg, mely szerint: „A településrendezési terv tartalmazza a tervezési területen található egyedi tájértékek felsorolását.”

A település közigazgatási területére vonatkozó egyedi tájérték-katasztert a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság külső szakértővel 2018. év folyamán készíti el.

Tájhasználat

Tájváltozások az I-II. katonai felmérések és egyéb történeti források tükrében

Ezen a vízrendezések előtt rendszeresen vízjárta területen az egykori táj megismerése érdekében fontos a történeti térképek áttekintése, a 18-19. századi források számbavétele. A 18. századi adatok híven tükrözik a török kiűzése utáni idők folyamatos népességnövekedését, és ezáltal a gazdálkodás intenzívebbé válását. A 19. század 2. felétől az ember tájalkotó hatása már meghatározóan eltorzította az egykori táj arculatát (folyószabályozások, gátépítések, csatornahálózat kialakítása).

Hidrológiai változások és hatásai az elmúlt 300 évben

Az ártéren való letelepedés, gazdasági háttér minden itt élő lehetőségét meghatározta. Solt leírásánál Bél Mátyás ezt írja: „A Duna szomszédságában helyezkedik el és messze kiterjedő és meglehetősen termékeny földterületet foglal el, amely azonban ki van téve a folyó áradásainak. Ezért itt-ott, amerre a fekvése lehetővé teszi, felszántják, és hármassal forgó szerint bevetik, de ezek alapos szántást követelnek. Ugyanilyen a rétek helyzete, amelyek a sűrű

[illegible]

Harta és középkori eredetű pusztái Nagy-ér által szigetként körbefogott területe a vízjárta és a szántóföldi művelésre alkalmas területek határozott megkülönböztető jelölésével Ruttkai M. térképének részletén (Ruttkay Mihály térképe a Duna-menti síkvidékről.
HU_MNL_OL_S_12_D14_No_0003)

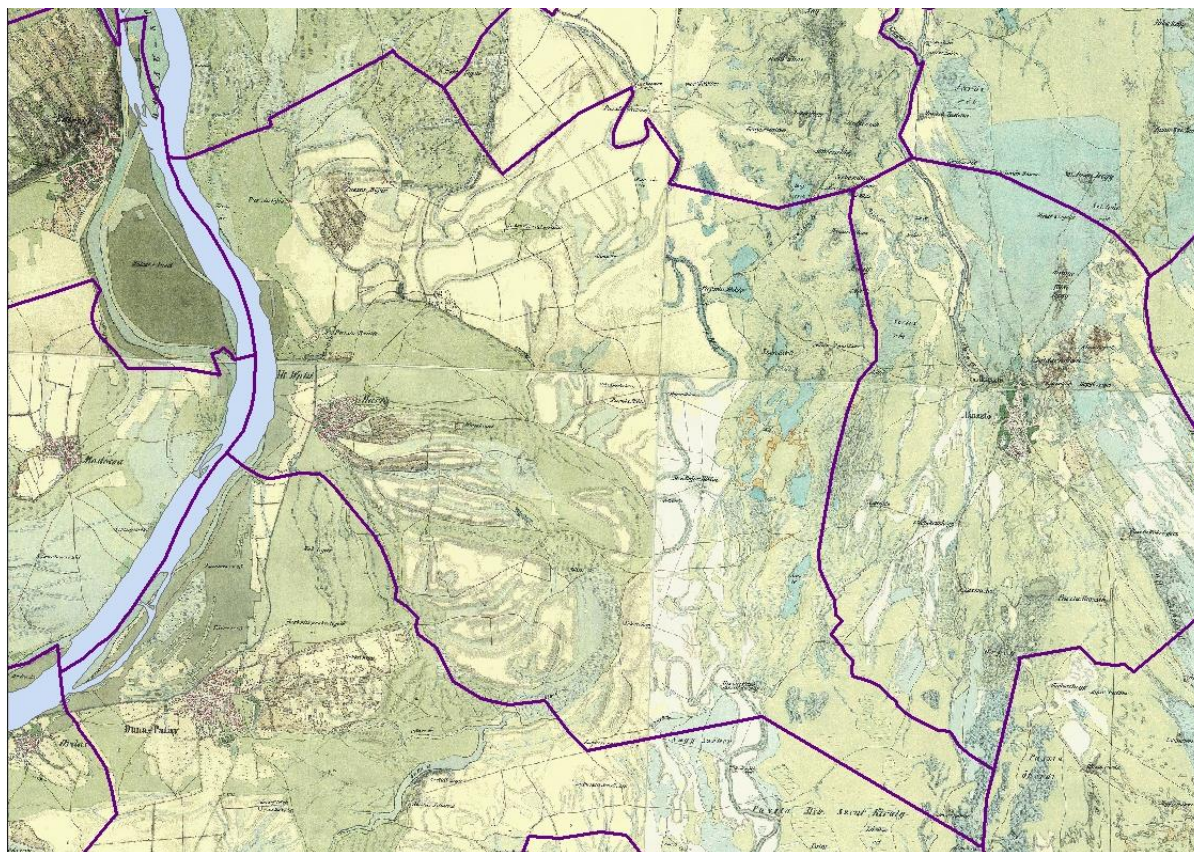

Harta vízrajza az első katonai felvételezés idején

Az I. (josefiánus) katonai felmérés vízrajzában szemléletesen mutatja a történeti forrásokból idézett „azért a víz az úr” képet.

A 18. századi térképek jól visszaadják a középkori gyökerű, rendszeresen Duna-vízzel frissülő holtágak rendszerében szigetszerűen kialakult megtelepedéseket – Révbér, Kall; Kisharta, Nagyharta; Pataj, Ordas, Bőd, Bakod pusztákat, melyek közé ékelődik/az egykori nagy Dunai övzátont kívülről kíséri Vejte, Bojár, Szüle, Ölle, Tetétlen, Mikla, Szentkirály és Szelid birtokteste. A II. katonai felmérés térképei vízrajzukban a 18. századi állapotot őrzik, talán csak a nyílt vízfelületek rovására megnőtt a növényzettel benőtt, mocsaras területek aránya pl. Nagykékes térségében. A Bölcskei szigetet ekkor még mindkét oldalról élő Duna-ág határolta.

II. katonai felmérés

A vízrendezések hatása a 3. katonai felmérések idejétől mutatkozik meg jobban. A Duna meder-és vízrendezésének megkezdése után a változások évtizedeken belül szembetűnők: Egy Szentkirály pusztát ábrázoló 1859. évi térképet a korábbi állapotokkal összevetve jelentősen növekedett a legelőként hasznosítható terület. Bizonyára csökkent a vízutánpótlás, és ugyanakkor meggyorsulhatott a víz lefolyása is, mert a vízmedrek részletesebben megrajzoltak, a mocsarak, nádasok határa, partvonala is részletesebben körülrajzolt. A Dunaszabályozás fontosabb munkáinak a befejezése és a belvíz levezetésének megkezdése után az 1870-es évektől tovább változott a hasznosítás lehetősége. A talajvízszint kb. 1m-t süllyedt, szikesedés indult meg illetve kiterjedt. Ennek a folyamatnak bizonyossága az érseki tulajdonban lévő Szentkirályra vonatkozó – már a 20. századi viszonyokat szemléltető – 327/1933. ügyvédi irat „...A csatorna az uradalomnak mérhetetlen károkat okozott éppen Hartán, mert a csatorna építése előtt legelő céljaira kiválóan használható szikes területek a csatorna építése után teljesen hasznavehetetlenekké váltak, úgy annyira, hogy több mint 1600 kh azelőtt kiváló szikes legelőért az uradalom nem kap annyi bért, hogy abból fedezhesse az adókat és a Sárközi Ármentesítő társulati járulékot...” (Kuczy 1992).

A tájhasználat változásai a 18-19. században

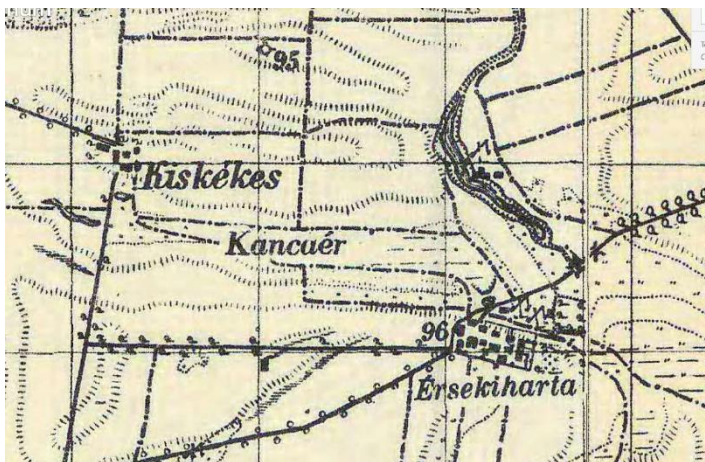
Bíró Marianna 1998-ban készítette el a Duna-Tisza köze 18. századi vegetációtérképét az I. Katonai Felmérés (1783-84) térképlapjai alapján (Bíró 1998). A vonatkozó térképlapokon az látszik, hogy a Duna mentét 500-1000 m szélességben zárt erdők (gyöngyvirágos tölgyesek, liget- és láperdők) kísérik. Félszázaddal korábban a Harta környékén meglévő ártéri erdőkre utal Bél Mátyás is: „Hartha Solt és Pataj mezővárosok között fekszik... a folyó mellett, amely azon a részen szép berekkel van borítva.” A jozefiánus katonai felmérés leíró része a Militarische Beschreibung von Hungarn a Duna mentén rendszeres fásítást, gondozott bükk, tölgy, nyár és fehérfűz erdőket említ. Hartánál az ártéri erdőben kevés aljnövényzetet ír, míg Patajnál az erdő vizenyőssége miatt járhatatlan (Eperjessy 1975).

Egy 1831-es térképlap szerint Szülétől északra az ártéri erdőket már kivágták. Bél Mátyás leírásából pedig tudjuk, hogy a soltiak már a 18. században kénytelenek voltak az erdők hiányát szalmával és náddal pótolni.

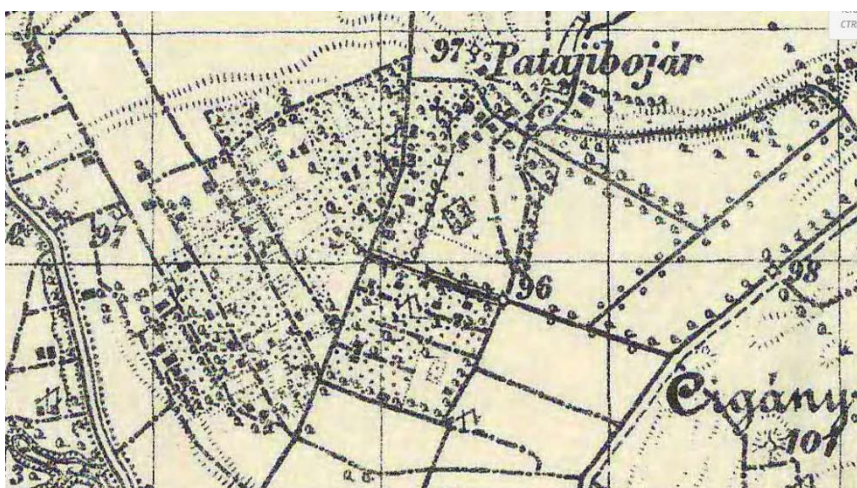
A katonai felmérés térképlapjain kisebb házcsoportokat jelöltek Harta és Dunapataj határában, melyek általában középkori települések helyén épültek, pl. Bojár, Szüle, Ölle, Mikla, Szentkirály..... A kalocsai érseki birtok része Nagyharta/Nagykékes és Szentkirály majorsága. Az 1723-ban Kisharta pusztára letelepített főként német lakosság a településtől délkeletre – Nagykékes felé fekvő területeken foglalkozott szőlő és gyümölcsstermesztéssel – tudjuk, a szőlők általában a határ szántóföldi művelésre alkalmatlanabb részein helyezkedtek el. A falu közvetlen közelében csak kiskerti gazdálkodást folytattak: „ami kevés föld határunkban vagyon aztat Kukuriczival, Kenderrel, Babbal szoktuk bevetni...” (hartaiak az úrbéri kérdőpontokra adott válasza), és zárt gyeppel borított sík területek – ártéri kaszálók, legelők vették körbe. Az 1760-as összeírás alapján Hartán a 153 jobbágy 174 ökröt, 213 lovat és 249 tehenet tartott, mindemellett elenyésző a 140 db juh. A Duna mellékén a folyó árterülete eleve a rét- és legelőgazdálkodás szerepét hangsúlyozza, szántóföldi művelés csak az említett területektől északra külső bérelt területen – Bojár felé, illetve Nagykékes pusztán folyt, valószínűleg a középkori hagyományok folytatásaként). Ez lényegében a határ felszínének tagoltsága miatt sokáig kötetlen, egy nyomás szerinti földművelést jelentett, majd a népességszám növekedésével jelent meg a két- és háromnyomásos művelés is (Novák 1975). Kelet felé kiterjedt mocsaras területek, nádasok feküdtek. A kalocsai érsekség szentkirályi birtokáról készült 1780. évi térkép alapján: A Kígyós és Fekete-ér keresztül folyik Szentkirály vizenyős, mocsaras határán. Nagy területet foglal el az Örjeg. Az alkalmazott vizenyős rét,

kákás, nádas térképpel alapján egyértelmű, hogy Szentkirály határa nagyjából víznyós mocsár, és valószínű, hogy helyenként – időnként vagy állandóan nyílt vízfelületek is lehettek az egykori Duna-mederben (Kuczy 1992).

A **mezőgazdasági üzemközpontok** általában a XX. század „termékei” (felsorolásukat a 15. fejezet 15. pontja tartalmazza), de már a XIX. században is jelentős gazdasági központ volt a mai Nagykékes („Érsekiharta”, a Kalocsai Érsekség Harta-környéki földjeinek gazdálkodási központja) és Állampuszta központja, amely sajátos fejlődése (állami fegyintézzé válása) folytán egyedi táji jelenséggé vált.

Külterületi tanyás jellegű tájgazdálkodás is jelen volt Hartán az 1948 utáni tagosításokat megelőzően, az 1941. évi katonai térkép például számos épületet mutat a Bojár településrészen.

1941-es katonai térkép

Forrás: www.mapire.eu

A fejezethez felhasznált irodalom, internetes források:

BÍRÓ, M. (1998) A Duna-Tisza köze vegetációja a 18. században. Az I. Katonai Felmérés (1783-84) térképlapjai alapján 1998. Kézirat a KNP Adattárában

DÖVÉNYI, Z. 2010: Magyarország kistájainak katasztere. Budapest 2010

EPERJESSY, K. (1975) Bács-Kiskun, illetve Bács-Bodrog megye a II. József kori országleírásban. Bács-Kiskun megye múltjából II. Szerk: Iványosi-Szabó Tibor. Kecskemét, 1975. 585-670

HAVASSY, P. (1994) Bölcske története és családjai. Bölcskei tanulmányok 2. Bölcske 1994. online változat:

http://www.sulinet.hu/oroksegtar/data/Telepulestortenetek/Bolcske/pages/Bolcskei_tanulmányok_2/b2_001_konyveszeti_adatok.htm

KUCZY, K. (1992) A Kalocsai Érsekség Gazdasági Levéltár kéziratos térképeinek kartográfiai névtára. 1. Érsek-Harta és Szentkirály puszták térképeinek vizsgálata Bács-Kiskun megye múltjából XI. Szerk: Iványosi-Szabó Tibor. Kecskemét, 1992, 383 - 464

MAROSI, S., SOMOGYI, S. (1990) Magyarország kistájainak katasztere. I. kötet. MTA Földrajztudományi Kutató Intézet Budapest

NOVÁK, L. (1975) Pest-Pilis-Solt vármegye alföldi vidékeinek településrendszerei a XVIII. században. Bács-Kiskun megye múltjából II. Szerk: Iványosi-Szabó Tibor. Kecskemét, 1975. 461-583.

PÉCZELY, GY. (1979) Éghajlat. Tankönyvkiadó, Budapest, 1979, 336 oldal

ed. SASKÓNÉ SIN, M. (1988) Magyarország történeti helységnévtára. Pest-Pilis-Solt megye és a Kiskunság 1773-1808. Bp, 1988, szerk. Saskóné Sin Aranka 281 oldal

SZALAI J - NAGY GY - GÉVAI M (2007) *A felszíni víz és a felszínközeli vizek kapcsolata a Kalocsai Sárköz és a borsodi ártér mintaterületén.* MHT XXIII. Országos Vándorgyűlés, Szombathely, 2007. július

http://www.hidrologia.hu/vandorgyules/33/dolgozatok/word/0321_szalai_jozsef.pdf

<http://www.termeszetvedelem.hu/termeszetvedelmi-celkituzesek-prioritasok-natura-2000-teruleteken>

<http://knp.nemzetipark.gov.hu/>

<http://www.wwf.hu/>

<http://www.mme.hu/>

<http://www.novenyzetiterkep.hu/>

<http://ddnp.nemzetipark.gov.hu>

MFGI, TeIR

7. KÖZPONTI BELTERÜLET SZERKEZETE ÉS FELHASZNÁLÁSA

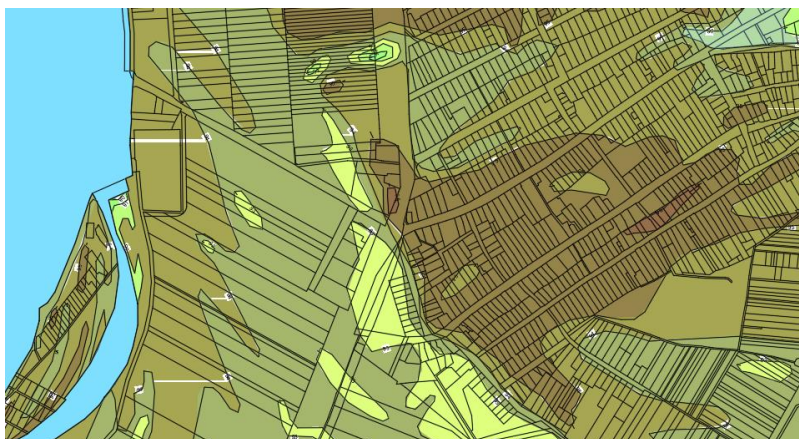
Harta települést a mai helyén 1723-24-ben alapították a Ráday Pál földbirtokos hívására ideérkező német telepesek. A tervezett telekosztás viszonylag szabályos településszerkezetet eredményezett. Elsőként az „Elülső” és „Hátulsó” utca (azaz a Templom utca és az Arany János utca) mentén osztottak ki viszonylag kisméretű (7-800 m²) telkeket, majd a Kossuth utca felé nagyobb telkekkel bővült a község. A XX. században a Széchenyi és a Petőfi utca is kialakult, a Templom utca és a Kossuth utca pedig keleti irányban tovább terjeszkedett.

A legelső telekosztásokkal létrejött településmag még ma is hűen őrzi az eredeti állapotot: a képen az 1800-as évek végének kataszteri térképe és a mai állapot egymásra vetítve látható.

A Duna ismétlődő árvizei és a pusztító tűzvészek az épületállományban nagy károkat okoztak, de a településszerkezetet nem írták át, az ma is nagyrészt olyan, mint ahogyan közel 300 éve kialakult, a belterület helyének megválasztása és szerkezetének kijelölése tehát jó megoldásnak bizonyult.

A Duna partvonala a hartai szakaszon keskeny sávban hozzávetőleg 94,0 mBf. magasságú, mögötte kicsivel alacsonyabb szint húzódik, majd a folyamtól kb. 750 m-re a mértékadó árvízszinttel nagyjából megegyező magasságú (kb. 95,5 mBf.) terepalakulatot képez a település belterülete.

Az országút (mai 51. sz. főút) történetileg a magaspart szélén jött létre, ahogyan a Duna mentén máshol is jellemző. Innen könnyen megközelíthető a település (2002 óta csak az Ady Endre utca és a Kossuth utca bekötése), de átmenő forgalom nem terheli. A belterületi telkek tömbjei a tervszerűségnek köszönhetően csaknem szabályos hálós szerkezetet mutatnak, a meghatározó utcák iránya K-DK – Ny-ÉNy. A házak így zömmel D-DK-i vagy É-ÉNy-i homlokzatukkal néznek az utcára, oldalkertjeik pedig háborítatlanul részesülhetnek a kellemes D-DK-i irányú napsütésben.

A telkek beépítésére bölcsen a kedvező tájolást követő fésűs beépítést választották az elődök, a viszonylag keskeny és igen hosszú telkek gazdaságos kihasználása érdekében úgynevezett „befelé hajlított” szárnnyal kiegészítve (az utca felőli és a hátsó udvart egy keresztirányú épületszárnny választotta szét).

Keresztszárnnyak a Kossuth utca páratlan oldali telkein

A XX. századi telekosztások során szintén sakktáblaszerű kiosztásban változatos, 40-80 m hosszúsági és 13-30 m szélességi méretű telekcsoportok jöttek létre csaknem kizárólag oldalhatáron álló beépítéssel.

A település központját kezdetekben a Templom utca középső szakasza képezte a két templommal. Később a Kossuth utca mentén is települtek üzletek, intézmények, majd a kettőt összekötő Bajcsy-Zsilinszky utca (korábban Postkészi/Postaköz és Khumónhauszkész/Község háza köz), valamint Iskola köz (Sulkész) is fontossá vált a keresztirányú átközlekedés miatt. Az utcák és közök terjeszkedő rácsszerkezetét nem tagolták parkok és teresedések, még a templomok körül is zártak maradtak a tömbhatárok. A mai terek az orvosi rendelőnél és a Község házában a bontások után beépítetlenül maradt tömbsarkokon jöttek létre. A terek és parkok szokatlan hiányát az ugyancsak furcsa módon a település belső részén található, növényzettel benőtt, mély fekvésű anyaggyerő gödrök némileg pótolni tudják.

A modern kori lakóterületek főként a régi Harta északi és keleti irányú bővítésével alakultak ki. A különleges funkciók (vízmű, temető) a belterület északi és déli határára települtek. A belterület K-i szélén haladó 51-es főút (egyben árvízvédelmi töltés), az É-on húzódó körtöltés és a Ny-i oldalon kiépült vasútvonal művi kereteket szabott a községnek, a lakóterület terjeszkedésére kevés szabad terület maradt, de nincs is tömeges igény a telekosztásra. Beépítetlen terület 20-25 lakótelek erejéig az ÉK-i belterületi határ mentén (Hámán Kató utca mögött, önkormányzati tulajdonban) és a DNY-i részen (Védgát utca és József Attila utca környékén, magántulajdonban) áll rendelkezésre, azonban az utak és közművek egyelőre kiépítetlenek.

A V-3 jelű épület-állagvizsgálati kartogram szerint úgynevezett „foghíjtelkek” is találhatók szétszórva a belterületen, hozzávetőleg 20 db lakótelek áll üresen. 10 db-ra tehető a száma a bontás alatt álló, vagy felújításra/bontásra váró lakóépületeknek, melyek helyén, vagy megújításával a lakásállomány fejleszthető. A belterület épületei és kertjei állapotáról általánosságban elmondható, hogy példaértékűen gondozottak, bár a ház körüli konyhakerteket egyre inkább a díszkert és a gyeplépcső váltja fel.

A belterület K-i részén és a vasútvonal K-i oldalán gazdasági telephelyek találhatók, melyek rendeltetésüket tekintve többnyire a mezőgazdálkodáshoz kapcsolódó szolgáltatásokra vannak berendezkedve. A volt kommunális hulladéktelep és környéke jelenleg beépítetlen, de gazdasági és energiaellátási funkciók betelepülése van folyamatban. A belterület különböző pontjain is jelen vannak gazdasági telephelyek (kolbászüzem, pékség, kommunális telephely, szolgáltató-műhelyek, irodaházak), melyek a lakóterületi szomszédság miatt a megfelelő technológia kifejlesztésével kerülhetik el a környezeti konfliktusokat.

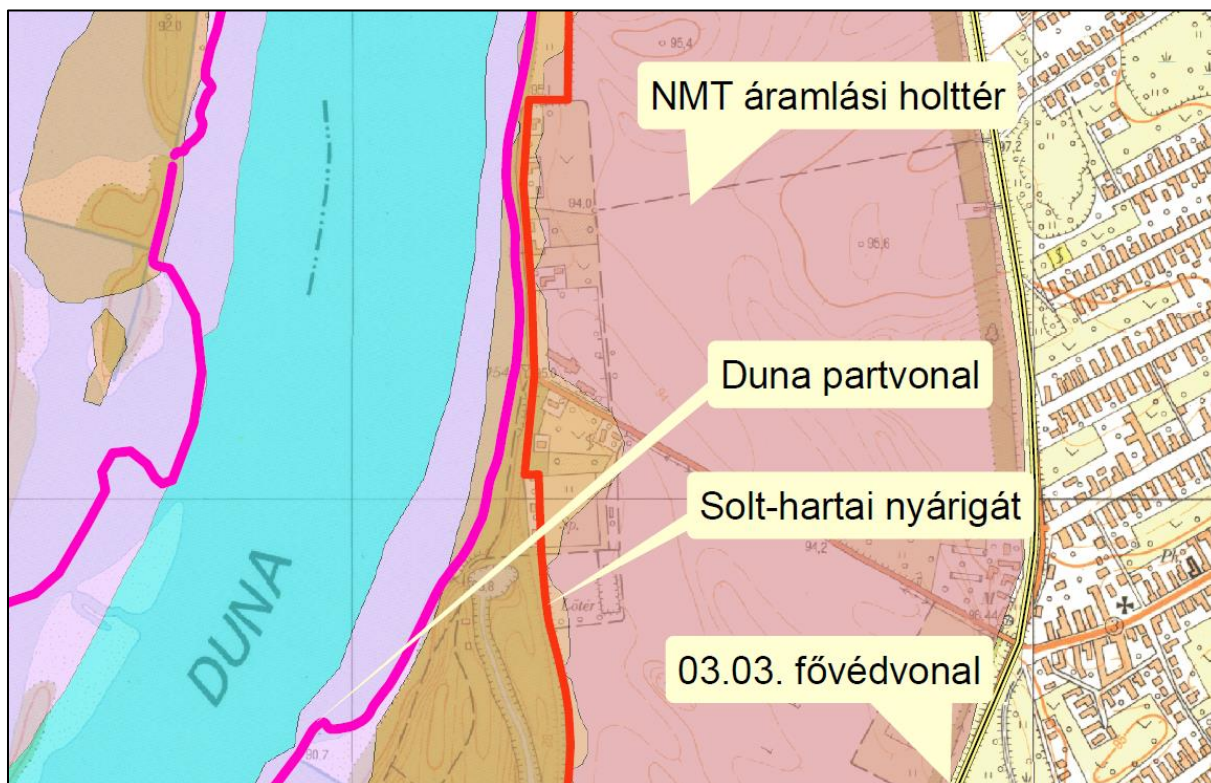
8. NAGYKÉKES ÉS A DUNA-PART SZERKEZETE ÉS FELHASZNÁLÁSA

A Miklapusztai „bejáratánál”, a Kékesi-tó közelében található Nagykékes egyéb belterület. Hozzávetőleg 45 épület alkotja a beépítést, zömmel lakóépületek, volt szolgálati lakások, ezeken kívül juhászat működik itt. Az iskola és a bolt már nem üzemel, r. k. kápolnája (helyi védett épület) korábban magtár volt. A tágas, zöldkörnyezetbe ágyazott lakóterület kedvező kinálási feltételt jelent, de a közel 6,5 km távolság a központi belterülettől feltételezi a napi járműhasználatot a boltok, közszolgáltatások rugalmas elérése érdekében. Kellő tartalék terület áll rendelkezésre a további betelepülők számára. A falusias lakóterületi besorolás a helyben gazdálkodásnak is teret enged.

Nagykékes fekvése: a légifotón a Duna-menti Harta és Dunapataj belterületek között félúton, K-i irányban, Miklapusztai védett területének kapujában, a Szelidi-tótól hozzávetőleg 5 km-re É-ra alakult ki Nagykékes. Helyzete folytán különösen alkalmas a bakancsos, kerékpáros és lovas turizmus, kirándulás állomásaként fejlődni és az egészséges lakhatási feltételek miatt lakóterületként is előtérbe kerülni.

A Duna-part beépített része zártkerti fekvésű. A Dunához levezető út két oldalán áramlási holtter található, amelyen már történetileg is gazdasági és lakóépületek telepedtek meg, majd intézmények is létrejöttek (sportpálya, zarándokház), a legutóbbi időben pedig üdülőterület alakult ki a szigeten. Az értékes természeti környezet miatt elsősorban a jóléti funkciókat és a közösségi célú aktivitást támogatják a településrendezési eszközök.

A Duna nagyvízi medrében mindenképp áll az árvizek levezetési feladata, az ártér védelme, ezért az üdülőterületen és a lakóterületen a helyi szabályzat nem enged új épületet elhelyezni. A gazdaságfejlesztés elsősorban a dunai víziközlékedéshez kapcsolódó ágazatokban támogatandó.

9. KÖZLEKEDÉS

A község helyzete és kapcsolatai a térségben

Harta nagyközség Bács-Kiskun Megye nyugati részén, a Kalocsai Járásban található. A település a megyeszékhelytől 60 km-es közúti távolságra helyezkedik el, a járásközponttól pedig 20 km-re. Közvetlen főúti kapcsolata van déli irányba Bajával (63 km), északi irányba pedig - Solton át – a fővárossal (116 km). A település lakos számának 3758 fő.

A település szabályos **hálós településszerkezetű**, mely országos jelentőségű közlekedési hálózatokat érint. Ezért az e-UT 02.01.41 számú útügyi előírás alapján a településrész „**B**” **települési osztályba** tartozik.

A településrész **közúti közlekedési** szempontból előnyös helyzetű, jól megközelíthető. A központi belterület nyugati oldala mellett észak-déli irányban az **51 sz. Budapest - Baja - Hercegszántó másodrendű főút** halad. Az 51. sz. főúthoz a központi belterületet országos közúton az **51153 j. Harta bekötőút** biztosítja. Kiemelt jelentőségű úthálózati kapcsolata az 52 sz. főút illetve Kecskemét irányából az **5305 j. Dunatetőtlen - Harta összekötőút**, mely csatlakozik az 51 sz. főúthoz, továbbá a központi belterülethez is az 51153 j. leágazásával.

Gyorsforgalmi úttal a településnek közvetlen kapcsolata nincs.

Legközelebbi gyorsforgalmú útra fel- és lehajtások:

- *M8 autópálya*, Dunaújváros Duna-híd (M6 felé) - 25 km távolság
- *M9 autóút*, Szekszárdi Duna-híd (M6 felé) - 40 km távolság
- *M5 autópálya*, Kecskemét-nyugat csomópont - 55 km távolság

A tervezett Paks-Kalocsa Duna-híd és M8 autópálya kiépülése a gyorsforgalmi úthálózat elérését lényegesen le fogja rövidíteni.

A településrész kiépített **vasúti kapcsolattal** rendelkezik. Érinti ugyanis az egyvágányú villamosítás nélküli **MÁV 151 sz. Kunszentmiklós-Tass – Dunapataj vasúti mellékvonal**. Harta a vasútvonalhoz kapcsolódóan vasútállomással rendelkezik. A vasútvonal 2007 óta **nem üzemel**, így a településnek jelenleg üzemelő vasúti kiszolgálása nincs.

A település közvetlen **vízi közlekedési** kapcsolattal, kikötővel rendelkezik a Duna bal partján.

A településnek közvetlen **légi közlekedési** kapcsolata nincs, a közelben repülőtér nem található. Mezőgazdasági repülőtér kialakítása tervezett.

A **külterületi utak**, jelzőtáblával szabályozott, szintbeni közúti csomópontokkal rendelkeznek. A főútvonal mentén kanyarodósávokkal is ellátottak.

Jelenlegi forgalmi viszonyok alapján a kiépített típusok a forgalomlefolyszt biztosítani tudják.

Harta központi belterületén kívüli, **külső lakott területei** a településközpontból országos közutakon keresztül közelíthetők meg:

- **Duna-part:** turisztikai, sport- és üdülőközpont, valamint gazdasági területek (51314 j. háv. út)
- **Nagykékes** (53121 j. bk. út)
- **Állampuszta** (5305 j. út)

Állampusza közlekedési helyzete

Állampusza Harta külterületi státuszú, állami tulajdonban lévő településrészét képezi, melynek fő rendeltetése a büntetésvégrehajtás. Harta községtől távolabb, attól földrajzilag elkülönülten helyezkedik el. A településrész sajátos szerepét az ott elhelyezett elítéltek őrzése melletti – elsősorban mezőgazdasági termelésben való – foglalkoztatása adja. A településrész berendezkedését és szerkezetét is alapvetően e szerep határozza meg, melyben a gazdaságosan való működés elve mind erőteljesebb jelentőséggel bír. A település lakos száma: 1000 fő elítéltből és 150 fő polgári lakosságból tevődik össze. Ezenkívül 300 fő dolgozó személyzet tartózkodik állandó jelleggel vagy rendszeres napi ingázással a településrészen.

A településrész önálló státusz nélküli, **egyszerű településszerkezetű**, mely távlatban sem érint közvetlenül országos jelentőségű közlekedési hálózatot. Ezért az ÚT 2-1.218:2003 számú útügyi előírás alapján a településrész „**A**” **települési osztályba** tartozik.

Állampusza Bács-Kiskun Megyében, Kecskeméttől – mint megyeszékhelytől - 58 km-re fekszik. Harta községtől 7 km-re található.

A településrész közúti közlekedési szempontból megfelelően megközelíthető. A terület mellett halad el az 5305 jelű Harta-Dunatetőtlen összekötő út, mely egyrészt biztosítja Állampusza és Harta belterület között a közvetlen közlekedési kapcsolatot, másrészt az országos főútvonalakkal is kapcsolatot teremt Állampusza számára: délnyugati vége az 51. számú főúthoz csatlakozik, északkeleti végénél pedig az 52., majd 53. számú főutakhoz is rendelkezik kapcsolattal. Az 5305 jelű országos közút a ROP 2009-2012-es uniós finanszírozású útburkolat-helyreállítási programjában is szerepelt, melynek végrehajtása nagymértékben javította a közlekedési feltételeket.

A településrész kiépített, de **nem üzemelő vasúti kapcsolattal rendelkezik**. Mellette húzódik ugyanis az egyvágányú MÁV 151 sz. Dunapataj - Kunszentmiklós vasúti mellékvonal. A vasútvonalon – kormányzati döntés alapján – a közelmúltban a vasúti járatok megszüntetésre kerültek, ezért jelenleg a térségben vasút nem közlekedik. Vasútállomás kitérővel és külön utas- és rakodóvágánnyal ellátott. A vasútállomás rossz állapotú, a peronok és épületrész közel használhatatlan.

A településrésznek közvetlen **vízi közlekedési kapcsolata nincs**. Harta község viszont rendelkezik közvetlen dunai kapcsolattal, melynek szerepe Állampusza szempontjából jelenleg nem jelentős.

Az 5305. jelű úttól a településrészhez bekötőúti szereppel rendelkező, helyi kezelésű közút vezet. Ezen út a vasútállomás mellett – azt szintén bekötvé – halad el, majd elvezet a lakott területű, állampusztai központi részhez, illetve a Korhányi és Miklai részekhez is.

A helyi kezelésű külterületi bekötőút a 0101, 0163, 0160, 0183 hrsz.-ú területeket foglalja magába. Tervezési osztálya: K.V.

A külterületi utak egyszerű szintbeni közúti csomópontokkal rendelkeznek. Jelenlegi forgalmi viszonyok alapján ez a típus a forgalomlefolyszt biztosítani tudja.

A vasútállomást követően a bekötőúton portaépület található, az Állampuszta úthálózatát korábban elzáró sorompó megszűnt, ezért Állampuszta útjainak besorolását és paramétereinek meghatározását a közforgalmú közutakra vonatkozóan javasolt kialakítani.

A **Korhányi és Miklai rész** külső gazdasági terület, melyek megközelítését a fent leírt bekötőút szolgálja. Korhány közlekedési megközelítését a 0184/3, Mikláét a 0228/2 hrsz.-ú helyi kezelésű, külterületi egyéb (mezőgazdasági) út segíti elő. További közlekedési felületként útként külön nem szereplő, üzemben belüli, építményeket megközelítő burkolatok szolgálnak.

Az **Állampuszta központi részének úthálózata** már kiépült, a hálózati rendszere megfelelő. A lakott területen belül az úthálózat történelmileg kialakult, a sík területre jellemzően könnyen áttekinthető, mely közelítőleg rácsos úthálózati szerkezetűként jellemezhető. Ennek kiépítettsége általában a távlati igényeknek is megfelel. Fejlesztési célt elsősorban az utak műszaki kiépítettségi szintjének javítása jelentheti.

A központi rész belső úthálózatának gerincét a 0148/20 és 0148/21, a 0148/16 és a 0157/1 helyrajzi számon szereplő utak alkotják. Eerre kerültek felfűzésre a belső lakó és kiszolgáló funkciójú utak. A csomópontok egyszerű szintbeni csomópontok, illetve a 0148/20 és 0148/23 utak találkozásánál lévő 0148/21 hrsz.-ú térnél egy nagy területű, megjelenésében körforgalmi jellegű, de forgalmilag több egymásmelletti egyszerű csomópontok rendszereként funkcionáló kereszteződés található. Távlatban ezen csomópontnak, mint Állampuszta „központi csomópontjának” – a rendezése javasolható, melyhez a szükséges területi adottságok megvannak. Ennek kiépítésével a központ rendezettebb megjelenése, illetve a járművek (buszok, szállító tehergépkocsik, személyautók) szabályozott közlekedése (megfordulása) lenne elérhető.

Gyűjtőút rangú az egyes belső részeket összekötő, illetve tömegegységeket feltáró és kiszolgáló utak, melyek bevezetik a forgalmat a helyi bekötőúthoz illetőleg onnan az országos közúthoz. A településrész gyűjtőútja tehát (- az előbbieken már említettek szerint):

0148/20 hrsz.-ú út

0148/21 hrsz.-ú út

0148/16

0157/1 hrsz.-ú út (- 0158 és 0148/16 hrsz.-ú utakat összekötő szakasza)

A gyűjtőutak tervezési osztálya: **B.V.**

Kifejezetten **lakóútként** a büntetés-végrehajtási illetve gazdasági településrészekről elkülönült, önálló lakóövezeti területet feltáró utcák funkcionálnak, melyek a következők:

0158 hrsz. út (I. számú utca)

0148/74 hrsz. út (II. számú utca)

0148/56 hrsz.-ú út (III. számú utca)

0148/39 hrsz.-ú út (IV. számú utca)

A lakóutak tervezési osztálya: **B.VI.**

A településrész többi útja **kiszolgálóút** kategóriába sorolt út. A kiszolgálóutak **tervezési osztálya: B.VI.**

Állampusztának jelentős forgalmi problémái nincsenek. Problémák között említhető a 0148/20 és 0148/26 utak csatlakozásának térségének rendezetlen csomópontja, illetve a lakóutcák és kiszolgálóutak keskeny/rossz állapotú/kiépítetlen burkolata és ebből fakadó forgalmi nehézségei.

Kerékpárút-hálózat szempontjából a vizsgált területet országos vagy regionális hálózatot nem érinti. Kismértékű munkabajáró kerékpáros forgalom Harta és Állampuszta között bonyolódik, kijelölt kerékpárút nélkül.

Kijelölt autóbuszmegálló a 0148/20 hrsz.-ú úton található a 0148/27 hrsz.-ú telek előtt. A buszforduláshoz a 0148/21 hrsz.-ú tér igénybevételel történik.

Az autóbusz-közlekedés hálózata elég sűrű járatszámmal szolgálja a távolsági és a kishelyközi tömegközlekedést. Ezen felül a Büntetés-végrehajtási Intézet külön buszjáratot is biztosít alkalmazottjainak a munkába járásra.

A Duna folyó közelségének kihasználását Harta község központjával összehangolva lehetséges fejleszteni. A folyóhoz az eljutást Állampuszta számára az 5305 j. út hivatott biztosítani, melynek tervezett felújítása ehhez lehetőséget ad.

Összességében a térség fekvése közúti közlekedési szempontból kielégítőnek mondható, a térségben országos közút halad melyre a csatlakozás megoldott, emellett megfelelő sűrűségű helyi hálózat is rendelkezésre áll. A vasúti közlekedés feltételei is adottak lennének, kihasználására azonban jelenleg nincs mód.

Központi belterület közlekedési helyzete

A **központi lakott területen** belül az úthálózat történelmileg kialakult, a sík területre jellemzően könnyen áttekinthető, mely közelítőleg rácsos úthálózati szerkezetűként jellemezhető, sakktábla szerű úthálózattal. Ennek kiépítettsége általában a távlati igényeknek is megfelel.

A központi rész belső úthálózatának gerincét az **országos közutak belterületi szakaszai** adják 51153 j. bk. út (Bajcsy-Zs. u., Kossuth u., Széchenyi u.), 53121 j. bk. út (Kékesi út), 53307 j. áv. út (Templom u.). Továbbá a Hunyadi János u., mint helyi, önkormányzati **gyűjtőút**.

Hartán a **közösségi közlekedést** jelenleg a távolsági autóbusz közlekedés biztosítja. A járatsűrűség közlekedési szempontból biztosítható.

A települést érinti a Duna menti **EuroVelo6**, mint nemzetközi **kerékpárútvonal**, valamint a Magyar **Zarándokút**, mint országos **gyalogútvonal**.

Harta **forgalmi problémájának** tekinthető a Település keleti oldalán található gazdasági területek megközelítése, mely csak a településközponton keresztül lehetséges.

Közúthálózati szempontból probléma a Kékesi út (53121 j. út) külterületi szakaszának keskeny burkolatszélessége, és rossz állapota, mely Nagykékes megközelíthetőségét nehezíti.

Összességében elmondható, hogy a térség fekvése közúti közlekedési szempontból jó, a térségben országos főút és összekötőút is halad. A csatlakozási lehetőség ehhez megoldott, emellett megfelelő sűrűségű és kiépítettségű helyi úthálózat is rendelkezésre áll. A tömegközlekedési kapcsolatok közül az autóbusz közlekedés üzemel. A települést érintő kerékpáros infrastruktúra-hálózat kiépült.

Külterületi úthálózat helyzete és fejlesztése

Főút: 51. számú, Budapest – Baja – Hercegszántó másodrendű főút elnevezésű országos közút. A belterületet Kelet felől elkerülő útszakaszt a jelenleg hatályos OTt és megyei terv is tartalmazza, ezért Harta új szerkezeti tervébe belekerült. Tanulmányterv hiányában a szabályozási tervben az út kiszabályozása nem történik meg.

Országos mellékút

- **5305 jelű Dunatetőtlen - Harta összekötőút**
- **51153 jelű Harta bekötőút** - külterületi szakasz
- **51314 jelű Harta hajóállomáshoz vezető út** - külterületi szakasz
- **53121 jelű Harta - Nagykékesi bekötő út** - külterületi szakasz

Egyéb külterületi közút

A település külterületét feltáró – burkolt vagy burkolatlan - utak, amelyek az ipari és mezőgazdasági földterületek, valamint tanyák megközelíthetőségét szolgálják ki.

Az 51. sz. főúttal párhuzamosan, a település felőli oldalon, szakaszosan kiépített szervízút is található.

A meglévő *országos közúthálózat* a települést teljes mértékben kiszolgálja, azt tovább bővíteni nem kell.

A **keleti gazdasági területen** felmerülő nehézgépjármű forgalom miatti probléma **megoldására északi tehermentesítő gazdasági út (helyi gyűjtőút)** kiépítése forgalmi szempontból a legmegfelelőbb. Az új gyűjtőút az 5305 j. ök. út felől az 51153 j. bk. útnak biztosít közvetlen összeköttetést az 53121 j. bk. úttal (Kékesi úttal), közvetlen lakott területen kívüli megközelítést adva ezzel a keleti gazdasági területnek.

A gyűjtőút az 51153 j. úttól indul a település északi szélén nyugat-keleti irányba 16 m-es szabályozási szélességgel párhuzamosan a meglévő körtöltés (másodrendű árvízi védvonallal) északi rézsűjével. Keresztezi a 151 sz. MÁV vasútvonalat, majd déli irányba fordul. A vasúttal párhuzamosan 30 m-es szabályozási szélességgel halad tovább, tekintettel a térség vasúti és gázközmű létesítményeire. Végül elérné a Kékesi utat (53121 j. utat). Innen az út folytatása - a Kékesi úttól délre, gazdasági kiszolgálóútként már kialakítottnak tekinthető.

A tervezett gyűjtőút nyugati folytatásában az 51 sz. főúttal párhuzamos szervízútig **új kiszolgálóútként** alakítandó ki, teherforgalom nélkül, Szarkás kiskertes településrész megközelítésére. (Új közvetlen 51 sz. főúti csatlakozás létesül.)

Javasolt az **53121 jelű bekötő út** Nagykékes felé menő külterületi szakaszának **felújítása** - burkolatszélesítése és megerősítése - árkok és padkák rendezése, mellyel a külső településrész megközelítése jelentősen javítható, és idegenforgalmi szempontból is fejleszthetővé válik.

Belterületi úthálózat helyzete és fejlesztése

Országos mellékút (települési főút)

- **51314 jelű Harta hajóállomáshoz vezető út** - belterületi szakasz
- **51153 jelű Harta bekötőút** (Bajcsy-Zsilinszky utca) - belterületi szakasz
- **53121 jelű Harta - Nagykékesi bekötő út** (Kékesi út) - belterületi szakasz
- **53307 jelű Harta állomáshoz vezető út** (Templom utca) - belterületi szakasz

Gyűjtőút: Hunyadi János utca

Kiszolgálóutak

A település jól kiépült helyi kiszolgálóút-hálózattal rendelkezik. Ezek közül kiemelt jelentőségű:

- *Templom utca*
- *Bajcsy-Zsilinszky utca*
- *Déli gazdasági kiszolgálóút (Kékesi úttól déli irányban)*

A meglévő hálózati rendszer általában elégséges. A településen belül jelentős hosszban lévő, **országos közúti szakaszok** a helyi gyűjtőúti szerepet is jól ellátják.

Külön helyi **gyűjtőútként** a **Hunyadi János utcát** javasolt kezelni. Ez távlatilag - a jövőben autóbusz közlekedést bonyolítva rajta - országos közúttá is átsorolható.

Temető megközelítését szolgáló út aszfalt burkolatú **útfelújítása** indokolt.

A központi belterületen közúti útburkolat fejlesztés nem indokolt, de a meglévő utcákban javasolt fejlesztés a **hiányzó járdaelemek kiépítése** és a **szikkasztó-árokrendszer** kiegészítése, javítása, a meglévő szabályozási vonalakon belül.

A **Bajcsy-Zsilinszky utca** iskola előtti szakaszát (Kossuth u. - Templom u. között), valamint a Templom utcát (Bajcsy-Zsilinszky z. - Iskola köz között) **forgalomcsillapítottan**, a gépjárműforgalom korlátozásával, javasolt kialakítani, a jelenlegi közterületi szélességek igénybevételével. A kialakítás szabályozási vonal módosítással, a már kialakult beépítettség miatt, nem járhat.

Nagykékes lakott területi részén indokolt a leromlott **útburkolatok felújítása, kiépítése**.

A **Duna parti gazdasági és üdülőtérületen** javasolt a Duna part élével párhuzamos kikötőhöz vezető országos közúti szakaszt (51345 j. háv. út) helyi kiszolgálóúttá minősíteni, a gazdasági forgalom kizárásával, elsősorban az üdülőforgalmat kiszolgálva. Helyette nehézgépjárművek számára a gazdasági terület Dunával ellentétes oldali, kelet felőli útját gazdasági kiszolgálóúttá kell kijelölni. (Távlatilag - kikötőforgalom növekedésével - gyűjtőúttá is fejleszthető.)

Forgalomnagyságok

Országos közúti forgalom:

Az út száma	Szelvényszám		Forgalomnagyság E/nap		
	kezdő	befejező	2006	2011	2016
51 sz. főút	85+896	103+000	5.131	3.931	3.770
5305 j. ök. út	5+952	14+473	1.363	942	1.321
51153 j. bk. út	0+000	2+573	N.A.	N.A.	1.780
51345 j. háv. út	0+000	1+132	956	73	88
53121 j. bk. út	0+000	6+610	618	N.A.	521
53307 j. áv. út	0+000	0+345	522	N.A.	551

Az 51153, 53121, 53307 jelű utak forgalma – mivel jellegükből adódóan kizárólag a helyi forgalom megy rajtuk – a helyi forgalomra nézve is irányadók.

Megállapítható a forgalmi adatokból az **51. számú főút** 2010. évet követő *forgalomcsökkenése* (27%-os mértékben), mely összefüggésbe hozható a párhuzamos *M6 gyorsforgalmi út* 2010. évi megépülésével. Ez forgalmi szempontból a településre nézve kedvező. A főút forgalma a településre nézve forgalmi problémát nem jelent.

Az **5305 jelű összekötő út** forgalma a gazdasági válság időszakában visszaesett, de 2016-ban már ismét a 10 évvel korábbi értéken volt.

Megfigyelhető még az **51345 jelű (hajóállomáshoz vezető) út** forgalmának *drasztikus, 90%-os csökkenése* közel 1000 E/nap-ról kevesebb, mint 90 E/nap-ra. Ennek oka a vízi szállítási mód teljes visszaesése.

Az **53121 jelű bekötőút** forgalma *kismértékben csökkent*, mely a Nagykékes népességszökkenésével hozható összefüggésbe.

Az **53307 jelű (vasútállomáshoz vezető) út** forgalma *nem jelentős*, az elmúlt évtizedben lényegében nem változott. A vasúti közlekedés 2007 évi megszűnése gyakorlatilag a közúti forgalomra nem volt hatással.

Gépkocsi elhelyezés helyzete és fejlesztése

Az **51. számú főút** átmenő forgalma számára a **főút menti pihenőhely** kialakítása a térségben megoldott.

Az 53121 jelű bekötőúton (Kékesi úton) a vasúti átjáró előtt **üzletközpont** található, kiterjedt önállóan kiépített, közforgalmú parkolóterülettel.

Szintén a Kékesi úton lévő **szórakozóhely** (diszkó) mellett található még kiterjedt önálló parkolóterület.

Az ipari és mezőgazdasági üzemek parkolása belső területen kerül megoldásra.

Harta központi belterületén jelentkezik jelentős parkolási igény a koncentráltan elhelyezkedő **forgalmat vonzó létesítmények** következtében, melyek az alábbiak:

- Oktatási intézmények (iskola, óvoda)
- Sportlétesítmények (sportpálya)
- Hivatalok (polgármesteri hivatal)
- Egyéb szolgáltatási létesítmény (pénzintézet, posta)
- Kereskedelmi létesítmény (üzletek)
- Egyházi létesítmény (templomok)
- Temetkezési helyek (temető)
- Idegenforgalmi és üdülőhelyek (Duna-part, műemlékek)

Jelenleg belterületen általában párhuzamos leállás biztosított, néhány szakaszon merőleges parkolóállás (Templom u., Kékesi út) kialakított. A parkolók a településközpontban általában telítettek, kapacitáshiányosak. A külső önálló parkolók elégségesek.

Parkolóhelybővítés, -átépítés a **település központjában** indokolt a forgalmat vonzó létesítmények térségében (iskola, óvoda, temető). Javasolt a jelenlegi szabályozási vonalakon belül, a **parkolószám növelése** érdekében merőleges állásos (90 fokos) vagy - szükség esetén - ferde (45 fokos) elrendezés alkalmazása.

Indokolt a parkolók kiépítése, bővítése a **Duna mentén**, mind a **kikötő**, mind pedig az **üdülőterület** mellett is.

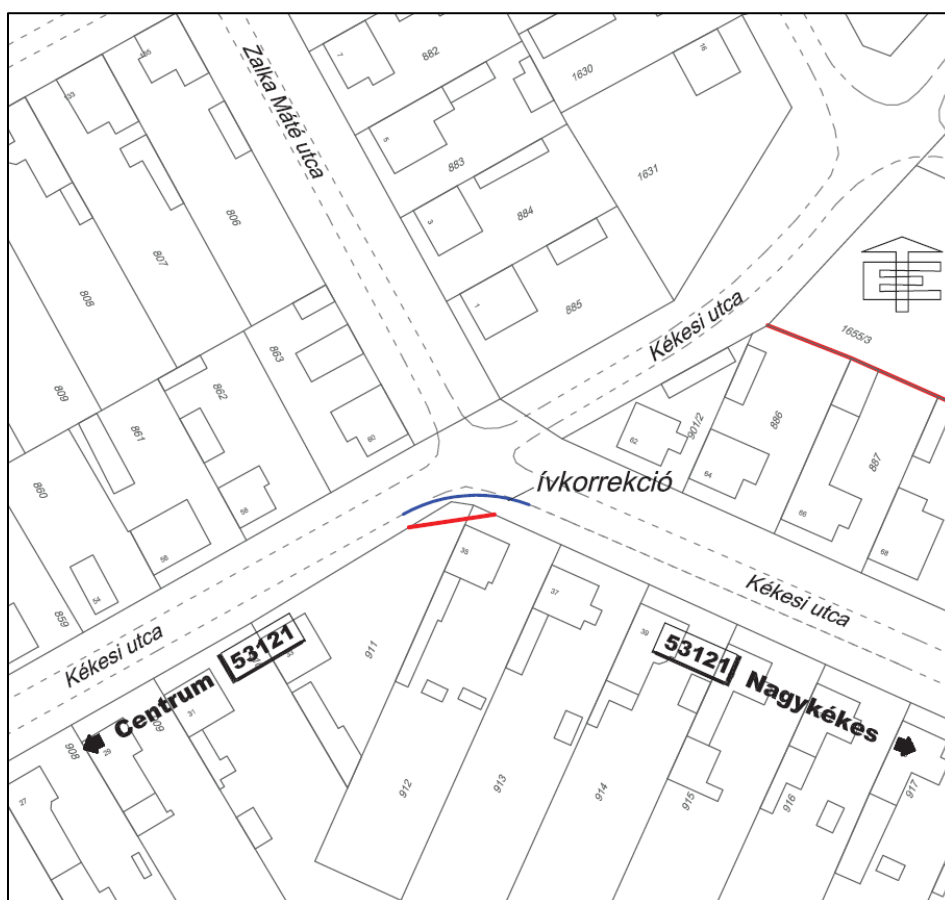
Új szolgáltató – kereskedelmi vagy ipari létesítményeknél az OTÉK normatívái szerint kell a parkolóhelyeket biztosítani – telken belül.

Közüti csomópontok helyzete és fejlesztése

Az **51. sz. főúti csatlakozások** kanyarodósávok szintbeni csomópontok. Az **egyéb csomópontok** egyszerű szintbeni kialakításúak. A csomópontok közül a Kékesi út (53121 j. bk. út) kialakítása tekinthető problémásnak, szűk területe, rossz beláthatósága miatt.

Új csomópontok: A tervezett **új gyűjtőút csomópontjai** egyszerű szintbeni csomópontok. A várható forgalom összetett csomóponti kialakítást nem indokol.

Tervezett csomóponti átalakítások: **53121 jelű út Kékesi út - Zalka Máté utca útcsatlakozás** korrekciója, a beépítés miatti lehetséges mértékben a déli oldalon.

Keresztszelvények

Az egyes útfajták mintakeresztmetszényét, kialakítását és területigényét külön tervlap (Közl-3 és Közl-4 jelű) ábrázolja.

Közösségi közlekedés helyzete és fejlesztése

A közösségi közlekedést a **távolsági autóbuszok** látják el a településen. A fő célállomások lehetnek az utasok számára: Budapest, Kecskemét, Baja, Kalocsa, Solt, Dunapataj, Dunaújváros, Kiskőrös.

A központi belterületi buszmegálló a Bajcsy-Zsilinszky utca, Hunyadi János utca, Kékesi út mentén találhatóak.

Külterületi buszmegálló: 51 számú főút és 5305 jelű összekötőúton, 53121 jelű bekötőúton.

Az autóbuszok közlekedésére az országos közutak és a Hunyadi utca áll rendelkezésre.

Az autóbusz közlekedés infrastrukturális létesítményei (új megállóhely, buszöböl, peron, járdakapcsolat) belterületen - a beépítési kötöttségek miatt - csak a **jelenlegi szabályozási vonalakon belül bővíthetők**.

A jelenlegi Bajcsy-Zsilinszky utcai autóbusz közlekedési útvonalnak jövőben, alternatívája lehet a Hunyadi János utca útvonal. Ennek elsősorban forgalombiztonsági szempontú előnyei vannak, mivel így a Bajcsy-Zsilinszky utcai fő kerékpáros útvonaltól szeparáltan közlekednének az autóbuszjáratok.

Vasúti közlekedés helyzete és fejlesztése

Harta vasútállomás a település belterület keleti határán található. Az állomás a **MÁV 151. sz. Kunszentmiklós-Tas – Dunapataj** vonalánál található. A mellékvonal a MÁV 150 sz. fővonalból ágazik ki, mely közvetlen vasúti kapcsolatot jelenten A Duna menti térségnek Budapestre, valamint Kiskunhalas-Kelebia felé. A vasútvonalat története során elsősorban mezőgazdasági áruszállításra használták. 2007-es bezárása óta a Hartai szakaszon sem személy-, sem teherforgalom nem közlekedik.

Harta **kétvágányú állomásként** kialakított, első vágánya rakodóvágány. A második, átmenő vágányhoz tartozik utasperon. Az állomás Dunapataj felőli részén **továbbá iparvágány** ágazik ki. Vasútállomás **felvételi épülettel** rendelkezik. A vasútállomás és a vonal állapota elhanyagolt, korszerűtlen, felújításra szorul.

A meglévő vasútvonal jövőbeli **újbbóli üzemelése** a község szempontjából mindenképp kedvező lenne. De ez egyben a vonal és az állomás felújítását is igénye, illetve javasolt lenne a vonal meghosszabbítása hálózati szerepének erősítése, forgalmának növelése érdekében. A jelenlegi rendezési tervben tehát a vasút fennmaradásával javasolt számolni.

Közüti-vasúti átjárók helyzete és fejlesztése

Meglévő átjárók: 1 db. – **53121 jelű út (Kékesi út)** külterületi folytatásában. A szintbeni átjáró biztonsági berendezéssel nem ellátott. A közúti-vasúti átjáró merőleges helyzetű, a közútról való beláthatóság megfelelő. Jelenleg az átjárót a vasúti közlekedés nem használja.

A tehermentesítő új gyűjtőút út javasolt kiépítésével **új közúti vasúti átjáró** létesítendő az új út keresztezéséhez. Az új átjáró biztosítóberendezéssel való ellátása nem indokolt, amíg a vasút üzemén kívül áll. A vasút üzemelésével a biztosítás fénysorompóval és félsorompóval történjen.

Az 53121 jelű úton **meglévő vasúti keresztezés** felújítása és biztosítása is indokolt a vasút újbbóli üzemelésekor.

Kerékpáros közlekedés helyzete és fejlesztése

A településen található a nemzetközi **EuroVelo6** (EV6), Atlanti-Óceán - Fekete-tenger közti útvonal. Az útvonal a Duna mentén a nyári gáton halad a térségben a Solt - Harta - Dunapataj útvonalon, mely azonban Harta térségében kitér a fővédvonalra az 51 számú főút mellé.

Onnan kijelölt – nem önálló létesítményként - betér az 5305 és 51153 jelű közutakon a településre.

A nyári gáton vezetett útvonalon hiányzik Solt területén 200 méternyi burkolatszakasza, melynek kiépítésével lehetne az útvonal kijelölést racionalizálni.

Kiépített helyi, önálló kétirányú kerékpárút található **51314 jelű út mellett**, mely a Duna parti kikötőhöz és üdülőrészhez vezet.

A kisebb forgalmú helyi utakon a kerékpárosok a gépjárművekkel jelenleg is **közös felületen** közlekedhetnek.

Az **EuroVelo6** útvonal Solt területén való **szakadásának megszüntetésével** megfelelővé válik. A meglévő kerékpárutak megfelelőek. További új önálló kerékpáros létesítmény kijelölése nem indokolt. Érdemes figyelemmel lenni - a TRT-t módosítást nem igénylő - gépjárművekkel közös útfelületek **kerékpárosbarát kialakításaira** (kerékpártárolók, forgalomcsillapítások, kerékpártárolók, burkolati jelek, jelzőtáblák).

Gyalogos közlekedés helyzete és fejlesztése

Harta Duna menti területét érinti az országos **Magyar Zarándokút**, mint gyalogos útvonal 10. szakasza: Solt-Harta-Dunapataj-Szelidi-tó útvonal. Harta a zarándokút egyik ún. hálózati alappontja, megfelelő infrastruktúrával, zarándokszállás biztosításával. A zarándokút kiépültnek tekinthető.

A **Dunamenti településrészben** turisták, üdülők, sportolók, látogatók gyalogos közlekedésére is fokozottan számítani lehet.

A Duna parti térségben, és a belterületi zöld területeken (parkok, üdülő területek) javasolt **egyéb gyalogutak, sétányok** kialakítása is, a zöldterület rendezések figyelembevételével, külön szakági munkarész alapján.

Jelentős helyi gyalogos forgalom tapasztalható Harta **központi belterületi részében**, forgalomvonzó helyek közelében (Templom utca, Kossuth Lajos utca, Bajcsy-Zsilinszky utca, Széchenyi utca, Hunyadi utca). A kiépített járdaszakaszok sok helyen hiányoznak.

A belterületi **hiányzó gyalogjárda szakaszok kiépítése** javasolt mindkét oldalon leglább 1,50 m szélességgel. Településközpontban javasolt a minimálisnál – a rendelkezésre álló hely függvényében – nagyobb szélességgel kialakítani.

Vízi közlekedés helyzete és fejlesztése

Hartának közvetlen folyami kapcsolata van a Dunával. Megközelíthetőségét az 51345 jelű út megfelelően biztosítja. A parton **teherkikötő** kiépített az **1545 fkm-ben**, egyben **személykikötő** is rendelkezésre áll. A vízi közlekedés fejlődésére számítani kell.

Gépjárműüzemi létesítmények és fejlesztésük

A településen közforgalmú üzemanyagtöltő állomás nem található, ugyanakkor a település üzemanyagigényét a közeli településeken található benzinkutak teljes mértékben kielégítik.

Előírt védőtávolságok

Országos főút (51.sz. főút) mellett az úttengelytől számított 100 m-en belül, míg országos mellékutak (5305, 51153, 51345, 53121, 53307 jelű utak) mellett 50 m-en belül az út mindkét oldalán építményt elhelyezni csak az állami közút kezelőjének hozzájárulásával lehet.

Vasútvonal mellett (MÁV 151 sz. vasútvonal) építményt elhelyezni a vágánytól számított 50 m-en belül csak külön jogszabályban előírt feltételekkel, a MÁV Zrt. hozzájárulásával, lehet. Az 50 métert védőtávolságként kell kezelni.

Figyelembe vett fontosabb szakági előírások

e-UT 02.01.41 A Településrendezési Tervek Közúti Közlekedési Munkarészei, Ütügyi Műszaki előírás

e-UT 03.01.11 Közutak Tervezése, Ütügyi Műszaki Előírás

e-ÚT 03.03.21 Szintbeni közúti csomópontok méretezése és tervezése, Ütügyi Műszaki előírás

e-UT 03.04.11 Kerékpárforgalmi létesítmények tervezése, Ütügyi műszaki Előírás

e-UT 03.02.41 Közterületek tervezése, Tervezési Útmutató

e-UT 03.02.42 Közművek elhelyezése közterületen, Tervezési Útmutató

e-UT 03.06.11 Szintbeni közúti-vasúti áttjárók kialakítása, Ütügyi Műszaki előírás

Rajzi mellékletek

Rajzsám

Részművelet

T – 3.1

Helyszínrajz

T – 3.2

Csomóponti vázlat

T – 3.3

Meglévő keresztszelvények

T – 3.4

Tervezett keresztszelvények

10. ZÖLD INFRASTRUKTÚRA

Az Országgyűlés a **biológiai sokféleség (biodiverzitás)** megőrzésének 2015–2020 közötti időszakra szólóan **Nemzeti Környezetvédelmi Programot** (NKP), azaz nemzeti stratégiát [28/2015. (VI. 17.) OGY határozat] fogadott el. A biodiverzitás, azaz a természeti erőforrások összessége a legtöbb esetben a rövidtávú érdekekkel szemben csak a hosszú távú közösségi érdekek mentén védhetőek, ezért kezelésének egyik területe a Települési Rendezési Terv. Miután ez a környezeti sokszínűség hálózati rendszert alkot, egyben életfeltételeket biztosít, ezért vezették be használatára a „**zöld infrastruktúra**” kifejezés használatát.

A zöldinfrastruktúra különböző ökoszisztéma-szolgáltatást nyújtó tájelemek hálózatából felépülő dinamikus rendszer. Ezek a tájelemek Magyarországon jellemzően valamilyen gazdasági tevékenység által (jellemzően erdőgazdálkodás, mezőgazdaság, vízgazdálkodás, városgazdálkodás) érintettek.

Az Európai Bizottság definíciója szerint: a Zöldinfrastruktúra: természetes és félig természetközeli területek, valamint egyéb környezeti jellemzők stratégiai megtervezett hálózata, amelyet úgy terveztek és irányítanak, hogy széleskörű ökoszisztéma szolgáltatások nyújtására legyen képes.

Egy, a Miniszterelnökség által kiadott útmutató az alábbi értelmezést tartalmazza:

A zöldinfrastruktúra – akárcsak más infrastruktúrák – anyagok és energiák áramlását és az ezekkel való ellátást biztosító hálózatként működik. A **zöld infrastruktúra más megközelítésben egy koncepcionális szemléletmód**, amely célja, hogy – az ökoszisztéma elemeinek és kapcsolatainak védelmével és fejlesztésével – integrált módon biztosítsa az ökoszisztéma javakat így is csökkentve a környezeti és klimatikus kockázatokat, ezáltal segítve a népesség helyben tartását. A zöldinfrastruktúra számos funkciót lát el egyszerre. A zöldinfrastruktúra természetes és félig természetes területek részben létező, részben stratégiai megtervezett hálózata, amely széleskörű ökoszisztéma-szolgáltatások nyújtására képes. A zöldinfrastruktúra a vidéki és települési környezetben - például belterületi zöldfelületek formájában - egyaránt jelen van.

Az országos ökológiai hálózatot az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény szabályozza, térségi övezeteit (magterület, ökológiai folyosó és puffer területek) pedig a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek. A zöldinfrastruktúra hálózat elemei végsőképpen túlmutatnak nem csak a települési területi elemeken, hanem az országos ökológiai hálózat övezetein is, egy egységes európai rendszer elemeivé válnak.

Ugyanakkor a települési zöldinfrastruktúra egy funkcionálisan jól működő, biológiailag aktív, magas ökológiai értékű zöldfelületi rendszer belterületen és külterületen egyaránt. Az, hogy egyes közparkok, közösségi kertek, fasorok, vízfolyások, állóvizek és ezek mentén található zöldfelületek miként válnak részévé a hálózatnak, az szinte minden esetben a helyi adottságok függvénye. A lehatárolás részletessége továbbá nagyban függ a léptéktől is. A zöldinfrastruktúra hálózatot különböző szinteken érdemes meghatározni.

Az **NKP három fő stratégiai célja:**

- az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
- természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata
- az erőforrás- takarékoság és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése

A zöld infrastruktúra mindhárom cél elérését támogatni tudja.

Konkrét célokként pedig az alábbiakat nevesíti:

- A zöldfelületi elemek minőségi és mennyiségi fejlesztése.
- A zöldfelületi funkciók színvonalának emelése.
- Zöldfelületek magasabb szintű fenntartása, nagyobb arányú gondozása.

A célok eléréséhez szükséges intézkedések között szerepelnek az alábbi **közigazgatási feladatok**:

- A zöldfelületekre vonatkozó szabályozás felülvizsgálata, szükség szerinti fejlesztése.
- A biológiai aktivitásérték-számítás átfogó felülvizsgálata.
- A zöldfelületek fejlesztésének finanszírozási hátterének bővítése.
- Települések zöldfelületi gazdálkodását segítő útmutatók megjelentetése.
- Zöldfelület-fejlesztési programok kiírása települések részére, zöldfelületek rehabilitációja, revitalizációja, helyreállítása.
- Zöldfelület-gazdálkodási tervezés (pl. koncepció, program kidolgozása; települési parkok stratégiai tervének elkészítése, rendelkezésre álló, hasznosítatlan területek felmérése és annak integrációja a településrendezésbe).
- A zöldfelületi rendszer monitoringja, zöldfelületi kataszter térkép és adatbázis (nyilvántartás) létrehozása.
- Új lakó-, illetve egyéb beépítésre szánt területek kijelölése esetén, új zöldterület (közkert, park) kialakítása.
- Új térbeli összeköttetések kialakítása a zöldfelületi rendszer elemei között, új zöldhálózati elemek létrehozása.
- Fásorok állapotának javítása, védelme, fenntartása, telepítése, esetenkénti cseréje.
- A zöldfelület gondozása, karbantartása, a zöldfelületi funkciók fejlesztése, bővítése, visszaállítása.
- Az alulhasznosított települési területek felmérése és azok új funkcióra történő hasznosítása keretében a zöldfelületek növelése, barnamezős kataszter létrehozása települési szinten.
- Magántelkek beépítésénél a zöldfelületek kialakításának maximalizálása, a zöldfelületek rendben tartása, gondozása, zöldhomlokzatok, zöldtetők kialakítása

Az NKP a tervezési folyamatok fenntarthatóságot segítő felülvizsgálatára is több intézkedést fogalmaz meg, ezek között szerepel, többek között, hogy „A **településtervezésnek** (mind a fejlesztés, mind a rendezés tekintetében) – EU-s és hazai elvárások mentén – fel kell készülnie a klímaváltozás kihívásainak kezelésére és megfelelő várospolitikai eszközöket kell kialakítania”. Ezek között kiemeli egyebek mellett a zöldfelületi tervezést, a beépítettség növelésének visszafogását, valamint a vizekkel való gazdálkodás fejlesztését. Kijelenti továbbá, hogy „A **településfejlesztés** során olyan – a környezet- és természetvédelem szempontjait integráló – terület-felhasználási elvek lefektetése szükséges, melyek a települési környezetminőség javulását szolgáló települési térszerkezet, a természeti erőforrásokkal való jobb gazdálkodás kialakítása és a települési ökoszisztéma szolgáltatások javítása irányába hatnak. A településfejlesztési projekteknél növelni szükséges a zöldfelületi arányokat.”

A kormány a 1128/2017 határozatával elfogadta a 2017–2026 közötti időszakra vonatkozó **Nemzeti Tájstratégiát** (NTS), amely három horizontális elvet tart szem előtt:

- a természeti erőforrások és kulturális örökség általános védelme;

- a bölcs és takarékos területhasználat;
- az éghajlatváltozás hatásának mérséklése, alkalmazkodás.

Jövőképe alapján az NTS átfogó céljaként fogalmazza meg a táji adottságokon alapuló felelős tájhasználatot. A stratégia célrendszere a fenti átfogó cél kibontásaként az alábbi három fő cél köré csoportosul:

- Táji adottságokon alapuló tájhasznosítás megalapozása;
- II. Élhető táj – élhető település – bölcs tájhasznosítás;
- III. A tájidentitás növelése.

A zöld infrastruktúra fejlesztés szempontjából az NTS kijelenti többek között, hogy

- a gazdasági érdekek nem támogatják a profitot nem termelő védelmi funkciók megőrzését, létesítését, mint a mezővédő erdősávok, vízvédelmi pufferzónák, stb.
- a rendelkezésre álló földterület maximális kihasználása miatt nem marad terület a védelmi zónák, területek számára (mederélig szántás, út menti fasorok kivágása).
- szükség van a védelmi funkciók közvetett hozzáadott értékeinek megállapítására és ennek hangsúlyozására, valamint a szükséges terület biztosítására, kijelölésére, hogy a pufferzónák feloldják a különböző területhasználatok találkozásánál kialakuló tájhasználati konfliktusokat.

A **zöld infrastruktúra tervezése** során az alábbi szempontok figyelembevételét javasolja:

- A zöldinfrastruktúra elemeinek megválasztása – mennyiségi és minőségi feltételek megfogalmazása
- Felszínborítás kategóriák meghatározása
 - erdőterületek
 - energiaültetvények
 - mezsgyék, zöldsávok
 - belterületi zöldfelületek
 - a folyóvizek, állóvizek
 - állandóan növényborított nem beépített területek
 - mezőgazdasági területek is lehetnek (pl. elválasztó szerepük van településeknél)
 - települési zöldfelület és életképes biodiverz zöldfelület
 - legyenek érintetlen területek is! akár anyagi kompenzációval, ki kell dolgozni a differenciálás rendszerét - természetesség szerint, - helyi érték szerint, - funkció szerint (pl. rekreáció, mikroklima módosítás, környezeti állapot javítása, terület gazdasági értékének javítása);
- Fás sávok és fasorok, mezővédő erdősávok
- Vizek
- Belterületi zöldfelületek
- Természetességhez köthető minőségi kritériumok. Az ökológiai természetesség szempontjából a hazai zöldinfrastruktúra elemek kritikus állapotban vannak. A védett és nem védett területek minőségének tekintetében is nagy szórás tapasztalható. Különösen az erdőkre vonatkozóan negatív a felvázolt kép. Kevés természetközeli és még kevesebb a természetes (őserdő-hálózat) erdőfolt. Az erdőknek a természetességi szintje nem elégséges, kevés és leromlott állapotú természetközeli erdő van.

- A zöldinfrastruktúra elemek tipológiája (funkció szerint, lépték szerint, szabályozási/tervezési kategóriák szerint)
- A zöldinfrastruktúra elemek minősítése, a módszer kidolgozásának kritériumai
 - a jelenlegi és ideális állapot meghatározása elsődleges kérdés
 - a külterületek és a belterületek esetében más szempontok szerint kell a jelenlegi és ideális állapotot megállapítani.
 - A fő kérdés, hogy milyen szempontból ideális állapothoz kell hasonlítaniunk a jelenlegi állapotokat: ökológiai, gazdasági, esetleg haszonvételek szempontjából ideális?
 - Nagyon fontos, hogy egy előre meghatározott szempontból kell megállapítani a zöldinfrastruktúra elemek állapotát.
 - Sem a jelenlegi sem az ideális állapot meghatározása nem lehetséges egzakt módon addig, míg teljes, átfogó felmérés nem születik.
 - Fragmentáció: lépték-elemek távolsága, mérete. Funkciók alapján történő értékelés.
 - A multifunkcionalitást kell elsősorban szem előtt tartani és a „fő csapás” meghatározását és működésének segítségét követően a többi funkció teljesülését is támogatni szükséges. - Többcélú-e? (multifunkcionális-e a zöldfelület)?
 - Az egyes területek esetében a funkciók alapján meg lehet határozni a fő haszonvételeket, majd ezt követően az egyéb szolgáltatásokat is, amiket nyújtanak. - több szinten működő, érvényesülő ökoszisztéma szolgáltatások (kukoricatábla növényzete, talajának ökológiai rendszere, szegélyterületek) - Az alábbi táblázat alapján az ökoszisztéma szolgáltatások szerint lehetséges értékelni az összes zöldinfrastruktúra elemet és azok részletesen lebontott alelemeit.

A fentebb ismertetett országos szintű gondolkodást települési szintre lebontva **Harta zöld infrastruktúrájának rendszere** a következők szerint körvonalazódik.

A **település közigazgatási területét** egyrészt a NY-i határon húzódó Duna, az azt kísérő ártéri ligeterdők és a hullámtéri területek, másrészt a K-i oldalon húzódó, a folyószabályozással felszámolódott mocsarak és folyómeanderek nyomán kialakult nádasok, szikes pusztai gyepek, harmadrészt a kettő között elterülő, nagyrészt szántóföldi műveléssel hasznosított területek jellemzik. **(T-2.1 tervlap)** Ezek együttese egy megjelenésében sík, lombos faállományban ugyan szegényes, de mégis színes, változatos és hangulatos alföldi tájat tárnak elénk.

A nagy Duna kanyarulat a folyó magyarországi szakaszának egyik legszebb része, a folyóvíz és a folyópart nyújtotta kiváló rekreációs lehetőségekkel. Közvetlenül a hullámtér mellett helyezkedik el a **központi belterület**, amelynek több kialakult zöldterülete a település egykor vizekben gazdag múltját idéző, mára felszámolódott tómeder, egykori szérűskert, agyaggödör, vagy zárványként fennmaradt mély fekvésű terület. **(T-2.2 tervlap)**. Sajnos ez egyben azt is jelenti, hogy ezek az elemek egymástól jelentős mértékben elhatárolódnak, a települési szövetben gyakran szervesetlenül, kapcsolatok nélkül jelennek meg, hiszen a beépüléskor maradék területként kezelődtek. Ugyanakkor ezekben Harta települési léptéke okán jelentős potenciál jelenik meg.

A lakott, exponált területek közelében gyümölcsös kertek jöttek létre, amelyek napjainkra részben pihenőkertekké alakultak, részben elhanyagolt „zártkertekké” degradálódtak. Ez a gyümölcs kultúra részben az egykori ártéri, részben a homoki kertkultúra révén jelentős zöld infrastruktúra elem.

Sajátos zöldfelületi adottsága a településnek az Állampusztai intézmény belső parkja és külső művelt területei. Itt található néhány szépen megmaradt elegyes tölgyes mezővédő erdősáv, amely országosan is egyedülálló.

Harta közigazgatási területének mintegy felét különféle természetvédelmi oltalom alatt álló területek alkotják. Az ex-lege oltalom mellett megjelenik a Natura 2000, a nemzeti parki és országos ökológiai hálózatba, illetve annak puffer, valamint tájképvédelmi zónájába sorolt védelmi kategória is. Ezek egymást kiegészítve, vagy átfedve alakítják ki a területi védettséget, ezáltal a zöld infrastruktúra hálózat meghatározó, leghangsúlyosabb elemét képezik.

Harta zöld infrastruktúrájának jellemző, karakteres elemei (T-2.1. és T-2.2 számú ábrákon ábrázolva):

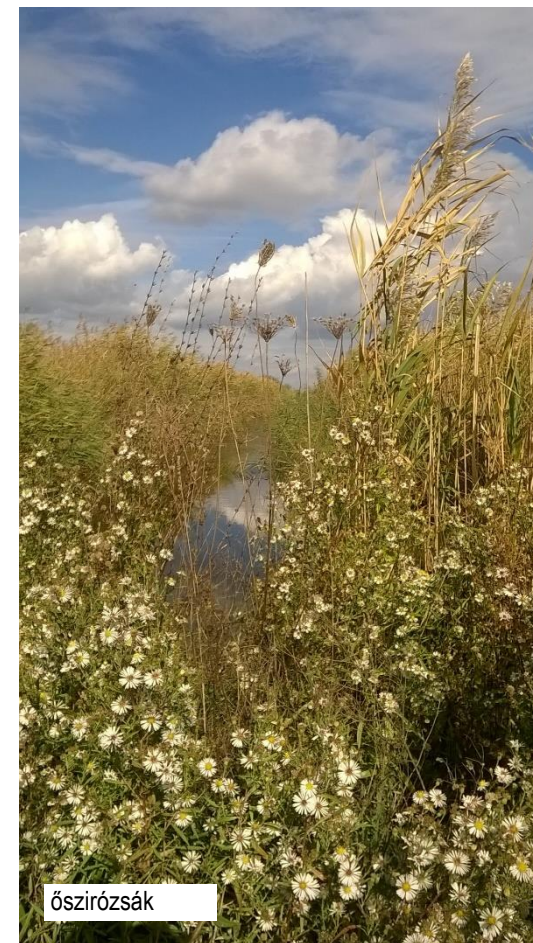
- Miklapusztai természetvédelmi oltalom alatt lévő pusztagyeppek
- Szentkirályi természetvédelmi oltalom alatt lévő pusztagyeppek
- Nagykékesi természetvédelmi oltalom alatt lévő kopolya
- kisebb foltokban előforduló ex-lege területek – láp, szikes tómeder, kunhalom, földvár
- természetvédelmi oltalom alatt lévő erdőfoltok
- állampusztai mezővédő erdősávok
- egyéb véderdősávok
- gazdasági erdők
- Nagy-ér menti gyepek
- Duna-part ligeterdei
- Duna-parti strand, sporttelep, kemping
- Felsőzátunyi-sziget
- nyári gát
- nagyvízi meder gyep, legelői
- bojári kertek
- szarkási kertek
- belterület környéki belvízjárta területek
- Mühlweg – Malom úti fasor
- tervezett kerékpár és turista út melletti fasorok
- egykori tómedrek: Templom és Arany J. utcánál; egykori Békavárosban; Haatban kettő; Ady E. köz két oldalán; Kékesi – Kossuth – Templom utcánál
- tavak: szarkási; kenderáztató; wierhivli; babszi és közelében a mesterséges tavak
- egykori agyaggödrök: Rákóczi utcánál; Templom utcánál; Ady E. utcánál; Védgát soron
- Tó utcai szérűskert
- zárvány és foghíjtelkek zöldfelületei
- központi parkok: Dózsa park; Erdei F. park; Rajk L. utcai park; állampusztai park
- temető és kegyeleti park
- telekvégi kertek
- utcafásítások, szoliter dísfák: Bajcsy Zs. u.; Hunyadi u.

- utcai vízelvezető árkok zöldfelületei
- lakó- és intézménykertek
- gazdasági területek védő zöldjei
- rekultivált kommunális területek
- belterületi és környéki kevésbé vagy alig művelt „vad” területek
- útmenti zöldsávok

Képek

HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018

*HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018*

a törékeny ember és a hatalmas természet

kopárság

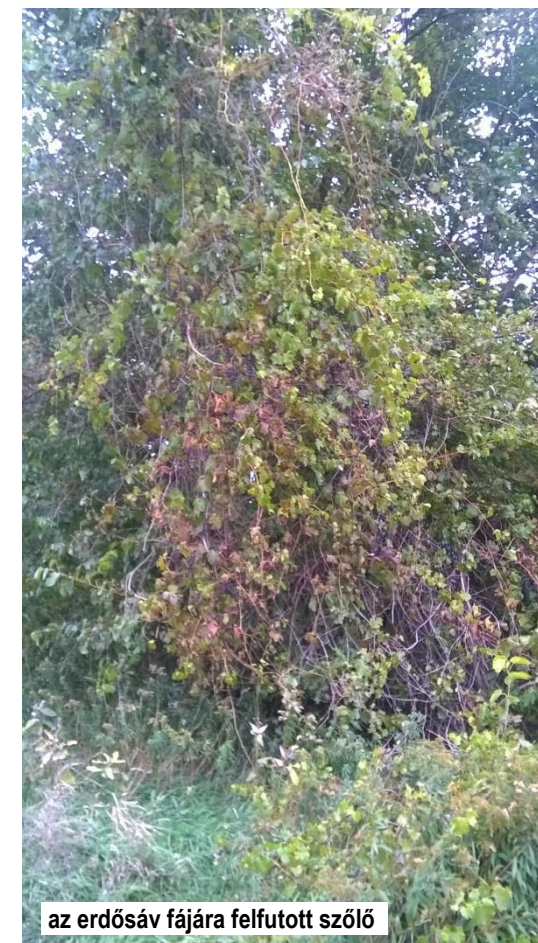
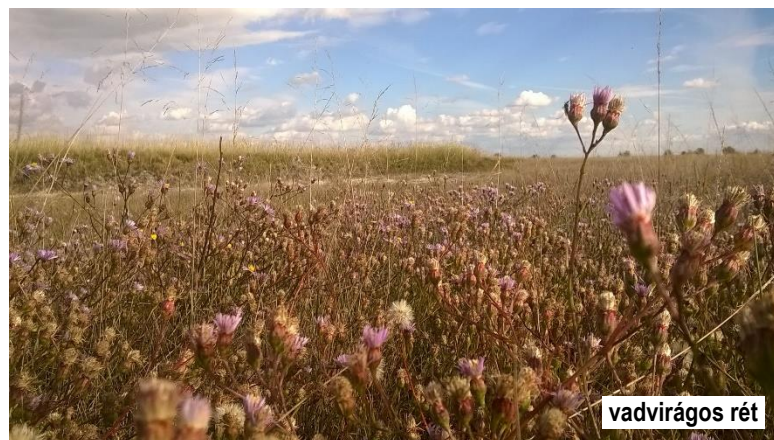
szukcesszió – megindult a gyep becserjésedése

mezsgyeszél erdősávval és őszirózsával

útszél zölden, virágosan

*HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018*

rendezett porta

az utcára telepített dísfák igényes környezetkultúrát jeleznek

dús növényzet – gondoskodó jelenlét

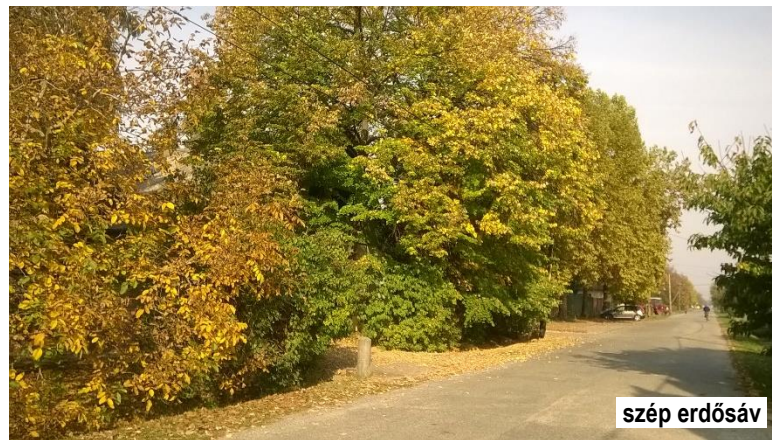

az itt-ott megjelenő növényzet hangulatossá teszi az utcát

kis kápolna a Duna-parti telken

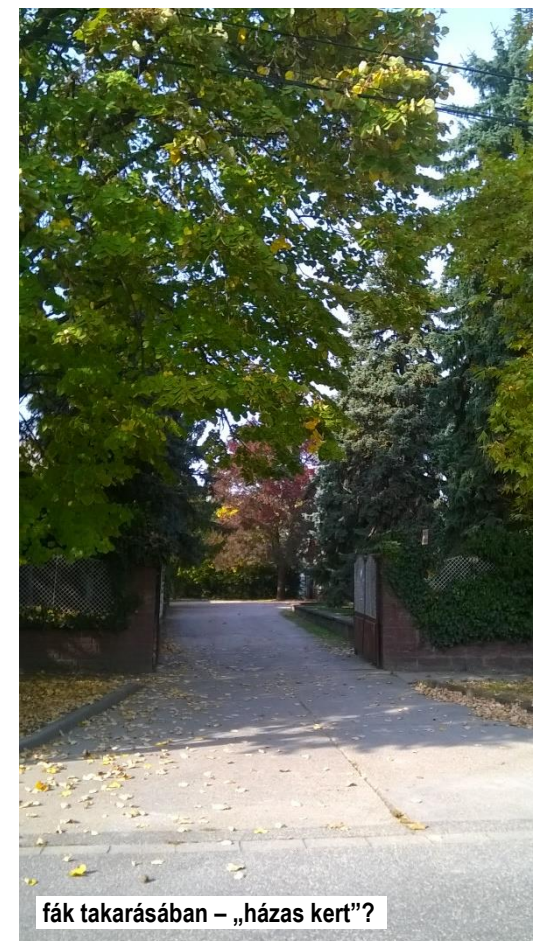
*HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018*

*HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018*

HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018

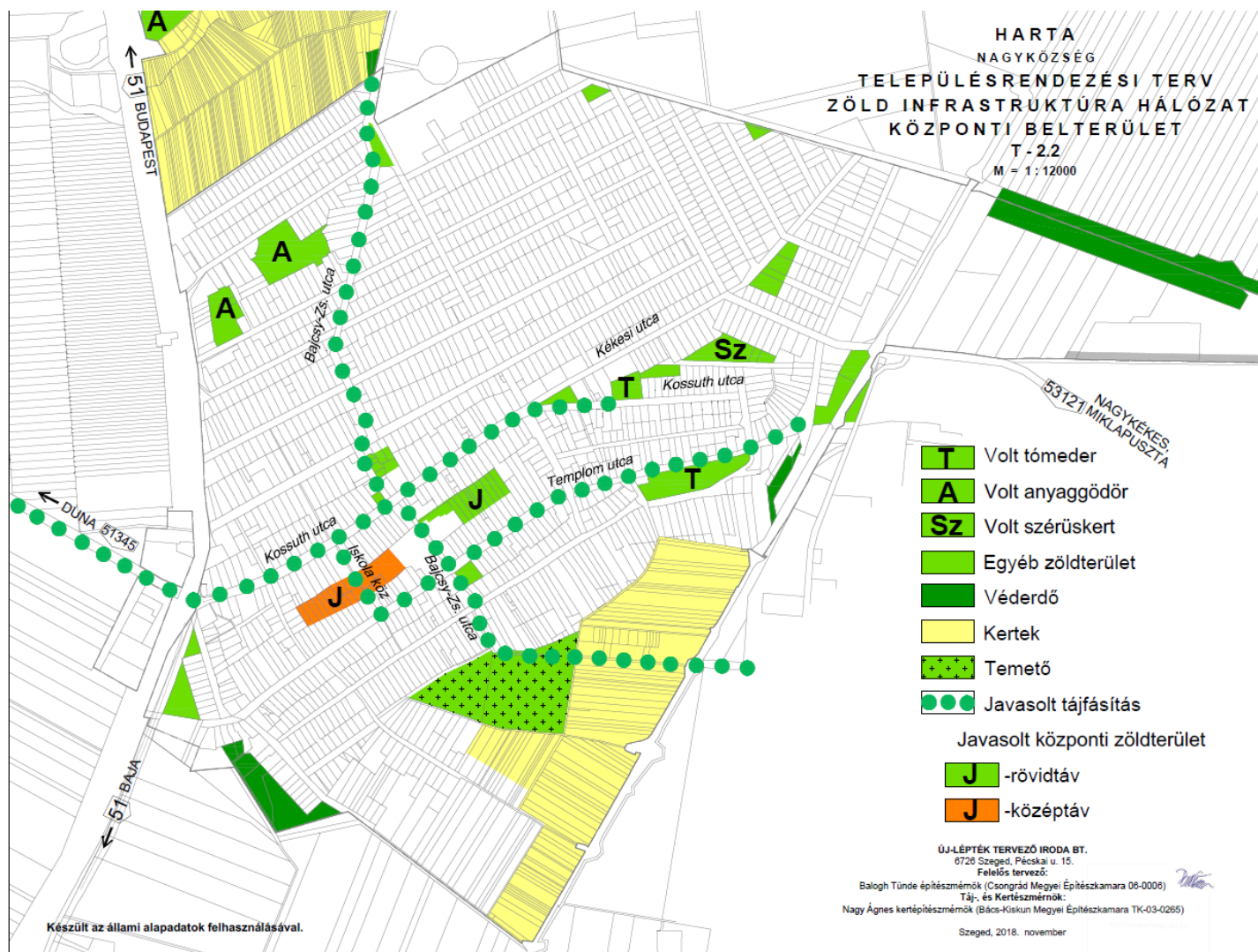
*HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018*

**HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.**

HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.

11. VÍZGAZDÁLKODÁS

A Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervben meghatározott víztestek állapotértékelése és a kitűzött célok

Magyarország felülvizsgált, 2015. évi vízgyűjtő-gazdálkodási terve a Kormány 1155/2016. (III. 31.) Korm. határozata mellékleteként került közzétételre.

Ezen anyagban az ország négy vízgyűjtőre és 42 tervezési alegységre lett felosztva, melyen belül Harta közigazgatási területe az **1-10 számú Duna-völgyi-főcsatorna tervezési alegységre** esik.

A tervezés legkisebb egységei a víztestek, melyek közül a felszíniek a vízfolyások és az állóvizek, valamint egy külön csoportban találhatóak a felszín alattiak.

A felszíni víztesteket a Keretirányelv 3 kategóriába sorolja: természetes, erősen módosított és mesterséges víztestek.

A Keretirányelv szerint a természetes vízfolyásoknál és állóvizeknél a jó ökológiai és kémiai (vízminőségi) állapot elérése a cél. Míg az erősen módosított és a mesterséges vizeknél a jó kémiai (vízminőségi) állapot és a jó ökológiai potenciál elérése és fenntartása a cél. Felszín alatti vizeknél pedig a jó mennyiség és a jó kémiai (vízminőségi) állapot elérése és fenntartása a cél.

A Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv az 1-10 számú Duna-völgyi-főcsatorna tervezési alegységre vonatkozóan is tartalmazza a víztestek állapotértékelésének eredményét, valamint a kitűzött célok eléréséhez szükséges intézkedéseket. A Tervben az érintett víztestekre meghatározott célkitűzések megadott határidőre történő eléréséhez és megőrzéséhez biztosítani kell felszíni vizek esetén a 10/2010. (VIII. 18.) VM rendeletben rögzített vízszennyezettségi határértékek betartását.

Harta közigazgatási területén – a Duna kivételével – 3 db vízfolyás víztest található:

víztest neve	víztest típusa
- Duna Dunaföldvár-Sió torkolat között	erősen módosított
- Duna-völgyi-főcsatorna (DVCS) alsó	mesterséges
- Fűzvölgyi- és Szelidi-tavi csatornák	erősen módosított
- V. csatorna (Sós-ér)	mesterséges

Minősítés, állapot, célok, intézkedések:

Ökológiai minősítés:	<i>gyenge</i> (Duna-völgyi-főcsatorna alsó, V. csatorna) <i>mérsékelt</i> (Duna, Fűzvölgyi-főcsatorna)
Hidrológiai állapot:	<i>kiváló</i> (mindegyik esetben)
Kémiai állapot:	<i>nem jó</i> (Duna-völgyi-főcsatorna alsó) <i>jó</i> (Duna, Fűzvölgyi-főcsatorna, V. csatorna)
Víztestre vonatkozó ökológiai célkitűzés:	<i>a jó állapot elérendő</i> (Duna-völgyi-főcsatorna alsó) <i>a jó potenciál elérendő</i> (Duna, Fűzvölgyi-főcsatorna, V. csatorna)
kémiai célkitűzés:	<i>a jó állapot elérendő</i> (Duna-völgyi-főcsatorna alsó) <i>a jó állapot fenntartandó</i> (Duna, Fűzvölgyi-főcsatorna, V. csatorna)
A célkitűzés elérése:	ökológiai: 2027 (Duna-völgyi-főcsatorna alsó, Fűzvölgyi-főcsatorna) 2027+ (Duna, V. csatorna) kémiai: 2027 (Duna-völgyi-főcsatorna)

Felszíni vízrendezés, csapadékvíz elvezetés

Harta település felszíne viszonylag egyenletes. A Dunához közeli területeken öntéstalajok, távolodva réttalajok, még keletebbre szikes talajok alakultak ki.

A település területe szerepel „a települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról” szóló módosított 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendeletben foglaltak szerinti „**A**” **erősen veszélyeztetett** települések között.

Az ADUVIZIG tájékoztatása szerint a település a **dr. Pálfay-féle belvíz-veszélyeztetettség besorolás** szerint a 2., azaz a *belvízzel mérsékelten veszélyeztetett terület* kategóriába tartozik.

2. kategória esetén az elöntés relatív gyakorisága 0,05-0,10, belvíz 10-20 év között fordul elő. A fentieket a korábbi csapadékos évek tapasztalatai is igazoltak a település mélyebben fekvő részein.

A belvíz által veszélyeztetett területek:

Rendszeresen belvízjárta területek övezete: Bács-Kiskun Megye területrendezési tervében foglaltak szerint a közigazgatási terület K – i és D – i része került megjelölésre rendszeresen belvízjárta területként.

A belvízzel veszélyeztetett területek:

Az ADUVIZIG tájékoztatása szerinti a település belvízjárta területei közel megegyeznek a megyei területrendezési tervben ábrázolt területektől. Az ADUVIZIG térképe szerint a belvízi elöntés relatív gyakorisága alapján a közigazgatási terület K-i részén és DK-i szélén találhatóak 10 % fölötti elöntési gyakorisággal érintett belvízzel veszélyeztetett területek kisebb foltokban.

A tervben az ADUVIZIG által megadott 10 %-nál nagyobb (belvízzel közepesen, vagy erősen veszélyeztetett), illetve a 2-10 % (belvízzel alig, vagy mérsékelten veszélyeztetett) elöntési gyakoriságú területeket tüntettük fel.

A *Polgármesteri Hivatal tájékoztatása szerint* a belterület belvízzel veszélyeztetett területei az 1999-2000 és a 2010-2011-s rendkívül csapadékos évek tapasztalatai alapján a belterület É-ÉK-i részén az Ady Endre u. – Zalka Máté u. kereszteződésének a környezetében lévő terület, a Rákóczi u. középső szakaszától D-re, az 51. sz. főút és a védgátsor közötti, valamint a belterület DNy-i szélén lévő terület. Ezen – az első kivételével – beépítetlen döntően mocsár, erdő és gyepterületek egyben a település mély fekvésű területei (természetes záportározói) is.

A rendezési szinteket, illetve a beépített területek csapadékvíz elvezető rendszerét úgy kell kialakítani, hogy a csapadékvíz maximális tározási vízszint mellett is befogadóba vezethető legyen.

A telkek csapadékvíz-elvezetését úgy kell kialakítani, hogy a víz az építményekben, közterületen kárt ne okozzon, a rendeltetésszerű használatot ne akadályozza. A csapadékvíz a telken belül elszívárogtható, ha ez a szomszédos telkek, építmények állékonyságát és rendeltetésszerű használatát nem veszélyezteti. A telekről csapadékvízet a közterületi nyílt vízelvezető árokba csak zártszelvényű vezetékben és az utcai járdaszint alatt szabad kivezetni. Amennyiben a vízelvezető árok a közút tartozéka, úgy abba a környezetéből - a telkekről - csapadékvíz bevezetése csak az út kezelőjének hozzájárulásával történhet. Csapadékvíz-elvezető árokba szennyvizet még előtisztítás után, vagy tisztítottan sem szabad bevezetni.

A belterületi csapadékvíz elvezető rendszer ismertetése

A település belterületi csapadékvíz elvezető hálózatának rendszere a település természetes mélyvonulatait követve alakult ki. A jelenleg működő rendszer a belterület vízelvezetésére épült. *A csapadékvíz elvezetés rövid zárt szakaszok kivételével nyílt árkos rendszerű, illetve egyes helyeken a burkolatok melletti határoló felületeken történik. A lefolyástalan területeken szikkasztóárkok épültek.*

A község K – i részének (Kékesi u., Kossuth u., Tó u.) csapadékvíz elvezető rendszere 35300/5287-4/2016. ált. számon vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik.

Vízikönyvi szám: V/2807 Érvényes: 2021. május 31-ig.

A Kékesi u.-ban a Hunyadi u.-tól mintegy 492 m hosszon Ø 40 beton zárt csapadékvíz-csatorna épült, mely mintegy 149 m hosszú földmedrű nyílt árokban folytatódik a Tó u. É-i végén kialakított átemelőig. Ugyanezen átemelőbe köt be a Kossuth u.-ban épült 232 m hosszú nyílt földmedrű árok és a Tó u.-ban épült 97 m hosszú Ø 30 beton zárt csapadékvíz-csatorna. Az átemelőtől 439 m hosszú Ø 200 KPE nyomóvezeték épült K-i irányban a Templom u.-t és a vasutat is keresztezve, majd É-i irányba fordulva keresztezve a Kékesi utat, ahonnan tovább mintegy 1268 m hosszon nyílt földmedrű árokként folytatódik a vasút K-i oldala mellett és köt be a Nagykékesi-csatorna 4+078 cskm szelvényébe.

Ezen rendszer a Kékesi u., valamint a Kossuth u. Bajcsy-Zs. u.-tól K-re eső szakaszának, továbbá a Hunyadi u. Dózsa Gy. u.-tól D-re eső szakaszának és környezetének csapadékvíz elvezetését biztosítja.

Az Ady Endre u. – Zalka Máté u. kereszteződésében összegyűlő felszíni vizek elvezetésére *kíváncsok lenne megépíteni* a korábbi tervekben szereplő nyílt földmedrű csapadékvíz elvezető árkot a belterület É-i oldala melletti körtöltés É-i oldalán a vasút melletti nyílt ároktól a Béke u.-ig a körtöltésben kialakítandó zsiliprendszeren keresztül.

A belterület egyéb részein szikkasztó árkok kerültek kiépítésre, míg a természetes záportározók közvetlen környezetében a záportározókba vezető nyílt árkos csapadékvíz elvezetés és szikkasztós csapadékvíz elhelyezés történik.

Az egyes helyeken elhanyagolt műszaki állapotú vízelvezető, -elhelyező rendszer elemei 2010-2011 óta folyamatosan karbantartásra, felülvizsgálatra, rekonstrukcióra kerültek, kerülnek.

Ezen meglévő vízelvezető, -elhelyező hálózatok általában megfelelően biztosítják és a tervezett vízelvezető árok kiépítésével együtt várhatóan a későbbi beépítéseket követően is megfelelően biztosítani tudják (egyes mély fekvésű területek kivételével) – a megfelelő karbantartás, a talajok általában jó víznyelése és jó víztartása (ilyen értelemben megfelelő vízgazdálkodási tulajdonságai), az általában közepes, egyes mélyebb területeken viszonylag magas talajvízszintek, valamint az általában megfelelő lejtésviszonyok miatt – a belterületi vízelvezetést, -elhelyezést.

A község belterület K-i része csapadékvizei a Nagykékesi-csatornába folynak, melynek befogadója a közigazgatási területen a Fűzvölgyi-főcsatorna.

A fentiek alapján a *belterületi vízvezető, -elhelyező rendszer felülvizsgálatára* – a vízvezető és szikkasztó árkok teljes kiépülését és karbantartási utasításait is tartalmazó – *vízrendezési terv készítését/felülvizsgálatát javasolt elkészíteni* a későbbi, a 1999-2000-eshez és a 2010-eshez hasonló esetleges csapadékosabb évek által okozható károk megelőzésére. Ezen túlmenően *szorgalmazni kell a hálózat mielőbbi teljes megépítését (illetve szükséges átépítését)* és az előírások szerinti karbantartását, üzemeltetését, hogy a várható későbbi beépítéseket követően is megfelelő, megbízható legyen a belterületi vízvezetés.

Magyarország felülvizsgált Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervében foglalt célkitűzések értelmében a település területén keletkező csapadékvizek befogadóba vezetése helyett gondoskodni kell a csapadékvizekkel történő gazdálkodásról, ami magában foglalja a csapadékvizek alkalmas módszerekkel történő helyben tartását, tározását és felhasználását – a lehetőségek mérlegelésével.

A település belterületi vízrendezését ennek figyelembevételével szükséges fejleszteni.

Belvízvédelem

A csapadékvíz-elvezető hálózatok üzemeltetését az elkészült *települési ár- és belvízvédelmi (vízkár-elhárítási) tervében* foglaltak alapján kell végezni, illetve ezen tervet a továbbiakban rendszeresen felül kell vizsgálni.

A térség talajainak vízgazdálkodási tulajdonságai, továbbá a nyugalmi talajvízszintek a belterület alatt általában közepes és kis mélysége, továbbá a nem mindenhol megfelelő lejtésviszonyok miatt a *beépített, illetve beépítésre szánt mélyebb területek belvizek szempontjából veszélyeztetettek, míg a magasan fekvő területek kevésbé veszélyeztetettek*, melyet a néhány évvel korábbi csapadékos évek tapasztalatai is igazolnak a korábbiak szerint.

A külterületi vízrendezési művek (belvízcsatornák) és főbb adataik:

Harta nagyközség a Duna-völgyhöz, azon belül pedig a Fűzvölgyi-főcsatorna vízgyűjtőjéhez tartozik.

A külterületen található közcélú csatornák az alábbiak:

Az Állam kizárólagos tulajdonában lévő csatornák (főművek):

(A 83/2014 (III. 14.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdés b) pontja alapján)

- Duna-völgyi-főcsatorna (Harta 0308 hrsz.)
- Fűzvölgyi-főcsatorna (Harta 0218, 0222 hrsz.)
- V. csatorna (Harta 0237 hrsz.)
- Kékesiréti-csatorna (Harta 0321 hrsz.)
- Fűzvölgyi-főcsatorna és Harta-déli-tápcsatorna (Harta 0344 hrsz.)

A csatornák kezelője: Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
(6500 Baja, Széchenyi u. 2/c.)

Egyéb csatornák:

(A 83/2014 (III. 14.) Korm. rendelet 2. § (3) bekezdés c) pontja alapján)

- Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (6500 Baja, Széchenyi u. 2/c.) *vagyongazdálkodásában lévő csatorna*: Nagykékesi-csatorna (Harta 0360/2, 0370 hrsz.)
- *Egyéb vagyongazdálkodásban lévő csatornák*:
 - Kígyós-ér
 - Fűzvölgyi-főcsatorna mellékága
 - Várfoki-csatorna

- Harta-II. összekötő csatorna
- Vejtei-csatorna
- Nagykékesi-I., -II., -III. csatorna

Harta közigazgatási területe a Dél-Duna völgyi *belvízrendszer* 03.02 kalocsai *belvízvédelmi szakasz* területén található. A terület fő befogadója a Fűzvölgyi-főcsatorna, melynek befogadója a Duna.

A fentiekén túlmenően létezhetnek még *üzemi csatornák* a közigazgatási területen, melyek Önkormányzati, illetve Mg. Szövetkezeti kezelésbe vannak, ezekről azonban nem rendelkezünk adatokkal.

A település közigazgatási területén található belvízcsatornák mindegyike a Duna-völgyi-főcsatorna és a Fűzvölgyi-főcsatorna kivételével *időszakos vízfolyásnak minősül*.

További előírások:

A beépítésre szánt területek kijelölésénél, illetve az építési (rendezési) szintek meghatározásánál figyelemmel kell lenni a terület talajvíz viszonyaira, valamint arra, hogy a kérdéses területről a csapadékvíz megfelelő eséssel az érintett befogadóba – mértékadó belvízszint mellett is – bevezethető legyen.

Mély fekvésű területen az épületek alápincézése csak komoly műszaki megszorításokkal lehetséges. Természetes korlátot jelentenek a vízjárta területek, melyeknek feltöltését csak abban az esetben javasoljuk, ha vízpuffer szerepüket alternatív záportározó kiváltotta. A fejlesztésbe mély fekvésű területrész a szükséges mértékű feltöltés és alkalmas pótlólagos vízrendezés nélkül célszerűen nem vonható.

A parti sávokra vonatkozó előírások:

Külterületi beépítés során vízrendezési érdekből az alábbi építési tilalmi területeket kell biztosítani:

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet értelmében:

- a Duna partvonalától számított 10 m-t;
 - a kizárólagos állami tulajdonú (Vízügyi Igazgatóság kezelésében lévő) csatorna (Duna-völgyi-főcsatorna, Fűzvölgyi-főcsatorna, V. csatorna, Kékesiréti-csatorna, Fűzvölgyi-főcsatorna és Harta-déli-tápcsatorna), tó, tározó és holtág partvonalától számított 6,0 m-t;
 - az egyéb tulajdonú (Vízügyi Igazgatósági, Társulati, Önkormányzati és Üzemi kezelésű) csatorna (egyéb csatornák) és tározó partvonalától számított 3,0 m-t
- fenntartási célokra szabadon kell tartani, ezen a területen (parti sávon) gyepgazdálkodás, valamint a termőföld művelési ágának megfelelő, a parti sáv rendeltetését és megfelelő használatát, szükség szerinti igénybevitelét nem akadályozó, a meder állapotát nem veszélyeztető tevékenység folytatható, ahol csak a meder használatával és fenntartásával közvetlenül összefüggő megfigyelő, jelző állomás, a meder használatával összefüggő vízállásjelző, kikötői, rév-, kompátkelőhelyi vagy vízrendészeti építmény helyezhető el a 3. §-ban foglaltak szerint. (Az Országos Vízügyi-gazdálkodási Terv célkitűzéseit figyelembe véve

vízminőség-védelmi szempontból előnyben részesítendő a parti sávon folytatott gyepgazdálkodás.)

A Vízügyi Igazgatóság 2099-002/2017. számú adatszolgáltatásában foglaltak alapján:

- Az ADUVIZIG vagyonkezelésében lévő csatornák partélétől számított 10,0 m-en belül semmilyen, 10,0 - 15,0 m között pedig csak ideiglenes jellegű létesítmény építhető.
- Az egyéb (nem az ADUVIZIG) vagyonkezelésben lévő csatornák partélétől számított 4,0 m-en belül semmilyen, 4,0 - 10,0 m között pedig csak ideiglenes jellegű létesítmény építhető.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. tv. 18. §-ban foglaltak szerint természeti területen tilos a természetes és természetközeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 50 m-en belül új épületek, mesterséges létesítmények elhelyezése.

Az előzőeken túlmenően a fenti rendelet szerinti vízjárta területek beépítésével és hasznosításával kapcsolatosan is a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet előírásait kell betartani.

A rendelet 1. § 16. pontjában foglaltak értelmében vízjárta területnek minősülnek többek között az időszakosan elöntésre kerülő, vagy vízzel telített talajú területek, így különösen:

- az olyan terepmélyedések, síkvidéki erek, semlyékek, amelyek a területet érintő vízszabályozás, vízrendezés előtt rendszeresen, a szabályozást követően pedig időszakosan vízzel borítottak,
- a természetes állóvizek feltöltődése során kialakult vizenyős, mocsaras területek, amelyek felületének túlnyomó részét növényzet borítja, de a talaj tartósan vízzel telített,
- a folyók elhagyott ősmédrei, a folyókat kísérő, a jelenlegi medertől távolabb elhelyezkedő olyan vonulatok, terepmélyedések, amelyek eredete a folyó egykori medrére vezethető vissza.

A vizek természetes lefolyásának akadályozására alkalmas művek (út, vasút, csatorna, nyomvonalas létesítmények) építtetője, illetve fenntartója a természetes lefolyás biztosításával az illetékes vízügyi hatóság előírásainak megfelelően köteles gondoskodni.

A vizek természetes lefolyását, illetve szabad áramlását csak a vízügyi hatóság engedélyével, az abban foglalt előírások megtartása mellett szabad megváltoztatni.

Vízhasznosítás

Harta közigazgatási területének D-i, középső területén lévő **mezőgazdasági területek (szántók) jelentős része öntözött / öntözhető terület.**

A területek öntözése a Harta-déli-tápcsatornából történik kiépített **zárt öntözőhálózaton és hidrásokon keresztül.**

A fentieken kívül Harta közigazgatási területén jelentősebb **engedélyezett öntözőtelep, öntözőcsatorna, vízügyi érdekből biztosítandó építési tilalmi terület** nincs – a Vízügyi Igazgatóság, illetve a vízügyi hatóság adatszolgáltatása szerint. Fejlesztési tervekről nincs tudomása a hatóságnak.

A közigazgatási terület D-i, középső részén található a Nagykékesi-csatorna által táplált Nagykékesi tó, míg a belterületről É-ra az 51. sz. főút Ny-i oldalán húzódik az un. Kenderáztató, melyek **horgásztóként** funkcionálnak. Ezen tavak a Hartai Horgászegyesület (6326 Harta, Templom u. 57.) kezelésében vannak.

Ezen kívül **halastavak, horgásztavak** a település közigazgatási területén nem találhatóak és tervezett létesítményekről sincs tudomásunk.

A térséget érintő – a rendezési terv léptékében is számottevő fentiekén túli – a közeljövőben megvalósítandó *vízrendezési, vízhasznosítási jellegű fejlesztésekről, kezdeményezésekről* nem tudunk. Adatszolgáltatás szerint ilyen jellegű beavatkozáshoz elvi, vagy létesítési engedélyt nem kértek a vízügyi hatóságtól.

Folyamszabályozás

Harta nagyközség közigazgatási területe **a Duna medrét az 1551+220 és az 1544+800 fkm bal parti szelvényei között érinti.**

Az adott szakaszra vonatkozó jellemző vízállások:

MÁSZ (mértékadó árvízszint):	1551+220 fkm	95,71 mBf.
	1544+800 fkm	95,26 mBf.
HNV (hajózási nagyvízszint):	1560+600 fkm	88,86 mBf.
	(Dunaföldvári vm. 550 cm)	
HKV (hajózási kisvízszint):	1551+220 fkm	86,60 mBf.
	1544+800 fkm	86,27 mBf.

A Duna melletti *természetes partél átlagos szintjét* meghaladó vízállásoknál előntésekre lehet számítani a hullámtéren.

A fenti Duna szakaszon a **szabályozási művek kiépítése megtörtént**, újabbak tervezése és építése ismereteink szerint nincs előirányozva.

A közigazgatási területet érintő folyószakaszon *teherkikötő üzemel, illetve folyami kavics partrarakás, forgalmazás történik.*

A település közigazgatási területe által érintett Duna-szakasz, a hullámtér és az árvízvédelmi töltés az *Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság (6500 Baja, Széchenyi u. 2/c.) kezelésében áll.*

A fenti, valamint ezen létesítményekkel összefüggő – a vízfolyás fenntartásával és a hullámtér használatával összefüggő – létesítményeken illetve, az 1545,5-1546 fkm térségében néhány lakóházon, üdülőn, illetve egy beton- és térkő gyártó üzemben, asztalos üzemben és raktárakon kívül állandó jellegű építmények beépített területek nincsenek és kialakításuk nem is tervezett a későbbiekben sem a **hullámtérben.**

A Duna *természetes partélétől mért 10 m-s szabadon tartandó sávban* építmény még ideiglenes jelleggel sem helyezhető el.

Harta közigazgatási területén a Duna mente – a Duna menti hullámtéri erdőket is beleértve – a kezelő Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság nyilvántartása szerint *védett természeti területek (Natura 2000 terület).*

A hullámtéren *árvizek, illetve a jég levonulását akadályozó létesítmény* építése tilos, egyéb építmények, illetve beavatkozások esetén előzetesen meg kell kérni az ADUVIZIG állásfoglalását.

Árvízvédelem

A település az *Uszód-Solti ártéri öblözetben*, a 03.03. sz. (Uszód-Solti) védelmi szakasz területén található.

A Duna elöntései ellen az **elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal** mellett **másodrendű árvízvédelmi védvonal** is védi a települést, továbbá az elsőrendű fővédvonal és a vasút között É – ről és D – ről lokalizációs körtöltés védi a központi belterületet.

A *község területét érintő Duna bal parti árvízvédelmi fővédvonal a vizsgált területen a mértékadó árvízszint előírásoknak megfelelően **magassági és keresztmetszeti értelemben egyaránt kiépített***, árvízvédelmi és területigénnyel járó fejlesztését az ADUVIZIG tudomásunk szerint nem tervezi.

A közigazgatási területen a Duna bal partján **elsőrendű árvízvédelmi töltés** épült a teljes szakaszon, mely a ~68+050+500-75+230 tkm szelvények között érinti a közigazgatási területet.

A folyók mértékadó árvízszintjéről szóló 74/2014. (XII. 23.) BM rendelet 1. mellékletében foglaltak szerint Harta térségében a közigazgatási terület határain, illetve azok közelében a **mértékadó árvízszint (MÁSZ):**

1551+220 fkm-ben: 95,71 mBf.

1544+800 fkm-ben: 95,26 mBf.

A Hartai szakaszon az elsőrendű árvízvédelmi töltést vízvezeték és tisztított szennyvíz nyomóvezeték keresztezi.

A *hullámtéri erdőknek* (védett természeti területek) árvízvédelemkor fontos töltésvédő szerepe van, fennmaradásukat árvízvédelmi szempontból is biztosítani kell.

A **nagyvízi meder terület övezete** – a Megyei Területrendezési Tervben foglaltak alapján – a Duna Harta közigazgatási területének Ny – i (az elsőrendű árvízvédelmi töltésen belüli) területeit érinti, így a rajzi munkarészen is feltüntetésre került.

Az épületek padlósíntjét a mértékadó árvízszint (MÁSZ) felett kell meghatározni.

A Duna árvízvédelmi vonalával kapcsolatos előírások:

- A *vízgazdálkodásról* szóló 1995. évi LVII. törvény 24. §
 - (1) bekezdésében foglaltak értelmében: „A nagyvízi meder elsődleges rendeltetése a mederből kilépő árvíz és a jég levezetése.”
 - (2) bekezdésében foglaltak értelmében: „A folyó nagyvízi medrét, továbbá a töltésnek az árvízről mentesített oldalán lévő azon területet, amelyen fakadó-, illetve szivárgó víz jelentkezhet, csak az árvízvédelmi előírásoknak megfelelően szabad kezelni, használni és hasznosítani.”
 - (3) bekezdésében foglaltak értelmében: „A nagyvízi mederben építményt elhelyezni az érintett folyószakasz mederkezelőjének hozzájárulásával lehet.”
 - (5) bekezdésében foglaltak értelmében: „A folyók, patakok, kisvízfolyások, belvíz- és öntözőcsatornák, tavak, tározók, holtágak parti sávját, továbbá az árvízvédelmi létesítmények védősávját úgy kell használni, hogy azt a meder, illetve létesítmény tulajdonosa (használója) a karbantartási munkák, mérések esetenkénti ellátása céljából a feladataihoz szükséges mértékben, ill. védekezési célból akadálytalanul igénybe vehesse.”
- A *vizek és a közcélú vízellétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról* szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében: „A

- fenntartási feladatok ellátása és az árvízvédelmi töltés védelme érdekében a töltésen, valamint a töltés lábvonaltól, annak mindkét oldalán számított 10-10 méteres védősávon (töltésmenti sávon) belül nem szabad olyan tevékenységet végezni, amely a talaj szerkezetét, szilárdságát, összetételét megbontaná, illetve hátrányosan megváltoztatná, annak elszennyeződését eredményezné.”
- *A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról* szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 2. §-nak megfelelően a vizek és közcélú vízellátási-művelési intézkedések kezelésére jogosult és köteles személyek a vizek és közcélú vízellátási-művelési intézkedések mentén az azokkal kapcsolatos vízgazdálkodási szakfeladataik ellátására, a meder megközelítésére parti sávot használhatnak, melynek a Duna esetében a partvonalától számított 10,0 m. Ugyanezen rendelet 5. § (1) bekezdése értelmében a nagyvízi mederben a termőföld más célú hasznosításának megvalósítására, a művelési ág megváltoztatására, valamint építménynek a nagyvízi mederben történő elhelyezésére vonatkozó hozzájárulás megadása előtt a folyószakasz mederkezelőjének vizsgálnia kell a kérelemben foglaltaknak az árvíz és a jég levonulására gyakorolt hatását. A rendelet 5. § (6) bekezdése értelmében a nagyvízi meder területe újonnan beépítésre szánt területbe nem sorolható, továbbá a nagyvízi mederben lévő üdülőterület lakó-, vegyes vagy gazdasági területfelhasználási egységbe nem sorolható át. 6. § (1) bekezdése szerint a nagyvízi meder természeti területként kezelendő oly módon, hogy az árvíz és a jég levezetésének elsődlegessége biztosított legyen. 19. § (2), (3) bekezdésében foglaltak szerint a fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területeket a településszerkezeti tervben, illetve a helyi építési szabályzatban a vízügyi hatóság, illetve a vízügyi igazgatási szerv javaslata alapján kell feltüntetni. A fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területekre vonatkozó korlátozásokat, tilalmakat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani az arra illetékes vízügyi, valamint környezetvédelmi és természetvédelmi szervek és az árvízvédelmi töltés fenntartójának véleménye alapján. 20. §-ban foglaltaknak megfelelően a vízjárta területeket a településszerkezeti tervekben és a helyi építési szabályzatban – a terület felhasználását veszélyeztető körülményekkel együtt – fel kell tüntetni.
 - *A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról* szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet 23. §-ban foglaltak értelmében: „Az árvízvédelmi földmű és fal mentén a hullámtéren a vízdali töltésláb vonalától mért 60 m-en, a mentett oldalon pedig 110 m-en belül anyaggödört, munkagödört nyitni, szabadkifolyású kutat létesíteni, tavat kialakítani, illetve a fedőréteg tartós eltávolításával járó tevékenységet folytatni csak a vízügyi igazgatóság (a továbbiakban: igazgatóság) hozzájárulásával, szükség esetén részletes talajfeltárás, állékonysági és szivárgási vizsgálat alapján lehet.”
 - Minden olyan tevékenység, amely a fent említett védőterületeket valamilyen módon érinti, csak a vízügyi hatóság engedélye illetve szakhatósági állásfoglalása alapján, valamint az ADUVIZIG kezelői hozzájárulásának birtokában történhet.

A település ár- és belvízvédelmi tervének összhangban kell lennie a településrendezési tervvel.

A 83/2014. (III. 14.) Korm. rendeletnek megfelelően elkészült – a Harta közigazgatási területét érintő – a Duna folyam Dunaföldvár – Paks közötti szakaszának **Nagyvízi Mederkezelési Terve**.

A Nagyvízi Mederkezelési Terv célkitűzése a folyó nagyvízi medrének kezeléséhez, használatához és hasznosításához szükséges árvízvédelmi, illetve folyógazdálkodási előírások megállapítása. A Terv az alapállapot bemutatásán, ismertetésén túl a tervezett állapotra vonatkozó előírásokat és intézkedéseket fogalmaz meg, amelyek befolyásolhatják a nagyvízi mederben található ingatlanok, létesítmények használatát, fejlesztését, kezelését, stb. is.

További vonatkozó előírások:

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Duna hullámterének hasznosításakor „A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról” szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet, a Nagyvízi mederkezelési terv, valamint „A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról” 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet előírásait kell figyelembe venni.

12. VÍZIKÖZMŰVEK

Ivóvízellátás

A település közműves vízellátása 2016 óta **a Kalocsa Kistérségi Vízmű vízellátó rendszerről** és az ahhoz kapcsolódó Kalocsa-Baráka vízbázis kútjairól biztosított.

A Kalocsa Környéki Ivóvízminőség Javító Projekt KEPO-1.3.0/0911-2011-0022 keretében 2016. évben készült el a Kalocsai Kistérségi távvezeték kibővítése Ordas, Harta, Dunatetőtlen Községek rácsatlakoztatásával.

A vízellátás vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik, melynek száma: 35300/150-2017. ált. számon módosított 35300/4043-30/2015. ált.

Vízikönyvi szám: I/307. Érvényes: 2021. augusztus 31-ig.

A szükséges vízmennyiség a Barákai vízbázis – a Duna sóderágyára települt – 11 db (6 db főüzemi és 5 db tartalék) parti szűrésű kútjából (a Kalocsa-Barákán történő vas- és mangántalanítás után) jut a hálózatba. Harta a Baráka-Dunapataj-Dunatetőtlen összekötő távvezetéken át kapja a vizet. A vízbázis Hartát érintő fejlesztésének tervezéséről nincs tudomásunk.

A Kalocsa Kistérségi Vízmű éves lekötött vízigénye:	2.381.500 m ³ /év
ebből Kalocsa-Baráka éves lekötött vízigénye:	2.250.000 m ³ /év
Harta éves lekötött vízigénye:	5.000 m ³ /év

A Barákai vízmű és a vízhálózat mértékadó kapacitása: kutak: 24.000 m³/nap
vas- és mangántalanító: 16.500 m³/d
hálózati szivattyúk: 18.600 m³/d

A Hartai tartalék vízbázist 3 db kút alkotja, melyek a vízmű 086/2 hrsz.-ú ingatlanán találhatóak.

A vízbázis: rétegvíz, II. kategória

Kút száma	OKK száma	Fúrás éve	Talp mélysége (m)	Beépített szivattyú típusa	Vízhozam l/p
1.	K-36	1960.	30,5	Grundfos SP 30-8	560
4.	K-62	1979.	190,0	Grundfos SP 16-5	350
6.	K-30	2009.	200,0	Grundfos SP 46-7	500

Az 1. sz. kút vize csak vastalanítás után kerülhet felhasználásra, míg a 6. sz. kút vize tisztítás nélkül a hálózatba kormányozható.

A vízkezelés a vízmű telepen lévő vastalanító technológiával történhet.

A vízkezelő részei:

- NaOCl oldat adagoló szivattyú, vegyszertároló tartállyal
- 1 db Ø 2200 mm-s zárt szűrőtartály
- 1 db öblítő légkompresszor

A község kútjaiból 2017-ben termelt vízmennyiség: 476 m³ volt.

A Harta községi vízmű a kistérségi rendszerhez kapcsolódó távvezeték elkészülte óta tartalékként funkcionál (havária esetekben üzemel csak).

A települési vízhálózat hossza a bekötések nélkül: 22,165 km (a vízmű adatszolgáltatása szerint)

A bekötések száma: 1659 db (a vízmű adatszolgáltatása szerint)

Vezetékes vízzel ellátott a központi belterület, a Duna parti ingatlanok, valamint Nagykékes beépített területei. Ez utóbbiak vízellátását a községi hálózatról kiépített NÁ 80 ac. vízvezetékek biztosítják.

A település területén NA 80-150 ac., KM-PVC csőből épült ki a vízvezeték hálózat.

A fejlesztésre kijelölt területeken az ivóvízellátás NA 100 KM-PVC, vagy KPE cső vízhálózat kiépítésével biztosítható.

A Dunapataj-Dunatétlen összekötő távvezeték Dunapatajtól Hartáig Ø 250 KPE, míg Hartától Dunatétlenig Ø 160 KPE csővel épült.

A hálózati nyomást és a tűzivízigényt a kistérségi rendszer biztosítja, hidroglóbusz Harta közigazgatási területén nincs a hálózatban. A hartai 100 m³-s hidroglóbusz elbontásra került. Jelenleg csak Dunatétlenen üzemel térszíni és magastározó. Dunapataj irányából a hálózatban a szükséges nyomást a hálózatba épített nyomásfokozó szivattyú biztosítja.

A község átlagos napi vízigénye 2017-ben: 360 m³/nap volt.

A kistérségi vízmű vízellátó rendszer (vízbázis, illetve vízmű) szabad kapacitással rendelkezik, vízigény növekedést ki tud elégíteni. Az általánosan tapasztalható lakossági költségtakarékosság miatt a közeljövőben nem várható a vízfogyasztás további növekedése.

A Kistérségi Vízmű a Barákai vízbázison vízkezelővel rendelkezik.

A 65/2009. (III. 31.) Korm. rendelettel módosított 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet 6. számú mellékletében, azaz a szolgáltatott ivóvíz vonatkozásában nyilvántartott minőségi kifogással érintett települések listájában 2013 februárjáig szerepelt Harta 0,5 mg/l-nél nagyobb ammónium ion koncentráció miatt. Azonban a Kalocsa Kistérségi Vízmű által szolgáltatott ivóvíz minősége megfelel a 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet által meghatározott vízminőségi határértékeknek, mivel jelenleg a kutak vizét Kalocsa-Barákán található vízkezelő berendezésben kezelik (légbefúvásos oxidáció után gyorszűrős vas- és mangántalanítás). A rendeletben foglalt vízminőségi követelményeknek minden tekintetben megfelelő minőségű víz a vízkezelő technológia segítségével biztosított és a későbbiekben is biztosítható.

A Dél-Alföldi Régió Ivóvízminőség-javító Program, ezen belül a „*Kalocsakörnyéki Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás*” keretében EU-KEOP forrásból valósult meg Harta vízminőség javítása.

A fejlesztés keretében készültek el a távvezetékek és az önálló vízműről átkötésre került a település vízhálózata a kistérségi rendszerre. Emellett vezetékek átépítése, házi bekötővezetékek cseréje és mechanikai hálózattisztítás valósult meg.

Az elkészült beruházások hosszú távon biztosítják a megfelelő vízminőséget a településen.

A Vízmű üzemeltetője a Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft. (6400 Kiskunhalas, Körösi út 5.) Kalocsai Üzemmérnöksége (6300 Kalocsa, Hősök útja 38.)

A település fejlődésével szükségessé váló vízigény növekedést az előírt minőségben a vízmű, illetve a vízbázis kapacitása – a korszerűsített tisztító technológiával megfelelő minőségben – a fentiek szerint biztosítani tudja.

A Kalocsa Környéki Kistérségi Vízű vízbázisai földtanilag védettnek tekinthetők, jelenleg szennyeződésük nem tapasztalható.

A vízmű vízbázisára a különböző pontszerű és diffúz szennyező forrásokon kívül a felhagyott és szabályszerűen meg nem szüntetett mélyfúrású kutak jelentik a legnagyobb potenciális veszélyforrást, ezért eltömődésük a rétegvíz készlet védelme érdekében elsősorban indokolt az üzemelő vízbázis védőidomainak védelme érdekében.

A lakosság egy része szerint a jelenlegi kemény szűrt víz helyett sokkal jobb volt a helyi mélyfúrású rétegvíz kutak vízminősége, melyet szeretnének bevonni az ellátórendszerbe akár Dunatétlennel közös hálózatban.

Kizárólag műszaki szempontból vizsgálva: Ha vissza szeretnének térni a saját vízbázisra, akkor ezt a vízműtelepen lévő felújítandó, esetleg új kutakra és vízkezelőre épülve lehetne megtenni és ezzel a távvezeték végén lévő Dunatétlennel is saját (akár Hartával közös) rendszerre kellene áttérni. (Jelenleg a dunatétlenni kút is tartalék és ott megmaradt és a jelenlegi rendszerben is van szerepe a térszíni és a magas tározónak.) Az esetleges új kutakat célszerű a jelenleg megcsapolt rétegekre telepíteni, hogy a vízbázis védőidom-védőterület várhatóan ne (nagyon) változzon.

A megfelelő nyomást biztonságosan hidroglobusszal lehet biztosítani Hartán, célszerűen az elbontott glóbusz helyén a glóbusz újraállításával, vagy a dunatétlenni hidroglobusz segítségével. De ezt a Dunatétlennel közös rendszer miatt külön kell vizsgálni. A harmadik megoldás, hogy a vízműtelepen kell térszíni tározót létesíteni és innen biztosítani a szivattyúkkal a nyomást a rendszerben. Ez azonban kevésbé biztonságos áramkimaradások esetén.

A vezetékes ivóvízhálózat a település belterületén gyakorlatilag teljesen kiépített (90 % feletti az ellátottság). A belterületen és a belterület melletti gazdasági területek a **meglévő hálózat bővítésével elláthatóak és ellátandóak** vezetékes ivóvízzel.

Külterületen a vízellátás egyedi fúrt kutakból biztosított és biztosítható a későbbiekben is.

A szükséges oltóvíz biztosítására vonatkozóan a lehetőségek és megoldások tekintetében az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendeletben foglaltakat kell betartani.

Állampuszta vízellátása:

Állampuszta belterületeinek vízellátása *önálló törpe vízműről* történik a Központi területen található *vízbázis 3 db. fúrt kútjáról*. Az 1. sz. kút a Központi terület középső részén a zöldterület mellett található a szivattyúházzal és a térszíni tározóval, a 2. sz. kút a pulykatelep ÉNy-i szélén üzemel a hidroglóbusz mellett, míg a 3. sz. kút Bőrtelek Ny-i szomszédságában van.

A *vízellátás vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik*, melynek száma: 51.442-29/1998.

Vízikönyvi szám: I/702. Érvényes: határozatlan ideig

Az éves lekötött vízigény: 300.000 m³/év (a vízjogi üzemeltetési engedély szerint)

A jelenlegi éves vízfogyasztás: ~130.000 m³/év

A vízellátó rendszer (vízbázis, illetve vízmű a vízkezelőt is beleértve) szabad kapacitással rendelkezik, vízigény növekedést ki tud elégíteni.

A vízhálózat hossza mintegy 12,4 km.

Vezetékes vízzel ellátott mindhárom vizsgált terület (Központi terület, Korhány, Mikla).

A hálózati nyomást és a tűzivízigényt a Központi telepen az 1. sz. kút mellett található 2 db egyenként 50 m³-s térszíni tározó, illetve a 2. sz. kút mellett lévő 200 m³-s víztorony biztosítja.

A *vízmű klórozó berendezéssel rendelkezik*.

Az állampusztai Vízmű üzemeltetője az Állampusztai Mezőgazdasági és Kereskedelmi Kft. (6326 Állampuszta)

Állampuszta ivóvíz készlete földtanilag védettnek tekinthető, jelenleg szennyeződése nem tapasztalható.

Az üzemeltető korábbi elképzelései szerint az állampusztai vízhálózatot a hartai települési vízellátó rendszerhez kívánják csatlakoztatni a Harta-Dunatétlen közötti távvezetéken keresztül, így Állampuszta is a kalocsai kistérségi rendszerre csatlakozna.

Vízbázis védelem

Üzemelő vízbázis:

A Harta nagyközségi (jelenleg tartalék) vízmű sérülékeny vízbázisának védőterülete, védőidoma kijelölésre került a *vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást biztosító vízilétesítmények védelméről* rendelkező 123/1997. (VII. 31.) Korm. rendelet értelmében.

A tárgyi közcélú vízilétesítmény(ek) védőterülete, védőidoma Harta esetében a vízügyi hatóság 51918-3-1/2014. számú határozattal módosított 51918-1-12/2009. számú (Vízikönyvi szám: I/206) határozatában került kijelölésre.

Ennek során az 1. sz. kút esetében a védőterület-védőidom belső és külső védőövezete, valamint a hidrogeológiai övezet „A” és „B” zónája, míg a másik két kút esetében csak a belső védőövezet került kijelölésre. Ezek közül a belső védőövezet a vízmű területét, míg a többi védőterület mindegyike Harta belterületét is érinti.

A védőidom legnagyobb vertikális kiterjedése a felszíntől -244,1 m-s mélységig került kijelölésre.

A védelem alá helyezett vízkészlet nagysága: 240.000 m³/év; 658 m³/nap.

A védelem alá helyezett vízkészlet típusa: az 1. sz. kút esetében talajvíz, míg a másik két kút esetében rétegvíz.

Távlati vízbázis:

A Kormány a 2249/1995. (VIII. 31.) számú határozatában cselekvési programot indított az ivóvízbázis-védelem végrehajtására vonatkozóan.

E program keretében a *Duna bal partján az 1555,5 – 1547,5 fkm szelvények közötti partszakaszán a Solt-Harta elnevezésű* mintegy 74.000 m³/d víztermelést biztosító *távlati partiszűrészű vízbázis* került kijelölésre, mely érinti Harta belterületének É-i részét is.

A közlekedési és vízügyi miniszter, valamint a környezetvédelmi miniszter 8001/2000. (Kö. Vi. Ért. 5.) KöViM-KöM együttes tájékoztatója távlati ivóvízbázissá nyilvánította ezen vízbázist.

Első lépésben megtörtént a vízbázisok vízkészletének mennyiségi és minőségi felmérése, majd meghatározásra került a 74.000 m³/d tervezett víztermelési volumen mellett az 5 és az 50 éves elérési időhöz tartozó hidrogeológiai védőterület.

A Solt-Harta távlati vízbázis védőterület, védőidom hidrogeológiai övezetének „A” és „B” zónája a Közép-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság 2003. január 16-án kelt KÖTI-H-02507-003/2003. számú (Vízikönyvi szám: ADUVÍZIG V/1629 62.570-2/2003.) határozatában került kijelölésre.

Ennek során a védőterület-védőidom hidrogeológiai „A” és „B” zónája került kijelölésre. Ezek közül mindegyik érinti Harta közigazgatási területét.

Az üzemelő és távlati vízbázisok védőterületének gondozása keretében vízminőségi megfigyelő észlelőrendszer került kiépítésre, s felmérésre kerültek a hidrogeológiai védőterületen fellelhető szennyező források. Ezt követően megkezdődött a vízbázisok biztonságban tartása, gondozása. Ennek keretében a vízbázisok védőterületének és védőidomának végleges kijelölése – a fenti hatósági határozattal – megtörtént.

A vízbázisok védőterületeinek (belső, külső védőövezetének, illetve hidrogeológiai övezetének „A” és „B” zónájának) kijelölése után a védőterületek és védőidomok által érintett ingatlanokra vonatkozóan az önkormányzatnak be kell tartani (érvényesíteni kell) a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendeletben szereplő, valamint a kijelölő határozatban előírt ingatlanhasználati korlátozásokat, amelyekkel megakadályozható a vízkészletet veszélyeztető tevékenységek betelepülése a védőterületekre, valamint megakadályozható a vízkészletek jelenlegi állapotának (mennyiségi, minőségi) romlása.

A vízbázisok kijelölt védőterületeit, illetve a védőterületi határokat a tervlapokon feltüntettük.

Ezen túlmenően egyéb üzemelő és távlati vízbázis, továbbá ehhez kapcsolódó védőterületek, védőidomok nem érintik Harta közigazgatási területét.

Szennyvízelvezetés

A településen 2005 óta **kiépített szennyvízcsatorna hálózat** üzemel, melyen keresztül a hartai **szennyvíztisztító telepre** kerül elvezetésre a szennyvíz.

A szennyvíztisztító telep jelenleg csak Harta szennyvizeit fogadja.

A szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító telep kiépítését a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló többször módosított 25/2002. (II. 27.) Korm. rendeletben foglaltak indokolják Dunapatajjal közösen, ugyanis Harta Dunapatajjal együtt 2.000-10.000 lakosegyenérték (LE) közötti (6741 LE) terheléssel jellemezhető szennyvízkibocsátású, normál területen lévő agglomerációba szervezett település.

A Dunapataj szennyvizeit is fogadni képes szennyvíztisztító telep jelenleg épül a meglévő telep ingatlanán.

A jelenleg üzemelő hartai szennyvíztisztító telep és a csatlakozó szennyvízcsatorna hálózat fenntartására és üzemeltetésére vonatkozóan az 59437-2-6/2013. és az 59437-1-1/2008. számú határozattal módosított K5K5248/05. számú határozattal kiadott **vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik.**

Vízikönyvi szám: I/863. Az engedély 2019. január 31-ig érvényes.

Az üzemeltetési engedély szerint – néhány nyomott szakasz kivételével – gravitációs rendszerű **szennyvízcsatorna hálózat** épült a településen (a központi belterületi lakóterületeken és a belterület melletti gazdasági területeken).

Az üzemeltetési engedélyben foglaltak szerint Harta területén 5 db átemelő (4 db közbenső és 1 db végátemelő) épült. Az 1. sz. (vég)átemelő a Védgát soron, a 2. sz. átemelő a Bajcsy-Zs. u. DK-i végén, a 3. sz. átemelő a Gallé Tibor u. ÉK-i végén, a 4. sz. átemelő a Templom u. K-i részén, az 5. sz. átemelő pedig a Zalka Máté u. É-i részén épült.

Harta területén a gravitációs hálózat NÁ 200, 300 és 400 KG-PVC csőből épült, míg az átemelőktől a nyomóvezetékek NÁ 100, 150, 200 KM-PVC csőből épültek. A bekötő csatornák NÁ 150 KG-PVC csőből épültek.

A gravitációs szennyvízcsatorna hálózat hossza a bekötővezetékekkel együtt: 18,3 km, míg a nyomóvezetékek hossza a tisztított szennyvíz nyomóvezetékét is beleértve: 4,5 km (a vízmű adatszolgáltatása szerint).

A bekötések száma: 1411 db (a vízmű adatszolgáltatása szerint)

A csatornahálózat esetleges bővítése során figyelembe kell venni a csatornahálózat kiépítésénél a 379/2015. (XII. 8.) Korm. rendeletben foglaltakat a szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásának tekintetében.

A szennyvíztisztító telep Harta 04/23 hrsz. alatti ingatlanon Harta és Dunapataj közigazgatási területének határán az árvízvédelmi fővonal K-i oldalán található.

A telep mechanikai előtisztítást követő totáloxidációs eleveniszapos biológiai tisztítás-technológia biológiai foszfor és nitrogén eltávolítással.

A szennyvíztisztító telep kiépített kapacitása: 500 m³/d, 4010 LE.

A telep fogad nem közművel összegyűjtött háztartási (szippantott) szennyvizet is. Az erre vonatkozó kapacitás: 20 m³/d

2017-ben a Hartán keletkezett és a szennyvíztisztító telepre vezetett szennyvízmennyiség: 150.531 m³/év ÷ átlagosan 412 m³/d (a vízmű adatszolgáltatása szerint).

Tengelyen 2017-ben 31 m³ szippantott szennyvíz érkezett a telepre.

A *tisztított szennyvíz* befogadója a Duna 1545,6 fkm bal parti szelvénye sodorvonalí bevezetéssel.

A *sűrített és víztelenített szennyvíziszapot* a kalocsai szennyvíztisztító telep komposztáló telepére szállítják komposztálásra. A komposztot mezőgazdasági területen helyezik el, valamint értékesítik.

A szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító telep üzemeltetője a Kiskunsági Víziközmű-Szolgáltató Kft. (6400 Kiskunhalas, Kőrösi út 5.) Kalocsai Üzemmnöksége (6300 Kalocsa, Hősök útja 38.)

Harta közigazgatási területéről a szippantott szennyvizeket (nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvizeket) a hartai tisztítótelep fogadó műtárgyára szállítják.

A meglévő szennyvíztisztító telep folyamatos üzemeltetési nehézségei miatt, valamint mert felújítására, bővítésére nincs lehetőség elbontásra kerül és helyette a meglévő telep ingatlanán egy új szennyvíztisztító telep/technológia kerül kiépítésre, mely már tudja fogadni Harta mellett Dunapataj szennyvizeit is.

Dunapataj és Harta települések közös szennyvíztisztító telepének létesítésére 35300/4262-23/2017. ált. számon **vízjogi létesítési engedély került kiadásra.**

Vízikönyvi szám: I/863. Az engedély 2019. augusztus 30-ig érvényes.

A telep szakaszos üzemű eleveniszapos biológiai tisztítás-technológia nitrifikációval, denitrifikációval és biológiai foszfor eltávolítással.

A szennyvíztisztító telep kiépített kapacitása: 750 m³/d, 8574 LE.

A telep fogad nem közművel összegyűjtött háztartási (szippantott) szennyvizet is. Az erre vonatkozó kapacitás: 50 m³/d

A technológia egységei:

- szippantott szennyvíz fogadó
- telepi átemelő akna
- kombinált gépi rács és homokfogó
- tartalék kézi rács
- osztómű
- cyclator medence (2 db párhuzamos)
- tisztított szennyvíz átemelő
- gravitációs iszapsűrítő
- iszapvíztelenítő csigaprés
- iszaptároló
- manipulációs tér
- készkomposzt tároló

A szennyvíztisztító telep kizárólag Harta és Dunapataj szennyvizeit fogadja.

A szennyvíztisztító telep és a legközelebbi lakóépület távolsága > 500 m.

A *tisztított szennyvíz* befogadója változatlanul a Duna 1545,6 fkm bal parti szelvénye sodorvonalí bevezetéssel.

A *sűrített és víztelenített szennyvíziszap* ugyancsak komposztálásra kerül.

Az új szennyvíztisztító telep és a dunapataji szennyvízcsatorna hálózat építése jelenleg folyamatban van.

A központi belterület szennyvízcsatornával el nem látott területein javasoljuk a szennyvízcsatorna hálózat teljes kiépítését. A szennyvízcsatorna hálózat bővülésével, illetve a még be nem épített területek beépítésével várhatóan nem jelentősen megnövekedő szennyvízmennyiséget a szennyvíztisztító telep, illetve a szennyvízcsatorna hálózat jelentős szabad kapacitásának erejéig fogadni tudja.

A szennyvízcsatorna hálózat kiépüléséig a házi jellegű kommunális szennyvizek, valamint a technológiai szennyvizek gyűjtését *megfelelő közműpótló berendezéssel (egyedi zárt szennyvíztárolóval)* szükséges megoldani.

A közterületeken várhatóan ϕ 200-250 KG-PVC gravitációs csatornahálózat kiépítésével biztosítható az újonnan bekötött létesítmények szennyvízelvezetése.

A csatornahálózattal a későbbiekben sem ellátott külterületeken ezután is keletkező ***nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvizeket*** továbbra is a Harta községi, illetve elkészültét követően a Dunapataj és Harta települések közös szennyvíztisztító telepén kialakított nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogadó helyre, azaz a települési szennyvíztisztító telep fogadó műtárgyára kell szállítani.

A szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító telep úgy került és kerül kialakításra, hogy ***biztonsággal be tudja fogadni és kezelni*** tudja a várható bővüléssel járó – a jelenlegi állapothoz képest – többlet szennyvízmennyiségeket is.

Állampusztai szennyvízelvezetése és szennyvíztisztítása:

A Központi terület jelentős részén *kiépített szennyvízcsatorna hálózat* üzemel és a terület melletti *szennyvíztisztító telepre* továbbítja a különböző létesítményekből származó szennyvizeket. Korhány és Mikla beépített területein szennyvízcsatorna hálózat nem üzemel.

Az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet *szennyvízcsatornázásra és szennyvíztisztításra vonatkozóan vízjogi üzemeltetési engedéllyel rendelkezik* 100389-006-021/06. számon.

Nagyrészt ϕ 150-300 beton gravitációs rendszerű ***szennyvízcsatorna hálózat*** épült a Központi területen a lakóterületi részen, valamint a büntetés végrehajtás jelentősebb szennyvíztermelő létesítményeihez, továbbá a volt vágóhídhhoz. A börtön (körlet) melletti szennyvízátemelőtől NA 150 KM-PVC nyomóvezetéken jut a szennyvíz a szennyvíztisztító telepre.

A ***szennyvíztisztító telep*** a Szerűskert 0148/13 hrsz.-ú ingatlanon épült és 1991 óta üzemel. A TABSZ 55 tip. Telep technológiája: totáloxidációs eleveniszapos biológiai tisztítás nitrifikációval, denitrifikációval + III. tisztítási fokozat (foszforeltávolítás BOPAC polialuminium-klorid adagolással, N eltávolításra a stabilizáló földmedence szolgál). A stabilizáló földmedence a befogadó előtt található.

A telep kiépített kapacitása: 500 m³/d, jelenlegi terhelése ennek kevesebb, mint harmada.

A tisztított szennyvíz befogadója a Fűzvölgyi főcsatorna 11+628 cskm szelvénye parti bevezetéssel.

A stabilizált szennyvíziszapot a kecskeméti regionális hulladéklerakóra helyezik el – az engedélyben foglaltak szerint.

A szennyvízcsatorna hálózat és a szennyvíztisztító telep üzemeltetője az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet (6326 Állampuszta).

Szennyvízcsatorna hálózat kiépítése továbbra sem javasolt Korhány és Mikla területén.

Egyedi szennyvízelhelyezés:

A szennyvízcsatornával el nem látott – a központi belterületen kívüli – területeken, illetve a Duna hullámterébe eső területeken a szennyvizek elhelyezése részben *zárt gyűjtéssel (vízzáróan kialakított medencékben)*, részben pedig *egyedi szennyvíz előkezelést követően szikkasztással történik*.

A gyakorlati tapasztalatok szerint a valóságban ritka a megfelelő zárt gyűjtő kialakítás és a szakszerű (legalább mechanikai előtisztítást követő megfelelő) szikkasztás is. Általában köztes megoldások találhatók, melyek talaj- és talajvízszennyező források. (A lakóterületek alatti talajvizek legkomolyabb szennyező forrásai a szakszerűtlenül kialakított szennyvízgyűjtő, -elhelyező létesítmények.)

Kizárólag zárt gyűjtők (egyedi zárt szennyvíztárolók) kialakítását tartjuk szükségesnek az alábbi területeken a következő indokokkal:

- A Harta községi sérülékeny üzemelő vízbázis lehatárolt belső és külső védőterületén belül a jelenleg hatályos 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, valamint a kijelölő határozat előírásainak a figyelembe vételével, a vízbázis biztonságba helyezése és biztonságban tartása érdekében.
- A Solt-Harta távlati partiszűrűsű vízbázis lehatárolt hidrogeológiai védőidoma „B” védőzónáján belül a jelenleg hatályos 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet, valamint a kijelölő határozat előírásainak a figyelembe vételével, a vízbázis biztonságba helyezése és biztonságban tartása érdekében.
- A Duna hullámterében (a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek – az esetleges elöntések miatt – közegészségügyi és környezetvédelmi szempontból a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet előírásai figyelembe vételével. Az árvízi elöntések előtt a szennyvíztárolókból el kell szállítani a szennyvizet a legközelebbi kijelölt leürítő helyre (Harta községi szennyvíztisztító telep nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogadó műtárgya).
- Azokon a területeken, ahol a teleknagyság nem éri el a 600 m²-t.
- Ahol a talajvíz évi maximális szintje a terepszinthez 1,5 m-nél közelebb van, vagy az elszívárogztatásra igénybeveendő talaj elszívárogztatásra alkalmatlan.

A talajvíz évi maximális szintjének és a talaj szennyvíz elszívárogztatásra való alkalmatlanságának, illetve alkalmasságának bizonyítása a beruházó feladata. A bizonyítás arra jogosult szakember által elkészített talajmechanikai szakvéleménnyel történhet.

A fentieket tovább erősíti az a tény, hogy Harta térségének mélyebben fekvő részei *közepes, illetve időnként magas talajvíz-állású területek.*

(Egy terület több – fentebb vázolt – szempont alapján is beletartozik az egyedi zárt szennyvíztárolók kötelező alkalmazását indokló területek közé.)

A zárt műtárgyak vízzáróságát – javaslatunk szerint – üzembe helyezés előtt szabványos víztartási próbával kell ellenőrizni, a rendszeres ürítést és szállítást pedig dokumentálni szükséges.

A közigazgatási terület egyéb (magasan fekvő) részein, melyek nem érintenek a fenti pontokban megjelölt területeket, és ahol a talajszerkezeti adottságok és a talajvízszint adatok megfelelőek a szikkasztáshoz (a szikkasztó fenékszintje és a maximális talajvízszint között mindenkor megvan a legalább 1,0 m – s távolság) – ez a közigazgatási terület magasabban fekvő részein általában biztosított, és a telekméretek is megfelelőek **szakszerű egyedi szennyvízkezelő berendezésekkel kell a szennyvizek egyedi gyűjtéséről, tisztításáról és ártalommentes elhelyezéséről gondoskodni.**

Az egyedi szennyvízkezelő berendezések (az egyedi zárt szennyvíztárolók kivételével) az alábbiak lehetnek:

- egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények
elemei a hagyományos mechanikai előtisztító (ülepítő) berendezések (oldómedencék, oldóaknák), valamint a kavics/homokszűrők (szikkasztó akna, szikkasztó alagcsőhálózat, stb.), mint szennyvíz elhelyező létesítmények (a szennyezőanyag lebontás energia bevitel nélkül történik)
- egyedi szennyvíztisztító kisberendezések
egyenértékű környezetvédelmi megoldást biztosít a közműves szennyvízelvezetéssel és –tisztítással (a szennyezőanyag lebontás energia bevitel segítségével történik)

A szakszerű egyedi szennyvíz-elhelyezési kislétesítmények tervezését, kialakítását és üzemeltetését a módosított 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, a vonatkozó hatósági előírások és az MSZ 15287/2000. számú szabvány előírásai szerint kell végezni, vagy ezzel egyenértékű hatásfokot biztosító technológiai megoldást kell biztosítani.

(A módosított 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet hatálya nem terjed ki a magánszemélyek háztartási igényeit meg nem haladó tevékenységekre.)

A fentieket összefoglalva a vízellátás, a szennyvízelvezetés, -tisztítás és -elhelyezés, a vízrendezés, illetve a vízhasznosítás területén egyaránt figyelembe kell venni a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet előírásait.

13. FÖLDGÁZ- ÉS VILLAMOSENERGIA-ELLÁTÁS, ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Földgázellátás

Nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezeték:

Nagynyomású szénhidrogén-szállító távvezeték, annak biztonsági övezete, valamint gázátadó állomása és annak biztonsági övezete Harta közigazgatási területét nem érinti.

Nagyközép-, közép- és kisnyomású hálózat:

Harta nagyközség belterületének földgázellátását a belterületre K-ről érkező kiépített 8 bar nyomású *nagyközép-nyomású gázvezeték*ről biztosítják.

A belterületi lakó- és gazdasági területeket ellátó nyomásszabályzóhoz D-ről Dunapataj közigazgatási területe felől, a vasút K- i oldala mellett érkezik a ϕ 200 KPE vezeték, mely a Harta ellátását biztosító vezeték leágazását követően ϕ 160 KPE, majd az Állampusztai leágazást követően ϕ 110 KPE csővel halad tovább Dunatetőtlen irányába döntően ugyancsak a vasút, valamint közút mentén mezőgazdasági területek szélén.

A gerincvezetékéből a közigazgatási terület középső, K-i része közelében ágazik el Ny-i irányába a Harta belterületét ellátó gázvezeték.

Ezen elágazástól ÉK-re található ÉNy-i irányban egy ϕ 63 KPE leágazás a gerincvezetékéből, mely a Szülei major nagyközép-nyomású vezetékről történő gázellátását biztosítja. A gerincvezetéken ÉK-re tovább haladva DK-i irányban található egy ϕ 63 KPE leágazás, mely Állampuszta Korhány, míg ÉNy-i irányban egy ϕ 110 KPE leágazás, mely a Bojári major nagyközép-nyomású gázellátását biztosítja. Tovább haladva ÉK-re DK-i irányban Állampuszta gázellátását biztosító ϕ 110 KPE leágazás üzemel.

Mindegyik nagyközép-nyomású gázvezeték 8 bar nyomású.

A belterület K- i szélén a Kékesi út végén a vasút K- i oldalán, a 0394/7 hrsz.-ú ingatlanon található a *község gázfogadó állomása*, illetve Állampuszta központi területének ÉNy- i szélén található Állampuszta *gázfogadó állomása*, ahonnan mindkét esetben 3 bar nyomású gázvezeték hálózat került kialakításra a település gázellátására.

A gáznyomás-szabályzók nyomásfokozata 8/3 bar.

<u>A gáznyomás-szabályzó</u>	<u>központi belterületi</u>	<u>állampusztai</u>
gyártmánya:	Fiorentini RN50NMT80	DIVAL 160/G
teljesítménye:	1600 m ³ /h	800 m ³ /h
nyomásfokozat:	8/3 bar	8/3 bar

A gázhálózat gerincvezetéke a központi belterületen a nyomásszabályzótól indulva ϕ 160, 110, 90 KPE vezetékkel, míg a további elosztó hálózat ϕ 63 és 32 KPE vezetékkel épült.

A nyomásszabályzótól a gerincvezeték a Kékesi utcán, Kossuth L. utcán, Bajcsy-Zs. utcán, illetve a Templom utcán vezet.

Állampusztán a gerincvezeték a nyomásszabályzótól indulva ϕ 90 KPE vezetékkel, míg a további elosztó hálózat ϕ 63 és 32 KPE vezetékkel épült.

A létesítmények kisnyomású gázellátását ingatlanonként épített 3/0,03 bar nyomásszabályozók beépítésével biztosítják.

A háztartások ~ 90 %-a rákötött a hálózatra.

Földgázzal ellátott a központi belterület, illetve a Duna parti üzemek, valamint a fentebb részletezett majorok, továbbá Állampusztá központi része és Korhány.

A meglévő gáznyomás-szabályozók és a hálózat rendelkezik szabad kapacitással, így a tervezett beépítésekkel a várhatóan nem számottevően növekvő gázigény a 3,0 bar nyomású gázhálózat továbbépítésével, illetve nagyobb ipari gázigény esetén a nagyközép-nyomású gázvezetésekről nyomásszabályozó telepítésével biztosítható.

A gázellátó vezetékek védőtávolságait az MSz 7048 és az MSz 7487/2 szabvány, valamint a 80/2005. (X. 11.) GKM rendelet tartalmazza.

A földgázvezeték tulajdonosa az ÉGÁZ-DÉGÁZ Földgázelosztó Zrt. (telephely: Győr, Puskás T. u. 35-37.)

A földgázvezetékek üzemeltetője az ÉGÁZ-DÉGÁZ Földgázelosztó Zrt. Szabadszállási Üzemegysége (6080 Szabadszállás, Dózsa Gy. u. 10.)

Gázvezetékek építés az ÉGÁZ-DÉGÁZ Földgázelosztó Zrt. által jóváhagyott tervek alapján végezhető.

Egyéb ellátórendszerek

Jelentősebb decentralizált energia ellátórendszerek a település területén nem üzemelnek.

A lakások mintegy 15-20 %-a alkalmaz hagyományos tüzelőanyagokat főzés, fűtés és használati melegvíz előállításához (vezeték nélküli hőenergia forrásként). A gáz árának 2011-ig tartó növekedésével egyre nagyobb arányban tértek vissza a lakóházakban a vegyes tüzelésre.

A tüzelőanyagok: döntően fa, esetleg szén és háztartási tüzelőolaj, valamint a PB gáz.

A gazdaságosan vezetékes gázzal el nem látható területek, településrészek hőenergia ellátására továbbra is a nem vezetékes hőhordozókat kell alkalmazni.

Megújuló energiaforrások használata, környezettudatos enregiagazdálkodás

Harta közigazgatási területén mind az önkormányzati, mind pedig az egyéb intézmények és létesítmények energiaellátásában – a fűtés kivételével – jelenleg **csekély arányt képvisel a megújuló energia felhasználása**. Ezek általában kis kapacitású, illetve háztartási méretű napelemek, napkollektorok, szélkerekek.

Az Óvoda, Iskola, Faluház, Művelődési ház tetőszerkezetén napelemek kerülnek elhelyezésre a felhasznált villamos energia egy részének megújuló forrásból történő fedezésére. A tervek szerint a Polgármesteri Hivatal épületére is kerülnek napelemek a közeljövőben.

Ezen túlmenően a vasút K-i és az 53121 jelű közút É-i oldalán lévő területen naperőmű (napelem park) kerül telepítésre 20 kV-s légvezeték hálózat közelében, mellyel közvetlenül a hálózatra termelnének elektromos áramot. A napelemek megépítésének is van azonban egy felső korlátja. Az országosan megépülő napelemes rendszerek hullámvölgyében (téli hosszú borult időszakok, éjszakai üzem) a napelemek kiesését más erőművekkel pótolni kell. Ezt országosan az Energhiahivatal koordinálja. Magyarországi naperőművek jelenlegi teljesítménye még igen messze van a kritikus értéktől. Ezen a területen az Alföldön jelenleg szinte korlátlan lehetőségek vannak. A létesítés csak pénzügyi forrás kérdése.

A községi intézmények egyéb megújuló energiákat és azokat hasznosító berendezéseket (napkollektorok, hőszivattyú, biomassa, biogáz üzem, stb.) nem használnak. Továbbá a termelő szolgáltató tevékenységek esetében sem tudunk jelentősebb megújuló energiahasznosító rendszerek üzemeltetéséről.

Szélerenergia hasznosítására, azaz **szélerőművek telepítésére alkalmas térség** a közigazgatási terület belterületen és védett természeti területeken kívüli döntő része (a közigazgatási terület középső, Ny-i részén) az egyéb szempontok figyelembe vételével – adatszolgáltatás szerint.

Szélerőmű park a község közigazgatási területén nem található és tervezett szélerőmű park kialakításáról sincs tudomásunk. Szélerőművek telepítését a terv – az egyéb fentebb részletezett megújuló energia hasznosító létesítményekkel ellentétben – kevésbé preferálja.

Az energiahatékonyságot, valamint a – releváns – megújuló energiák (napenergia, geotermikus energia, biomassa, biogáz, esetleg szélerenergia) részarányát – a Nemzeti Energiastratégia 2030, illetve Magyarország Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Terve 2010-2020 (NCsT) dokumentumokban foglalt célkitűzések elérése érdekében – a jövőben növelni szükséges mind az önkormányzat intézményeinek, mind a termelő, szolgáltató létesítményeknek, mind pedig a lakóépületeknek az energiaellátásában.

A fentiekben részletezetteken túl egyéb konkrét megújuló energia hasznosító létesítmények megvalósításának terveiről nem tudunk, így ilyen létesítmények számára a terv nem tartalmaz fejlesztési területeket azok előre nehezen tervezhető terület- és elhelyezési igényei miatt.

Biogáz erőmű telepítésének igénye esetén figyelembe kell venni, hogy a véges alapanyag ellátás miatt a telepítés csak régióval egyeztetett módon történhet. Nem fordulhat elő, hogy a környezetben keletkezett hulladékok, és az esetleg mezőgazdasági termeléssel megtermelt alapanyagok kevésnek bizonyuljanak a biogáz erőművek ellátására. Gazdaságosan biztosan nem telepíthető biogáz erőmű minden településen. A biogáz erőművek telepítését az Energhiahivatal koordinálja.

Villamosenergia-ellátás

Nagyfeszültségű (120 - 400 kV) hálózat

A települést nagyfeszültségű hálózat nyomvonala nem érinti. Az Országos Területrendezési Terv a Paks II. építésének vonzataként a Paks – Albertírfa 400 kV-os távvezeték építését tartalmazza. A fejlesztési tanulmányterv elképzelések szerint a távvezeték nyomvonala Harta külterületét is érinti. A tervezés azonban még nincs abban a fázisban, hogy a 400 kV-os távvezeték nyomvonalát a helyszínrajzokon ábrázolni lehessen.

Középfeszültségű (20kV) hálózat

Harta elektromos energiaellátását a településen észak – dél irányban keresztül-haladó két 20 kV-os légvezeték biztosítja.

Solt – Harta 20 kV-os légvezeték: A Solt – Harta légvezeték Harta nyugati, a Dunapart felőli külterületi részeit és a belterületet látja el villamos energiával.

Solt – Állampusztá 20 kV-os légvezeték: Ez a légvezeték a település keleti külterületi részeinek (Állampusztá, Nagykekes, Kiskékes) elektromos energiaellátását biztosítja.

A már meglévő két 20 kV-os légvezeték műszaki állapota alkalmas a település távlati elektromos energiaellátására.

A Dunai szigeten esetenként parti rendezvényeket tartanak, amelynek elektromos energiaellátása csak korlátozottan biztosított. Ennek érdekében az NKM Áramhálózati Kft. megbízásból a híd melletti nyomvonalon, a Dunaág keresztezéssel a szigetre 20 kV-os légvezetékes csatlakozás és transzformátorállomás tervezése van folyamatban.

A 2007. évi LXXXVI. Villamos Energia Törvény 178./J § 2013. 04. 11.-én történt módosítása értelmében belterületen 120 kV alatti új erősáramú hálózat csak földkábelrel építhető. Ezt az előírást a szolgáltatóknak fejlesztéseiknél maximálisan figyelembe kell venni. A külső területeken a légvezetékes 20 kV-os hálózat és légkábeles 0,4 kV-os hálózat építhető. A belterületen új 20 kV-os és kiefeszültségű hálózat csak földkábelrel építhető.

Transzformátorállomások

A külterületi és a belterületi transzformátorállomások a légvezetékes 20 kV-os hálózathoz igazodóan oszlop transzformátorállomások.

A központi belterületen 15 db transzformátor állomás üzemel. A külterületen 23 db oszlop transzformátorállomás biztosítja az elektromos energiaellátást. A transzformátor-állomások listáját a dokumentációhoz mellékeljük.

A meglévő 20/0,4 kV-os transzformátorállomások a környezetükben jelenleg felmerülő elektromos energiaigényt biztosítani tudják. Korszerűsítésre, illetve átépítésre néhány állomásonál van csak szükség.

A belterületen a lakóterületi fejlesztéseknél a meglévő 20 kV-os légvezetésekről leágazó 20 kV-os kábelhálózatra telepített új betonházas, vagy épületbe telepített 400 kVA – 1000 kVA teljesítményű transzformátorállomások építése lehetséges.

A település külterületén a meglévő légvezetékes 20 kV-os hálózatok bővítésével OTRDF 20/160 kVA, valamint OTR 20/250 – 400 kVA típusú oszlop transzformátor-állomások építhetők. Földkábeles 20 kV-os csatlakozás esetén BHTR 20/400 – 1000 kVA teljesítményű betonházas transzformátorállomások is épülhetnek.

Kisfeszültségű hálózat

A meglévő kisfeszültségű hálózat csak kis részben földkábeles, többségében légvezetékes, illetve légkábeles kiépítésű. A belterületen a villamosenergia ellátó hálózat a település teljes területén kiépült. A fejlesztéshez szükséges villamosenergia igény általában a hálózat bővítésével, illetve új transzformátorállomások építésével biztosítható.

A belterületen a meglévő kisfeszültségű hálózatok felújítása esetén, a csupasz légvezetékes hálózatok légkábeles hálózatra történő átépítése lehetséges. Új hálózat csak földkábelrel építhető. A külterületen a jövőben is légkábeles kisfeszültségű hálózat építhető.

A külterületen a jövőben is légkábeles kisfeszültségű hálózat építhető. Azokon az intenzív beépítésű területeken, ahol földkábeles a 20 kV-os csatlakozás és BHTR 20/400-1000 kVA tip. betonházas transzformátorállomások épülnek a kisfeszültségű hálózat is földkábelesre épül.

A belterületen a családi házas területeken a meglévő kisfeszültségű hálózatok felújítása esetén, a csupasz légvezetékes hálózatok légkábeles hálózatra történő átépítése lehetséges. Ezeken a területeken a légvezetékes hálózat földkábeles hálózatra történő átépítése nem javasolt, mert a meglévő épületállomány csatlakozása a légvezetékes hálózathoz van kialakítva. Földkábel esetén az épület csatlakozások földkábelre történő átalakítása a tulajdonosoknak is többletköltséget jelentene.

A település belterületén az új beépítésű területeken, a 2007. évi LXXXVI. Villamos Energia Törvény 178/J § 2013. 04. 11.-én történt módosítása értelmében azonban 120 kV alatti új hálózat csak földkábelrel építhető.

A település közvilágítása

A település közvilágítási hálózatának korszerűsítése megtörtént, a közvilágítás megfelelő. Az új beépítésű területen, a kisfeszültségű hálózattal azonos módon, földkábeles beton kandeláberes közvilágítás építése javasolt.

A település közvilágítási lámpatestei Nátrium lámpás, illetve kompakt fénycsőes, ma már nem teljesen korszerű típusúak. A meglévő lámpatesteknek a ma korszerű „LED” lámpatestekre történő cseréje javasolt.

A NKM Áramhálózati Kft. eddigi gyakorlatának megfelelően a közvilágítást ellátó légvezetékes és földkábeles hálózatok azonban a közvilágítás korszerűsítésekkel együtt nem kerültek felújításra, ezért azok többsége 30-40 éves, tehát a hálózatok korszerűsítésére is számítani kell.

14. ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS

Távbeszélő ellátás

Hartán a telefonhálózat a település teljes egészére kiépült. A telefonhálózat üzemeltetője az M-Telekom Nyrt. A digitális RDLU telefonközpont a Kossuth u. 14. sz. alatti, a Postával közös ingatlanon van. A rendszer a Kalocsa-Solt optikai gerinczábra csatlakozik.

A telefonközpontból a kitéplések alépítményesek és földkábelesek, de a hálózat többségében légvezetékes kiépítésű. Igény esetén a telefonhálózat bővíthető.

A település teljes területén szükséges a Kormány által meghirdetett "SZIP" „szupergyors Internet program”, a szélessávú gyors hozzáférésű optikai hálózat kiépítése minden előfizető részére. A TOP-NET Kft. meglévő optikai hálózata erre alkalmas lehet.

Más szolgáltató esetén az épülő optikai rendszert elsősorban a meglévő légvezetékes hírközlő hálózatokkal közösen célszerű megépíteni. A településnek azon a részein, ahol meglévő hírközlő hálózat nem áll rendelkezésre, az ott meglévő Áramszolgáltató kifesztültségű légvezetékes hálózata is alkalmas közös oszlopsoros hálózat építéssel a fejlesztések megvalósítására.

Kábeltelevíziós ellátás (Internet szolgáltatás)

A KTV és Internet rendszer tulajdonosa és üzemeltetője az TOP-NET Magyarország Kft. A rendszer központja a Templom u. 113. szám alatt van.

A rendszer a településen belül alépítményes és kábeles optikai hálózattal épült. Az optikai kábelhálózat végpontjain 10 db NODE kifejtési pont van telepítve.

A település KTV és informatikai ellátása a meglévő TOP-NET hálózattal 100 %-ban biztosított. Az ellátás fejlesztése részben a digitális technikák irányában várható, illetve az informatikai igények bővülésével az összes fogyasztónak a nagy sebességű optikai rendszerre történő csatlakozás kiépítése (FTTH rendszer) lehet a feladat. Ehhez a településen belül a teljes optikai hálózat kiépült.

GSM telefon antennarendszerek

A mobil szolgáltatók a település teljes területét lefedik. A vezeték nélküli (mobil) telefonok használata a településen biztosított.

Mikrohullámú rendszer

A Mikrohullámú összeköttetést az Antenna Hungária Zrt.-vel egyeztettük. A települést mikrohullámú összeköttetés nyomvonala nem érinti. Mikrohullámú rendszer építése nem várható. A GSM antenna rendszerek kiépítése jórészt befejeződött. Elsősorban a meglévő rendszerek technológiai fejlesztése várható.

15. KORLÁTOK, PROBLÉMÁK ÉS ÉRTÉKEK BEAZONOSÍTÁSA

A településfejlesztés és -rendezés korlátaival és problémáival érdemes tisztában lenni, hogy előre számítani lehessen a megvalósítás útjában álló akadályokkal, költségnövelő tényezőkkel, jogszabályi feltételekkel. A település a meglévő értékekre kell, hogy építkezzen, amikor a célok elérése előtt tornyosuló problémákat a korlátok közepette leküzdi.

A vizsgálat (a V-5 jelű rajzzal is illusztrálva) az alábbi körülményeket tárta fel.

Korlátok a fejlesztési és rendezési folyamat során:

1. A Duna-folyam nagyvízi medrében az árvízvédelmi szempontok felülírhatják a gazdasági és jóléti jellegű területhasználatot és fejlesztést.
2. A nagyvízi mederben az önkormányzat védekezik a III.-rendű és lokalizációs töltéseken, ami befolyásolja az általuk védett területek helyzetét, felhasználási lehetőségeit.
3. A II.-rendű árvízvédelmi vonalat képező körtöltés a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint kezelendő, védősávjai biztosítandók.
4. Országos közutak mentén közútkezelői egyeztetésre kötelezettek egyes beavatkozások a Közlekedési törvény (1988. évi I. törvény) értelmében az úttengelytől mért 50-50 m (5305, 51153, 51345, 53121 jelű országos mellékutak) vagy 100-100 m (51-es számú főút) távolságon belül.
5. Vasútvonal mentén kezelői egyeztetésre kötelezettek egyes beavatkozások az OTÉK értelmében a pálya tengelyétől mért 50-50 m távolságon belül.
6. Nagyközépnymású földgázvezeték mentén a tulajdonos Égáz-Dégáz Zrt-nek szolgalmi joga van és a védőtávolságon belül korlátozottak a beavatkozások és kötött a művelés módja.
7. Állampuszta állami területe „település a településben”, korlátozottan lehet csak átjárni rajta, egyes részei csak engedéllyel látogathatók, a büntetésvégrehajtási tevékenység prioritása biztosítandó.
8. Az állampusztai lőtér használata egyre gyakrabban korlátozza az oldal- és lőirányban lévő mezőgazdasági területek művelését.
9. Az üzemi állattartó majorok környezetében bizonyos funkciók (pl. egy másik tenyésztelő, vagy bűzre, fertőzésre érzékeny egyéb létesítmény) elhelyezése korlátozott.
10. A régészeti lelőhelyeken a kulturális örökségvédelem törvény és a végrehajtását szolgáló kormányrendeletek szerinti korlátok, feladatok és költségek merülnek fel.

Problémák a fejlesztési és rendezési célok elérésének útjában:

1. Harta gazdasági telephelyei nagyrészt a belterület K-i részére és határa mentén települtek, ahonnan az 51-es út és a Kecskemét vagy Kiskőrös-Soltvadkert felé vezető 5305-ös út csak a lakóterületeken át érhető el. A körtöltés É-i szakasza mellé tervezett gazdasági elkerülő útszakasz megvalósítása késik.
2. Rosszul megközelíthető (keskeny és gyenge minőségű úton elérhető) településrész Nagykékes, amelynek lakossága erősen fogy, épületállománya gyengébb az átlagosnál és lakatlan ingatlanok is vannak a területén. Egyelőre nem lehet szegregálódásról beszélni, de „rozsdaterület”-ről igen. A további hanyatlás és a társadalmi-környezeti problémák ezzel járó halmozódása következhet be, ha nem történik támogató beavatkozás, elsősorban az odavezető út szélesítése, javítása.
3. Degradált területnek tekinthető a volt kommunális hulladéklerakó terület, melynek kármentesítése még folyamatban van.

4. Rendszeresen belvízjárta területek húzódnak a nagyközség igazgatási területének K-i részén, valamint Nagykékes egyéb belterület környezetében és a központi belterület K-i oldalán. A huzamos emberi tartózkodásra szolgáló helyiségek legalsó padlósíntjét ki kell emelni és a geotechnikai jelentés függvényében gondoskodni kell a víz kártételének megelőzéséről. A belvíz akadályozza a földművelést, a költséges, de megoldható vízvisszatartással viszont többlet öntözővízhez lehetne jutni.
5. Területhasználati módok között akadhatnak konfliktusok, például a gazdasági területhasználat és a környezetében élők között, melyeket szinte lehetetlen mindkét fél teljes megelégedésére rendezni. A nagy lakóterületek kihasználva sokan az üzemi méretet súroló darabszámban tartanak baromfit, próbálnak téve ki a szomszédok türelmét. Ugyancsak adódnak konfliktusok a Szarkási zártkertekben kertészkedők és a telküket fásításként hasznosító tulajdonosok között. A Duna-parton indokolt lehet a zajos és levegőszennyező tevékenység korlátozása, de azt is figyelembe kell venni, hogy a folyami szállítással kapcsolatos gazdasági tevékenységnek éppen ez a működési helye.
6. Védett természeti területek vagy az országos ökológiai hálózathoz tartozó természeti területek beépítése nem lehetséges, vagy erősen korlátozott.
7. Komoly probléma az épített értékek (elsősorban téglaburkolatú épületek) pusztulása, melynek megállítása a speciális építőanyag pótlásának és a fa nyílászárók beszerzésének költségessége, továbbá a támogató pénzforrások hiánya miatt is nehéz feladat. Amíg a meglévő értékek átmentését nem segítik újabb országos és helyi támogatási formák, addig a felújítás költségesebb lesz, mint az új építés és csak kevés elkötelezett tulajdonos választja a bontás helyett az értékmegőrzést.

Értékek melyekre a fejlesztési és rendezési célok megvalósításában támaszkodni lehet:

1. A látványos Alföldi Duna-kanyar, a festői Felsőzátonyi-sziget és Miklapusztai értékes táji környezetet biztosítanak, idegenforgalmat vonzanak.
2. A Duna a folyami teherszállítás újbóli felállása után erősítheti a település gazdaságát.
3. Harta neves és sikeres mezőgazdasági cégeire feldolgozóipar települhet, amely nagyobb foglalkoztatottságot és adóbevételt biztosíthat.
4. Hagyományos kisipari üzemek vannak jelen, az iparágakhoz kapcsolódóan újabb vállalkozások jöhetnek létre.
5. Kiváló és jó minőségű szántók és gyepek, jelentős öntözött területek találhatók az igazgatási területen. Az öntözési kapacitás bővíthető.
6. Műemléki védelem alatt áll az evangélikus és a református templom, impozáns hangsúlyt adva a településközpontnak és kifejezve az elődök szellemi örökségét.
7. Megmaradt számos értékes épület az elmúlt korszakokból, főként a XIX. század végi népi építészetből és a XX. század első harmadának polgárosodó kultúrájából, az akkor itt élő német lakosság örökségeként. Az utcaképekben elsősorban deszkaoromzataikkal és téglahomlokzataikkal vonják magukra a figyelmet, érzékeltetik Harta gazdag kulturális hagyatékát.
8. A helyi németiség szorgos és gondos munkája nyomán rendezett környezetű településsé vált Harta, amely vonzó a környező városokból és Budapestről vidékre kitelepülők számára.
9. Hartai fiatal felnőttek gondolkodnak a helyi otthonteremtésben a Hámán Kató utca mögött kialakítható lakótelepeken.
10. Harta elviselhető utazási távolságra van Budapesttől és a távolság tovább rövidülhet minden irányba az M8 gyorsforgalmi út és a kalocsai Duna-híd kiépülésével.

11. A belterületen az egykori agyaggödrök és tómedrek mára természetessé vált növényzete a „vad” környezet egy-egy üdítő kis foltja a községtesten belül.
12. Vállalkozás-fejlesztésre alkalmas az 51-es számú főút és az 5305 jelű Solt (52 számú főút) – Harta (51. számú főút) összekötő út találkozásánál lévő beépítetlen, jelenleg szántóművelés alatt álló terület. Az alatta húzódó régészeti lelőhely ellenére, annak szükség szerinti feltárása mellett, érdemes úgy irányítani a gazdaságfejlesztés folyamatát, hogy ennek a rendkívül jó közlekedési adottságú helynek a beépülése kezdődjék meg.
13. Idegenforgalmi fejlesztési potenciált képez a Duna-part – Harta belterület attrakciói – Kékesi-tó – Nagykékes katolikus kápolna – Miklapusztá madárles – Szelidi tó – Dunapataj belterület attrakciói – Duna-part nagy ívű kerékpáros- és lovas tanösvény létrehozása.

16. IGAZGATÁSI TERÜLET FELHASZNÁLÁSÁNAK KIALAKULT RENDJE, VÁLTOZÁSOK IRÁNYA, TERÜLETKIMUTATÁS, BIA-ÉRTÉK, IGAZOLÁSOK

Földhivatali fekvések

A község 12967,7 hektáron terül el. Az igazgatási terület a természetes nyugati határvonalát képező Duna-folyamtól kiszélesedve nyúlik el Kelet felé, ahol határa Miklapusztán át húzódik. Említést érdemel, hogy Állampusztá néven nagyjából az igazgatási terület ÉK-i harmada, 3650,7 hektár, az állami büntetésvégrehajtás feladatát szolgálja.

A belterület a Duna közelében, a viszonylagos magasparton, tervszerűen alakult ki. Nagykékes néven egyéb belterület is létrejött a Kékesi-tónál, a Dunapataj felőli határrészen. A kb. 2000 db belterületi fekvésű földrészlet jelenleg 316,7 hektárt foglal el (ebből 18 hektár Nagykékesen található). A belterületnek a volt vasútvonal menti peremén kertek képeznek távlatban felhasználható fejlesztési tartalékot, itt korlátozni célszerű az építési tevékenységet, nehogy a későbbi beépítés feltételeit nehezítse. Nagykékes déli része egyelőre szintén beépítetlen tartalékterület.

Sajátos módon zártkerti fekvésbe tartoznak a Duna-part beépített telekcsoportjai (mind az üdülők, mind a lakó- és gazdasági területek). Ugyancsak zártkertként vannak nyilvántartva a belterületről É-ra lévő egykori szőlők és gyümölcsösök (köztük a „Szarkási-kert”), továbbá a Solt felőli határrészen, Bojáron fekvő kertek.

A fentiekből is kitűnik, hogy a földhivatali fekvés nem határozza meg az egyes területek rendeltetését. Példának okáért a központi belterülethez K-ről, a volt vasútvonal mentén és Nyugat felől, a Dunához vezető út mellett is csatlakozik gazdasági terület külterületi fekvésben. A már említett Duna-parti beépítések zárkerti státuszúak, ugyanakkor kertművelésű, mezőgazdasági besorolású belterületi telkek is vannak Hartán.

Építészeti szempontból a legfontosabb felosztás a beépített és beépítésre szánt területek megkülönböztetése a beépítésre nem szánt területektől.

Földkönyvi adatok

A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Földhivatali Főosztálya Harta rendelkezésére bocsátotta a földkönyvi adatokat. E szerint a nagyközség külterületén lévő művelt földrészletek a következő megoszlást mutatják:

Művelési ág	Átlagos kataszteri tiszta jövedelem (AK) / ha	Terület /ha,m2/
<i>gyümölcsös</i>	31,40	15,9898
<i>kert</i>	20,05	13,8345
<i>szántó</i>	21,14	7954,9795
<i>szőlő</i>	28,60	16,4872
<i>legelő</i>	5,35	2687,8897
<i>rét</i>	7,28	13,9572
<i>nádas</i>	10,75	274,4961
<i>erdő</i>	5,47	199,4361
<i>fásított terület</i>	6,06	3,1009

Beépítésre nem szánt területek a jelenleg hatályos szerkezeti tervben – állapot és a felmerült problémák

Mezőgazdasági (Má, Mk) és erdőterületek (Eg, Ev, Ek)

Előre kell bocsátani, hogy a Duna-folyam elsőrendű árvízvédelmi töltésével nem védett terület, azaz vízügyi fogalmak szerint a *nagyvízi meder*, az országos településrendezési követelmények értelmében V jelű vízgazdálkodási területnek minősül. A szerkezeti terv azonban a nagyvízi meder területén belül is differenciáltan adja meg a területhasználat módját, tehát – egyebek között – a mező- és erdőgazdálkodási alkategóriákat is.

Harta igazgatási területének felhasználása a jelenleg hatályos szerkezeti tervben az **Má** (a vízgazdálkodási területen belül a V-Má) jelű *általános, szántóföldi mezőgazdasági hasznosítás* dominanciáját mutatja (igazgatási terület 2/3-a, mintegy 8600 hektár, jelenlegi jelölése a szabályozási tervben: M-1), de a természetvédelmi érdekű, jellemzően gyepművelésű általános mezőgazdasági használat **Mát** jelölést kapó területe is tetemes (27 %, 3500 hektár, jelenleg a természetvédelmi érdekű övezet a szabályozási tervben M-T jellel van elkülönítve).

Harta jelenleg hatályos településrendezési eszközeiben szintén csak a szabályozási terv különbözteti meg (Má-2 jelöléssel) az öntözött gazdálkodással művelt földeket, egybevonva a hullámtéri mezőgazdasággal, pedig a meliorált területek másként viselkednek a tájban és az építési tevékenység tekintetében is. A frissített tényadatok és szándékok alapján a szerkezeti tervben is érdemes külön jelölni az **Máo** jelű általános, öntözött mezőgazdasági területeket.

A tervezett mezőgazdasági repülőtér területe nagyrészt gyeppel, ezért a földrészletet általános mezőgazdasági kategóriában szerepel az új terv szerint is **Már** jelöléssel (jelenlegi jelölése: M-R).

A fent említett Má általános mezőgazdasági területeken a beépítettség mértékét célszerű az országos előírástól (10 %) szigorúbban, tehát alacsonyabb értékkel megszabni.

Az általános mezőgazdasági besorolás helyénvaló a nagytáblás szántókon és kiterjedt gyepeken, azonban a kisparcellás földek (gyümölcsös, szőlő, kert) a nagyobb élőmunka-igényű kerti kultúrákat képviselik. Jelenleg az **Mk jelű kertes mezőgazdasági terület**be (jelölésük a mostani tervben M-3 vagy M-3K) főként a „kert” művelési ágú földrészletekkel tarkított kisparcellás, nagyrészt zártkerti fekvésű tagok és a belterületi fekvésű termőföldek tartoznak. Kiterjedésük csekély (120 hektár). Egyre több azonban a gyümölcsös az utóbbi időben az északi, Bojár nevű településrészen. A közeli majorból vigyázzák, vagy a helyben lakó gazda felügyeli a nagy értéket képviselő gyümölcsöskertet, ahol – kapcsolódó tároló- és

feldolgozó-kapacitással – magas hozzáadott értékű gazdálkodás valósulhat meg. A jelenlegi piaci viszonyok kedvezőtlenek, de a tendenciák megváltozhatnak. Indokolt ezeket a kerteket az Mk kategóriába áttenni, ezzel fontosságukat elismerni, mivel az élelmiszer-termelés növekvő globális jelentőségével összefüggésben eltartó képességük ismét számottevővé válhat a helyi gazdaságban. Az Mk kategóriában az országos beépítési előírások alkalmazása indokolt, de a belterületi és belterület-közelbeli kertes mezőgazdasági területen lakóépület létesítését korlátozni szükséges, mivel a kinlakást gazdálkodási körülmény (tetemes kijárási távolság, vagyonvédelem) nem indokolja, ugyanakkor kétes értékű alternatívát képviselne a rendezett lakóterülethez képest.

A Szarkási-kertek ÉNy-i sarkában pihenési funkció kezd kialakulni, amelynek támogatására különleges, beépítésre nem szánt „pihenőkert” nevű új kategóriát hoz létre az új terv, mivel a mezőgazdasági besorolás a jóléti funkciók elhelyezésére nem ad módot.

A hatályos terv által jelölt erdőterület alig 1,5 % részarányt képvisel. A kijelölés alapjául a 2011. évi módosítás idején rendelkezésre álló adatok szolgáltak. A jelenlegi szerkezeti terv az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII törvényben közölt elsődleges rendeltetéseket – a gazdasági, védelmi és közjóléti – nem különbözteti meg.

Az erdők kijelöléséhez a terv az országos erdőnyilvántartás térképi adatait használja fel, amely megegyezik az erdőfelügyeletről kapott adatszolgáltatással, ezen felül a földhivatali művelési ág-nyilvántartást is figyelembe veszi. A nagyközség földkönyve szerint 199,4 hektárt borít erdő és további 3,1 hektárt tesznek ki a fásítások. Az új tervben minden tényleges erdő a rendeltetésének megfelelő kategóriában szerepel: **Ev védelmi erdő, Eg gazdasági erdő.** Hartán **Ek közjóléti erdő** a Felsőzátunyi-szigeten található, a parkerdő a nevesített közjóléti funkcióját csak az állomány célzott fejlesztésével tudja betölteni.

A csapadékszegénység és a lezártban lévő talajvízszint mellett az erdők természetes térnyerése nem jellemző, de a mezővédő erdősávok – elsősorban a vízelvezető árkok mentén történő – hálózattá fejlődése kedvező folyamat.

Közlekedési és közműterületek (KÖu, KÖk) (Részletesebben ld. a közlekedésről szóló fejezetben)

A **KÖu jelű közúti közlekedési** területek jelölése a jelenleg hatályos szerkezeti tervben avult, mivel számos változás történt az elfogadást követően. Egyebek között (2002 körül) átépült az 51-es számú főútvonal (az árvízvédelmi töltésről nagyrészt lekerült a nyomvonal) és kerékpárutak is létesültek. Ellenben nem valósult meg a belterület északi határán tervezett ipari elkerülő útszakasz, így a volt vasútvonal mentén települt üzemek teherforgalma továbbra is a belterületi utakat terheli.

A szerkezeti terv jelenleg tervezett gyűjtőútként átvezeti az ipari elkerülő utat a Szarkási kiskerteken keresztül az 51-es útig, ott csomópontot irányoz elő, sőt a lokalizációs töltésen folytatódva a Duna-parti berakodót is eléri. Az új tervben a nagyközség nem kívánja szerepeltetni ezeket a gyűjtőút-szakaszokat. Az ipari területek forgalma a jelenlegi bekötőúton (51153 jelű út) érheti el az országos hálózatot (5305 jelű út), főleg északi irányú (Kecskemét és Budapest felé vezető) kapcsolatot teremtve. A Duna-part gyűjtőforgalmú megközelítésére csak a jelenlegi utat fogja tartalmazni az új szerkezeti terv. Országos útnak minősül jelenleg (51345 jelű út) a Duna-parti berakodóhoz vezető út, amelynek a partvonalon futó szakaszát át kell helyezni a gazdasági terület másik (K-i) oldalára, hogy a Duna-part gyalogos és kerékpáros forgalmát ne zavarja.

Ugyancsak országos út a Bajcsy-Zsilinszky út (51353 jelű út), amelynek alternatív autóbusz-nyomvonalaként érdemes a jövőben számításba venni a Hunyadi utcát.

Az 51-es számú főút, a számozott országos utak, valamint a helyi gyűjtőutak a település igazgatási területén belüli átmenő forgalom levezetését szolgálják, ezért **KÖu** jelű területegységnek minősülnek, a kiszolgálóutak viszont közterületként ahhoz a rendeltetési egységhez tartoznak, melynek a megközelítését szolgálják (a lakóutca a lakóterület része, az ipari feltáróutat ipari területként jelöli a szerkezeti terv).

A kerékpárutak nem képeznek önállóan közlekedési területet, de a meglévő és tervezett szakaszok jelölése szükséges a szerkezeti tervlapon. A meglévő kerékpárutak ábrázolásán túl az országos és megyei területrendezési tervben szereplő tervezett nyomvonalakat is feltünteti az új terv. A Duna-partra levezető kerékpárút helyi jelentőségű.

A Kunszentmiklós-Dunapataj helyi érdekű vasútvonal Hartát érintő szakasza (Solt-Dunapataj közötti szakasz) 1902-től 2007-ig üzemelt. Jelenleg ugyan nincs rajta forgalom, azonban az egykori vasútvonalhoz tartozó állami területeket **KÖk jelű vasúti közlekedési terület**nek kell tekinteni, mert a nyomvonalat nem szüntette meg a MÁV Zrt. A vasúti forgalom visszaállítását szorgalmazza Harta.

Vízgazdálkodási területek (V) *(Részletesebben ld. a vízgazdálkodásról szóló fejezetben)*

Vízgazdálkodási területbe a Duna-folyam nagyvízi medre, továbbá az állóvizek, csatornák és parti sávjaik tartoznak, melyeket a partétől kell számítani. A tavak és csatornák parti sávjainak megállapítása az állami térkép állománya alapján nem lehetséges, mivel nem tünteti fel partéleiket, csak földrészletük határát, építési tevékenységeik során azonban a törvényben előírt parti sávval együtt kell figyelembe venni a területeiket.

A Duna-folyam nagyvízi medrét az elsőrendű árvízvédelmi töltéssel nem mentett területek képezik. A nagyvízi meder elsődleges rendeltetése a *vízgazdálkodásról szóló 1995. évi törvény* 24. § értelmében a mederből kilépő árvíz és jég levezetése. A településrendezési követelmények szerint a nagyvízi meder a **V jelű vízgazdálkodási terület**be tartozik. Ezen belül **sajátos** területfelhasználási kategóriákat célszerű kijelölni Hartán a tényleges használat és fejlesztési szándékok szerint (a betűjelek megújultak a hatályos tervhez képest. „V” betűvel indul minden kódjel):

- V-Csk** Csónakkikötő *(korábbi jelölés: CSK)*
- V-Má** Általános mezőgazdasági terület *(korábbi jelölés: M-1)*
- V-Máö** Általános mezőgazdasági terület – öntözött *(korábbi jelölés: M-2)*
- V-Ev** Védelmi erdőterület *(korábbi jelölés: EV-1 védőerdő, EV-2 védett erdő)*
- V-Eg** Gazdasági erdőterület *(korábban nem volt ilyen kategória, a Solt felé eső Duna-parton lesz kijelölve)*
- V-Ek** Közjóléti erdőterület *(korábban nem volt ilyen kategória, a Felsőzátonyi-szigeten lesz kijelölve a tényleges erdőtervi besorolás szerint)*
- V-Str** Különleges strand- és sportterület *(korábbi jelölés: KS)*
- V-Sp** Különleges sportterület *(korábbi jelölés: K-IS)*
- V-Kid** Különleges idegenforgalmi terület *(új kategória, melybe a Navaho Ranch lovastanya tartozik)*
- V-Lf** Falusias lakóterület *(korábbi jelölés: FL-KH)*
- V-Üh** Hétévégi házas üdülőterület *(korábbi jelölés: Ü-M)*
- V-Gksz** Kereskedelmi szolgáltató terület *(korábbi jelölés: KG-KH)*

A felsorolt kategóriákat a jelenlegi rendezési terv az alaprendeltetésnek (vízgazdálkodás) megfelelően **beépítésre nem szánt jelleggel** szabályozza, ezért az új tervben is *10 % -ot meg nem haladó* beépítésük lehetséges, a mindenkori nagyvízi mederkezelési tervet is figyelembe véve (pl. áramlási viszonyok, elöntési gyakoriság).

A beépített nagyvízi mederrészeket adottságként kezeli az új terv, mint ahogyan a nagyvízi mederkezelési terv is számol jelenlétükkel. Igen fontosak a település életében, hiszen sportterület nincs is máshol és az idegenforgalom is a Duna-partra alapozható. Újabb beépítéseket legfeljebb közösségi céllal, az árvízvédelmi szempontok prioritása mellett lehetne kijelölni, azonban az új terv nem hoz létre ilyen lehetőséget. A Duna-part fejlesztései (öbölrendezés, csónakkikötő, kishajó kikötő, útépítés, közterület-szélesítések, közjóléti erdő kialakítása, hajóállomás rendezése, stb.) a vízgazdálkodási terület jelenlegi jogi keretein belül is megvalósíthatók.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni azt a tényt, hogy Harta kialakulásában és jelenlegi megítélésében nagy szerepet játszik értékes Duna-partja, ezért az árvízvédelmi szempontok mellett a gazdasági (folyami szállítás, rakodás, ártéri tájgazdálkodás) és jóléti használatát is támogatni kell a településrendezés eszközeivel.

Zöldterület (Zkp, Zkk) *(Részletesen ld. zöldfelületi rendszer leírásánál)*

A zöldterület állandóan növényzettel fedett közterület, amely a település klimatikus viszonyainak megőrzését, javítását, ökológiai rendszerének védelmét, a pihenést és testedzést szolgálja. Az országos jogszabály szerint a Zkp jelű közpark az, amely eléri az 1 hektár nagyságot, a Zkk közpark területe 1 hektár alatt marad. Harta jelenleg hatályos szerkezeti tervében a kétféle zöldterület nincs megkülönböztetve, a szabályozási tervben a közpark, közkert, kegyeleti park elkülönítése nem egyértelmű. A tekintetben is pontosításra szorul a terv, hogy az agyaggödrök területét védőerdőként, vagy védőfásításként kezeli, holott ezek a természetes állapotú területek nem kizárólag védelmi funkciót látnak el, hanem a belterület legfontosabb zöldfelületei, a településképvédelmi rendelet helyi védettségükről is rendelkezett. A „szérűskert” besorolású terület is inkább közösségi célra volna érdemes.

Harta újkori alapításakor bizonyára takarékoságból nem jelöltek ki központi parkot, a hiánya ma is nyilvánvaló. A Kossuth és a Templom utca közötti nagyterjedésű magánkertekből utólag célszerű legalább részben visszapótolni ezt a funkciót.

A Duna-parton sem alakult ki közpark, az utak és terek, valamint a Felsőzátonyi-szigeten lévő erdőrész megfelelő kialakítás, fejlesztés révén nyújthatnak a zöldterülethez hasonló, azt valamelyest pótló környezetet a helyi lakosságnak és az idelátogató vendégeknek.

Állampusztán közparkként tartják fenn a volt kastély és kápolna melletti területet.

Természetközeli terület (Tk) és különleges beépítésre nem szánt terület

Harta jelenleg hatályos szerkezeti tervének megállapításakor még nem tartalmazták az országos követelmények a **Tk jelű természetközeli terület** és a **különleges beépítésre nem szánt** kategóriákat. Az új tervben az aktuális országos szabályoknak megfelelően természetközeli területbe kerülnek át a *mocsár*, vagy *nádas* művelésű területek. A különleges beépítésre nem szánt területi besorolást, melyen belül legfeljebb 10 % (fásított köztér esetén 5 %) lehet a beépítettség, a következő területhasználatok kapják:

En jelű a kutatás-fejlesztés, a megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület a rekultivált kommunális hulladéklerakó területén

T jelű temető (korábbi jelölés: KT)

Ktf jelű fásított köztér, sétány (újonnan létrehozott kategória)

Kkp jelű kegyeleti park (temető melletti terület)

Kpk jelű pihenőkert (újonnan létrehozott kategória, a Szarkási kertek É-i részén)

Hull jelű hulladékkezelő, -lerakó területe (korábbi jelölés: H), a rekultivált hulladéklerakótól keletre kialakítandó komposzttelep, hulladékudvar és INERT-hulladéklerakó számára marad elkülönítve

A különleges beépítésre nem szánt területeken folytatott tevékenység eltér az előzőekben felsorolt, egyéb beépítésre nem szánt területhasználatoktól. A felsorolt célokhoz illeszkedően az elhelyezhető építmények körét és módját a helyi építési szabályzat határozza meg.

Beépített és beépítésre szánt területek a jelenleg hatályos településszerkezeti tervben – állapot és a felmerült problémák

Lakóterületek

Harta összes beépítésre szánt területének (554,6 ha) bő egyharmada (206,1 hektár) **Lf jelű falusias lakóterület** (avult jelöléssel: FL) besorolású a jelenleg hatályos szerkezeti tervben, tehát ez a legtipikusabb módja a beépített területek használatának. Az Lf kategória előnyös abból a szempontból, hogy lehetővé teszi a ház körüli gazdálkodást, a telken elhelyezhetők az erdő- és mezőgazdálkodás építményei és megengedett az épületek *kereskedelmi, szolgáltató, szállás jellegű, igazgatási és irodai, hitéleti, nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális, közösségi szórakoztató és sport célú* rendeltetése is, viszont legfeljebb 30 % a megengedhető beépítettség. Harta belterületének központi és központhoz közeli részein azonban már nem elegendő a 30 % beépítettség, a telekhasználat intenzívebbé vált, nagyobb alapterületűek a házak, melyeket sok esetben melléképület egészít ki. Az országos építési előírások nemrég a kerti tetőt is bevonták a telek beépítettségébe számító építmények közé, így még inkább szorossá vált a 30 %-os határérték. Szükségesnek látszik a településközpont és környéke átsorolása a 40 % vagy annál nagyobb arányú beépítettséget biztosító más kategóriákba, Vt jelű településközpont vegyes területbe vagy **Lk kisvárosias lakóterületbe**.

Kertvárosias lakóterületet is tartalmaz Harta jelenleg hatályos szerkezeti terve (jelölés: KEL), a központi belterületen 6,5 hektáron (a Hunyadi utca és a Kékesi út mentén), valamint Nagykékes egyéb belterületén (ikerházas telkek). Az új szerkezeti terv megszünteti ezt a kategóriát, mert nem jellemző a településre a kertvárosias jellegű beépítés.

A lakások és lakótelkek számának távlati tervezése a demográfiai folyamatok függvénye. A jelenleg hatályos szerkezeti terv készítése idején 3900 lakosa volt Hartának. A terv a lakóterület bővítésére a Hámán Kató utca környékén és a belterület déli részén (Védgát sor,

József Attila utca) adott módot, sőt a vasút mentén további tartalékot is képzett, ám nem történt meg a területek felhasználása, valószínűleg a népességszám csökkenése miatt.

Országos, sőt globális jelenség, hogy a magasabb ellátási szint és a jobb munkahely-kínálat miatt egyre többen költöznek városokba, ezért a kisebb településeken, mint amilyen Harta is, további lélekszám-csökkenéssel lehet számolni. A településfejlesztési koncepció szerint létérdek, hogy legalább 3000 lakosa legyen Hartának, a cél teljesülése azonban nem a telek- és lakáskínálaton múlik, hiszen a településen az egy lakásra jutó lakosok száma már jelenleg is nagyon kedvező (1,91 fő/lakás), azaz nincs lakáshiány. A most hatályos tervben kijelölt lakóterületek tehát elegendők lesznek a jövőben, a vasút mentén előirányzott további tartalékterületek visszaszoríthatók mezőgazdasági kategóriába (Mk kertes mezőgazdaság).

A szerkezeti tervben a beépítésre szánt területfelhasználási egységekre vonatkozóan rögzíteni szükséges a megengedett legnagyobb beépítési sűrűségét, amely a területfelhasználási egységek területén elhelyezhető épületek valamennyi építményszintjének összesített bruttó alapterülete és a területfelhasználási egységeknek a köztük lévő, településszerkezetet nem meghatározó közterületek területével növelt területének viszonyszáma. (A könnyebb érthetőség végett például 0,5 a beépítési sűrűség egy területfelhasználási egységen, amely 25 %-ban be van építve két szintes épületekkel. Az egység területébe viszont nem csak az építési telkek összessége, hanem a határoló utcák területének fele is beleszámít, tehát ebben az esetben az egyes építési telkek beépítettsége 25 %-nál nagyobb.) Hartán az Lf falusias lakóterületen az országos előírásokban megszabott 0,5 maximális érték alkalmazása indokolt, az Lk kategóriában viszont az 1,5 országos határérték helyett a kevésbé intenzív 1,0 beépítési sűrűséggel érdemes kalkulálni az övezeti szabályok megállapításakor. Nagyjából 1,0 beépítési sűrűség jön létre, ha a telkeken 40 %-os a beépítettségi határérték, az épületmagassági előírás pedig egy emeletet és tetőtérbeépítést tesz lehetővé. Az ennél intenzívebb kisvárosias lakókörnyezet túlszűfolttságot eredményezne.

Településközpont terület (Vt)

Harta jelenleg hatályos szerkezeti terve a központi belterületen 16,1 hektár, Nagykékes egyéb belterületen pedig 1,7 hektár **Vt településközpont vegyes** (avult jelöléssel: VT és VT) területet jelöl ki. A „vegyes” besorolás a lakások és a központképző funkciók vegyes előfordulását és elhelyezési lehetőségét jelenti. A jelenleg érvényes országos szabályok szerint a területen a *lakófunkció* mellett az *igazgatási, irodai, a kereskedelmi, szolgáltató, a szállás jellegű, az egyéb közösségi szórakoztató létesítmény (a terület azon részén, amelyben a gazdasági célú használat az elsődleges), hitéleti, nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális, kulturális, közösségi szórakoztató rendeltetés és sportépítmény* egyaránt elhelyezhető.

A tervben kijelölt "Településközpont terület" a nagyközség központjában részben már kialakult intézmények területét foglalja magába (Kossuth utca és Templom utca központi részei). Célszerű kiterjeszteni a besorolást további házsorokra, melyeken a központképző funkciók már megjelentek, vagy betelepülésük kívánatos (Kossuth és Templom utca további részei, Széchenyi utca, Hunyadi utca, Bajcsy-Zsilinszky utca központi részei). A kijelölt területeken a fejlesztésekre 75 % beépítettség mellett nyílik lehetőség. A legfőbb cél a jelenlegi központ egységbe szervezése és kiteljesítése, a hiányosságok felszámolása. Nagykékesen a jelenleg is kijelölt településközponti terület marad ebben a kategóriában, 1,7 hektáron, amely a katolikus kápolnát is magában foglalja.

A településközpont kategóriában a területhasználat intenzív, a megengedett legnagyobb beépítési sűrűség 1,5 lesz.

Kereskedelmi szolgáltató terület (Gksz) (Avult jelölési mód: KG)

A terület elsősorban *környezetre jelentős hatást nem gyakorló gazdasági tevékenységi célú épületek* elhelyezésére vehető igénybe. Önálló lakóépület nem helyezhető el, de a *gazdasági tevékenységi célú épületen belül a tulajdonos, a használó és a személyzet számára szolgáló lakás* kialakítható. Hartának a Duna nagyvízi medrében, valamint a belterületi lakóövezetek szomszédságában és Állampusztán kialakult gazdasági területei ebbe a kategóriába vannak besorolva és ebben is maradnak. Ugyancsak Gksz jelű marad az 51-es számú főút és az 5305 jelű országos mellékút csomópontja mellett tervezett gazdasági terület. Beépítése során régészeti feltárással is számolni kell ugyan, de a nagyközségben jelenleg nincs más kizárható fejlesztési terület ebben a kategóriában, ezért státusza nem változik.

Gksz területbe kerül át az 51-es főút belterületi oldalán fekvő, szociális intézmény céljára kijelölt különleges terület, itt nem volt igazán szerencsés a helyválasztás.

Gksz besorolású lesz a Széchenyi utca 29-35 szám alatti pékség területe és a hozzá kapcsolódó egykori mozi, amelynek oldalkertjében települési piac létesülhet.

Nem felel meg a Gksz kategóriának a jelenlegi tervben ekként jelölt nagykékesi major, amely az új tervben mezőgazdasági üzemi területbe kerül át. Átsorolás javasolt a Templom utca északi végén lévő gazdasági területek esetében is, a változás az „Általános gazdasági terület” címszó alatt olvasható.

Harta Gksz területein a megengedett legnagyobb beépítési sűrűség 1,5.

Iparterület (Gip) (Avult jelölési mód: IG) – megszűnik a kategória

A település iparterületeinek túlnyomó része a működésből kivont vasútvonal külső, keleti oldalán, a lakóterületektől elkülönülten, egy tömbben helyezkednek el. A kedvező fekvés ellenére problémát jelent, hogy az 51-es számú főútra, vagy a Kecskemét felé vezető 5305 jelű útra való kijutás csak a lakóterületeken át lehetséges az ipari elkerülő út kiépítésének hiányában. Az új tervben az iparterületek *általános gazdasági területté* átalakulva megmaradnak (ld. következő címszónál).

Az egykori termelőszövetkezeti majorok (Bojári major, Szalontai részen lévő major, Kékesi-tónál fekvő major, Külső-kékesi major és a védett puszta D-i részén lévő major) területei nagyrészt ipari kategóriába tartoznak a hatályos szerkezeti tervben. Az országos követelményekben már szerepel a *különleges mezőgazdasági üzemi terület* kategória, amely alkalmasabb a majorok kezelésére, ezért az új tervben már ezt a kategóriát nyerik el az üzemközpontok.

Általános gazdasági terület (Gá)

Az országos településrendezési követelmények a közelmúltban kiegészültek egy új gazdasági területfelhasználási kategóriával, melynek *általános gazdasági terület* a megnevezése és az a jellegzetessége, hogy ipari tevékenység és kereskedelem egyaránt elhelyezhető rajta, továbbá a megengedett beépítettség elérheti a 70 %-ot is. Hartán a Templom utca és a vasútvonal között kialakult gazdasági területet, valamint tervezett bővítését érdemes ebbe a kategóriába átsorolni, mert a gazdasági funkciók keveredése

előfordul és támogatható is, azaz a gyártás, a raktározás, a szolgáltatás és a kereskedelem egyaránt betelepülhet.

Hasonló a helyzet a vasútvonaltól Keletre egy tömbben kijelölt gazdasági területek, valamint a belterületől É-ra lévő húsfüstölő kisüzem esetében, ezek szintén Gá jelű kategóriába kerülnek át.

Az általános gazdasági területen megengedett legnagyobb beépítési sűrűség 1,5 lesz.

Üdülőterület (*Avult jelölési mód: Ü-M*) – megszűnik a kategória

A Duna-Parti üdülőterület helyesen a V jelű vízgazdálkodási terület sajátos rendeltetési kategóriája, ennél a címszónál található a leírása, önálló kategóriaként megszűnik.

Különleges terület (K)

A beépítésre szánt különleges területbe azok a telkek, telekcsoportok tartoznak, melyeket egy-egy sajátos rendeltetés céljából beépítenek. A folytatott tevékenység eltér az előzőekben felsorolt, egyéb beépítésre szánt területhasználatoktól. A különleges területek *célját és fajtáját a településszerkezeti tervben, a beépítési előírásokat a helyi építési szabályzatban minden esetben meg kell határozni.* Harta beépített és beépítésre szánt különleges területei:

KS jelű *hullámtérben kialakult sportterület és strand terület*, az új tervben a V jelű vízgazdálkodási terület **V-Str** jelű sajátos rendeltetési kategóriája, a „V” területnél található a leírása, önálló kategóriaként megszűnik

K-IS jelű *hullámtérben kialakult sportolási célú terület*, az új tervben a V jelű vízgazdálkodási terület **V-Sp** jelű sajátos rendeltetési kategóriája, a „V” területnél található a leírása, önálló kategóriaként megszűnik

KT jelű *temető terület*, az új tervben beépítésre nem szánt jelleget nyer el, leírása annál a címszónál található

KM jelű *közműterület*, az új tervben beépítésre nem szánt jelleget nyer el, leírása annál a címszónál található

K-SZ jelű *szociális intézmény terület* megszűnik, helyette a Vt településközpont vegyes területre települ a funkció, a belterület DNy-i részén kijelölt hely Gksz kereskedelmi szolgáltató rendeltetésbe kerül át

Közl jelű *különleges, épületnek minősülő közlekedési létesítmények területe* megszűnik, helyébe a tényleges funkciót lekövető KÖu közlekedési terület besorolás lép (jelentős kapacitású parkoló)

Mű jelű *mezőgazdasági üzemi terület* (korábbi jelölés: KÜ-M), jelenlegi tervben csak Bojár egyik majorja és Állampusztá majorjai tartoznak ide, az új tervben minden állattartó és mezőgazdasági szolgáltatás, vagy tárolás-feldolgozás tevékenységet befogadó üzem Mű besorolású lesz

Bv jelű *büntetésvégrehajtási terület* (korábbi jelölés: BV) Állampusztá kizárólag e célra szolgáló telekcsoportja tartozik ide

Km jelű *közműterület* (korábbi jelölés: KM) a jelenleg használaton kívüli vízműtelep telke, melyhez a módosítás hozzákapcsolja védőzónaként a körülvevő területet, továbbá az Állampusztán lévő vízmű területe)

Lt jelű *lőtér Állampusztán* (korábbi jelölés: LT)

Szt jelű *szennyvíztisztító telep az 51-es út mellett és Állampusztán* (korábbi jelölés: SZT)

A különleges területeken a megengedett legnagyobb beépítési sűrűség 1,0.

Területkimutatás

A területfelhasználás változásait táblázatosan mutatja be a jelenleg hatályos és az új szerkezeti terv területkimutatása (ld. következő oldalakon). A legnagyobb számszaki (a tényleges használatot nem befolyásoló) változás a vízgazdálkodási terület térnyerése, a nagyvízi mederre vonatkozó aktuális országos településrendezési követelmények lekövetéséből fakadóan (az elsőrendű árvízvédelmi töltéssel nem védett területek mind ide tartoznak).

Az általános gazdasági terület (Gá) kategória belép a területfelhasználási módok körébe, az iparterület kategória megszűnik.

Igazgatási terület Biológiai Aktivitásértékének változása

A területkimutatás táblázatai az adott rendeltetés biológiai aktivitásértékét is megmutatják a jelenleg hatályos és az új tervben. Az összesített adatok alapján a nagyközség BIA-értéke növekedést mutat, a növekedés mértéke jelentős.

**HARTA NAGYKÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.**

Harta igazgatási területének felhasználása és biológiai aktivitás (BIA) értéke a 2018. áprilisban hatályos szerkezeti terv szerint

Szintterület sűrűség max. 2012.08.06. OTÉK szerint	Rendeltetési kategória	Belterület és környéke	Nagykékes egyéb belterület	Külterület	Összesen	%	BIA szorzó	BIA érték
		551,0	18,0	12402,2	12971,2	100		45214,5
	Beépített és beépítésre szánt	300,9	16,8	236,9	554,6			737,1
0,5	Falusias lakó - FL	178,0	14,5	13,6	206,1	1,8	2,4	494,6
0,6	Kertvárosias lakó - KEL	6,5	0,6	-	7,1	0,0	2,7	19,1
	Tartalék lakóterület	23,5	-	-	23,5	0,1	1,5	35,2
2,4	Településközpont vegyes terület - TV	16,1	1,7	-	17,8	0,1	0,5	8,9
2,0	Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület - KG	18,8	-	46,9	65,7	0,5	0,4	26,3
1,5	Ipari terület - IG	43,7	-	74,2	117,9	0,9	0,4	47,2
0,2	Hétévégi házas üdülőterület - Ü	4,9	-	-	4,9	0,0		
2,0	Különleges hulladékkezelő, - lerakó terület - H	1,8	-	-	1,8	0,0	0,1	0,2
2,0	Különleges major terület - KÜ	6,1	-	67,7	73,8	0,5	0,7	51,7
2,0	Különleges szennyvíztisztító terület - SZ	1,5	-	-	1,5	0,0	1,5	2,2
2,0	Különleges honvédelmi, katonai célra szolg.ter. (lőtér) - LT	-	-	2,2	2,2	0,0	1,5	3,3
2,0	Különleges mezőgazdasági repülőtér - M-R	-	-	18,1	18,1	0,1	1,5	27,1
2,0	Különleges büntetésvégrehajtási övezet - BV	-	-	14,2	14,2	0,1	1,5	21,3
	Beépítésre nem szánt	250,1	1,2	12165,3	251,3			44477,4
	Országos főút - KÖ-1	19,0	-	53,3	72,3	0,5	0,5	36,1
	Országos mellékút - KÖ-2	7,9	-	17,1	25,0	0,1	0,6	15,0
	Gyűjtőút - KÖ-3	3,6	-	37,9	41,5	0,3	0,6	24,9
	Tervezett gyűjtőút - KÖ-4	8,4	-	-	8,4	0,0	0,6	5,0
	Vasút- KV	5,3	-	8,2	13,5	0,1	0,6	8,1
	Közpark - KP-P	1,0	1,2	1,8	4,0	0,0	8,0	32,0
	Közkert - KP-K	3,2	-	-	3,2	0,0	6,0	19,2
	Ököpark - KP-Ö	2,0	-	-	2,0	0,0	3,2	6,4
	Védőfásítás - VF	10,8	-	-	10,8	0,0	3,2	34,6
	Védelmi erdő - EV	24,4	-	204,3	228,7	1,7	9,0	2058,3
	Kertes mezőgazdasági terület - MK	9,8	-	109,2	119,0	0,9	5,0	595,0
	Általános mezőgazdasági terület - M	136,8	-	8013,7	8150,5	62,8	3,7	30156,8

*HARTA NAGYKÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.*

	Természetvédelmi érdekű mezőgazdasági terület - MT	-	-	3497,6	3497,6	26,9	3,2	11192,3
	Szérűskert - SZK	0,9	-	-	0,9	0,0	3,2	2,9
	Különleges temető - KT	4,2	-	0,2	4,4	0,0	6,0	26,4
	Különleges portolási célú terület - K-IS	2,6			2,6	0,0	6,0	15,6
	Különleges sport és strand terület - KS	1,0	-	-	1,0	0,0	3,2	4,8
	Különleges szociális intézmény terület - K-SZ	1,5	-	-	1,5	0,0	3,2	4,8
	Különleges épületnek minősülő közlekedési terület - K-KÖ	0,4	-	-	0,4	0,0	3,2	1,3
	Különleges közmű létesítmények terület - KV, KM	0,8	-	0,4	1,2	0,0	3,2	3,8
	Vízgazdálkodási terület - VT	6,5	-	221,6	228,1	1,7	6,0	234,1

**HARTA NAGYKÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.**

Harta igazgatási területének felhasználása és biológiai aktivitás (BIA) értéke az új 2019. évi szerkezeti terv szerint

Megengedett legnagyobb beépítési sűrűség	Rendeltetési kategória	Belterület és környéke	Nagykékes egyéb belter.	Külterület	Összesen	%	BIA szorzó	BIA érték
		551,0	18,0	12402,2	12971,2	100		48931,5
	Beépített és beépítésre szánt	263,9	16,8	209,3	490,0	3,8		578,5
1,0	Kisvárosias lakó - Lk	70,6	-	-	70,6	0,5	1,2	84,7
0,5	Falusias lakó - Lf	96,0	15,1	10,6	121,7	0,9	2,4	292,0
1,5	Településközpont vegyes terület - Vt	30,8	1,7	-	32,5	0,2	0,5	16,3
1,5	Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület - Gks	9,3	-	41,3	53,6	0,4	0,4	20,2
1,5	Általános gazdasági terület - Gá	39,5	-	15,2	54,7	0,3	0,4	21,9
1,0	Különleges mezőgazdasági üzemi terület - Mü	6,1	-	123,1	129,2	0,9	0,7	90,4
1,0	Különleges szennyvíztisztító terület - Szt	1,5	-	0,5	2,0	0,0	1,5	3,0
1,0	Különleges közmű létesítmények területe - Km	5,0	-	0,3	5,3	0,0	1,5	7,9
1,0	Különleges büntetésvégrehajtási terület - Bv	-	-	16,0	16,0	0,1	1,5	24,0
1,0	Különleges lőtér területe - Lt	-	-	2,3	2,3	0,0	1,5	3,4
	Beépítésre nem szánt	287,3	1,2	12192,9	12481,4	96,2		48353,0
	Országos főút - KÖu-1	5,9	-	14,0	19,9	0,1	0,5	9,9
	Országos mellékút - KÖu-2	12,1	-	17,1	29,2	0,2	0,6	17,5
	Gyűjtőút - KÖu-3	1,5	-	37,9	39,4	0,3	0,6	23,6
	Tervezett gyűjtőút - KÖu-4	5,5	-	-	5,5	0,0	0,6	3,3
	Vasút - KÖk	5,3	-	8,2	13,5	0,1	0,6	8,1
	Közpark - Zkp	4,4	1,2	1,5	7,1	0,0	8,0	56,8
	Közkert - Zkk	4,5	-	-	4,5	0,0	6,0	27,0
	Védelmi erdő - Ev	9,4	-	110,7	120,1	0,9	9,0	1080,9
	Gazdasági erdő - Eg	-	-	39,5	39,5	0,3	9,0	355,5
	Kertes mezőgazdasági terület - Mk	34,2	-	309,8	344,0	2,6	5,0	1720,0
	Általános mezőgazdasági terület - Má és Már	23,0	-	5030,0	5053,0	39,9	3,7	18696,1
	Általános mezőgazdasági terület - öntözött - Máö	-	-	2254,5	2254,5	17,0	3,7	8341,7
	Természetvédelmi érdekű mezőgazdasági terület - Mát	-	-	2912,9	2912,9	22,0	3,7	10777,7
	Különleges megújuló energiaforrás hasznosítására szolgáló terület - En	6,4	-	-	6,4			
	Különleges temető - T	4,2	-	0,2	4,4	0,0	6,0	26,4

**HARTA NAGYKÖZSÉG TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.**

Különleges hulladékkezelő, - kezelő terület - Hull	2,7	-	-	2,7	0,0	0,1	0,3
Kegyeleti park - Kkp	1,7	-	-	1,7	0,0	3,2	5,4
Különleges pihenőkert - Kpk	9,8	-	1,5	11,3	0,0	3,2	36,2
Fásított köztér, sétány - Ktf	2,0	-	-	2,0	0,0	1,2	2,4
Vízgazdálkodási terület - V , V-Csk	6,4	-	255,7	262,1	2,0	6,0	1572,6
Természetközeli terület - Tk	-	-	661,0	661,0	5,0	8,0	5288,0
Duna-folyam nagyvízi medrén belül	148,3	-	545,3	693,6	5,3		2882,5
Falusias lakó - V-Lf	3,6	-	-	3,6	0,0	2,4	8,6
Hétféligiázás üdülő terület - V-Üh	6,6	-	-	6,6	0,0	3,0	19,8
Kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági terület - V-Gksz	7,9	-	-	7,9	0,0	0,4	3,2
Különleges idegenforgalmi terület - V-Kid	-	-	0,7	0,7	0,0	3,2	2,2
Sportolási célú terület - V-Sp	4,0	-	-	4,0	0,0	6,0	24,0
Sport és strand terület - V-Str	1,1	-	-	1,1	0,0	3,2	3,5
Közjóléti erdő - V-Ek	2,9	-	-	2,9	0,0	9,0	26,1
Védelmi erdő - V-Ev	9,8	-	35,6	45,4	0,3	9,0	408,6
Gazdasági erdő - V-Eg	-	-	32,6	32,6	0,2	9,0	293,4
Általános mezőgazdasági terület - V-Má	54,9	-	363,0	417,9	3,2	3,7	1546,2
Általános mezőgazdasági terület - öntözött - V-Máo	57,5	-	113,4	170,9	1,3	3,7	632,3

Igazolás az Étv. 7. § (3) e) pont szerint

A település igazgatási területén a *beépítésre szánt terület* kijelölés területe egyik kategóriában sem növekedett, vagy új besorolásnak minősül (Gá általános gazdasági terület). Megállapítható, hogy a törvényi előírás teljesül.

17. TERÜLETFELHASZNÁLÁS ÉS SZABÁLYOZÁS TERVEZETT VÁLTOZÁSAI

Rendeltetési változtatások

Beépítésre nem szánt területekkel kapcsolatos változások

1. Vízgazdálkodási terület értelmezése

Az országos településrendezési követelmények szerint a folyó- és állóvizek medre, parti sávja és a hullámterek vízgazdálkodási területbe tartoznak, ezért a **Duna nagyvízi medre** (azaz az elsőrendű védőtöltéssel nem mentett terület) **V jelű** vízgazdálkodási besorolást nyer. Az összes ezen belüli területhasználat (erdő-, mezőgazdasági, üdülő-, lakó-, stb. terület) csak **sajátos alrendeltetés**, amelyek a szerkezeti és a szabályozási tervben „V-” előtaggal szerepelnek. A jogszabálynak megfelelő átértelmezés következtében az „Üdülőterület” kategória megszűnik, mivel kizárólag a nagyvízi mederben volt eddig kijelölve. Ugyancsak megszűnik az eddig KS és K-IS jellel megkülönböztetett Duna-parti strand és sportterület, helyette a vízgazdálkodási terület alrendeltetési egységeivé válnak. Hartán szokatlanul nagy a nagyvízi meder és jó része ugyan nyári gáttal és lokalizációs töltéssel védett, de előtérésére számítani kell. A területkimutatásban drasztikus változást jelent a jogszabályi okból történő átnevezés, a területrendezési terveknek való megfeleltetés azonban a sajátos alrendeltetést veszi figyelembe, ahogyan az országos és megyei terv is teszi.

Árvízvédelmi töltések jelölése a tervlapokon

2. Erdőterületek változásai

Az **erdészeti nyilvántartásban** szereplő területeket az elsődleges rendeltetésüknek megfelelő (gazdasági, védelmi, közjóléti) kategóriába sorolja be a terv. A Duna-folyam nagyvízi medrében lévő erdők ugyanakkor a vízgazdálkodási terület sajátos alrendeltetési egységei (ld. 1. pontot), ezért megkülönböztető betűjellel vannak ellátva. Az erdőtörvény a nagyvízi mederben lévő erdőkre is érvényes, nem követi az OTÉK logikáját. A szerkezeti terv területkimutatásában az erdőterület az új kategorizálás miatt csökkenést mutat.

Tervezett erdőt nem tartalmaz az új terv, csak a ténylegesen létező, valós erdőfoltokat jelöli ki. Az erdőtagok túlnyomó része *mezővédő erdősáv*. A jelenleg hatályos tervhez képest újabb **védelmi erdők** keletkeztek (Ev és V-Ev jelölés), melyek erdősáv formájában jellemzően a belterülettől K-re találhatók. Az elsőrendű árvízvédelmi töltés vízdoldali tövében pontatlanul (vagy eltérő szándék alapján), a szántókon belül jelölte a hatályos terv az erdősávokat, a korrekció szerint a tényleges helyükön szerepelnek (az 1. pontban említetteknek megfelelően V-Ev kategóriában). **Gazdasági erdő** eddig nem volt a tervben, az új szerkezeti terv 29,7 hektárt tartalmaz (Eg és V-Eg jelöléssel), a kis területegységek szétszórtnak helyezkednek el az igazgatási terület különböző pontjain. **Közjóléti erdő** lesz (V-Ek) az eddig szintén védelmi („védett”) erdőként besorolt Felsőzátonyi-szigeti parkerdő (3,1 hektár). Az erdők rendeltetés szerinti megoszlása a szerkezeti terv szerint a következő:

Védelmi erdő (Ev és V-Ev):	120,1 hektár
Gazdasági erdő (Eg és V-Eg):	29,7 hektár
Közjóléti erdő (Ek és V-Ek):	3,1 hektár

Megszűnt és új erdőterületek a szerkezeti tervben (sárga szín jelöli a megszűnt erdőkijelölést)

3. Mezőgazdasági területek változásai

Kétféle mezőgazdasági területet ismer az OTÉK: általános és kertes terület. Általános mezőgazdaságiból **Mk kertes** mezőgazdasági területbe kerülnek át a jellemzően szőlő-gyümölcsös és kertművelés alatt álló termőföldek a Bojárban (majorok körül), a régi bekötőút közelében (a belterülettől É-ra) összesen 234,4 hektáron, továbbá a belterület D-i részén (jelenlegi tervben „tartálék lakóterület”) 23,0 hektáron. A Szarkási kiskertek ÉNy-i részén az eddig kertes mezőgazdasági területbe sorolt telekcsoporthoz (a tó és az erdőfolt mellett) alkalmas arra, hogy a helyi lakosság és a turisták számára különféle, a szabadban végezhető jóléti tevékenységre szolgáljon vállalkozási alapon, ezért létrehozza a terv a különleges beépítésre nem szánt **Kpk pihenőkert** rendeltetést 11,3 hektáron.

Az **Má általános mezőgazdasági terület** egy része az 1. pontban részletezett okból „V” jelű vízgazdálkodási terület alrendeltetése lesz, egyebekben pedig több alrendeltetésre osztódik, melyek a használat szempontjából jelentősen különböznek:

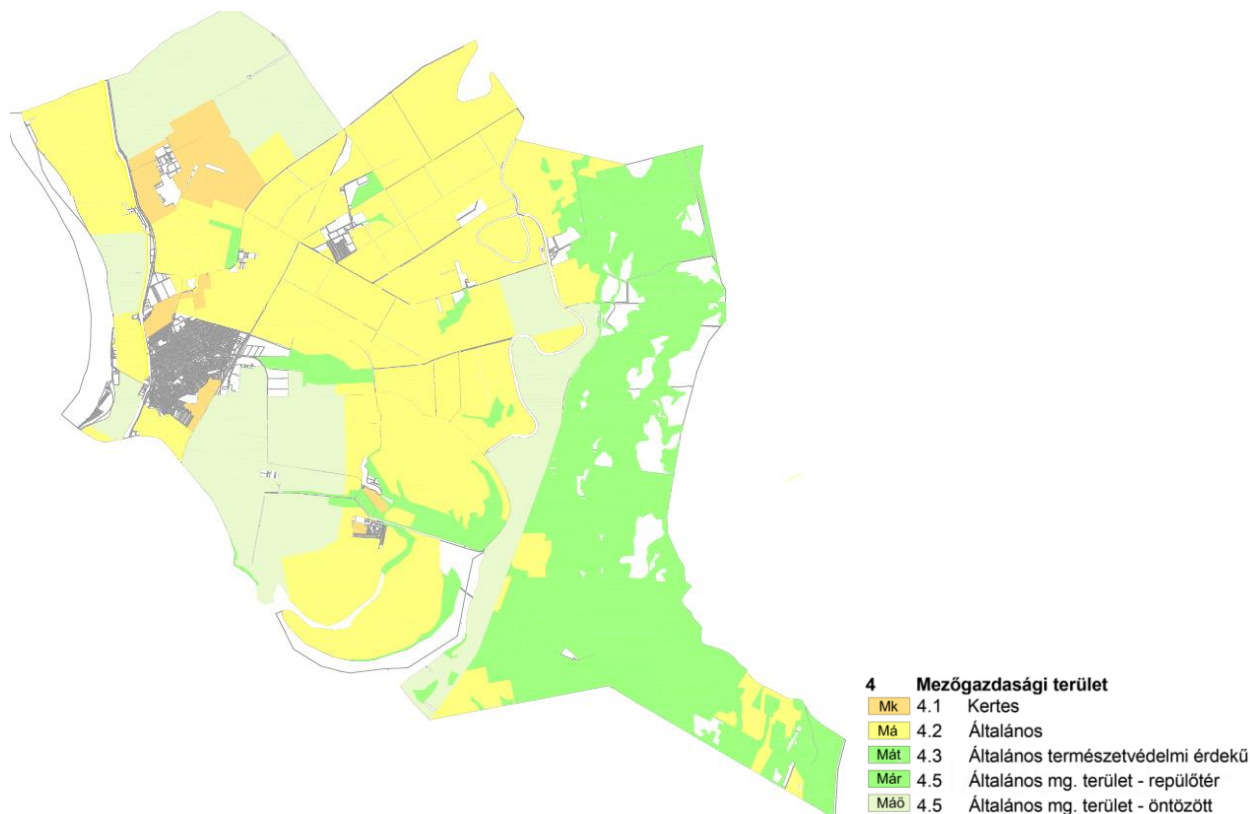
Má (a nagyvízi mederben V-Má) **jelű** „normál” rendeltetés, többnyire szántóművelésű táblák

Máö (a nagyvízi mederben V-Máö) **jelű** „öntözött” rendeltetés, meliorált vagy alagsóves öntözésre tervezett szántóművelésű táblák

Mát (a nagyvízi mederben V-Mát) **jelű** „természetes gyepek” rendeltetés, legelő vagy rét művelésű földrészletek, alrészletek

Már **jelű** „repülőter” rendeltetés, mezőgazdasági gépek le- és felszállására tervezett gyepművelésű telekcsoporthoz

Mezőgazdasági területek az új szerkezeti tervben

4. Természetközeli terület (Tk) létrehozása

Az OTÉK szerint a mocsár és a nádas művelésű földrészeket természetközeli területbe kell sorolni. Harta igazgatási területén (zömmel Miklapusztán és Belsőkékesen) 661,0 hektár **Tk** jelű (a nagyvízi mederben V-Tk) rendeltetésbe kerül át. A természetközeli területen nem lehet épületet elhelyezni.

Természetközeli területek a tervlapokon

5. Közlekedési területek változásai

A szerkezeti terv pontosította a közutak és kerékpárutak területének, nyomvonalának jelölését a ténylegesen kialakult állapot szerint (erről ld. a „Közlekedési hálózatok” fejezetet).

A **KÖu-1** jelű országos főútvonal nem rendelkezik szerkeszthető EOV helyszínrajzi állománnyal, ezért légifotó alapján veszi át a terv a 2002-ben létrejött (a belterület melletti szakasz kivételével az árvízvédelmi töltés mentett oldalára áthelyezett) nyomvonalat.

A **KÖu-2** jelű országos mellékutak tekintetében a Duna-partra vezető 51345 jelű mellékút utolsó, a parti sávon belül haladó szakaszát javasolja a terv kivenni ebből a kategóriából, mivel az EuroVelo tényleges forgalma itt zajlik és a teher-rakodó kikötőbe tartó járművek sem ezt az útvonalat használják (a gazdasági terület ellentétes, K-i oldalán futó úton közelítik meg). A belterületen a Hunyadi utcára áthelyeződhet a településközi és távolsági buszforgalom, ezért indokolt ebben a kategóriában szerepeltetni a szerkezeti terven. Balesetveszélyes az 53121

jelű út belterületi átkelési szakaszán a Kékesi út – Zalka Máté utca kereszteződése, a terv ívkorrekciót javasol ezen a helyen, két lakótelek előkertjének kismértékű leszabályozásával.

A **KÖu-3 jelű** gyűjtőúthálózat a jelenlegi tervben számos olyan tervezett útszakaszt foglal magában, amelynek kijelölése a közterület szűkös szélessége, a várható forgalom csekély volta, vagy épp ellenkezőleg, annak zavaró hatása miatt nem szerencsés. Néhány esetben a megvalósítás esélytelen. Megszűnik a gyűjtőút jellege (feltáróútként lesz kijelölve) a Duna-parti üdülőterületen áthaladó útnak, amelynek 12,0 m szélességét a telkek területéből történő lejegyzéssel szükséges biztosítani. Törli a terv a belterületi vasúti átjárótól a külterületi földekre K-i irányba kivezetett gyűjtőút nyomvonalat, mivel sem indokoltsága, sem realitása nincs.

Az új nyomvonalon tervezett gyűjtőutak a jelenleg hatályos és az új tervben egyaránt **KÖu-4 jelet** viselnek. Szakmai megfontolás alapján módosul az ún. gazdasági elkerülő út nyomvonala. A belterület K-i részén és határán lévő gazdasági területeknek az országos úthálózathoz való csatlakoztatására tervezett, a belterületet tehermentesítő elkerülő útszakaszt az 53121 jelű mellékútból a vasútvonal külső (K-i) oldalán célszerű kiágasztani és a II.-rendű körtöltés É-i oldalán vezetve rákötni az 51153 jelű bekötőútra.

Önkormányzati javaslat szerint megszűnik a Szarkási kiskerteket átszelő, az 51-es főútra kicsatlakoztatni tervezett, majd a Duna lokalizációs töltésén a kikötőig futtatott gyűjtőút kijelölése (ez az útvonal a gazdasági elkerülő utat folytatta a tervek szerint az 51-es főútig, majd a kikötőig). A Szarkási kerteken belül csak feltáróút szélesítés lesz előirányozva, a nagyvízi mederben teljesen elmarad a nyomvonal.

KÖu-5 jellel sorolja be az új terv a Kékesi út és Kossuth utca elágazásában kialakított parkolót. Hartán csak ez az egy nagyobb kiterjedésű közcélú parkoló található.

Kerékpárút nyomvonalat irányoz elő a szerkezeti terv az 5305 jelű összekötőút mentén. Nem dönthető el tanulmányterv nélkül, hogy az É-i vagy a D-i oldalon fusson a nyomvonal, közrejátszhat az elhelyezésben Állampuszta korlátozott rendezhetősége, a repülőtér esetleges előírásai (ha megvalósul az objektum), továbbá az a szempont, hogy lehetőleg könnyen rá lehessen térni a belterületre bevezető szakaszra (51153 jelű útra). A kerékpárút összekötné a hamarosan megvalósuló Solt - Akasztó kerékpárutat a Duna-parton futó EuroVelo nyomvonallal Harta belterületén át.

Kerékpáros és lovas tanösvény kiépítésére ad javaslatot a szerkezeti terv a Duna-parti EuroVelo nyomvonaltól kiindulva (zarándokház) a központi belterület attrakcióit érintve a Kékesi-tó, Nagykékes, Miklapusztai madárles, Szelidi tó (Dunapataj) felé. Az útvonal a Dunapatajjal közös igazgatási határvonal mentén haladva jut a község belterületére és a Duna-parton ismét az EuroVelo nyomvonálhoz csatlakozik be. Ez az útvonal tiszta levegőjű, szép természeti környezetben és gyermekek számára is biztonságosan tesz meg egy 30 km-es kitérőt az EuroVelo útvonalról, vagy 33 km-es körutat. Idegenforgalmi és közjóléti (egészségvédelmi, közösségfejlesztési) szempontból egyaránt remek lehetőség az útvonal megvalósítása. Az útvonal egy része jelenleg is burkolt. A kiegészítő szakaszokon aszfalt helyett a gondosan rétegezett murva burkolat, vagy cementerősítésű homokos földút (ún. erdei út) is megfelel a célnak, amely vízáteresztő és lovaglásra is alkalmas.

6. Zöldterületek változásai (Z)

A zöld infrastruktúra legfontosabb részei a **Z jelű** zöldterületek, amelyek közcélú, lehetőleg önkormányzati tulajdonú közparkokból (általában 1 hektárnál nagyobb zöldterület) és közkertekből (általában 1 hektárnál kisebb) állnak. Területükön kizárólag a rendeltetésszerű

használathoz szükséges építmény és vendéglátó rendeltetést tartalmazó épület helyezhető el 3 %-os beépítettséggel.

Harta zöldfelületi rendszerében betöltött szerepe és nagysága miatt **Zkp jelű közparkba** kerül át a jelenlegi tervben erdőbe sorolt, sűrű faállománnyal benőtt Rákóczi utcai agyaggödör (magántulajdonban van), valamint a Kossuth utca és a Templom utca közötti tömbbelsőben erre a célra megszerzendő lakótelek-végek összefüggő területe. A Templom utcai gyepes agyaggödör jelenleg is közpark besorolású.

Zkk jelű közkert marad a Kékesi út és Kossuth utca között, valamint a Rajk László utcánál kijelölt terület, ezek mellett átkerül ebbe a kategóriába az Egészség ház előtti tér (Bajcsy-Zsilinszky utca – Kossuth utca kereszteződése), a jelenleg fásított területbe sorolt Ady Endre utcai agyaggödör és Védgát sori mélyfekvésű terület, valamint a „Szérűskert” besorolású Tó utcai terület. Több önkormányzati vagy állami tulajdonú zöldfelület viszont inkább különleges fásított köztérként fejleszthető (ld. következő pontban).

Zöldterületek és különleges fásított közterek a belterületen

7. Különleges beépítésre nem szánt terület létrehozása – fásított köztér, sétány (Ktf)

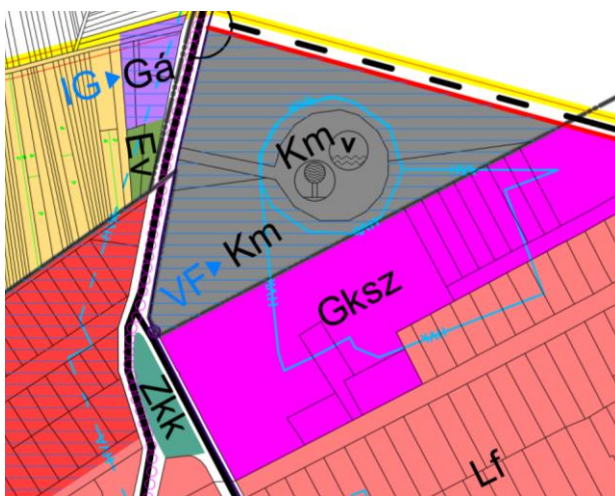
A belterület egyes zöldfelületei a megcélzott használati mód alapján leginkább az OTÉK által nemrég bevezetett **Ktf jelű** „különleges beépítésre nem szánt fásított köztér, sétány” kategóriájába illeszkednek. Ezen a közterületen a közkerthez hasonlóan főként a szabadban tartózkodás kereteit kell megteremteni, de változatosabb funkciók helyezhetők el (melyeket az önkormányzat maga állapíthat meg) és az építésre is bővebb a lehetőség (legfeljebb 5 % beépítettség, legalább 20 % zöldfelületi fedettség). A Község házával szemben lévő zöldfelület, valamint a lakott területek szélén található zöldfoltok kerülnek ebbe a különleges rendeltetésbe.

8. Temető (T) és kegyeleti park (Kkp) átsorolása különleges beépítésre nem szánt területbe, Km jelű vízműterület bővítése

Az OTÉK-ban létrejött különleges beépítésre nem szánt kategória jól illeszkedik az egyébként is csak csekély mértékű beépítést igénylő közszolgáltatási funkciókhoz (megengedett beépítettség 10 %).

A belterületi Km jelű „vízműterület” vonatkozásában a jelenleg üzemben kívüli kutak a jövőben ismét beléphetnek az ivóvízellátásba, a körülöttük kijelölt belső védelmi zónára mindenképpen ki kell terjeszteni a rendeltetést, de érdemes a jelenlegi tervben védőfásításra jelölt terület egészét hozzárendelni a vízmű területegységhez és belső védőzónaként szabályozni.

Szerkezeti terv módosítása - részlet: Vízműterület bővítése a belterületen

A vízműtelep kör alakú telke körül a jelenleg hatályos szerkezeti terv „VF” jelű védőfásítást irányoz elő. A módosítás után a vízmű környéke is Km különleges vízműterületbe kerül át, ezzel a belső hidrogeológiai védőidom (kék vonallal jelölve) a területegység része lesz. A fásításra ugyanúgy mód nyílik, mint a jelenlegi tervben, sőt a szabályozási terv kötelezően írja elő a telken belüli védőfásítást.

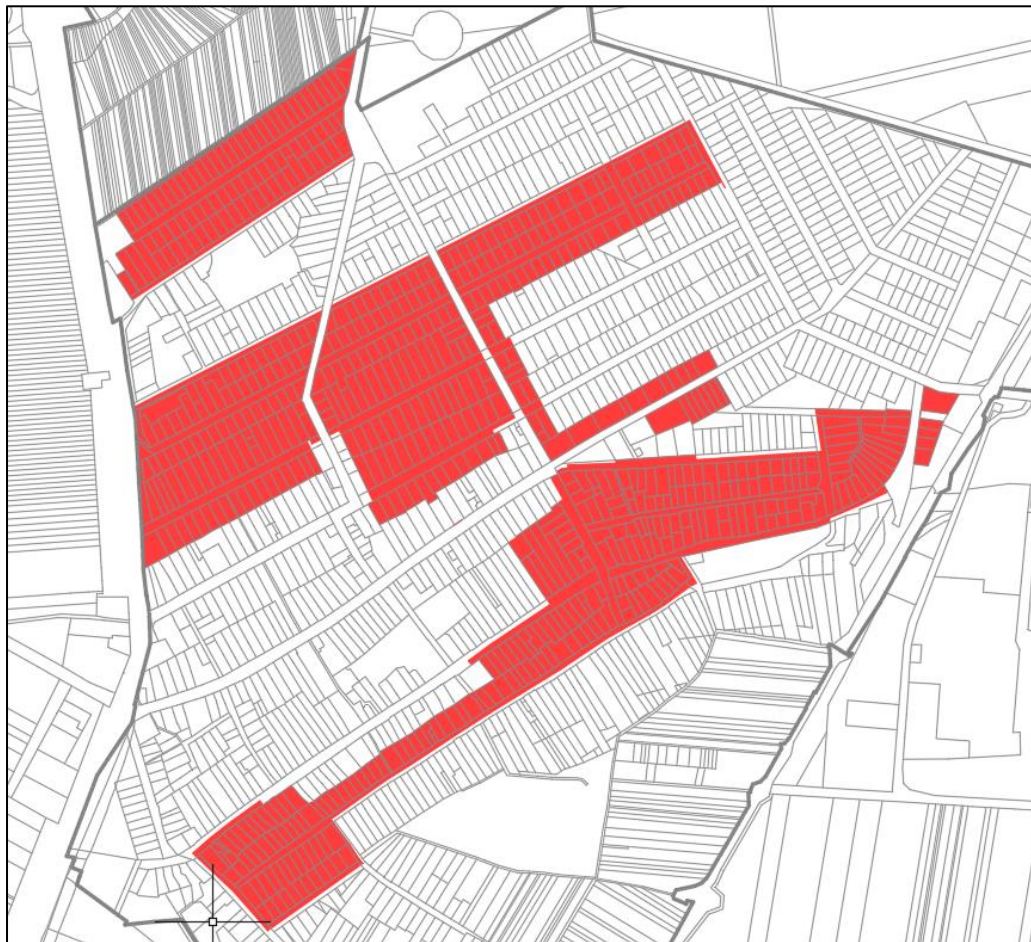
Megjegyzés: A szerkezeti terv változását illusztráló ábrakon a változás módját jelző sraffozás és betűjel tájékoztatás céljából szerepel, a jóváhagyást követően törlésre kerül.

Beépítésre szánt területekkel kapcsolatos változások

9. Kisvárosias lakóterület (Lk) létrehozása

A településközpont környékén sűrűsödésnek indult a lakóterületek beépítése, korlátként a folyamatot gátolja a 30 % megengedett legnagyobb beépítettség, ezért a jelenlegi tervben a belterület KEL jellel elkülönített kertvárosias lakóterület-egységei, valamint az FL jelű falusias lakóterület központhoz közeli telektömbjei **Lk jelű** kisvárosias lakóterületbe kerülnek át.

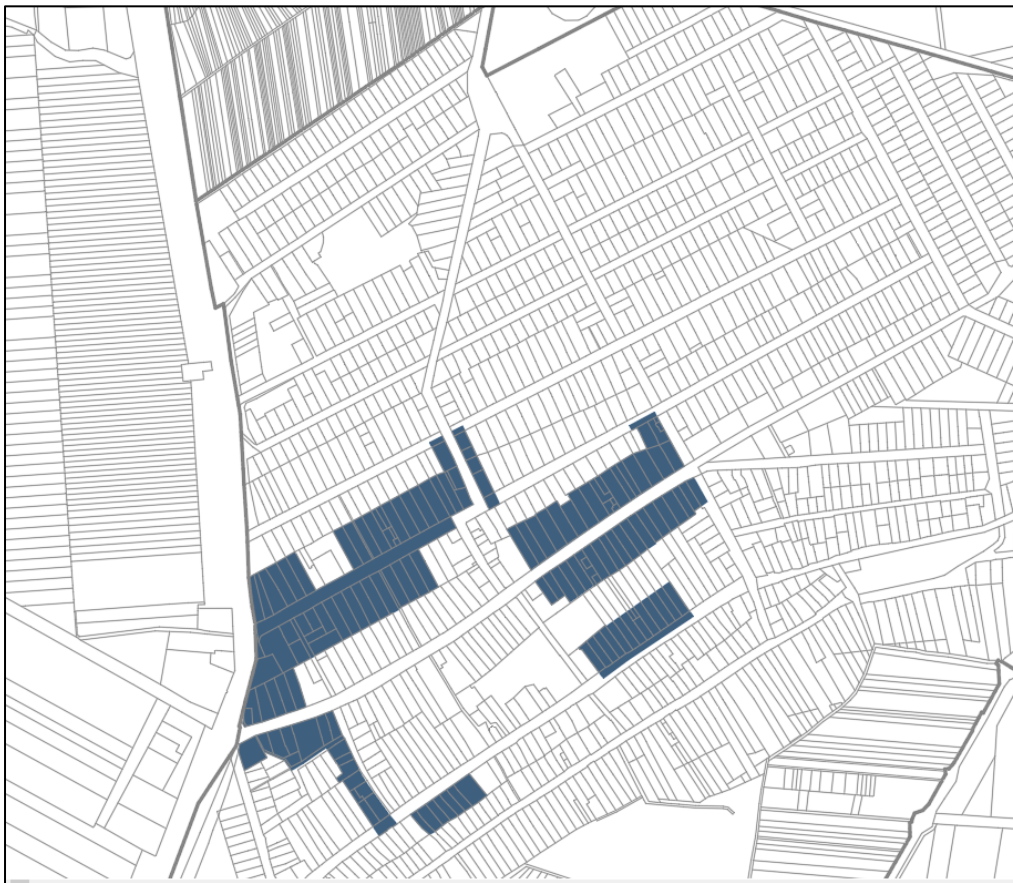
Szerkezeti terv módosítása: kisvárosias lakóterületbe átsorolt telkek

10. Településközpont vegyes terület (Vt) bővítése

A népesség megtartásának komplex feladatát nehezíti, ha a településközpont fejlesztése előtt akadályként áll az elhelyezhető funkciók szűkre szabottsága és az alacsony beépítettségi határérték. A bővített terület nagyrészt kiterjed az intézményeket és nagyobb üzleteket magukban foglaló telektömbökre és a helyi védettségű épületek zömét is felöleli. Utóbbi szempont abban játszik szerepet, hogy az utcafronton álló védett épületeket a tulajdonosok akkor is megtarthassák, felújíthassák, ha az új épületszárny építése a telek beépítettségét a lakóterületen megengedett érték (30-40 %) fölé emeli. A módosítást követően 75 % beépítettség lesz megengedett.

Szerkezeti terv módosítása – Településközpont vegyes területbe átsorolt telkek

11. Kereskedelmi szolgáltató terület (Gksz) változásai

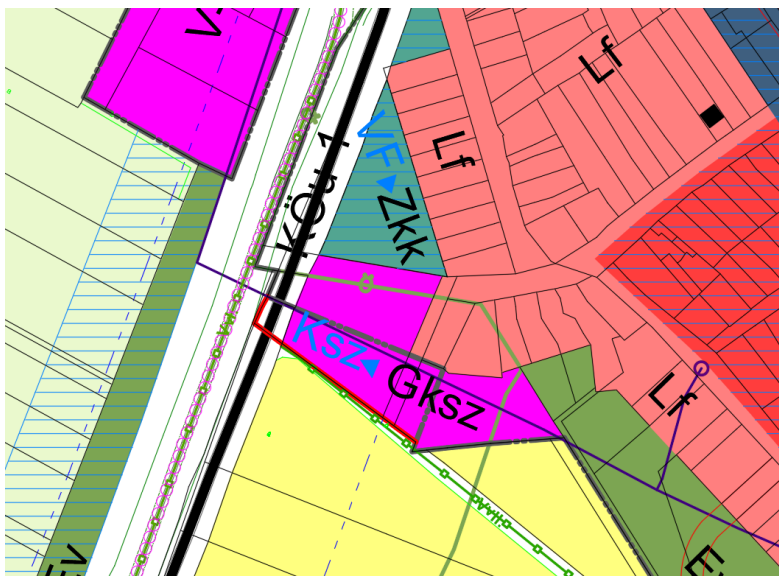
V-Gksz jelű sajátos (beépített jellegű kereskedelmi szolgáltató) vízgazdálkodási területbe kerülnek a Duna nagyvízi medrében lévő üzemek, melyek a hatályos tervben KG-KH jelű kategóriában szerepelnek. Átkerül V-Gksz rendeltetésbe az 51-es út mellett kialakult alkatrészüzem is, amely jelenleg M mezőgazdasági területbe van besorolva.

Fontos tudni, hogy a nagyvízi mederben lévő kereskedelmi szolgáltató terület zaj- és levegőtisztaság szempontjából, valamint az elhelyezhető új funkciók tekintetében korlátozók alá esik a jelenlegi HÉSZ értelmében és ezeket a megszorító előírásokat az új szabályzat a folyamathoz közele eső Gksz területre vonatkozóan átveszi: „Az övezetben csak a kikötői tevékenységhez kapcsolódó célra létesíthető gazdasági épület. A meglévő épületek csak környezetüket nem zavaró tevékenységre hasznosíthatók, azokat bővíteni, vagy rendeltetésüket megváltoztatni csak a kikötői tevékenységgel kapcsolatos célra lehet.”

A belterület ÉK-i részén (vasútvonal mellett) kijelölt KG jelű gazdasági területek átkerülnek a **Gá jelű** általános gazdasági területbe, amelyen belül mind az ipari jellegű tevékenység, mind a kereskedelmi funkció elhelyezhető, keveredésük nem ütközik akadályba (a másik két gazdasági terület-típusban csak vagy ez, vagy az a funkció megengedett). *(Magyarázatot ld. a 13. pontban.)*

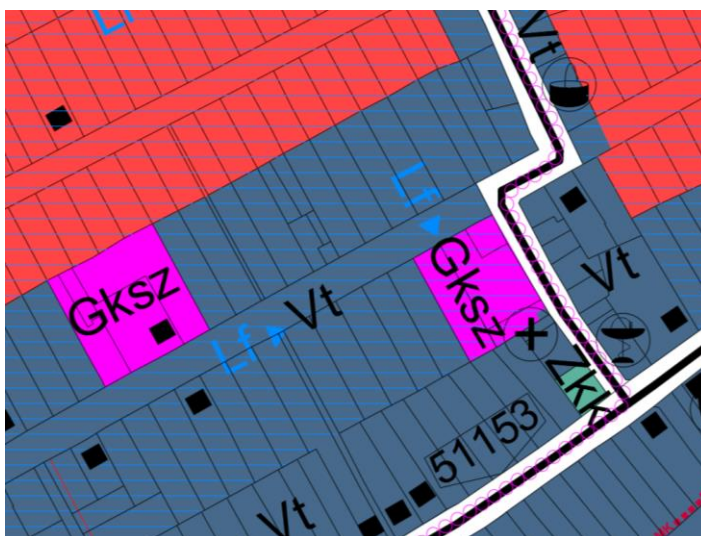
Az 51-es főút mellett kijelölt KSZ jelű különleges szociális intézmény terület egység Gksz rendeltetésbe kerül át, amely kevésbé érzékeny az út környezeti hatásaira és jobban alkalmazkodik a kialakult használati módhoz (kertészet).

Szerkezeti terv módosítása - részlet: belterület DNy-i része

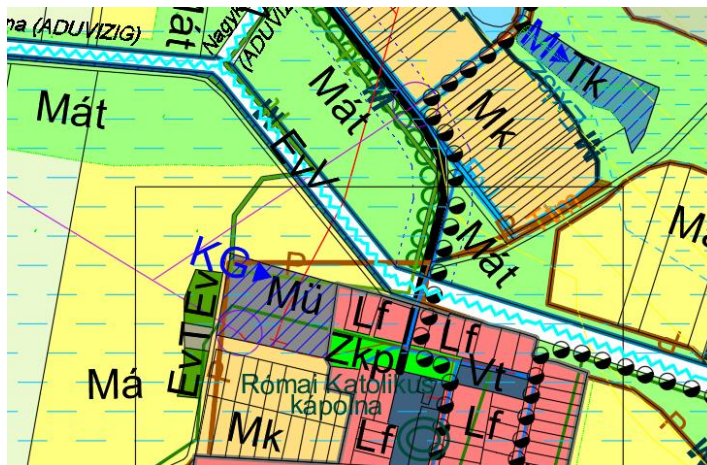
A Széchenyi utcában régóta működő és fejlesztés elébe néző pékség tovább bővül két szomszédos ingatlanon. A Gksz területbe kerül át a mozi telke is (önkormányzati tulajdon), hogy helyi piacot lehessen kialakítani.

Szerkezeti terv módosítása - részlet: belterület középső része

Nagykékesen a juhászati majort (belterület Ny-i oldalán) az új terv az **Mű jelű** mezőgazdasági üzemi területbe sorolja át a tényleges használatnak megfelelően. (Magyarázatot ld. a 15. pontban.)

Szerkezeti terv módosítása - részlet: Nagykékes

12. Iparterület (Gip, avult jelöléssel IG) megszűnése

A vasútvonal mentén kijelölt KG gazdasági területek, valamint a belterülettől É-ra fekvő húsfüstölő kisüzem átkerülnek a **Gá jelű** általános gazdasági területbe, (Magyarázatot ld. a 13. pontban.) A Gá területen belül mind az ipari jellegű tevékenység, mind a kereskedelmi funkció elhelyezhető és a beépítettség magasabb értékben határozható meg, mint a másik két gazdasági terület-típusban. Utóbbi szempont azért fontos, mert a termőföld mennyiségi védelme valósul meg, ha csak a legszükségesebb mértékben kerül ki a művelésből véglegesen a termőföld a telephelyek létesítésekor. A változtatás következtében Hartán nem marad iparterület, a kategória megszűnik.

13. Általános gazdasági terület (Gá) létrehozása

A 11-12. pontok szerint **Gá jelű** területbe átsorolt rendeltetési egységekből jön létre az új kategória.

Légifotó (Google) belterülettől É-ra

Funkció: húsfüstölő és szállítás-előkészítő, csomagolóüzem

Légifotó (Google) vasútvonal és Templom utca között

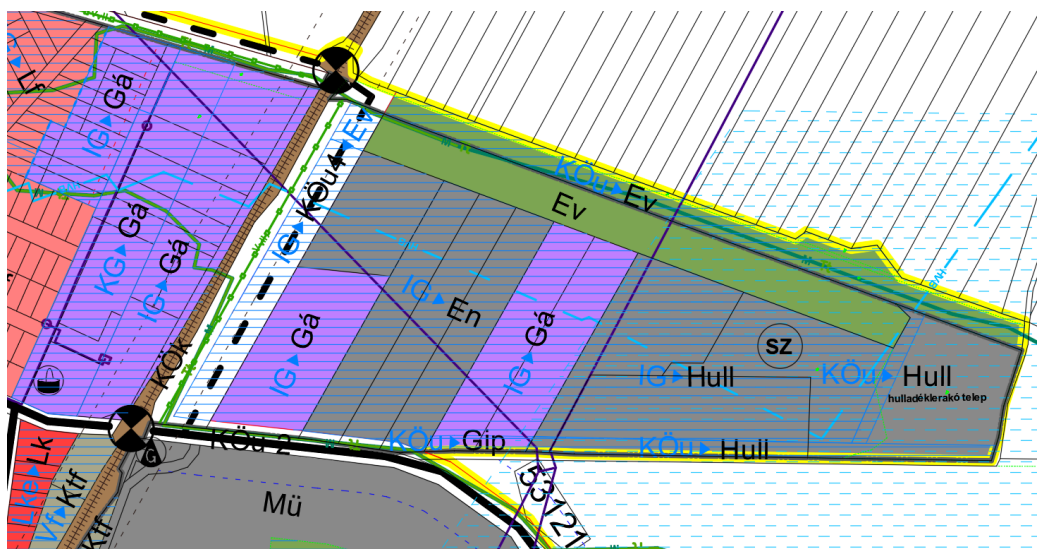
Funkciók: gyógynövény-szárító, csomagolóüzem, palackozó, gumis

Légifotó (Google) vasútvonal K-i oldal

Funkciók: tárolók, csirketelepek, vasas üzemek, benzinkút, gépműhely, gépszínek.

Szerkezeti terv módosítása - részletek: belterületől É-ra és a vasútvonal mellett

14. Különleges területek változásai – En jelű terület létrehozása, Hull jelű terület változása

Többféle különleges rendeltetési egység jön létre az időszerű fejlesztési szándékok, vállalkozói igények nyomán.

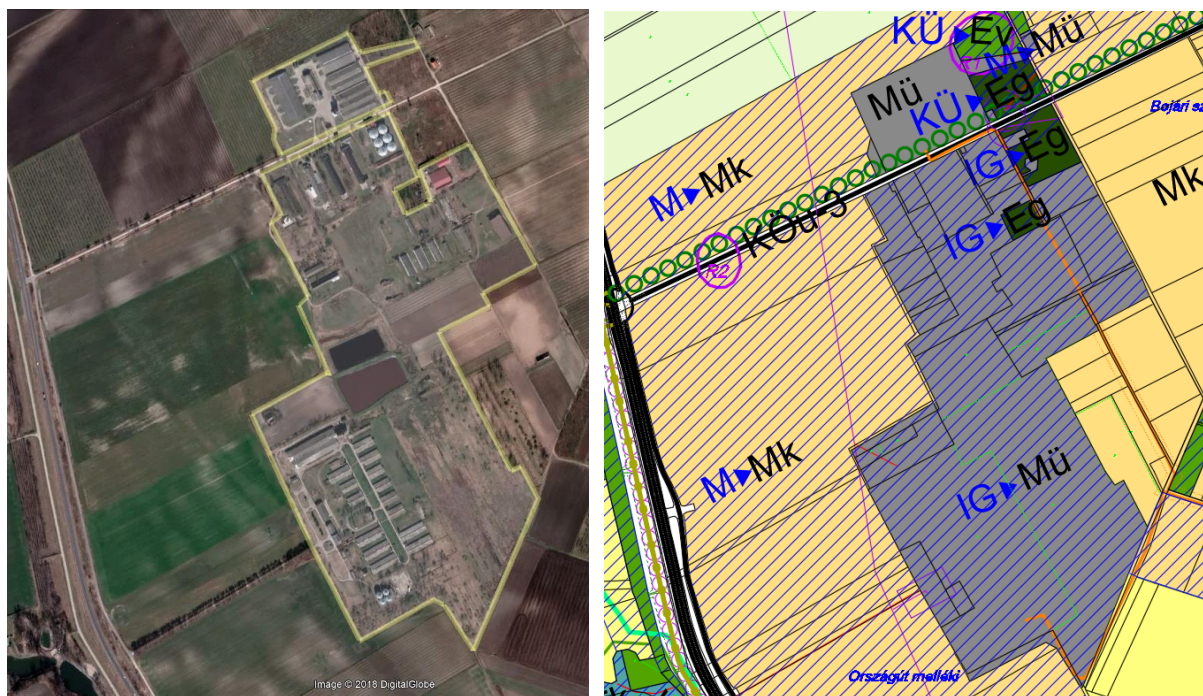
En jelű „a kutatás-fejlesztés, a megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület” ad helyet a vasútvonal K-i oldalán tervezett napelemparknak.

A **Hull** jelű „hulladékkezelő, -lerakó terület” a jelenlegi szerkezeti tervben a kommunális hulladéklerakót és környékét foglalta magában, azonban a lerakó időközben megszűnt, a terület egyéb célra is alkalmassá vált. Egy kisebb földrészleten (a volt telep K-i oldalán) a lakosság és a vállalkozások számára fontos zöldhulladék-lerakó és INERT hulladék kezelő valósulhat meg. *Szerkezeti tervi módosítást ld. előző pontban.*

15. Különleges területek változásai – Mü jelű mezőgazdasági üzemek kijelölése

Az OTÉK a **mezőgazdasági üzemek** számára önálló különleges kategóriát hozott létre **Mü** jellel. Korábban, alkalmasabb kategória hiányában, általában iparterületbe kellett besorolni ezeket az igazgatási területen szétszórtnan települt majorokat, Hartán is ez történt. Számos major kerül át az új tervben a különleges területfelhasználásba, mivel célszerűbben szabályozható, mint az iparterület, a helyi rendeletben (HÉSZ) lehet megállapítani az elhelyezhető építmények és az itt végezhető tevékenységek körét. A helyi sajátosságok alapján a következő területek lesznek Mü jelű mezőgazdasági üzemek.

Légifotó (Google) és szerkezeti terv módosítás: Bojár határrész

Északról Dél felé haladva a funkciók: magtár, gyümölcsgyűjtő, gyümölcstároló, tanyák, szikkasztók, sertéstelep.

Légifotó (Google) 5305 út mellett (Szalontai rész)

Funkciók: Füstölő és gépszínek, csirketelepek.

Légifotó (Google) 5305 út mellett (meggyesnél), funkció: gyümölcstárolás

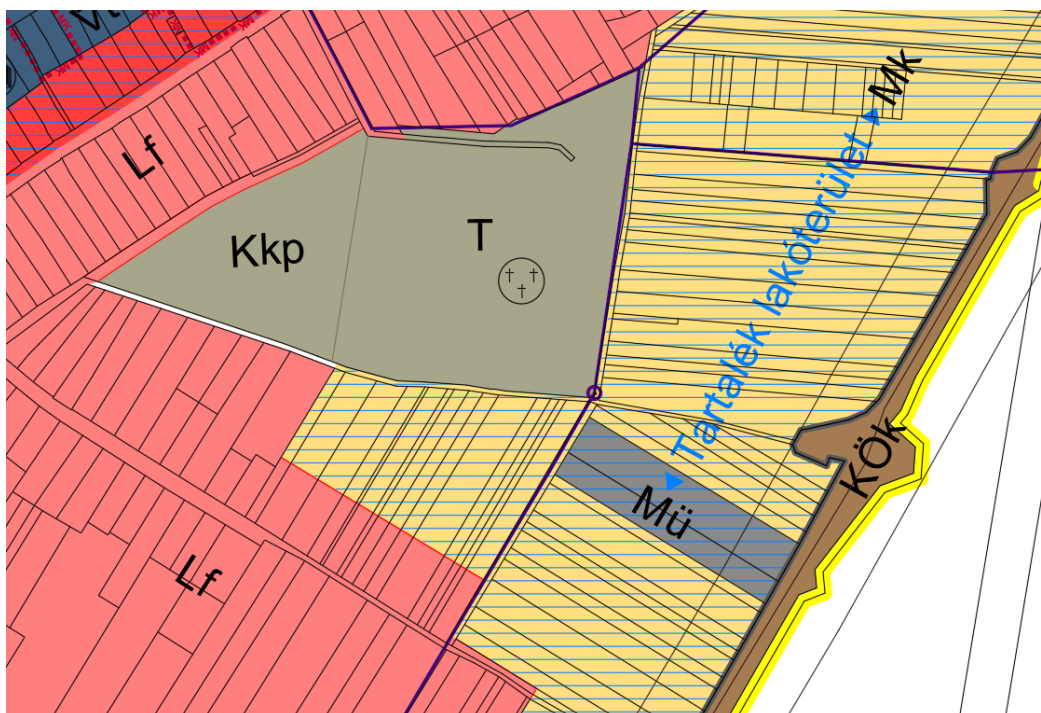
Szerkezeti tervi módosítása - részlet: 5305 út mellett

Légifotó (Google) belterületi kertek

Szerkezeti tervi módosítása - részlet: belterületi kertek

Légifotó (Google) Kékesi úti kanyar mellett

Funkció: nagybála-depó, tanya (a képen még látható az Agroharta vízháza is, amely V jelű vízgazdálkodási területbe tartozik)

Légifotó (Google) Kékesi-tó – Funkció: birkatelep

Légifotó (Google) Nagykékes belterületétől Ny-ra – Funkció: birkatelep

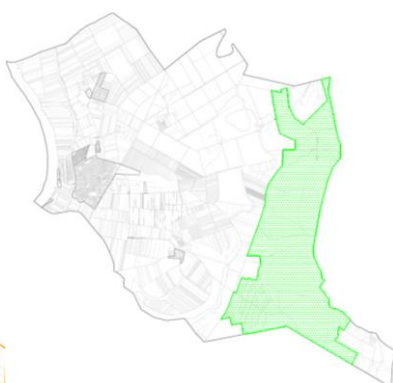
Természetvédelmi érdekű területek ábrázolása alaptérképen

Natura területek

Nemzeti park

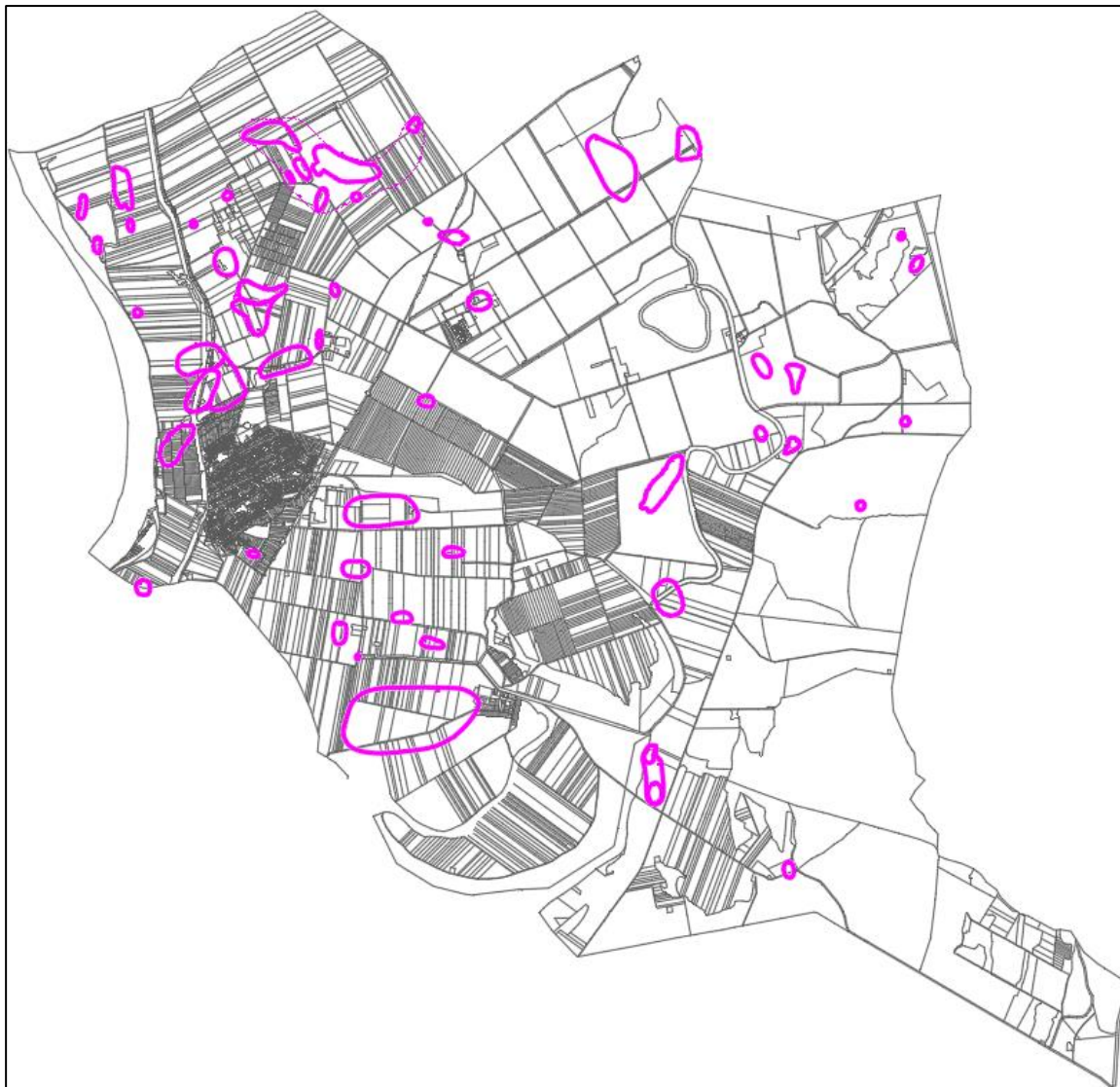
Ex lege területek

17. Régészeti lelőhelyek ábrázolásának változásai

A régészeti lelőhelyek a Miniszterelnökség adatszolgáltatása, valamint a települési régészeti örökségvédelmi hatástanulmány szerint szerepelnek a tervlapokon. Egyes lelőhelyek összeolvadtak, vagy határuk változott, tartalmazza továbbá a tanulmány a régészeti érdekű terület kategória lehatárolását. A régészeti lelőhelyek adatairól szóló táblázat a tanulmány melléklete, a HÉSZ-ben nem szerepeltethető, mert megállapításukra a helyi önkormányzat nincs felhatalmazva.

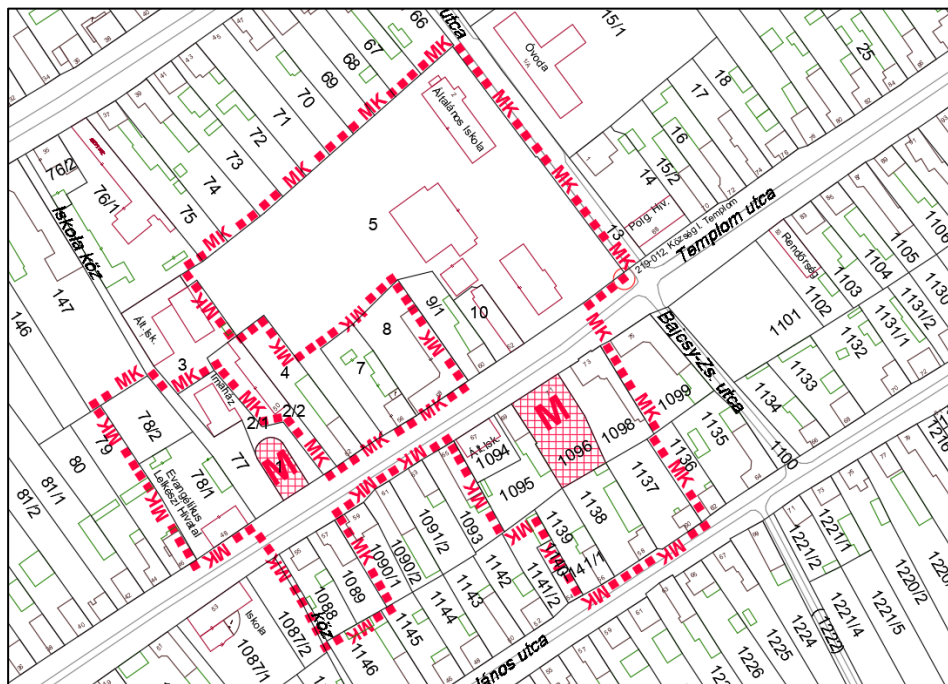
Régészeti lelőhelyek az örökségvédelmi hatástanulmányban (2018 október)

18. Műemléki környezet ábrázolásának változásai

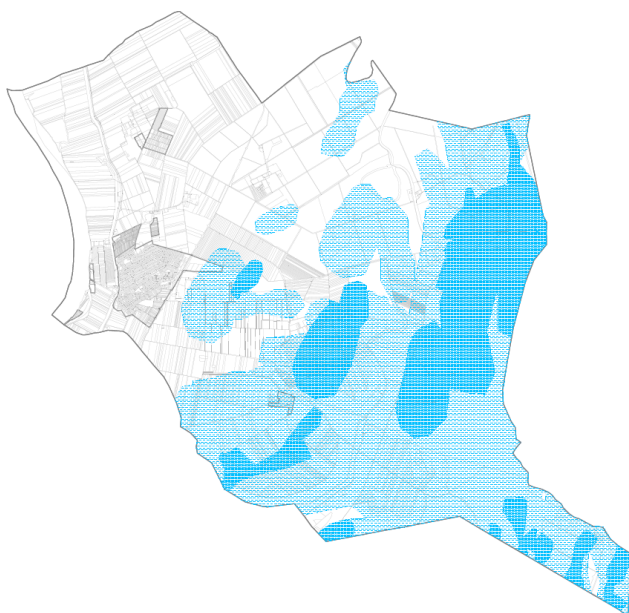
A Miniszterelnökség adatszolgáltatása szerint az előírt módon kap jelölést az országos műemlékvédelem alatt álló **evangélikus templom** és **református templom**, valamint műemléki környezetük a tervlapokon.

Műemlék templomok és műemlékii környezetük ábrázolása a tervlapokon

19. Belvízveszély ábrázolásának változásai

A **belvízveszélyes** területek jelölése a tervlapokon az ADUVÍZIG friss adatszolgáltatásán alapul. A legalább 2 %-os előntéssel érintett földrészletek kaptak ilyen besorolást két kategóriában:

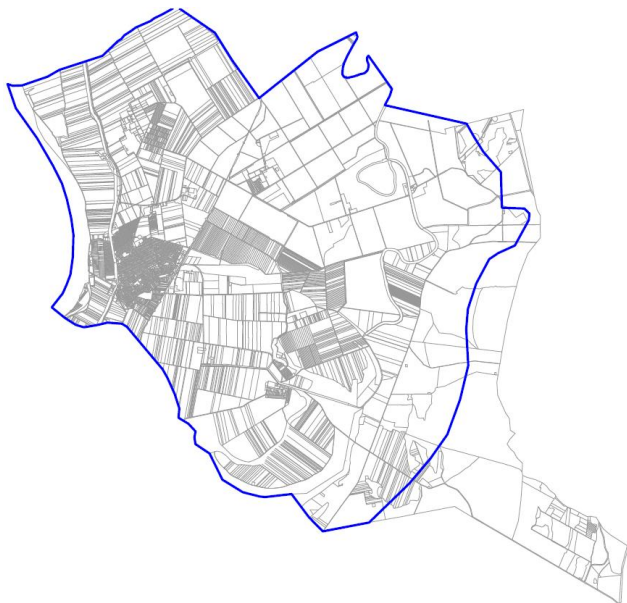
2-10 % előntés: „Belvízzel alig, vagy mérsékeltan veszélyeztetett terület”

10 % fölötti előntés: „Belvízzel közepesen, vagy erősen veszélyeztetett terület”

Belvízveszélyes területek jelölése

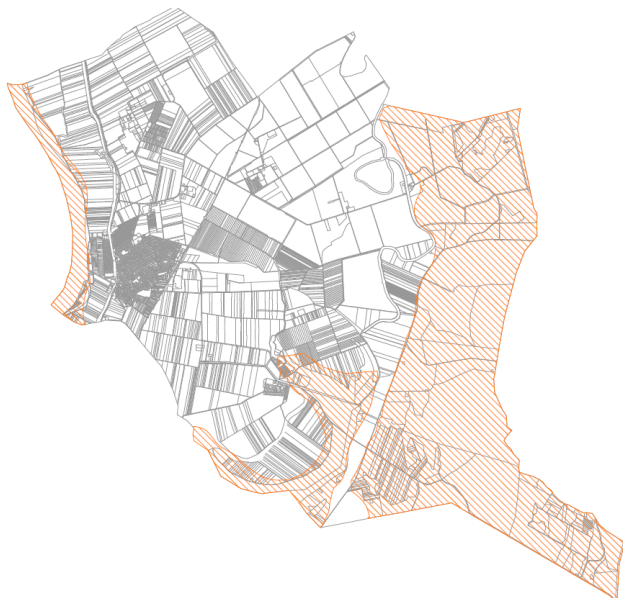
20. Országos vízminőség-védelmi terület és településképvédelmi szempontból kiemelt terület

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (továbbiakban: OTvT) szerint Harta érintett az országos vízminőség-védelmi terület övezetében. Az igazgatási terület Ny-i része (Dunához közelebb eső terület) a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek megóvását szolgáló védelem alatt áll. A HÉSZ melléklete lehatárolja a területet, a normaszöveg pedig megállapítja a vonatkozó szabályokat.

Vízminőségvédelmi terület OTvT szerint

A tájképvédelmi szempontból kiemelt területet a KNPI adatszolgáltatása alapján rögzítik a tervlapok, egyébként a Bács-Kiskun Megyei Területrendezési Terv módosítása során történik majd részletesebb vizsgálat a tájképi követelmények megállapításához.

Tájképvédelmi terület OTvT szerint

21. Változtatások a Helyi Építési Szabályzatban.

Általános változtatások az új OTÉK-ra való áttérés és a szabályozás racionalizálása érdekében:

21.1 A Helyi Építési Szabályzat (HÉSZ) az új építésügyi jogszabályok szerint megújul, a jelenlegi szabályrendelet **hatályát veszíti**. Mellékletként kerül jóváhagyásra az Igazgatási terület szabályozási terve (SZ-1) és a Belterület és környéke szabályozási terve (SZ-2).

21.2. A szabályozási **terv jelkulcsa az új előírások szerint** készül: a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 6. melléklet. Amíg a szerkezeti terv „területfelhasználás”-t, „rendeltetési kategóriát”-t **határoz** meg (szó szerint határozat hozatal történik róla), a szabályozási terv „övezetek”-et állapít meg (rendelettel).

A közterületek által határolt telekcsoportot teletömbnek hívja a szakzsargon. A szabályozási tervben egy telektömbön belül több övezet is lehet kijelölve, melyeket ilyenkor **övezeti határ** választ el egymástól (pöttyökből álló vonal). Tehát minden övezetet közterület vagy övezeti határvonal zár le a többi övezettől. Az övezeteket **kódjel** különbözteti meg. Az övezeti kódjel általában betűkből és számokból áll, például a leggyakoribb jel az Lk-1, ahol a betűjel a településszerkezeti tervben megállapított rendeltetési kategóriát mutatja meg, számjelet akkor kap egy övezet, ha az adott rendeltetési kategóriában többféle övezetet is tartalmaz a szabályozási terv.

Övezeti kódjel minta és a jelek kifejtése a szabályozási tervlapokon:

K	30%
5,0	500
O	30%
5,0	500

Lf-1

Lf-2

Beépítés módja (építési hely)

K: kialakult, a zártosuló építési helyen belül az utcaképhez illeszkedő (zártosuló, oldalhatáron álló, szabadon álló vagy ikres) beépítés

O: oldalhatáron álló építési helyen belül a oldalhatáron álló, vagy szabadon álló beépítés

SZ: szabadon álló beépítés

Telek megengedett legnagyobb beépítettsége (%)

Megengedett legnagyobb épületmagasság (m)

Telek legkisebb kialakítható területe (m²)

A rendeltetési kategóriák változásait az 1-15 pontok foglalják össze. Egyebek között alkalmazásra kerül az Mű jelű különleges beépítésre szánt mezőgazdasági üzemi terület kategória, mert rugalmas megoldást ad a majorokban folyó változatos tevékenységre (pl. üzemekkel egy telekcsoportban lakóépület is előfordul). Új területfelhasználási besorolás a Gá jelű általános gazdasági terület, amely a kereskedelmi és az ipari tevékenységet ötvözi. Bevezetésre került a fásított köztér (Ktf) különleges rendeltetés is a zöldfelületi jellegű kiteresedések esetében, mert kevésbé kötött rendeltetés, mint a zöldterületek, mégis kifejezi a zöldfelületi jellegű használati módot. A nagyvízi meder egységesen „V” jelölést kapott, ezen belül számos övezetet kell megkülönböztetni a területhasználat sokféleségét lekövetve. A beépített és beépítésre szánt terület egység **építési övezetekre** tagolódik, a beépítésre nem szánt terület egység pedig **övezetekből** áll.

A rendeltetési kategóriák listája a következő:

Beépített és beépítésre szánt területek:

Lakóterület

Lk jelű kisvárosias lakóterület

Lf jelű falusias lakóterület

Vegyes terület

Vt jelű településközpont terület

Gazdsági terület

Gks jelű kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület

Gá jelű általános gazdasági terület

Különleges terület

En jelű, a kutatás-fejlesztés, a megújuló energiaforrás hasznosításának céljára szolgáló terület

Hull jelű hulladékkezelő, -lerakó területe

Mű jelű mezőgazdasági üzemi terület

Bv jelű büntetés-végrehajtási terület (sajátos helyi kategória)

Km jelű közműterület (sajátos helyi kategória)

Lt jelű lőtér Állampusztán (sajátos helyi kategória)

Szt jelű szennyvíztisztító telep (sajátos helyi kategória)

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési terület

KÖu jelű közúti közlekedési terület

ezen belül:

KÖu-1 országos főút területe

KÖu-2 országos (számozott) mellékút területe

KÖu-3 helyi gyűjtőút területe

KÖu-4 helyi tervezett gyűjtőút területe

KÖu-5 nagy kiterjedésű

Kök jelű kötőpályás közlekedési terület

Zöldterület

Zkk jelű közkert zöldterület

Zkp jelű közpark zöldterület

Erdőterület

Ev jelű védelmi erdőterület

Eg jelű gazdasági erdőterület

Mezőgazdasági terület

Mk jelű kertés mezőgazdasági terület,

Má jelű általános mezőgazdasági terület,

Mát jelű természetes gyeperendeltetésű mezőgazdasági terület (általános mezőgazdasági területen belüli sajátos rendeltetés),

Máo jelű öntözött mezőgazdasági terület (általános mezőgazdasági területen belüli sajátos rendeltetés),

Már jelű gyes repülőtér rendeltetésű mezőgazdasági terület (általános mezőgazdasági területen belüli sajátos rendeltetés),

V jelű vízgazdálkodási terület (állóvizek és nyílt csatornák medre és parti sávja)

Tk jelű természetközeli terület (mocsár, nádas)

Különleges terület

T jelű különleges temető terület,

Ktf jelű fásított köztér, sétány különleges terület.

Kkp jelű kegyeleti park (sajátos helyi kategória)

Kpk jelű pihenőkert (sajátos helyi kategória)

Építési övezetek előírásai

Sor- szám	A	B	C	D	E	F	G	H
	Építési övezet megnevezése	Építési övezet jele	Beépítési mód (építési hely)	Építési telek				Megengedett legnagyobb épület- magasság [m]
				Legkisebb kialakítha- tó területe [m ²]	Kialakítható legkisebb átlagszéles- sége [m]	Legna- gyobb beépített- sége [%]	Legkisebb zöld- felülete [%]	
1	Kisvárosias lakó 1	Lk-1 (történe- tileg kialakult beépítés)	Kialakult, a zárt sorú építési helyen belül a utcaképhez illeszkedő (zárt sorú, oldalhatáron álló, szabadon álló vagy ikres) beépítés	400	10	40	20	6,0
2	Kisvárosias lakó 2	Lk-2 (modern beépítés)	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	500	12	40	20	6,0
3	Falusias lakó 1	Lf-1 (történe- tileg kialakult beépítés)	Kialakult, a zárt sorú építési helyen belül a utcaképhez illeszkedő (zárt sorú, oldalhatáron álló, szabadon álló vagy ikres) beépítés	500	12	30	40	5,0
4	Falusias lakó 2	Lf-2 (modern beépítés)	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	500	12	30	40	5,0
5	Falusias lakó 3	Lf-3	Szabadon álló beépítés	500	12	30	40	5,0
6	Település- központ	Vt	Kialakult, a zárt sorú építési helyen belül a utcaképhez illeszkedő (zárt sorú, oldalhatáron álló, szabadon álló vagy ikres) beépítés	300	10	75	10	7,5
7	Kereskedelmi szolgáltató	Gksz	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	500	12	50	20	7,5*
8	Általános gazdasági	Gá	Szabadon álló	900	15	50	25	7,5*
9	Különleges kutató- fejlesztés, megújuló energiaforrás hasznosítása	En	Szabadon álló	900	15	10	40	6,0

**HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.**

10	Különleges hulladék-kezelő, -lerakó	Hull	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	900	15	10	40	6,0*
11	Különleges mezőgazdasági üzemi	Mű	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	900	15	40	40	7,5*
12	Különleges büntetés-végrehajtási	Bv	Oldalhatáron álló	500	12	40	40	9,0
13	Különleges közmű	Km	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	900	15	30	40	6,0*
14	Különleges lőtér	Lt	Szabadon álló	900	15	10	40	9,0
15	Különleges szennyvíztisztító	Szt	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	900	15	30	40	6,0*
16	Vízgazdálkodási területen belüli falusias lakó	V-Lf	Szabadon álló	500	12	10	70	3,5
17	Vízgazdálkodási területen belüli hétfélig házas üdülő	V-Üh	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	280	9	10	70	3,5
18	Vízgazdálkodási területen belüli kereskedelmi szolgáltató	V-Gksz	Oldalhatáron álló építési helyen belül oldalhatáron álló vagy szabadon álló beépítés	900	15	50	20	7,5

* technológiai szükségességből 18,0 méterig emelhető

21.3 A jelenlegi szabályozás elfogadása idején (1999) még létezett a „főépület” és „melléképület” fogalom és egy telken csak egy főépületet lehetett elhelyezni. A jelenlegi OTÉK lehetőséget ad **több alaprendeltetésű épület** létesítésére. Az új HÉSZ nem emel korlátot a rugalmas országos előírások alkalmazása előtt. Például egy vegyes (Vt jelű) vagy egy lakótelken több épület is állhat, ami módot ad funkcióbővítésre (például külön üzleti célú és külön lakóépület építésére) több generáció együttélésére külön épületben, vagy lakótelkek használati megosztásával több eltérő tulajdonú épület létesítésére.

21.4 A lakóterület övezetei (jelenlegi tervben avult jelöléssel FL jelű falusias és KEL jelű kertvárosias övezet, az új tervben Lk jelű kisvárosias és Lf jelű falusias lakóövezet) eddig a szerint voltak differenciálva, hogy utcavonalon van előírva az épületelhelyezés vagy előkertet kell elhagyni az utcavonal és az épület között. Az előkert mérete vagy elhagyása az új szabályozásban az illeszkedés elvét követi, vegyes utcaképben mindkét megoldás megengedett lesz (kivéve a védett épületek elhelyezkedését, amely a kialakult állapothoz kötött). Az övezetek között más szempontból tesz megkülönböztetést az új terv: az Lk-1 és Lf-1 jelű övezetekben a „kialakult” beépítési módhoz kell **illeszkedni**, azaz a telken, vagy a környezetében jelen lévő, esetleg előzménnyel rendelkező oldalhatáron álló, szabadon álló,

zárt sorú, hézagosan zárt sorú, ikres beépítés egyaránt alkalmazható. Az Lk-2 és Lf-2 övezetekben az „oldalhatáron álló” építési helyen belül kell az épületet elhelyezni oldalhatáron állóan vagy szabadon állóan (utóbbi épületelhelyezési mód nem egyezik meg a szabadon álló beépítéssel, ahol mindkét oldalhatár mentén csak az építménymagasság felét, vagy 3 métert kell kerként meghagyni,

21.5 Az OTÉK a beépítési magasság megengedett legnagyobb mértéke szabályozására több módot kínál fel: megszabható az épületmagasság, a homlokzatmagasság, vagy a párkánymagasság. Hartán a jelenlegi előíráshoz („H” építménymagasság fogalmához és számításához) legközelebb álló „épületmagasság” lesz előírva.

21.6 Zárt sorú beépítési mód választása esetén a későbbi ütemben beépülő épületköz, más szóval „beépítési hézag” elhagyható lesz, ezzel úgynevezett hézagos zárt sor valósul meg. Kötelezően nem ír elő a HÉSZ épületközt, bár erre módja volna az OTÉK 34. § (4) bekezdésben biztosított lehetőségre szerint: „Zárt sorú beépítési mód esetén a helyi építési szabályzat előírhatja, hogy az épületek zárt sora helyenként, legalább 10,0 m-es épületközzel szakadjon meg. Ha az épületköz területe két telekre esik, abból legalább 30%-ának, de minimum 3,0 m széles résznek egy telekre kell esnie”.

21.7 Az előkert általános méretét a HÉSZ a szokásos 5 m helyett rugalmasabban, 5 és 6 m között állapítja meg, annak érdekében, hogy várakozó személygépjármű elférjen a garázsbejárában. Az utcavonalra nem merőleges oldalhatár esetében legalább az épület sarokpontjának kell az előkertvonalon állnia. Alkalmazható lesz az illeszkedés elve a „K” jelű beépítési módozatú övezetek telkein: az előkert méretét ez esetben a 3-3 szomszédos telken kialakult valamelyik állapothoz lehet igazítani. A jellemzően utcafrontos beépítési környezet esetén is elhagyható előkert, ha értékes zöldfelület megtartása a cél, vagy a telek előtti közterület szélessége nem éri el a 12,0 métert (behúzott kapu vagy garázsbejárat létesül).

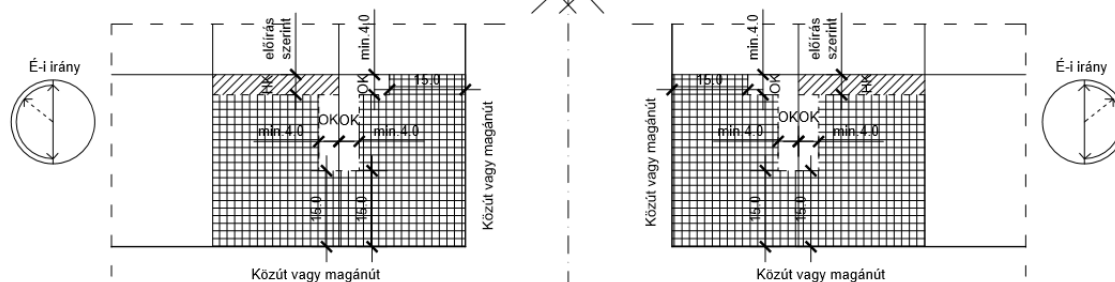
21.8 Az oldalkertre nem szab meg a HÉSZ előírást, az OTÉK szabályai vonatkoznak rá. A **hátsókert** is az OTÉK szerint állapítandó meg, kivéve a 30 m-nél nem hosszabb lakó- vagy vegyes telkeket, melyek esetében az előkert legalább 3 méter, vagy 0 méter, utóbbi esetben tűzfalként kell kialakítani a hátsó telekhatáron álló falat.

21.9 Zárt sorú beépítési mód választása esetén a későbbi ütemben beépülő épületköz, más szóval „beépítési hézag” elhagyható lesz, ezzel úgynevezett hézagos zárt sor valósul meg. (Kötelezően nem ír elő a HÉSZ épületközt, bár erre módja volna az OTÉK 34. § 4. bekezdésben biztosított lehetősége szerint: „Zárt sorú beépítési mód esetén a helyi építési szabályzat előírhatja, hogy az épületek zárt sora helyenként, legalább 10,0 m-es épületközzel szakadjon meg. Ha az épületköz területe két telekre esik, abból legalább 30%-ának, de minimum 3,0 m széles résznek egy telekre kell esnie”.) A zárt sorú beépítés tehát két ütemben is beépülhet (a második ütem megvalósulási idejére vonatkozó kötelezettség nélkül), ekkor az egyik oldalhatártól oldalkert hagyható el, amelyre a telepítési távolságok betartása mellett nyílások is létesíthetők. Köztes szakaszon is hagyható beépítési szünet (két külön épület jöhet létre az utca felől). A HÉSZ rögzíti az építési hely előírásait, az alábbi ábra segíti ezek értelmezését:

1. ábra

ZÁRTSOTÚ BEÉPÍTÉSI MÓD: ÉPÍTÉSI HELY

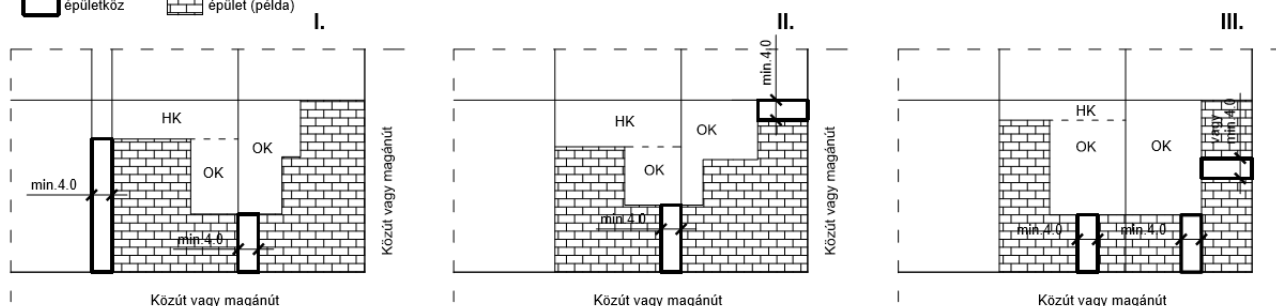
OK: oldalkert építési hely HK: hátsókert

2. ábra

ZÁRTSOTÚ BEÉPÍTÉSI MÓD: TELKEN BELÜLI ÉPÜLETKÖZ

épületköz épület (példa)

Az 1. ábrán látható építési helyen belül például úgynevezett „kifelé hajlított”, azaz az utcavonalon és az (északiasabb tájolású) oldalhatáron állóan, „L” alakban elhelyezkedő épület létesíthető, de „befelé hajlított” is lehet az épület, azaz az építési helyen belül maradvá keresztszárny építhető az oldalhatárra helyezett épülethez. Erre az utóbbi berzóra Harta történetében számos példa akad, például a Széchenyi utcában, ahogyan az 1880 körüli kataszteri térkép és a mai állami térkép egymásravezítésén látni:

Amikor védett gazdaház áll egy telken (oldaltornácós ház), akkor kézenfekvő megoldás a bővítésére a telekbelsőben létesülő keresztszárny, amely rendkívül jól benapozott és az utca hatásaitól védett fekvésű.

21.10 A rendszeresen belvízjárta területeken meghatározza a rendelet a huzamos emberi tartózkodásra szolgáló helyiségek minimális padlószint-magasságát és a vízkár megelőzését szolgáló statikai megkötéseket tesz.

21.11 Az önkormányzat elővásárlási jogkört alapíthat a rendelet értelmében a településrendezési feladatok végrehajtása érdekében az érintett ingatlanokon.

21.12 Rögzíti a rendelet az építési övezetekben előírt minimális közművesítettségi elemeket. Az egyedi megoldások egyre inkább teret nyernek, ezekre nyitottan szabályoz a HÉSZ.

21.13 Az egymás mellett élés konfliktusainak elkerülése érdekében a HÉSZ rögzíti az állattartó épületek, nagy létszámú állattartó telepek, növényházak, trágyatároló elhelyezésének és a faültetésnek a távolsági előírásait.

21.14 A katasztrófavédekezés szabályai bekerülnek a HÉSZ-be.

21.15 Szabályozza a rendelet a magánút minimális szélességét, amelyre nézve országos előírás nincs.

18. KÖRNYEZETVÉDELMI VIZSGÁLAT ÉS JAVASLAT

Harta a Dél-Alföldi régió belül Bács-Kiskun megye Ny-i szélén, a Kalocsai Járás területén a Duna, Solt, Dunatetőtlen, Soltszentimre, Akasztó, Kiskőrös, Dunapataj által határolt területen helyezkedik el.

Jelenleg a településen üzemelő számottevő termelő, szolgáltató üzemek, telephelyek – a jelentősebb levegő- és zajterhelést*, illetve környezeti konfliktust° okozó üzemek megjelölésével – a következők:

A belterület É-i szélén a vízmű szomszédságában lévő gazdasági területen: ° lakóterülettel határos

- Hart-Agroszolg Kft.
központi géptelep
takarmánybolt

A belterület K-i szélén lévő gazdasági területen: ° lakóterülettel határos

- Spicetrade Kft.
fűszercsomagolás
- Gröb Kft.
ásványvíz palackozó üzem
- HungaroJet
gumiőrlemény gyártás ultra nagynyomású mosó technológiával* zaj
- Metál Pack Kft., Fibak Kft.* zaj
fémalkatrész gyártás
porszóró festő technológia

A belterület középső részén lévő gazdasági területen: ° lakóterülettel határos

- Pékség

A belterület K-i szomszédságában a vasút túloldalán lévő gazdasági területen:

- Agro-Harta Zrt.
gabonátároló silópark
gabonaszárító* szilárd
benzinkút
gépműhely, műszaki vizsgaállomás
fémmegmunkálás

A belterület Ny-i szélén az 51. sz. főút Ny-i oldalán, illetve a Dunaparton lévő gazdasági területeken:

- Pagafa Kft.
asztalos üzem* szilárd
- Dollenstein-Bauer Kft.
betontermék és térkő gyártó üzem* szilárd, zaj
- Teherkikötő, folyami kavics partra rakó* zaj
- Raktárak

A belterület szélétől É-ÉK-re mintegy 1,2 km-re lévő un. Szülei majorban (gazdasági területen):

- Állattartó telepek
baromfitelep, nyúltelep közepes állatlétszámmal
- Gabonátárolók

A belterület szélétől É-ra mintegy 2,3 km-re lévő un. Bojári majorban (gazdasági területen):

Az É-i részen:

- Hart-Agroszolg Kft.
Mezőgazdasági géptárolás, javítás, illetve
növénytermesztés, mezőgazdasági
tevékenység kiszolgáló létesítményei
Gabonátároló magtárak, silópark, szárítóüzem, takarmánykeverő* szilárd

A D-i részen:

- Állattartó telep
sertéstelep nagy állatlétszámmal* időnként bűz
egyéb kiszolgáló épületek, építmények

Kiskékesen a belterület szélétől DK-re lévő majorban (gazdasági területen):

- Agro-Harta Zrt.
terménytároló raktárak
öntözőközpont
sertéstelep felszámolva

A belterület szélétől DK-re mintegy 3,5 km-re a Nagykékesi tó melletti majorban:

- Állattartó telep
juhászat közepes állatlétszámmal

A belterület szélétől DK-re mintegy 3,8 km-re Nagykékes belterületének a Ny-i szomszédságában lévő majorban (gazdasági területen): ° lakóterülettel határos

- Állattartó telep
juhászat közepes állatlétszámmal

A fentiekén túlmenően a belterületről K-ÉK-re Állampuszta központi területén, Korhányban és Miklán üzemelnek különböző gazdasági tevékenységek.

Ezek mellett a belterületi lakóterületen üzemelnek: autószerelő műhely, TÜZÉP telep, fuvarozók, illetve különböző kisebb kereskedelmi létesítmények.

Kissé kedvezőtlen a belterületen található gazdasági területek elhelyezkedésén túl az a tény, hogy, jelentős levegőterhelést okozó technológiák ugyan nem üzemelnek, viszont a gazdasági területekre rátelepültek (telekszomszédként, vagy közlekedési terület elválasztással) több helyen a lakóterületek bármiféle védő zöldsávok megléte nélkül. A külterületi gazdasági területek általában viszonylag távol találhatóak a belterületről, vagy zöldsáv védelmében működnek, illetve az uralkodó szélirány szempontjából általában kedvező az elhelyezkedésük.

Levegővédelem

Harta település közigazgatási területén a **levegőterheltségi szint** – 4/2011. (I. 14.) VM rendelet 1. mellékletében meghatározott – **egészségügyi határértékei** az irányadók az ökológiai rendszerek védelmében meghatározott területek kivételével, ahol ezen rendelet 4. mellékletében szereplő az *ökológiai rendszerek védelmében meghatározott kritikus levegőterheltségi szinteket* kell alkalmazni.

A település közigazgatási területét érinti NATURA 2000 terület, természeti területek, valamint az országos ökológiai hálózat övezetébe tartozó mag- és folyosó területek – a természet- és tájvédelmi munkarészben részletezettek szerint –, melyek esetében releváns lehet az ökológiai rendszerek védelmében meghatározott kritikus levegőterheltségi szint.

A térségben **az uralkodó szélirány** É-ÉNy-i.

Immissziós helyzetkép:

A település – levegőjének minőségét tekintve – a térség egyik legkevésbé szennyezett, legkevésbé terhelte levegőjű részéhez tartozik – az *Országos Immissziómérő Hálózat korábbi adatai szerint* –, azaz az alap légszennyezettség nem számottevő.

(A település a Környezetvédelmi Értesítő 2001. március 30-án megjelent az évi 3. számában található „A KAC 2001. évi pályázati felhívásai” című anyag 1. mellékletében foglaltak szerint sem a „szennyezett”, sem a „mérsékelten szennyezett levegőminőségű települések” között nincs felsorolva.)

Ezen túlmenően a *légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről* szóló többször módosított 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. számú melléklete szerint Harta közigazgatási területe olyan levegőterheltségi zónába esik, ahol a szén-monoxid, kén-dioxid, nitrogén-oxidok és a benzol légszennyező anyagok tekintetében a levegőterheltségi szint nem haladja meg az alsó vizsgálati küszöböt, a szilárd légszennyező anyagok (PM₁₀) esetében pedig a levegőterheltségi szint a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van, míg a szilárd légszennyező anyagok (PM₁₀) arzén, kadmium, nikkel és ólom tartalma tekintetében a levegőterheltségi szint nem haladja meg az alsó vizsgálati küszöböt, a policiklikus aromás szánhidrogének (benz(a)pirén) esetében pedig a levegőterheltségi szint a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van.

Szennyező anyag	Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	PM ₁₀	Benzol
Zóna kategóriák	F	F	F	E	F
Koncentráció (µg/m ³)	50	40 - 60	3000	40	5

Szennyező anyag	Talajközeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
Zóna kategóriák	O-I	F	F	F	F	D
Koncentráció (µg/m ³)	*	0,01	0,005	0,025	0,3	0,00012

Ez köszönhető a település és környéke adottságainak: nagy területen elhelyezkedő település, kevés és jelentős levegőterhelést nem okozó ipari üzem, nem elhanyagolható közúti közlekedés, viszonylag kevés paragon hagyott mezőgazdasági terület.

Az Országos Immissziómérő Hálózatnak jelenleg a településen és környezetében nem találhatóak mérőhelyei, a szmoghelyzet kialakulásával pedig nem kell számolni, így füstköd-riadó terv kidolgozására sincs szükség.

A településen a légszennyező anyagok koncentrációi a 80-s évektől napjainkig csökkenő tendenciát mutatnak a *kén-dioxidra és a nitrogén-oxidokra* vonatkoztatva.

Ez jórészt a vezetékes gázhálózat kiépülésének és a visszaszoruló, illetve átalakuló ipari termelésnek az eredménye. (A település és közvetlen környezetének adottságai kedvezőek.)

A *kémiai légszennyező komponensek* tekintetében a település levegője tisztának mondható.

A *szilárd légszennyező komponensek* (üledő- és szálló por beleértve a növényi polleneket is) aránya időnként számottevő, a növényi pollen esetében pedig a térségben a helyenként burkolatlan útfelületeknek és a nem megfelelően karbantartott zöldfelületeknek, az egyes helyeken elhanyagolt, paragon hagyott mezőgazdasági területeknek, valamint a csökkenő mennyiségű és kedvezőtlen eloszlású csapadéknak köszönhetően. A zöldterületeken törekedni kell az allergiát okozó pollenű növények visszaszorítására.

Az állattartó telepek környezetében a *bűzterhelés* időnként nem elhanyagolható.

A település levegője gyakorlatilag minden légszennyező anyagra nézve még terhelhető.

A levegő szennyezettségét döntően a hőtermelésből és a közlekedésből adódó emissziók határozzák meg. Az ipari eredetű légszennyezőanyag kibocsátás a település területén nem jelentős. A hőtermelésből származó fő légszennyező anyagok a nitrogén-oxidok és a szénmonoxid.

Mindezen adottságokat együttevén várhatóan tarthatók és tartandók is a fenti rendelet előírásai szerinti immissziós határértékek.

Levegőminőségi követelmények

(4/2011. (I. 14.) VM rendeletet)

Légszennyező anyag	Levegőterheltségi szint egészségügyi határértékei (µg/m ³)			Veszélyességi fokozat
	órás	24 órás	éves	
Szén-monoxid	10.000	5.000*	3.000	II.
Nitrogén-dioxid	100	85	40	II.
Szálló por (PM10)	-	50	40	III.
Kén-dioxid	250	125	50	III.
Ózon	-	120*	-	I.
Benzol	-	-	5	I.

* napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma

Emissziós helyzetkép:

A települési kibocsátások túlnyomó hányada *tüzeléstechnikai, valamint közlekedési eredetű*. Az ipari eredetű légszennyezőanyag kibocsátás a település területén nem jelentős. A kibocsátások jellemzően 10 m alatt, néhány esetben pedig 10-20 m közötti magasságban történnek, így e terület nem játszik számottevő szerepet a nagy távolságba eljutó légszennyezés kialakításában. A település átszellőzöttsége megfelelőnek mondható. A közlekedésből adódó levegőterhelés mértéke nem elhanyagolható, a helyi és az átmenő forgalom is megnövekedett (51. sz.) az utóbbi években, mely a belterület főút melletti részén is érzékelhető. A fűtési módok megoszlása a településen kedvező képet mutat: a belterületen gyakorlatilag teljesen kiépített a gázhálózat és a gázzal fűtő lakások aránya is magas, azonban nem elhanyagolható a vegyes tüzelésű kazánokban fával és egyéb szilárd tüzelőanyagokkal fűtő lakások aránya sem a külterületen és a belterület egyes részein. A biomassza tüzelés levegőtisztaság-védelmi szempontból kedvezőtlenebb a gáztüzelésnél, azonban klímapolitikai szempontból kedvezőbb.

Kellemetlen szagok az állattartó telepek környezetében jelentenek időszakonként problémát.

Az *allergiára hajlamos* személyek számára gondot jelenthet a parlagon fekvő, illetve gondozatlan, gyomos, bolygatott külterületek nem elhanyagolható kiterjedése. A község belterületére ez nem jellemző. Száraz időszakokban *jelentős porszennyezés* forrása lehet a néhány keskeny burkolatú és burkolatlan település széli út a község belterületén. Emellett mezőgazdasági munkák idején okozhat problémát a mezőgazdasági földterületekről származó porszennyezés.

Légszennyező anyag kibocsátás szempontjából jelentős ipari üzemek, illetve termelő, vagy szolgáltató tevékenységet végző létesítmények Harta közigazgatási területén belül – néhány kivételtől eltekintve – nem találhatók. Ezen, illetve az egyéb kisebb levegőterhelést okozó üzemek, telephelyek a település belterületének a szélén, illetve külterületén a belterületi lakóterületek mellett és közelében, valamint távolabb lévő majorokban, gazdasági területeken üzemelnek döntően.

A település gazdasági területei – az uralkodó szélirány szempontjából (a belterület É-i részén lévő gazdasági terület kivételével) általában kedvező elhelyezkedéssel – a belterületi lakóterületek mellett és közelében, attól DNy-ra, K-re, továbbá a település külterületének É-i és DK-i részén találhatók.

Meglévő kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek a belterületen (a belterület É-i, K-i és DNy-i szélén és mellett) *találhatók*. Ezen túlmenően új kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület kerül kijelölésre a belterületől É-ra, az 53. sz. főút és az 5305 jelű közút kereszteződésében.

Ezen gazdasági területek esetében a viszonylag kedvezőtlen adottságok, azaz a lakóterületek közelsége és egyes esetekben az uralkodó szélirányban való elhelyezkedés miatt a szabadban végzett számottevő levegőterhelést és bűzt okozó tevékenység megtiltásával és kötelezően alkalmazandó tüzelőanyagok (gáz) előírásával lehet a levegőminőség romlását megakadályozni. Valamint, ahol lehetőség van rá, ott védő zöldsávok, védő fasorok kialakítása tervezett ezen meglévő és új gazdasági területek és a meglévő és tervezett lakóterületek között, mely további kedvező puffert biztosít.

Helyhez kötött diffúz légszennyező forrásokkal dolgozó technológiák nem települhetnek a kereskedelmi, szolgáltató és általános gazdasági területekre.

A meglévő és tervezett *különleges mezőgazdasági üzemek* a település – fentebb nem említett – gazdasági területein, majorjaiban találhatóak, ilyen üzemek, tevékenységek a későbbiekben is ezen területeken alakíthatók ki – a lakóterületek közeli területek esetében – lehetőség szerint ültetési kötelezettséggel. A külterületi majorok, gazdasági területek **különleges mezőgazdasági üzemi terület** besorolást kapnak. Major bővülést a terv nem tartalmaz a meglévő majorok jelentős kihasználatlan területi tartalékai miatt.

A fentieken túl új különleges mezőgazdasági üzemi terület a külterületen nem kerül kialakításra.

A különleges mezőgazdasági üzemi területek a belterületi lakóterületektől viszonylag távol találhatóak, ahol lehetőség van rá zöldterületek védelmében.

Az uralkodó szélirány és a távolságok, valamint az állattartó telepek területe és az állatlétszámok szempontjából a majorok környezetvédelmi szempontból általában nem jelentenek konfliktus-forrást.

Kedvező továbbá az a tény, hogy ezen gazdasági területek általában jó átszellőzésű területeken találhatóak, valamint a határaikon belül a védendő létesítmények irányában fasorok, védősávok telepítése megoldható a helybőség miatt. A lakóterület közvetlen szomszédsága esetén a védendő oldalon 10-30 m széles véderdősáv telepítését, vagy ilyen szélességben ültetési kötelezettséget célszerű előírni, melyek némi puffert biztosítanak a levegőterhelés szempontjából. Kedvező tény, hogy a nagy állattartó telep környezetében csakúgy, mint a település külterületén általában csekély számú tanya található és a lakóépületek elhelyezésének a lehetősége ellenére a mezőgazdasági területeken a későbbiekben sem várható nagyarányú tanyaépítés.

A továbbiakban jelentősebb létszámú állattartó telepek működését a belterülettől É-ra és DK-re fekvő, a lakóterülettől nagy távolságban lévő majorokban érdemes szorgalmazni a kiépített létesítmények okán, valamint a belterületi lakóterülettől mért jelentősebb távolságuk és az uralkodó szélirány szempontjából kedvező elhelyezkedésük miatt.

A fentieket összefoglalva megállapítható, hogy a külterületi állattartó telepek üzemelésével járó bűzterhelés a belterületi lakóterületeken gyakorlatilag nem érzékelhető és – a vonatkozó állattartási előírások szigorú betartása mellett – várhatóan a majorok közelében is tovább enyhül. Ezt segíti az a tény is, hogy a belterületi háztáji állattartás sem számottevő (néhány tehén, sertés, ló, valamint baromfik).

Szélerergia hasznosítására, azaz **szélerőművek telepítésére alkalmas térség** a közigazgatási terület belterületen és védett természeti területeken kívüli döntő része (a közigazgatási terület középső, Ny-i részén) az egyéb szempontok figyelembe vételével – adatszolgáltatás szerint.

Harta közigazgatási területén üzemelő tevékenységek esetében a korábbi jogszabály (21/2001. (II. 14.) Korm. rendelet) szerinti védelmi övezet nem került kijelölésre ismereteink szerint. Az új, bűz kibocsátással járó környezeti hatásvizsgálat köteles, vagy egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek, illetve létesítmények esetében a bűzterhelőnek **védelmi övezetet** kell kialakítania a 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 5. és 29. §-a szerint.

A védelmi övezet határa autópálya, autóút vonalforrás létesítése esetén a közlekedési létesítmény tengelyétől számított 50 m, az egy- és kétszámjegyű országos közút, valamint vasút vonalforrás létesítése esetén a közlekedési létesítmény tengelyétől számított 25 m.

Amennyiben ilyen létesítmény kerül kialakításra, akkor az alábbiakat kell figyelembe venni: A 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 5. § (6) bekezdése szerint: „A védelmi övezetet úgy kell kijelölni, hogy abban nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális és igazgatási épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a már működő légszennyező források működésével összefüggő építményt.”

A védelmi övezetet minden esetben az érintett tevékenység telekhatárán belül kell biztosítani –, azaz védelmi övezetet a továbbiakban az ipari gazdasági és a különleges mezőgazdasági üzemi területek köré nem tervezünk kijelölni.

Javasoljuk az **avar és kerti hulladék ártalmatlanítására, a tarló, legelő, nád és növényi hulladék égetésére, a háztartási fűtési tevékenységgel okozott légszennyezés, valamint a porképződés megelőzésére és a bűzös anyagok kezelésére vonatkozó önkormányzati rendelkezéseket** kialakítani a hatályos előírásoknak megfelelően.

Szorgalmazzuk a fentiek felül továbbá, hogy – Harta közigazgatási területén üzemelő, illetve a későbbiekben ide települő tevékenységek az **elérhető legjobb technikát** alkalmazzák üzemelésük során.

Vonatkozó előírások:

A telepítendő üzemeknek és technológiáknak légszennyező anyag kibocsátás szempontjából meg kell felelniük a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet, valamint a végrehajtására kiadott egyes rendeletek (4/2011. (I. 14.) VM rendelet, 26/2014. (III. 25.) VM rendelet, stb.) előírásainak.

A **település egyes kommunális létesítményeinek bűz és egyéb légszennyező anyag kibocsátása** nem számottevő. A belterületől K – re mintegy 500 m-re található **szilárd hulladéklerakó telep** több mint 10 éve bezárásra került és mintegy 10 éve megtörtént a rekultivációja is, így légszennyező anyag kibocsátása nem számottevő és egyre csökkenő mértékű. A településnek **kijelölt települési folyékony hulladék leürítő helye** nincs és a korábbiakban sem volt, így ehhez kapcsolódóan levegőterheléssel nem kell számolni. A településnek **kijelölt állati hulladék elhelyező, ártalmatlanító létesítménye (dögtér, állati hulladék-temetője, stb.)** nincs és a korábbiakban sem volt, így ehhez kapcsolódóan levegőterheléssel nem kell számolni.

Az üzemi veszélyes-, termelési- és a kommunális hulladékok tárolását, a légszennyezést kizáró módon kell biztosítani minden telephelyen és ingatlanon.

A közúti és vasúti forgalomból adódó levegőterhelés kérdéseit a zajterhelés kérdéseivel együtt a zaj- és rezgésvédelmi tervfejezet tárgyalja.

A települési környezet levegőminőségét a gépjárműforgalom (ezen belül is a nehéz járművek arányának) növekedése kedvezőtlenül, míg a gázfűtés terjedése kedvezően befolyásolja. A belterület széli ingatlanok egy részének, valamint a külterületi tanyák, majorok, illetve egyéb gazdasági területek gazdasági épületeinek fűtése esetenként hagyományos

tüzelőanyagokkal (vegyes tüzelésű kazánokban fa, illetve egyéb szilárd tüzelőanyag) történik. Javasoljuk ezen területeken is a vezetékes, vagy a tartályos gázfűtéses megoldások alkalmazásának szorgalmazását.

A belterületi porszennyezés csökkentését a telkeken és közterületeken növénytelepítéssel, illetve az utak burkolásával lehet elérni. A gazdasági területeken belül és a mezőgazdasági területek dűlőútjai mellé védőfásítás javasolt.

A növényi pollen szennyezés a gyomnövények (elsősorban a parlagfű) megfelelő irtásával és a zöldterületek karbantartásával szorítható vissza.

A terület felhasználásban tervezett változtatások levegővédelmi szempontból általában kedvezőek. Jelentős légszennyezőanyag kibocsátással járó tevékenység a településen a továbbiakban sem várható.

A levegő minőségében hosszabb távon javulást eredményezhet még a jelen terv keretein kívül eső, tőle függetlenül megvalósuló fejlesztések (pld. az újabb hőtermelő berendezések hatásfokának és kibocsátási értékeinek javulása, a motorhajtó anyagok minőségének javítása, a gépjármű motorok káros anyag kibocsátásának csökkenése).

A település levegőminőségének romlásával hosszabb távon sem kell számolni, hiszen a környezetre jelentős hatást gyakoroló ipari létesítmények/technológiák tömeges üzembe helyezése nem várható.

Zaj- és rezgésvédelem

Zaj- és rezgésvédelmi szempontú területi funkciók:

A település Duna bal parti hétvégi házas üdülőterületeit zaj- és rezgésvédelmi szempontból „**Üdülőterület**” területi funkcióba szükséges sorolni.

A település lakóterületeit, valamint a különleges területek közül az oktatási létesítmények területét, a temetőt és a zöldterületeket zaj- és rezgésvédelmi szempontból „**Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias beépítésű), valamint a különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők és a zöldterületek**” területi funkcióba szükséges sorolni.

A település településközponti vegyes területeit zaj- és rezgésvédelmi szempontból „**Vegyes terület**” területi funkcióba szükséges sorolni.

A kereskedelmi, szolgáltató gazdasági, az általános gazdasági, az ipari gazdasági és a különleges mezőgazdasági üzemi területeket –, azaz a bel- és külterületi gazdasági területeket és majorokat – zaj- és rezgésvédelmi szempontból „**Gazdasági terület**” területi funkcióba sorolandók.

Ezen besorolást a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet vonatkozó előírásai indokolják. A fentiek szerint a vizsgált területen 4 különböző zajterhelési határértékkel

**HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.**

szabályozott területi funkció különíthető el, melyekhez kapcsolódó zajterhelési határértékeket az alábbi táblázatok tartalmazzák:

1. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

**Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei
a zajtól védendő területeken**

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150–1 szabvány és az MSZ 15037 szabvány szerint.

A rendelet 1. sz. mellékletében adott határértékek vonatkoznak a szolgáltató tevékenységet ellátó létesítményektől, azok szabadban, vagy zárt térben működtetett hangosító berendezéseitől, vagy bármely más hangforrásától származó zajterhelésekre is.

2. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

**Építési kivitelezési tevékenységből származó zaj terhelési határértékei
a zajtól védendő területeken**

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre* (dB)					
		ha az építési munka időtartama					
		1 hónap vagy kevesebb		1 hónap felett 1 évig		1 évnél több	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	60	45	55	40	50	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, a temetők, a zöldterület	65	50	60	45	55	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	70	55	65	50	60	45
4.	Gazdasági terület	70	55	70	55	65	50

Megjegyzés:

* Értelmezése az MSZ 18150–1 szabvány szerint.

HARTA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI 2018.

3. melléklet a 27/2008. (XII. 3.) KvVM–EüM együttes rendelethez

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AMT5} megítélési szintre* (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellék- vonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyek- től** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonalától és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra	nappal 06–22 óra	éjjel 22–06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvá- rosias, falusias, telepszerű beépí- tésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Megjegyzés:

* Értelmezése a stratégiai zajtérképek és intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 1.1. pontja és 5. számú melléklet 1.1. pontja szerint.

** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb, légszavaras repülőgépek, illetve 2,73 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb helikopterek közlekednek.

*** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb, légszavaras repülőgépek, 2,73 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb helikopterek, valamint sugárhajtású légijárművek közlekednek.

Megjegyezzük, hogy a már meglévő, üzemelő zaj- és rezgésbocsátással járó tevékenységek, vállalkozások környezetében majdan beépítésre kerülő területek kijelölésénél, elhelyezésénél ugyancsak a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben előírt zajterhelési határértékek teljesülését kell figyelembe venni.

Zaj- és rezgésvédelmi szempontú övezetek, területek:

A 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet szerinti – a rendeltetése miatt fokozott védelmet igénylő létesítmény (egészségügyi, oktatási, művelődési, stb.) körül kialakítható – **csendes övezetek**, valamint **zajvédelmi szempontból fokozottan védett területek** –, azaz a zajvédelmi zónáknál megadott zajterhelési határértékeknél szigorúbb határértékekkel védett területek – Harta közigazgatási területén nem találhatóak, illetve kialakítását a terv sem javasolja az önkormányzat szándékaival összhangban, ugyanis az egyéb zajterhelési határértékek is elegendően szigorúak és betartásuk jelenleg is egyes helyeken nehézséget okoz.

A közigazgatási területen olyan közüzemi létesítmény, ahol a zajszint nem csökkenthető határértékre, azaz **fokozottan zajos terület** nem található, illetve a környezetvédelmi hatóság illet nem jelölt ki, illetve folyamatban lévő kijelölésről sincs tudomásunk.

A zajforrások és a zajterhelés vizsgálata:

Üzemi zaj:

A belterületi lakóterületekbe ékelődve, valamint a lakóterületek melletti és közeli gazdasági területeken található egyes üzemek (gabonaszárító, betonüzem) tevékenységük során számottevő zajkibocsátással járnak, azonban határérték feletti zajkibocsátással üzemelésük során valószínűsíthetően nem kell számolni.

A tervezett és meglévő gazdasági területekre a levegővédelmi tervfejezetben ismertetett nem zajos mezőgazdasághoz, illetve élelmiszeriparhoz kötődő feldolgozó-ipari üzemek, valamint ezek kiszolgáló létesítményei, továbbá a járási központ viszonylagos közelségének és a természeti adottságok teremtette kereskedelmi, szolgáltató létesítmények telepítését, turisztikai tevékenység fejlesztését javasoljuk.

A meglévő és kialakítandó gazdasági területeken belül kereskedelmi, szolgáltató, általános gazdasági és ipari gazdasági, valamint különleges mezőgazdasági üzemi területek kerülnek kialakításra.

A kereskedelmi, szolgáltató, általános gazdasági és az ipari gazdasági, valamint a különleges mezőgazdasági üzemi területek esetében, ahol lehetőség van rá, a belterületi lakóterületek felé 10-30 m széles – esetleg ültetési kötelezettséggel biztosítandó – védő zöldsáv, véderdősáv védelmében létesülhetnek, üzemelhetnek, illetve bővíthetnek, azonban javaslatunk szerint a rendeletek előírásainak megfelelő „zajosabb” tevékenységek az ipari gazdasági és a különleges mezőgazdasági üzemi területek lakóterületektől távolabb eső területeire települhetnek.

A gazdasági (kereskedelmi, szolgáltató, általános gazdasági, ipari és különleges mezőgazdasági üzemi) területek több helyütt meglévő lakóterületi és egyes különleges területi funkcióval (belterületi lakóépület, zöldterületek) közvetlenül határosak.

A két területi funkcióban megengedett zajterhelési határérték között 10 dB a különbség. Ezt a különbséget – a korábban részletezett belterületi lakóterületek és a tanyákkal nagyon ritkán beépített és a későbbiekben is csak igen korlátozottan beépíthető érintett külterületek miatt és ellenére – ahol lehetőség van rá, a gazdasági terület határán belül a védendő létesítmények irányában telekhatár menti fasorok, 10-30 m széles véderdősáv telepítését, vagy ilyen szélességben ültetési kötelezettséget kívánunk előírni. A véderdősáv méreteinek kialakításánál minden esetben akusztikai méretezés javasolt, hogy elérje a kívánt hatást.

Ezen létesítmények összes célforgalma nem haladhatja meg a célforgalmat biztosító út jelenlegi forgalmát 20 % - nál nagyobb mértékben. (Ezen megállapítás minden a gazdasági területeken üzemelő létesítményre és a különleges területek üzemelésére is vonatkozik.)

A gazdasági területek irányába, azok közelében a település belterületén nem tervezett lakóterület bővítés hatásterületen belül, illetve védő zöldsáv kialakítása nélkül.

A különleges területeken – a különleges mezőgazdasági üzemi (Mű) – kivételével üzemi zajforrások nincsenek és nem is létesülnek.

Az állattartó telepeket tartalmazó major területek üzemelése nem jár jelentős üzemi zajkibocsátással.

A fasorok, valamint a véderdősávok hangcsillapító hatása, továbbá az övezeti besorolások biztosítják a gazdasági területekről származó zaj – a lakó- és egyes különleges területekre előírt zajterhelési határértékekre történő csillapítását.

A lakóterületekbe ékelődött – gazdasági területekbe nem sorolt – kisebb termelő, kereskedelmi, szolgáltató tevékenységeket zajvédelmi szempontból a lakóterületi funkcióba soroljuk. (Ezen létesítményeknek a lakóterületre előírt zaj- és rezgésterhelési határértékeket kell biztosítaniuk üzemelésük során.)

A vegyes, illetve a lakó- és egyéb különleges területi funkció között 5 dB a zajhatárérték különbség. Ezen területek esetében az üzemi és szabadidős létesítményekben folytatott tevékenységekből származó zaj- és rezgésterhelési határértékek túllépése nem várható, ugyanis a lakóterületekkel szomszédos településközpont és intézményi vegyes területen lévő létesítményekben zajos tevékenységek nincsenek és nem is létesülhetnek.

Az üdülőterületek, illetve a lakó- és egyéb különleges területi funkció között 5 dB a zajhatárérték különbség. Ezen területek esetében az üzemi és szabadidős létesítményekben folytatott tevékenységekből származó zaj- és rezgésterhelési határértékek túllépése szintén nem várható, ugyanis a hétvégi házas üdülőterületekkel szomszédos mezőgazdasági, vízgazdálkodási területeken számottevő zajkibocsátású üzemi és szabadidős létesítmények nem építhetők.

Az üdülőterületek és a gazdasági területek között 15 dB a zajhatárérték különbség, azonban az üdülőterületek közvetlenül nem határosak gazdasági területekkel és hatásterületen belül sincsenek ezen területek egymáshoz viszonyítva.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a magasabb zajterhelési határértékkel rendelkező övezetekből származó zajterhelés, a szomszédos alacsonyabb zajterhelési határértékkel rendelkező területeken lévő védendő létesítményekre vonatkozó ezen alacsonyabb zajterhelési határértékeket sem haladhatja meg, mely miatt tettük a fentebbi javaslatokat az egymással közvetlenül határos különböző zajterhelési határértékkel rendelkező övezetek esetében.

Szabadidős tevékenységtől származó zaj:

A kulturális, szórakoztató, vendéglátó, sport-, reklámcélú, közösségi, továbbá minden hangosítást igénylő rendezvénytől – a közterületi rendezvény kivételével – és egyéb helyhez kötött külső zajforrástól származó szabadidős zaj terhelési határértékei a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet 1. számú mellékletében foglalt: az üzemi és szabadidős létesítményekben folytatott tevékenységektől származó zaj terhelési határértékeinek felelnek meg. Ezen túlmenően azonban tárgyi tevékenységek megengedett üzemeltetési helyére, idejére, stb. vonatkozóan az önkormányzat helyi zaj- és rezgésvédelmi szabályokat állapíthat meg (önkormányzati rendelet formájában) jelenleg a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendeletben kapott felhatalmazás alapján.

(Az Önkormányzat jelenleg erre vonatkozóan nem rendelkezik helyi szabályokkal.)

Ehhez kapcsolódó probléma Harta közigazgatási területén néhány zajosabb szórakozóhely kivételével jelenleg nincsen és a későbbiekben sem várható – adatszolgáltatás szerint.

Közlekedéstől származó zaj- és levegőterhelés:

Közúti közlekedési zaj- és levegőterhelés:

A közúti forgalomból adódó levegő- és zajterhelés a település térségében nem jelentős, azonban a forgalom növekedésével egyre növekvő mértékű.

Az 51. sz. főút az igazgatási terület Ny-i részét szeli át É-D-i irányban és a belterület Ny-i szélén általában közepes és nagy közterület szélességű területeken vezet és az uralkodó szélirány ezen légszennyező anyagokat a lakóterületek egy jelentős része felé továbbítja jelentős levegőterhelést okozva ezzel. Az út belterület melletti szakaszainak becsült távlati forgalmából számított zajterhelés átlagos becsült értéke a belterületi lakóterület mellett $L_{AM}(7,5) = 66/59$ dBA (nappal/éjjel).

A főút ezen szakaszai mellett meglévő lakó-, településközpont vegyes, valamint kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területek találhatóak az általában közepes és nagy szabályozási szélesség mellett 0 – 5,0 m-s előkerttel épített épületekkel, illetve kereskedelmi, szolgáltató és ipari gazdasági területek létesülnek megfelelő védőtávolság és közterületi szélesség biztosítása mellett.

Az út ezen szakaszainak a forgalmából adódóan általában számottevő mértékű (nappal 1-2 dBA, míg éjjel 3-5 dBA) zajhatárérték túllépés adódik. A zajcsökkentés passzív zajvédelmi intézkedésekkel érhető el (sebességkorlátozás, közút felőli védendő helyiségek nyílászáróinak zajvédő üvegezése, akusztikai szempontból ún. „csendes” aszfalt burkolat az út belterület melletti szakaszain, stb.)

Az 52. sz. főutat Dunatétlenen keresztül az 51. sz. úttal összekötő 5305 jelű közút, melynek forgalma nem jelentős, belterületi lakóterületeket nem érint, nagy közterületi szélességű, jó átszellőzésű döntően mezőgazdasági területeken vezet, így határérték feletti zajterhelést, ezáltal zajhatárérték túllépést nem okoz jelenleg és várhatóan a későbbiekben sem az ezen úton haladó forgalom. A levegőterhelés sem jelentős.

A közút ezen szakaszai mellett meglévő beépítetlen mezőgazdasági területek találhatóak.

Az 51. sz. főúttól a belterületen keresztül vezet Nagykékesre az 53121 jelű közút, mely külterületen elhanyagolható forgalmat bonyolít, így határérték feletti zajterheléssel, valamint számottevő levegőterheléssel nem jár az ezen útszakaszon zajló forgalom.

A problémát az út belterületen átvezető szakasza okozza, ugyanis ezt használják a belterület K – i szélén lévő különböző – esetenként nagy teherforgalmat bonyolító – termelő üzemek és kereskedelmi létesítmények. Tovább fokozza a problémát, hogy az út jelentős belterületi szakasza beton lap burkolatú, mely nagyobb közlekedési zajterhelést okoz, mint az egyenletes aszfaltburkolat. Az út ezen belterületi szakasz általában közepes, vagy kis közterületi szélességű 0 – 5,0 m-s előkerttel épített épületekkel, az uralkodó szélirány ezen légszennyező anyagokat a lakóterületek egy jelentős része felé továbbítja érzékelhető levegőterhelést okozva ezzel. Az út belterületi szakaszainak becsült távlati forgalmából számított zajterhelés átlagos becsült értéke a belterületi lakóterületen $L_{AM}(7,5) = 59/52$ dBA (nappal/éjjel).

A közút ezen szakaszai mellett belterületen meglévő lakó- és településközpont vegyes területek találhatóak.

Az út ezen szakaszainak a forgalmából adódóan általában csekély mértékű (nappal 0-1 dBA, míg éjjel 1-3 dBA) zajhatárérték túllépés adódik. A zajcsökkentés passzív zajvédelmi intézkedésekkel érhető el (sebességkorlátozás, közút felőli védendő helyiségek nyílászáróinak zajvédő üvegezése, akusztikai szempontból ún. „csendes” aszfalt burkolat az út belterület melletti szakaszain, stb.)

Az 5305 jelű közutat köti össze az 53121 jelű közúttal az 51153 jelű közút, melynek egy jelentős szakasza a belterületen halad, míg az 51. sz. főúttól a kikötőbe vezet az 51345 jelű közút. Ezen utak forgalma nem számottevő, így határérték feletti zajterhelést, ezáltal zajhatárérték túllépést nem okoz jelenleg és várhatóan a későbbiekben sem az ezen utakon haladó forgalom. A levegőterhelés sem jelentős.

Egyéb közút jelenleg nem érinti a település közigazgatási területét.

A meglévő utak menti tervezett beépítések nem befolyásolják az átszellőzési viszonyokat, ugyanis ez csak a belterületről É-ra és K-re fordul elő. Ezen túlmenően megfelelő fásítandó védőtávolság tartását javasoljuk előírni az utak mellett mindegyik területi kategória esetében a beépíthető területeken.

Új lakóterület kijelölése a forgalmas utak irányában nem tervezett.

A település közigazgatási területén található *önkormányzati utak, illetve magán tulajdonú utak* forgalma jelenleg és a későbbiekben sem lesz jelentős, így a zajhatárértékek minden esetben teljesülnek a távlati forgalom esetén is és jelentős levegőterhelést sem okoz az utakon haladó forgalom.

Az önkormányzat szándékai szerint az 53121 jelű közútnak elkerülő szakasza épül a vasút K-i oldala és az 51. sz. főút között a település belterületét É-ról a lokalizációs körtöltésen kívül elkerülve.

Az új nyomvonal a belterületi lakóterületek közelében a körtöltés É-i oldalán halad gyakorlatilag beépítetlen (és lakóépületekkel a későbbiekben is csak igen korlátozottan beépíthető) jó átszellőzésű mezőgazdasági területeken, így a távlati (jelentősebb) forgalmat is figyelembe véve számottevő zaj- és levegőterhelés növekedéssel, ezáltal zajhatárérték túllépéssel nem kell számolni az úthoz közeli lakóépületek esetében az ezen nyomvonalon haladó forgalom és a jó átszellőzés miatt.

Kiépítése kissé kedvezőtlen az uralkodó szélirány szempontjából, azonban a meglévő nyomvonal tehermentesítésével várhatóan a közlekedési eredetű zaj- és levegőterhelés számottevő csökkenését fogja eredményezni a belterületen különösen az út átmenő forgalomtól mentesített belterületi szakaszain.

A belterület melletti szakaszon meglévő körtöltés várhatóan számottevő zaj- és levegőterhelés csökkentő funkcióval fog bírni az úton zajló forgalom szempontjából, így valószínűsíthetően az út mentén a lakóterületek környezetében zajhatárérték túllépés nem várható és a közlekedési forgalomból adódó levegőterhelés sem lesz jelentős.

A közigazgatási területet érintő kettő, négy és ötszámjegyű közutak mentén a zajvédelmi funkciójuk mellett levegő- és talajvédelmi okokból is ajánlott védő zöldsávok, fasorok kialakítása és fenntartása.

Egyéb utakra nem áll rendelkezésre forgalomszámlálási adat, de a forgalmuk olyan csekély, hogy határérték túllépés a fejlesztésekből adódó távlati forgalmukat figyelembe véve sem várható.

Ezen utak (önkormányzati mellékutak és az egyéb utak) jelenleg tulajdonképpen csak célforgalmat bonyolítanak – külterületen általában beépítésre nem szánt területek mellett haladnak, ennek ellenére ezen utak mellett is indokolt a levegő- és talajvédelmi szempontokon túl zajvédelmi szempontokat is figyelembe vevő fasorok telepítése a tájesztétikai szempontokra is figyelemmel.

A meglévő beépítetlen gazdasági területek beépítése és majdani üzemelése sem okoz a korábbi feltételek alapján akkora forgalomnövekedést a település útjain, hogy ebből adódóan zajhatárérték túllépésre és számottevő levegőterhelés növekedésre kelljen számítani.

A tervezett és meglévő belterületi önkormányzati *lakóutakon* a közlekedés csekély, így zajhatárérték túllépés a későbbiekben sem várható.

Vasúti közlekedési zaj- és levegőterhelés:

A közigazgatási terület Ny-i részén ÉK-DNy-i irányban húzódik a *Kunszentmiklós-Tass – Dunapataj* MÁV 151 számú egyvágányú nem villamosított mellékvonala. A vasútvonalon 2007 óta szünetel a személy- és a teherszállítás is, így a vasúti közlekedésből származó zaj- és levegőterheléssel jelenleg nem kell számolni.

Lakóterület bővülés csak a belterületen meglévő üres telkek beépítésével tervezett.

Ezen lakóterületek nem érintenek jelentősebb forgalmú közutat (védőfasor védelmében hatásterületen belül) és gazdasági területet sem fasor, vagy ültetési kötelezettséggel biztosítandó véderdő védelme nélkül (meglévő lakó- és mezőgazdasági területekkel határosak közvetlenül).

A fentebbi intézkedésekkel a gazdasági területek célforgalmával növelt forgalmi zajterhelés esetén is teljesülnek várhatóan a zajterhelési határértékek.

Vonatkozó előírások:

Zaj- és rezgésvédelmi szempontból a 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet, a 93/2007. (XII. 18.) KvVM és a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet előírásai az irányadók a terület beépítésével és a technológiák üzemeltetésével kapcsolatban.

Termőföld- és talajvédelem

Környezetvédelmi szempontból a termőföld- és talajvédelem kiterjed a földfelszín – különös tekintettel – a talaj, a felszín alatti rétegek, a kőzetek és az ásványok, ezek természetes és átmeneti formái és folyamatai védelmére.

A **talajvédelem** célja a talaj funkcióinak tartós biztosítása, vagy helyreállítása, ennek érdekében a veszélyeztetés, károsítás mérséklése és megszüntetése.

A talaj védelmét szolgáló javaslatok jelentős része egybeesik a felszín alatti vizek védelmében tett javaslatokkal.

Harta térsége a Duna mentére, a Duna menti síkság középső részére esik, ezen belül a Csepel-Mohácsi-síkság középső területén, a Kalocsai-Sárköz és a Solti-sík határára eső **tájegységén** helyezkedik el a 91-102 mBf.-i tengerszint feletti magasságon.

A terület igen enyhe lejtésű a Duna, illetve a belvízcsatornák felé mutató, fő lejtésviszonya K, ÉK-ről Ny, DNY-i irányú. A magasabb területek a közigazgatási terület Ny-i középső részein találhatóak, míg a belterület a magasabb területeken települt.

A térség talajainak általános jellemzése:

Földtani jellemzők:

Földtani szempontból a talajképző kőzet a közigazgatási területen teljes egészében a holocén korú folyóvízi homok, kavics, ártéri iszap, agyag, mésziszap, tőzeg és futóhomok.

Mérnökgeológiai szempontból a közigazgatási területen általában az ártéri infúziós lösz a jellemző talajtípus, illetve a belterülettől K-re, valamint a közigazgatási terület K-i szélén foltokban az ártéri homok, iszap, agyag a jellemző talajtípus.

Genetikai talajterképek alapján a Duna hullámterében réti öntéstalaj, ettől K-re a Fűzvölgyi-főcsatornáig réti csernozjomok, a Fűzvölgyi- és a Duna-völgyi-főcsatorna mentén a mélyben sós réti csernozjomok, a két főcsatorna között pedig lápos réti talajok fordulnak elő.

Fao talajterképek szerint a Duna hullámterében öntéstalajok, ettől K-re a Fűzvölgyi-főcsatornáig a mélyben sós réti csernozjomok és réti öntéstalajok, a Fűzvölgyi- és a Duna-völgyi-főcsatorna között pedig szoloncsák talajok fordulnak elő.

A fentiek alapján az alábbi tájtipusok különíthetők el a település közigazgatási területén:

- A közigazgatási terület Ny-i széle (Duna mente), valamint a Fűzvölgyi- és a Duna-völgyi-főcsatorna közötti terület „az ártéri síkság, magas talajvízállású, hidromorf talajú kultúrsztyepes” tájtypusba sorolható.

Ezen belül:

- A Duna menti, illetve a hullámtéri területek tájtypusa: „Folyó menti hullámtér öntésföldekkel, liget- és láperdő-maradványokkal.”
- A két főcsatorna közötti terület tájtypusa: „Folyóhátak közé zárt (réti) szikes árterek.”
- A közigazgatási terület Duna hullámtér és Fűzvölgyi-főcsatorna közé eső része az „ártéri síkság, uralkodóan közepes talajvízállású réti-mezősegi talajú kultúrsztyep” tájtypusba sorolható.

Ezen belül:

- A terület tájtypusa: „Holtmedrekkel tagolt magasártér közepes talajvízállással, réti-mezősegi talajjal.”

Környezetföldtani jellemzők:

Környezetföldtani szempontból a térség talajai egyöntetűen felszíni szennyeződésre erősen érzékeny porózus képződmények.

Ezt fokozzák – a következő fejezetben részletezendő – a talaj **vízföldtani, vízgazdálkodási** tulajdonságai.

Ezek mellett a hartai talajok szerves anyag tartalma közepes, illetve alacsony, mely kedvezőtlenül befolyásolja a talaj káros környezeti hatásokkal szembeni puffer kapacitását.

Talajlepusztulás szempontjából a teljes közigazgatási terület a lehordott talaj felhalmozódási területei (szedimentáció) kategóriába sorolható.

A jellemző É-ÉNy-i széliránynak és a nagytáblás mezőgazdasági területeknek köszönhetően, továbbá az út menti védőfásítások eltűnése miatt az igazgatási terület egyes részein előfordulnak időszakosan **deflációra érzékeny** területek.

Ezen területeken **mezővédő erdősávok** és út menti fasorok telepítése javasolt a megfelelő területhasznosítás mellett. Az erdősávok telepítése különös figyelemmel – a növénytermesztési, táj- és természetvédelmi szempontokat is szem előtt tartva – végzendő.

Vízföldtani jellemzők:

A Harta térségi **talajok vízgazdálkodási szempontból** a közigazgatási terület Ny – i felén a jó víznyelésű és vízvezető képességű, jó vízraktározó képességű, jó víztartó talajok a jellemzőek, a Fűzvölgyi- és a Duna-völgyi-főcsatorna mentén a gyenge víznyelésű és vízvezető képességű, igen gyenge vízraktározó képességű, erősen víztartó, igen kedvezőtlen, a mélyben sós és/vagy szolonyeces talajok a jellemzőek, míg a két főcsatorna között az igen gyenge víznyelésű és vízvezető képességű, szélsőségesen gyenge vízraktározó képességű, igen erősen víztartó, extrémén szélsőséges szélsőséges vízgazdálkodású szikes talajok a jellemzőek.

Vízföldtani szempontból a talajvíztároló kőzetek a területen a pleisztocén és holocén kiváló vízvezető képességű (alluviális- és terasz-) homokos kavics rétegek (a nagyobb folyók mentén a parti szűrésű vízkészletek tárolói).

A rétegvíztárolók a pannóniai fluviolakusztikus homok, homokkő rétegek.

Harta közigazgatási területén **különböző vízháztartású talajok** találhatóak:

- A közigazgatási terület Ny – i szélén – döntően a Duna hullámterében lévő területek talajai a felszíni vízfolyások hatásai alatt álló vízháztartás típusába sorolhatóak.
- Az ettől K – re eső keskeny sávon a felfelé irányuló vízmozgás a jellemző.
- Foltokban az egyensúlyi vízmérleg típusába sorolható a terület.
- A Fűzvölgyi-főcsatorna és a Duna-völgyi-főcsatorna közötti terület pedig a szélsőséges vízháztartás típusába sorolható.

Termőföld jellemzők:

Az Unió irányelvek és különböző programok, valamint az erre vonatkozó jogszabályok egyik legfontosabb alapelve az egyre csökkenő **mezőgazdasági termőterületek, termőföldek** védelme. Ezen belül az átlagosnál jobb minőségű termőföldek védelme (művelési ágának megfelelő hasznosítása) élvez prioritást.

A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. tv. értelmében termőföldet más célra csak kivételesen – elsősorban a gyengébb minőségű termőföld igénybevételével – lehet használni. Külterületen termőföld igénybevételekor a takarékos terület felhasználást kell megvalósítani.

Az átlagosnál jobb minőségű termőterületek a közigazgatási terület középső és ÉNy – i, Ny – i területein találhatóak, melyek döntően mezőgazdasági területek.

Ezzel összhangban Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervében foglaltak szerint a közigazgatási terület középső és ÉNy-i, Ny-i részein lévő területek döntően **a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetbe** soroltak.

A község termőföldet érintő fejlesztései során a termőföld védelmi szempontokat – ezen területeken – különösen fontos figyelembe venni.

A termőföld minőségének védelme érdekében a földhasznosítás során a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást kell folytatni.

A termőföldön történő beruházások építés engedélyezési eljárásába a talajvédelmi hatóságot is be kell vonni. Az építés engedélyezési tervdokumentációban külön munkarészben kell foglalkozni a területen található humuszvagyon védelmével, a letermelés, deponálás és felhasználás módjával.

A mezőgazdasági termőterületeken előnyben részesítendők, támogatandók a környezetkímélő termelési módszerek, a szárazodást és a klímaváltozást figyelembe vevő termelési szerkezetek és technológiák, valamint az ezt elősegítő innovatív módszerek alkalmazása (szárazságtűrő növényfajok telepítése, víztakarékos öntözési módok alkalmazása, stb.).

A földmozgással járó munkavégzések során:

- A felső humuszos szintet külön kell letermelni és deponálni;
- A földmozgatás, majd a végleges elhelyezés során a külön tárolt humuszos szintet a kiporzás ellen védeni kell (takarással, füvesítéssel, nedvesítéssel);
- Az építési tevékenység befejezésekor a humuszos feltalajt helyben kell legfelső réteggént elteríteni;
- A feleslegben maradó humuszos feltalajt a területről elszállítani csak a talajvédelmi hatóság nyilatkozata alapján szabad.

Földtani képződmények:

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztályának adatszolgáltatása szerint Harta közigazgatási területén **kiemelt védetségű geológiai képződmény, védendő földtani érték** nem található.

A település közigazgatási területén nincs **legális, működő építőipari, illetve szilárd ásványi nyersanyag lelőhely (működő külszíni bánya, meddőhányó, célkitermelő hely, valamint bányászati módszerekkel kialakított föld alatti térség, föld alatti tároló térség, illetve bányászati célt szolgáló létesítmény – készletezett megkutatott terület)** sem.

A település közigazgatási területét érintő **kutatási engedéllyel rendelkező terület:**

Ladánybene 153. – szénhidrogén kutatási terület egy része (MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.)

A település területét **egyéb kutatási terület, valamint koncessziós előkészítési terület nem érinti.**

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztályának nyilvántartása szerint a közigazgatási területen **nincs bányászati joggal érintett terület**, továbbá a nyilvántartásban **nem szerepel** a települést érintő **földtani veszélyforrás**.

Bács-Kiskun Megye Területrendezési Tervében foglaltak szerint a közigazgatási terület teljes egészében az **ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetbe** sorolt.

Ugyanezen Tervben foglaltak, illetve a Bányakapitányság nyilvántartása szerint a település közigazgatási területét **földtani veszélyforrás területének övezete nem érinti.**

A község területét **építésföldtani korlátozással járó egyéb alábányászott területek, barlangok, pincék területei nem érintik.**

A község területén **csúszás-, és süllyedésveszélyes területek nincsenek.**

A településen esetlegesen található **korábban felhagyott anyaggyödröket (homok- és agyagbányákat)** a területek későbbi hasznosításának megfelelően rekultiválni szükséges.

Nagynyomású szénhidrogén szállítóvezeték nem érinti a település közigazgatási területét.

A térség talaj- és talajvízszennyezésének jellemzése:

A település területén egyes bezárt kommunális létesítmények területének a kivételével várhatóan örökölt talaj- és talajvízszennyezéssel nem kell számolni.

A talaj (és talajvíz) öntisztuló képességét meghaladó mértékű szennyezéssel járó tevékenység (területhasználat) megfelelő műszaki védelem nélkül nem végezhető. A megtörtént és esetlegesen bekövetkező szennyezések szakszerű ártalmatlanításáról **(rekultivációjáról)** gondoskodni kell.

A talajszennyezések megelőzésére fokozott figyelmet kell fordítani a jelentősebb és a kisebb egyéni gazdaságok *műtrágya és vegyszerhasználatának* kiemelt ellenőrzésével.

A természeti területeken belül a vegyszerhasználat általában csak korlátozottan engedhető meg. Erről részletesen a terület kezelési szabályzata rendelkezik.

A talajerő utánpótlásnál a szalmás szerves trágyát előnyben kell részesíteni a hígtrágyával szemben.

(Jelenleg a Bojári majorban üzemelő sertéstelep kivételével nem üzemel állattartó telep Hartán hígtrágyás technológiával – ismereteink szerint.)

A **település egyes kommunális létesítményeinek** talajra és felszín alatti vízre gyakorolt hatása *a bezárt szilárd hulladéklerakó telep* esetében felmérésre került. Ezen létesítmény rekultivációja mintegy 10 éve megtörtént. A környezetvédelmi felülvizsgálati dokumentációban és a rekultivációs tervben foglaltak szerint a létesítmény üzemelési ideje alatt nem jelentős talaj- és talajvízszennyezést okozott, mely miatt a hatóság nem tartotta szükségesnek külön műszaki beavatkozás elvégzését, azonban kármentesítő monitoringot írt elő.

A településnek **kijelölt folyékony hulladék leürítő helye** nincs és a korábbiakban sem volt, így ehhez kapcsolódóan talaj- és talajvízszennyezéssel nem kell számolni.

A településnek **kijelölt állati hulladék elhelyező, ártalmatlanító létesítménye (dögtér, állati hulladék-temetője, stb.)** nincs és a korábbiakban sem volt, így ehhez kapcsolódóan talaj- és talajvízszennyezéssel nem kell számolni.

A fenti bezárt szilárd hulladéklerakó területe újrahasznosításának feltételei a környezetvédelmi felülvizsgálati dokumentációban, majd a rekultivációs tervben kerültek megállapításra. A felülvizsgálati dokumentációban, valamint a rekultivációs tervben foglaltak szerint a talajvízben tapasztalható nem jelentős szulfát, foszfát, ammónium és fajlagos elektromos vezetőképesség szennyezettség ellenére műszaki beavatkozás nem szükséges.

A lerakó közvetlen területe a későbbiekben sem építhető be (beépítésre nem szánt terület). (Megjegyezzük – ellenkező szándék esetén –, hogy a felhagyott és lezárt létesítmények beépítése állékonysági problémák és a bomlás következtében keletkező gázok, a talajba és esetlegesen a talajvízbe szivárgó szennyezett csurgalékvizek, stb. miatt néhány évtizedig nem javasolt és ezután is a beépítés feltételeit részletes talajmechanikai, valamint talaj- és talajvíz-szennyezettségi vizsgálatokkal kell meghatározni.)

Egyéb a település területén meglévő, megmaradó létesítmények üzemeléséhez kapcsolódóan ismereteink szerint talajszennyezéssel nem kell számolni.

További talajvédelmi szempontú előírások:

- A termőföld minőségének védelme érdekében a földhasznosítás során a termőhely ökológiai adottságaihoz igazodó talajvédő gazdálkodást kell folytatni.
- A termőföldön történő beruházások építés engedélyezési eljárásába a talajvédelmi hatóságot is be kell vonni. Az építés engedélyezési tervdokumentációban külön munkarészben kell foglalkozni a területen található humuszvagyon védelmével, a letermelés, deponálás és felhasználás módjával.
- A földmozgással járó munkavégzések során:
 - o A felső humuszos szintet külön kell letermelni és deponálni;

- A földmozgatás, majd a végleges elhelyezés során a külön tárolt humuszos szintet a kiporzás ellen védeni kell (takarással, füvesítéssel, nedvesítéssel);
- Az építési tevékenység befejezésekor a humuszos feltalajt helyben kell legfelső réteggként elteríteni;
- A feleslegben maradó humuszos feltalajt a területről elszállítani csak a talajvédelmi hatóság nyilatkozata alapján szabad.
- A művelés alóli kivonásokat a beépítés ütemének megfelelően, szakaszosan kell végrehajtani és a munkák megkezdéséig a területet az eredeti művelési ágnak megfelelően kell hasznosítani.

Vízgazdálkodás és vízvédelem

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvényben foglaltak szerint Harta közigazgatási területének Ny – i több mint 4/5-e az **Országos vízminőség-védelmi terület övezetbe** esik.

Ezen övezetbe a felszíni és felszín alatti vizek, az emberi fogyasztásra, használatra szánt vizek és a vízkivételi művek, továbbá a halak életfeltételeinek biztosítása érdekében kijelölt vizek megóvását szolgáló védelem alatt álló területek tartoznak.

Az országos vízminőség-védelmi terület övezetben a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület és a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő terület országos övezetek összevonásra és tartalmi kiegészítésre kerültek. A két övezet összevonásának és tartalmi kibővítésének alapja az európai jogharmonizáció megteremtése, lehatárolásának célja a védett felszíni és felszín alatti vizek – az EU Víz Keretirányelvben (VKI) megfogalmazott – jó ökológiai állapotának biztosítása.

Az országos vízminőség-védelmi terület övezeti szabályai a bányászati tevékenység engedélyezésére vonatkozó kööttséget tartalmaznak, másrészt a területen, illetve a vízgyűjtőn kívül keletkezett szennyvizek be- vagy kivezetésének a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervekben történő rendelkezését írja elő.

Emellett a településrendezési eszközökben ki kell jelölni a vízvédelemmel érintett területeket.

(Megjegyezzük, hogy az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény korábban hatályos változatában, valamint a Megyei Területrendezési Tervben foglaltak szerint is a település teljes közigazgatási területe beleesik a *felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezetébe*, illetve a közigazgatási terület ÉNy-i kb. hatoda a *kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetbe* tartozik.)

Általános vízgazdálkodási szempontú besorolások:

Szennyeződéserzékenységi besorolás:

Harta közigazgatási területének **szennyeződéserzékenységi besorolása: Kiemelten érzékeny és fokozottan érzékeny – felszín alatti vízminőség-védelmi – területek** a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló módosított 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet mellékletében foglaltak szerint (a felszín alatti víz védelme szempontjából).

(A besorolást a Duna melletti üzemelő sérülékeny, illetve távlati vízbázis védelme indokolja.)

Kiemelten érzékeny és fokozottan érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület a közigazgatási területet ÉNy-i kb. hatoda.

(Megjegyezzük, hogy ezen övezet a Megyei TRT.-ben szerepel, azonban nem OTRT övezet.)

Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe a közigazgatási terület teljes területe.

(Megjegyezzük, hogy ezen övezet a Megyei TRT.-ben szerepel, azonban nem OTRT övezet.)

Nitrátérzékenységi besorolás:

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló módosított 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet 2013. szeptember 1-én hatályba lépett módosítása értelmében Harta közigazgatási területén több fizikai blokk került **nitrát-érzékeny** besorolásba.

A fenti rendelet 5. § (1) bekezdés bb) pontja értelmében nitrátérzékeny területen minősül az üzemelő és a távlati ivóvízbázis kijelölt, vagy lehatárolt védőterülete, míg be) pontja értelmében a település belterülete nitrátérzékeny területnek minősül „kivéve ha a felszín alatti víz nitrát tartalma bizonyítottan nem haladja meg az 50 mg/l értéket és ahol a településrendezési terv alapján állattartás folytatható.”

Nitrát-érzékeny továbbá az 5. § (1) bekezdés d), illetve e) pontja értelmében a nagy létszámú, valamint az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás alá tartozó állattartó telepek, valamint az állattartó telephez tartozó trágyatárolók területe.

A nitrát-érzékeny területeken mezőgazdasági tevékenységet folytatóknak mezőgazdasági tevékenységeit a rendelet szerinti cselekvési program, valamint a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak a cselekvési programban meghatározott előírásai szerint kell végeznie.

Megjegyezzük, hogy 2013. augusztus 31-ig ezen rendelet mellékletének A) RÉSZ-ében szerepelt Harta, így közigazgatási területe nitrát-érzékeny területnek minősült. (Indoka, hogy a sérülékeny üzemelő és a távlati ivóvízbázisok kijelölt, vagy lehatárolt védőterülete meghaladja a település közigazgatási területének legalább 10 %-át.)

A felszíni vizek befogadó kategóriái:

A vizsgált térség – a felszíni vizek tekintetében – **az állandó vízfolyások (Duna, Duna-völgyi-főcsatorna, Fűzvölgyi-főcsatorna) a 2. egyéb védett területek befogadói területi kategóriába tartozik, míg a nem állandó vízfolyások (egyéb csatornák) a 3. időszakos vízfolyás befogadók területi kategóriába tartoznak** a hatályos többször módosított 220/2004. (VII. 21.) Korm. és a 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet előírásai szerint a szennyvizek befogadóba való közvetett és közvetlen bevezetésére vonatkozóan.

(Időszakos vízfolyás: olyan állandó vízhozammal, illetve vízborítással nem rendelkező vízfolyás (így különösen ér, patak, belvízcsatorna), amely időszakosan kiszárad tisztított szennyvíz, illetve használt víz bevezetése nélkül.)

A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásai szerinti technológiai és országos vízminőség-védelmi területi kibocsátási határértékeket, valamint a közcsatornába bocsátható szennyvizek szennyező anyag tartalmának küszöbértékeit a KvVM rendelet mellékletei tartalmazzák.

A település közigazgatási területén csak a **Duna, a Duna-völgyi-főcsatorna és a Fűzvölgyi-főcsatorna az állandó vízfolyás**.

A települési szennyvíztisztítás szempontjából érzékeny felszíni vizek és vízgyűjtő területek kijelöléséről szóló 240/2000. (XII. 23.) Korm. rendeletben foglaltak szerint Harta közigazgatási területe **nem tartozik az érzékeny felszíni vízfolyások vízgyűjtő területéhez.**

A felszíni vizek jellemzése:

A terület felszíni vizeinek mennyiségét döntően a csapadékviszonyok és a felszíni viszonyok határozzák meg.

A felszíni vizek minőségét a települési infrastruktúra, a csatornázottság színvonala, illetve a működő ipar befolyásolja. Hatással van a vízminőségre a mezőgazdasági művelés alatt álló területekről bejutó diffúz szennyezés, illetve a települési hulladékgazdálkodás is.

A vízrendezés és vízhasznosítás, valamint az árvízvédelem és folyamszabályozás kérdéseit külön munkarész tárgyalja részletesen.

A felszín alatti vizek jellemzése:

A felszín alatti vizek minőségi szempontból veszélyeztetettek.

A talajvízkészletek a település közigazgatási területén általában 15-30 m közötti mélységben, a holocén és pleisztocén korú laza összletben (dunai hordalékban) találhatóak, mely alatt a pleisztocén, majd a Felső - pannóniai és a Levantei agyagos - homokos - kavicsos üledéksor következik.

Az egyes vízáadó rétegek között közepes vastagságú vízzáró agyagrétegek húzódnak.

A terület vízföldtani adottságai a kinyerhető víz mennyisége szempontjából elsősorban a pleisztocén üledékekben kedvezőek.

A talajvízszintek az utóbbi időszakban kezdetben kissé emelkedtek, majd csökkentek, a legutóbbi időben pedig emelkednek.

A település területén lévő a rekultivált szilárd hulladéklerakó telephez annak ingatlanán létesített 3 db általunk ismert talajvíz-megfigyelő kút adatai alapján a talajvízszintek a belterületi lakóterületektől K-re 2015-ben -1,60 – -2,70 m mélységben alakultak.

A Duna talajvízszint befolyásoló hatása a parttól távolodva egyre csökkenő mértékben észlelhetők.

Ebből következően a település folyóparthoz közeli részein magas Dunai vízállásoknál magas talajvízszintekkel kell számolni.

A talajvíz-tükör terep alatti becsült átlagos mélysége más (a településen korábban végzett talajmechanikai fúrások során, valamint az ásott kutakban észlelt vízszintek) alapján – a magasabb területeken -3,00 - -4,00 m, míg a mélyebb területeken -1,00 - -2,50 m (nyugalmi talajvízszint).

A rendelkezésre álló adatok, információk alapján megállapítható tehát, hogy a térségben az átlagos talajvízszint általában viszonylag magasan helyezkedik el. A talajvízjárásra jellemző, hogy a vízszint sokéves ingadozása viszonylag kicsi, általában 1-2 m közötti, a Duna vízszintje által erősen befolyásolt.

Ezen – kb. 15-30 m mélységig – kitermelhető *talajvizek minősége* a térségben többek között magas ammónia-, vas- és mangántartalma miatt kifogásolható.

A térségben a *talajvizek áramlásának fő iránya* ismereteink szerint K, ÉK-ről Ny, DNy-i irányba mutató.

A rétegvizek Harta közigazgatási területén a 15-30 m alatt kezdődő mintegy 100-130 m vastag pannóniai fluviolakusztikus homok, homokkő rétegekben találhatóak.

A *rétegvíztárolók vízvezető képessége* a közigazgatási terület Ny-i részén gyenge, míg K-en közepes.

A kitermelhető *rétegvizek (minősége)* vas-, mangán-, ammónia- és egyes helyeken metántartalma haladja meg általában a rendeletben előírt értékeket (II. osztályú).

A térségben a *rétegvizek áramlásának fő iránya* K-ről Ny felé mutat.

A felszín alatti vizek szennyező forrásai a felszíni vizeknél ismertetetteken túl a házi szennyvizek és az állati trágya helytelen gyűjtése, bezárt települési kommunális létesítmények megfelelő műszaki védelem nélküli kialakítása, a palástcementezés nélkül létesített csökhutak, stb.

A vízellátás (települési vezetékes és egyedi kutas), vízbázis-védelem, valamint a szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás, szennyvízelhelyezés kérdéseit külön munkarész tárgyalja részletesen.

A vízvédelem érdekében tett további javaslatok:

A módosított 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásai az irányadók a háztartási szennyvizeken kívül az egyéb **szennyező anyagok** elhelyezésére, földtani közegbe történő közvetlen, valamint felszín alatti vízbe történő közvetlen, illetve közvetett bevezetése esetén is (pl.: szennyezett előkezelte csapadékvizek elszikkasztása, stb.)

Ezen tevékenységek végzése a vízügyi hatóság által kiadott engedély, illetve szakhatósági állásfoglalásával más hatóság által kiadott engedély alapján történhet.

(Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a módosított 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdés c., pontja értelmében a közigazgatási területen folytatott egyes tevékenységek nem eredményezhetnek kedvezőtlenebb állapotot, mint amit a felszín alatti víz, a földtani közeg (B) szennyezettségi határértéke, vagy az annál magasabb (Ab) bizonyított háttér-koncentráció, továbbá az (E) egyedi szennyezettségi határérték, illetve kármentesítés esetén a (D) kármentesítési célállapot határérték jellemez. Ezen határértékek külön rendeletben kerültek meghatározásra.)

Mezőgazdasági területen történő szennyvíz, szennyvíziszap, hígtrágya és egyéb szennyező anyagok (nem veszélyes hulladékok) elhelyezéséhez a Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal Kecskeméti Járási Hivatal Élelmiszerlánc-biztonsági, Növény- és Talajvédelmi Főosztály engedélye szükséges a módosított 27/2006. (II. 7.) és a módosított 50/2001. (IV. 3.) Korm. rendeletek előírásai szerint. (A szennyvíz, szennyvíziszap és hígtrágya kihelyezéssel érintett erdő művelési ágú területeket ki kell vonni művelés alól.)

Az állattartó telepeken előnyben kell részesíteni az **almos tartási módot** a hígtrágyás megoldásokkal szemben. Állattartó telep csak úgy üzemeltethető, hogy tevékenységével a felszíni és felszín alatti vizeket ne veszélyeztesse, illetve ne veszélyeztethesse.

Az **elkészült izsáki regionális szilárdhulladék lerakó telep** kapcsán az Izsáki Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer települési szilárdhulladék-lerakóinak térségi szintű rekultivációs programja megvalósítására létrejött Izsák és Térsége Rekultivációs Önkormányzati Társulás irányításával – a különböző hulladékkezelő és -elhelyező létesítmények megvalósulásával párhuzamosan – a program ütemezése szerint **rekultiválásra kerültek** a Társuláshoz kapcsolódó települések rendezetlen hulladéklerakói, így Harta **szilárd hulladék lerakó telepe is, mely magába foglalja a törmeléklerakót is.**

A létesítmények talajra és talajvízre gyakorolt hatásai a *teljes körű környezetvédelmi felülvizsgálati dokumentációban, majd az azt követő rekultivációs tervben* kerültek feltárássra, mely dokumentációkban foglaltak szerint a talajvízben tapasztalt szulfát, foszfát, ammónium és fajlagos elektromos vezetőképesség szennyezettség ellenére műszaki beavatkozás nem szükséges, kármentesítés nem indokolt. A talajvíz minőségének észlelésére *monitoring rendszer került kiépítésre.*

A településnek **kijelölt folyékony hulladék leürítő helye** nincs és a korábbiakban sem volt, így ehhez kapcsolódóan felszín alatti víz szennyezéssel nem kell számolni.

A településnek **kijelölt állati hulladék elhelyező, ártalmatlanító létesítménye (dögtér, állati hulladék-temetője, stb.)** nincs és a korábbiakban sem volt, így ehhez kapcsolódóan felszín alatti víz szennyezéssel nem kell számolni.

A gazdasági területekre **elsősorban víztakarékos technológiák telepítendők.**

Az üzemek technológiai szennyvizei – ha szükséges előtisztítás után – a (meglévő) csatornahálózatba köthetők és a települési szennyvíztisztító telepre vezetendők, vagy az üzemeltető fogadónylatkozata birtokában szállítással a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogadó helyre (Harta községi szennyvíztisztító telep fogadó műtárgya) kerülhet.

A **közcsonnába és szennyvíz fogadó helyre bocsátható szennyvizek szennyezőanyag tartalmának küszöbértékeit** a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet 4. számú melléklete tartalmazza, valamint a rendelet előírásait kell alkalmazni a szennyvízcsatornába és szennyvíz fogadó helyre bocsátott szennyvizek kibocsátóinak az egyéb rendelkezések figyelembe vételével.

(Ezen rendelet – csatorna és szennyvíztisztító befogadó esetén – időszakos vízfolyás és egyéb befogadó közt tesz különbséget.)

Csapadékvíz és szennyvíz felszíni vízbe vezetésének minőségi kritériumait 2004. augusztus 5-től a módosított 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet, valamint a 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet előírásai tartalmazzák. Egyes technológiákra technológiai, míg a technológiai határértékekkel nem szabályozottakra országos vízminőség-védelmi területi kibocsátási határértékek vonatkoznak.

Felszíni víz befogadóba előtisztítás nélkül kizárólag tiszta csapadékvíz vezethető.

A szikkasztásra kerülő csapadékvizek esetében a módosított 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet előírásai az irányadóak minőségi szempontból. Esetleges szennyezésnek nagy valószínűséggel kitett csapadékvizek előtisztítás nélkül nem szikkaszthatók el.

Hulladék, szennyvíz, vagy állattartás hulladékait tartalmazó víz még tisztítottan sem vezethető élővízfolyásba, csapadékvíz-csatornába, nyílt árokba, illetve felhagyott kutakba.

További vonatkozó előírások:

A közműves ivóvízellátás és a közműves szennyvízelvezetés tekintetében a víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény és ezen törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 58/2013. (II. 27.) Korm. rendelet előírásait kell figyelembe venni a korábbiakon túl. Vízügyi tekintetében a fentieken túl be kell tartani a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. számú törvény, valamint a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet, valamint a vízgazdálkodás egyes szakmai követelményeiről szóló rendeletek előírásait is.

Hulladékkezelés és -elhelyezés

Harta közigazgatási területén keletkező **települési (kommunális) szilárd hulladékok** mennyisége átlagosan 2500 m³/év (500 t/év). A hulladék térfogata évről évre kismértékben növekszik, míg a súlya nem változik.

Harta közigazgatási területén keletkező települési (kommunális) szilárd hulladékok **az izsáki regionális rendezett szilárd hulladéklerakóra** kerülnek 2004 (azaz a lerakó bezárása) óta.

Az izsáki hulladéklerakó az Izsák-Kom Nonprofit Kft. tulajdonában van, amelynek tulajdonosa a lerakóhoz kapcsolódó települések által létrehozott önkormányzati társulás, így az érintett települések gyakorlatilag résztulajdonosai a hulladéklerakónak. A **hulladékok szállítását** az *Izsák-Kom Nonprofit Kft. végzi*, mely cég ugyancsak az önkormányzati társulás tulajdonában van.

A település **(2004-ben bezárt) szilárd hulladék lerakója** a belterületi lakóterület szélétől K-re mintegy 600 m-re található, mezőgazdasági területek szomszédságában.

A lerakó felszíni szennyeződésre erősen érzékeny területen található, a 1902/15 hrsz. alatti ingatlan területén került kialakításra évtizedekkel ezelőtt, a helykijelölést kivéve bármiféle hatósági engedélyek és műszaki védelem nélkül (potenciális talaj- és talajvízszennyező forrás).

A lerakóra – adatszolgáltatás szerint – döntően kommunális és elenyésző ipari nem veszélyes termelési hulladék – az építési és bontási hulladékokat is beleértve – került gyakorlatilag kizárólag Harta közigazgatási területéről.

Az ide érkező hulladékot időnként dózerrel rendezték, tömörítették és réteges takarással törmelékkel és földdel fedték. A talajvíz minőségét 3 db a rekultiváció során kialakított talajvíz-megfigyelő kutakkal ellenőrzik.

A Hartát is érintő *izsáki regionális szilárdhulladék lerakó telep* kapcsán az Izsáki Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer települési szilárdhulladék-lerakóinak térségi szintű rekultivációs programja megvalósítására létrejött Izsák és Térsége Rekultivációs Önkormányzati Társulás irányításával – a különböző hulladékkezelő és -elhelyező létesítmények megvalósulásával párhuzamosan – a program ütemezése szerint *rekultiválásra kerültek* a Társuláshoz kapcsolódó települések rendezetlen hulladéklerakói, így Harta *szilárd hulladék lerakó telepe is, mely magába foglalja a törmeléklerakót is*.

Ezen un. **Izsáki Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer** a társulást alkotó települések komplex hulladékgazdálkodási problémáját kezeli.

Ez alapján a hartai lerakó **rekultivációs munkálatai** mintegy 10 éve befejeződtek. Ennek keretében a hulladék tömeg összegyűjtése és rendezett depóniába történő áthalmazása történt meg, az átmeneti lezáráshoz előírt rétegrendet kialakították, a növénytelepítést elvégezték, majd kialakították a terület vízelvezetését és elkészült a monitoring rendszer is. Végül pedig a rekultiváció megvalósulásáról záró dokumentáció készült. A létesítmény ezt követően utógondozásra visszakерült az önkormányzathoz.

A lerakó közvetlen területe a későbbiekben sem építhető be (beépítésre nem szánt terület).

"A hulladéklerakás, valamint a hulladéklerakóval kapcsolatos egyes szabályokról és feltételekről" szóló 20/2006. (IV. 5.) KvVM rendeletben foglaltak szerint kell *a hulladéklerakót lezárni és az utógondozást folytatni*.

A környezetvédelmi felülvizsgálati dokumentációban és a rekultivációs tervben foglaltak szerint a létesítmény üzemelési ideje alatt nem jelentős talajvízszennyezést okozott, ennek ellenére külön műszaki beavatkozás elvégzésére nem volt szükség, azonban kármentesítő monitoring került kialakításra a lerakó területén.

A 2004-ban bezárt települési hulladéklerakót **az izsáki regionális szilárdhulladék lerakó telep váltotta ki**, – az izsák térségi hulladékkezelő programban foglaltak szerint, – ahová azóta szállítják a település területéről a szilárd hulladékot. A hulladéklerakó a vonatkozó jogszabályoknak megfelelő műszaki védelemmel került kialakításra.

A településnek **kijelölt folyékony hulladék leürítő helye** nincs és a korábbiakban sem volt.

A település **építési törmeléklerakója** a bezárt, rekultivált szilárd hulladéklerakó telep területén volt található, gyakorlatilag építési törmelékkel fedték a hulladék rétegeket időszakonként a keletkező nem jelentős mennyiségű törmelékek beszállítását követően azonnal.

A lerakó rekultivációjával ezen tevékenységeket is megszüntették – a korábbiak szerint.

A 45/2004. (VII. 26.) BM-KvVM együttes rendelet értelmében az **építési-bontási hulladékok** elhelyezésével az építtetőnek kell elszámolnia. Az ilyen típusú hulladékokat engedéllyel rendelkező kezelőnek kell átadni és ezt a használatbavétel során igazolni kell. Ilyen építési-

bontási hulladékkezelő (aprító, stb.) technológia ismereteink szerint Kalocsán üzemel a térségben.

A településnek **kijelölt állati hulladék elhelyező, ártalmatlanító létesítménye (dögtere, állati hulladék-temetője, stb.)** nincs és a korábbiakban sem volt.

A település közigazgatási területén keletkező állati tetemeket bejelentés esetén az ATEV házhoz menve azonnal elszállítja solti feldolgozó, megsemmisítő telephelyére, így elhelyező, tároló létesítmény kialakítására nincs szükség.

Az Önkormányzat tervei szerint **inert hulladékkezelő** (építési/bontási törmelék aprító/daráló), valamint zöldhulladék gyűjtő, komposztáló technológiát üzemeltető **telephely** kerülne kialakításra a bezárt hulladéklerakó telep K-i szomszédságában. A létesítmény megközelítése biztosított, belterületi lakóterületektől mért távolsága és az uralkodó szélirányhoz képesti telepítési iránya környezetvédelmi szempontból megfelelő. (Az építési/bontási törmelék aprítás/darálás zaj- és porterhelése számottevő, míg a komposztálás bűzterhelése lehet jelentős.)

A *kedvtelésből tartott állatok kegyeleti temetője*, valamint a 45/2012. (V. 8.) VM rendelet szerinti *állati melléktermék gyűjtő-átrakó telep, valamint települési állati melléktermék gyűjtőhely, továbbá állati mellékterméket kezelő és feldolgozó üzem* Harta közigazgatási területén nem kerül kialakításra, illetve ilyen létesítményeknek a rendezési terv nem kíván helyet biztosítani.

A településen **kerti hulladék** (faág, fű, virág, lágyszárú növény, falevél) gyűjtés történik, **míg egyéb biológiai lebomló hulladékgyűjtés** nem történik.

Az Izsáki Térségi Hulladékkezelő Programban (Izsáki Regionális Hulladékgazdálkodási Rendszer Önkormányzatainak Hulladékgazdálkodási Tervében) foglaltak szerint a rendszert alkotó különböző hulladékkezelő és -elhelyező létesítmények közül Harta területén **3 db hulladékgyűjtő sziget üzemel.**

A hulladékgyűjtő sziget úgy került, kerülhet elhelyezésre lakóövezetben közterületen, kereskedelmi egységek közelében, hogy alkalmas legyen a gyalogosan történő megközelítésre.

A gyűjtősziget egy olyan nyílt terület, ahol az újrahasznosítható hulladék szelektív gyűjtéséhez konténerek állnak rendelkezésre, amelyek az itt összegyűjtött hulladék rövid idejű tárolására is szolgálnak.

A konténerek eltérő színei és jelölései elősegítik a behelyezhető hulladék azonosítását.

Az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendeletben, valamint a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény és kapcsolódó rendeleteiben foglalt előírásokat kell figyelembe venni ezen, illetve a további esetlegesen kialakítandó hulladékkezelő létesítmények létesítésével, kialakításával és üzemeltetésével kapcsolatosan.

A közszolgáltatói hatáskörbe tartozó települési hulladékkezeléssel, hulladékgazdálkodással kapcsolatos előírásokat a hulladékról szóló törvényben foglaltak alapján a **közszolgáltatói hulladékgazdálkodási terv** tartalmazza.

A település területén bevezetésre került a **házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés rendszere** a vonatkozó törvény és rendeletek előírásai szerint, mely a szigetes rendszernél várható nagyobb hatékonysága miatt az újrahasznosítható hulladékok visszaforgatásával, a lerakásra kerülő hulladék mennyiség csökkenésével a környezetkultúra fejlődését elősegíti.

Harta területén a kommunális hulladék **szervezett gyűjtése (a hulladékszállítás)** megoldott. A településen az Izsák-Kom Nonprofit Kft. (6070 Izsák, Vadas dűlő 0394/6 hrsz.) végzi a hulladék elszállítását. Ezen cég 2004-től az izsáki lerakóra szállítja a település szilárd hulladékait – a hulladékgyűjtésre vonatkozó – közszolgáltatás keretében.

A szervezett hulladékgyűjtést (hulladékszállítást), közszolgáltatás keretében a település egész területére ki kell terjeszteni.

Ipari termelési hulladékok a településen jelenleg nem jelentős mennyiségben keletkeznek a kevés és nem jelentős termelési hulladékot előállító termelőüzem miatt.

A gazdasági területeken ennek megtartása érdekében továbbra is a hulladékszegény és fajlagosan kevesebb alapanyagot felhasználó technológiák üzemelését és telepítését szorgalmazzuk esetleg az újrafelhasználás és újrahasznosítás arányának növelésével.

A csomagolási hulladékok kezelésére, hasznosítására vonatkozó előírásokat „a hulladékról” szóló 2012. évi CLXXXV. törvényben kapott felhatalmazás alapján „a csomagolásról és a csomagolási hulladékkal kapcsolatos hulladékgazdálkodási tevékenységekről” szóló 442/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet tartalmazza jelenleg.

Ipari veszélyes hulladékok jelenleg Harta területén jelentős mennyiségben ugyancsak nem keletkeznek.

A nagyobb veszélyes hulladék kibocsátó telephelyek a gépjavító telepek, fémmegmunkáló üzemek (olajos, stb. hulladékok).

A közigazgatási területen sem veszélyes hulladék lerakó, -kezelő, -ártalmatlanító létesítmény, sem pedig veszélyes hulladék égető nem működik.

A gazdasági területekre települő technológiák javaslatunk szerint legyenek veszélyes hulladékok szempontjából hulladékszegények.

A keletkező veszélyes hulladékok gyűjtése a telephelyen belül oldandó meg szakszerű gyűjtőhelyen, míg ártalmatlanítása arra engedéllyel rendelkező cég, vagy magánszemély telephelyén történhet.

A veszélyes hulladékok keletkezésével, gyűjtésével, szállításával, ártalmatlanításával kapcsolatos előírásokat, a hulladékok jegyzékét, valamint a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségeket, stb. országos jogszabályok (a 225/2015. (VIII. 7.) Korm., a módosított 72/2013. (VIII. 27.) VM, a 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet, stb.) tartalmazzák.

Hulladékkezelési tevékenység – ha törvény, kormányrendelet, vagy miniszteri rendelet ettől eltérően nem rendelkezik – kizárólag a környezetvédelmi hatóság engedélyével végezhető.

A néhány mezőgazdasági üzem ellenére, illetve a csökkenő állatlétszám miatt a **mezőgazdasági hulladékok** mennyisége nem jelentős a területen.

A település állattartó telepein keletkező **hígtrágyát, valamint almos trágyát** a mezőgazdasági területeken hasznosítják.

A távlatban létesülő üzemek kapcsán felhívjuk a figyelmet a következőkre: A hígtrágyával szemben – annak potenciális környezetkárosító volta miatt – az almos tartási mód élvez prioritást.

A hulladékgazdálkodási tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó előírásokat jelenleg a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény és a végrehajtására kiadott rendeletei tartalmazzák.

A fentiekben túl be kell tartani Harta nagyközség Önkormányzatának képviselő testülete által elfogadott **helyi rendeleteket** (a helyi hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 8/2016. (V. 5.) Ök. számú, a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról szóló 9/2015. (V. 4.) Ök. számú, stb.), valamint a hulladékról szóló törvény előírásai szerint az **Országos Hulladékgazdálkodási Terv és Megelőzési Program, a területi hulladékgazdálkodási terv és megelőzési program, valamint az Izsák-Kom Nonprofit Kft. közszolgáltatói hulladékgazdálkodási tervében** foglalt előírásokat is.

A területi hulladékgazdálkodási tervben és megelőzési programban szükséges foglalkozni a szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztésének lehetőségeivel, feltételeivel – beleértve az építési és bontási hulladékok, valamint a háztartási eredetű veszélyes hulladékok (étolaj, szárazelem, elektronikai hulladékok, stb.) gyűjtési/hasznosítási/elhelyezési lehetőségeit, továbbá a helyi hasznosítási eljárások alkalmazási lehetőségeit (pl.: biomassza fűtési rendszer, intézményi komposztálás, stb.) a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény 7. §-ban foglaltak figyelembevételével.

A tervezett módosítások a településen keletkező hulladékok mennyiségében és minőségében jelentős változást nem fognak okozni, a keletkező hulladékok a hatályos jogszabályok szerinti környezetveszélyeztetést kizáró módon történő kezelésére a település megfelelő szerződött kapacitásokkal rendelkezik.

Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek, katasztrófavédelmi osztályba sorolás

Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek, létesítmények:

A Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság hatósági nyilvántartása szerint a település közigazgatási területén a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény IV. fejezet hatálya, valamint a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011. (X. 20.) Korm. rendelet szerinti **alsó és felső küszöbértékű (veszélyességi övezet kijelölését igénylő) veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem, illetve küszöbérték alatti üzem, valamint kiemelten kezelendő létesítmény** nem található.

A településen működő egyik üzemben lévő veszélyes anyagok mennyisége sem éri el a rendelet előírásai szerinti alsó, vagy felső küszöbértéket, illetve vélhetően az alsó küszöbérték negyedét sem, így nem kell az üzemek körül veszélyességi övezetet kialakítani. Továbbá a

szomszédos települések felső és alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemének veszélyességi övezetei sem érintik Harta közigazgatási területét.

Amennyiben valamely meglévő, vagy tervezett további üzem esetében szükségessé válik veszélyességi övezet kijelölése, úgy azt szerepeltetni kell a rendezési terven a Korm. rendelet 28. §-ban foglaltaknak megfelelően, valamint be kell tartani az övezetre vonatkozó előírásokat.

A település katasztrófavédelmi osztályba sorolása:

A Bács-Kiskun Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság tájékoztatása szerint Harta nagyközség jelenlegi **katasztrófavédelmi osztálya: II. osztály.**

Az ehhez az osztályhoz tartozó elégséges védelmi szint követelmények a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. melléklet c) pontja tartalmazza részletesen.

A település besorolásának megfelelően megállapított elégséges védelmi szint alapulvételével, az élet és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme érdekében készül(t) a település veszélyelhárítási terve a Korm. rendelet VI. Fejezetében foglaltak szerint.

ÖSSZEFOGLALÓ KÖRNYEZETVÉDELMI ÉRTÉKELÉS

A Településrendezési Eszközök (beleértve a tervezett módosításokat) figyelembe veszik az időközben bekövetkezett jogszabályi módosításokat, az országos, megyei tervekben, programokban történő változásokat a település fejlesztési koncepciójának változásait és a szakhatóságok előzetes anyagra tett észrevételeit is.

Környezetvédelmi szempontból a tervezett módosítások egy része

- a forgalmas és jelentős környezetterhelést okozó 53121 jelű közút belterületet elkerülő nyomvonala kerül kijelölésre a tervben
- a vízmű terület bővítése a vízbázis külső védőterületének figyelembevételével
- általában a jelenlegi hasznosításuknak megfelelő övezeti átsorolások
- iparterületi övezetek átsorolása az intenzívebb beépítést (így takarékosabb terület felhasználást) lehetővé tevő általános gazdasági terület övezetbe
- a megújuló energiák hasznosítását lehetővé tevő terület kijelölése (napelempark céljára)
- zöldhulladék komposztáló és inert hulladék kezelő telep kialakítását lehetővé tevő övezet módosítás a bezárt hulladéklerakó környezetében
- a kijelölt erdőterületek bővítése

a módosítással érintett területeken lokálisan is pozitív hatást eredményeznek.

Összességében a település közigazgatási területén a beépítésre szánt terület nagysága nem számottevően változik.

Az övezet módosítások döntő része csak a kialakult területhasználatokat követi le, a változtatások a környezeti elemek terhelését számottevően nem befolyásolják. A változások nagyságrendje a település területéhez képest nem számottevő.

Levegővédelmi, víz- és talajvédelmi, hulladékgazdálkodási és zajvédelmi szempontból összességében a tervezett változtatások az eredeti tervhez képest a település egészére nézve jelentős változást nem eredményeznek.

Környezetvédelmi szabályozás tekintetében a mindenkor hatályos országos és helyi jogszabályi és műszaki előírások, valamint a tárgyi ügyben kiadott hatósági határozatok figyelembevételével kell eljárni.